Paul
Féval

Cavalerul Mystere

Paul Féval
Cavalerul Mystere

† Capitolul 1 – Un nas de gentilom

Într-o dimineaţă de aprilie a anului 1641, pe atunci coroana de crini o purta Ludovic al XIII-lea, iar sceptrul era în mâna lui Armand Duplessis, Cardinalul-duce de Richelieu, gărzile de la căpitănia palatului regal, Louvre, văzură venind dinspre cheiul Senei un tânăr în ţinută militară, care se apropia cu pas sprinten. Purta o tunică cu guler de piele şi, în curmeziş peste piept, centura săbiei. Cizmele înalte îi treceau peste genunchi iar pălăria înaltă, cu borul ridicat, era împodobită cu o singură pană. Aceasta era ţinuta de campanie a soldaţilor din armata Flandrei, o spadă lungă şi subţire, cu apărătoare rotundă, prinsă de centură completa înfăţişarea lui războinică.

Ajungând aproape de poarta palatului, el duse mâna la pălărie în chip de salut şi întrebă o strajă:

— Hei, camarade, poţi să-mi spui dacă domnul de Guitaut se află în palat?

Acel căruia îi adresase întrebarea era un flăcău falnic, în costum de paradă, îmbrăcat cu o mantie largă, brodată şi purtând pe cap o pălărie lată, cu panaj mare.

Fără să răspundă, el îl măsură cu o privire dispreţuitoare pe acest purtător de sabie, care cuteza să se înfăţişeze la rege ca într-o tabără militară, cu cizme şi pinteni, amăgindu-se că îi va fi îngăduit, în această ţinută, să-l vadă pe căpitanul gărzilor reginei. Răbdarea nu părea să fie însuşirea de căpetenie a tânărului militar. Văzându-se cercetat astfel, cu neobrăzare, el încruntă uşor sprâncenele şi îşi muşcă buzele. Folosind un ton mai sec decât prima oară, el repetă:

— Hei, domnule, vă întrebasem dacă îl pot vedea pe domnul de Guitaut!

— Adresaţi-vă ofiţerului de serviciu, răspunse straja, întorcându-i spatele.

Soldatul şovăi o clipă. Se întreba poate dacă, înainte de a-şi vedea de treburile lui, nu s-ar cuveni să-i ceară socoteală acestui insolent. Dar se gândi că dispreţului e mai bine să-i răspundă cu dispreţ. Se răsuci pe călcâie, cu pas hotărât, pătrunse pe poartă într-o curte mică, unde un ofiţer ferchеş, acoperit tot cu fireturi şi galoane, se distra aţâţând doi bidivii înhămaţi la o trăsură.

Animalele, plictisite se vede de o prea lungă odihnă, loveau pământul cu tropot mare şi smuceau din cap, spre marea mulţumire a lacheilor şi a unui vizitiu îmbrăcat ca un prinţ. După ce salută cuviincios, tânărul le adresă şi lor întrebarea de mai sus.

— Regele e la Chantilly iar regina s-a retras o vreme la mănăstirea Carmelilelor, aşa că ar fi de mirare ca domnul de Guitaut să se afle la Louvre, unde n-are ce face!

Aşa îi răspunse ofiţerul, care vorbind abia dacă binevoise să se întoarcă cu faţa spre noul venit.

— Neplăcută situaţie! Totuşi având în vedere că sunt însărcinat să-i fac o comunicare importantă şi cât se poate de grabnică, nu mă pot mulţumi cu un răspuns aşa de nelămurit. Vă rog, deci, domnule, să-l înştiinţaţi pe domnul de Guitaut, sau, în lipsa lui, pe nepotul său, domnul de Comminges, că aştept aici şi trebuie neapărat să-i vorbesc.

Aceste cuvinte rostite pe un ton ferm îl făcură pe ofiţer să-şi părăsească plăcuta îndeletnicire şi să-l privească mai atent pe acest mesager atât de puţin familiarizat cu uzanţele Curţii, dar care, totuşi, părea foarte convins de misiunea sa importantă. Avea în faţa sa un băieţandru care mai păstra, din anii adolescenţei, frăgezimea de puf a obrazului şi candoarea privirii. Totuşi, de sub această aparenţă copilărească transpăreau o semeţie şi o siguranţă bărbătească. Era un tânăr frumos şi zvelt, înalt, cu încheieturi fine, iar ovalul pur al chipului său era îmeadrat de splendide buclecastanii.Doi ochi mari, limpezi şi surâsul graţios al gurii sale cu buze mândre, abia umbrite de un puf delicat, aduceau o lumină aparte chipului său armonios. Totul vădea într-însul pe gentilomul de rasă, nu pe soldatul de rând, cum părea să-l arate îmbrăcămintea.

Ofiţerul luă scrisoarea pe care i-o întindea necunoscutul

şi, traversând o mică terasă, pătrunse în apartamentele reginei.

Aşteptându-l, tânărul privi cu mult interes telegarii şi trăsura strălucitoare cu blazonul desenat pe uşi, îmbrăcată pe dinăuntru în brocart şi împodobită cu perne de mătase. Pentru acest oştean, neobişnuit cu luxul, trăsura părea să fie lăcaşul unei zâne. Şi, de fapt, nu era chiar o zână acea făptură care apăru pe trepte? O zână frumoasă, blondă, cu ochi albaştri ca visul, cu un obraz pur ca floarea de liliac alb. Cu un pas uşor, parcă fără să atingă pământul, ea înainta către dânsul.

Înainte ca lacheii să-i poată prevedea mişcarea, fermecătoarea făptură deschise ea însăşi portiera trăsurii. Se pregătea să urce în trăsură, când caii, sătui de o îndelungată aşteptare, dădură să plece. Probabil că echilibrul zânelor e supus aceloraşi legi ca şi acela al muritorilor de rând. Frumoasa imprudentă, al cărei picior micuț călcă în gol, se clătină, scoțând un mic strigăt de spaimă.

Dar oşteanul se repezise ca fulgerul şi graba lui fu răsplătită, primind în brațe o povară neasemuit de plăcută: un corp suplu, cu talia plină şi pietroasă, care, căzând, se abandonase cu totul sprijinitorului său. Roşind, stingherită de neândemânarea sa, îi mulțumi cavalerului său improvizat cu un surâs divin. Totul durase numai o clipă, timpul unei priviri şi al unui surâs. Ochii unei domnişoare de şaisprezece ani au desigur o vedere ageră, căci fu de ajuns numai acest moment pentru ca tânăra călătoare să remarce înfățişarea plăcută a oşteanului.

În ce-l priveşte, chipeşul băiat fu uimit de frumusețea acestei fete, care întrunca farmecul delicat al unei femei în plină floare cu vioiciunea îndrăzneață a unei zâne. Ea îi lăsă o puternică impresie... El credea că o simte încă în brațele sale, atunci când trăsura zbura de acum pe poartă, în tropotul cailor strălucitori.

Străjerul fusese singurul martor al acestei scurte scene. Dându-şi seama cât de bine fusese primit convorbitorul său de adineauri, străjerul regretă purtarea lui disprețuitoare. De aceea el înaintă, socotind bun prilejul unei apropieri.

— Hei, prietene, zise el făcând cu ochiul, nevinovații au mâini norocoase. Iată ce înseamnează să ai mână fericită.

— Cine e această tânără? întrebă soldatul, smuls din visare.

— Bună bucățică, nu-i aşa? Şi plină de viață ca o

cinteză! Este o domnişoară din suita reginei, domnişoara de Cernay.

Militarul oftă:

— E foarte frumoasă!

În această clipă ofiţerul de serviciu se întoarse, însoţit de un mare gentilom, elegant îmbrăcat. Acesta ţinea în mână o scrisoare pe care militarul o recunoscu, era cea adusă de el.

— Dânsul este mesagerul? întrebă gentilomul, surprins.

— Da, domnule conte.

Domnul de Comminges, căci el era, nepot şi locotenent al domnului de Guitaut, se îndreptă către soldat şi îl fixă cu o privire atentă, ca şi cum ar fi vrut să-şi întipărească în minte trăsăturile sale. După aceea îl întrebă:

— Dumneavoastră îl căutaţi pe domnul de Guitaut?

— Da, domnule, eu.

— Şi dumneavoastră aţi scris această scrisoare? Soldatul înclină capul, în semn de încuviinţare.

— Domnul de Guitaut nu este la Louvre. El nu are să vină azi aici, dar, ca să nu întârziem, am să-i duc eu mesajul dumneavoastră îndată. Şi nu mă îndoiesc că, după ce-l va citi, se va grăbi să vă întâlnească. de aceea vă rog să reveniţi aici, după-amiază, la ora cinci.

— Nu voi lipsi, spuse tânărul. Apoi, cu voce mai scăzută, întrebă:

— Pot să aduc... obiectul?

Comminges păru încurcat. Şovăi o secundă, apoi zise:

— Nu, e inutil pentru moment. Domnul de Guitaut vă va cunoaşte mai întâi, e preferabil. Apoi o să vă dea el instrucţiunile sale pentru... lucrul despre care este vorba!

Şi adăugă, încet:

— Nădăjduiesc că n-aţi vorbit nimănui despre motivul care vă aduce aici?

— Dumneavoastră sunteţi prima persoană pe care o văd de când am sosit.

— Foarte bine! Fiţi discret şi de-acum înainte. Nu vă încredeţi în nimeni. Fiţi prudent şi nu uitaţi că vă aşteptăm.

— La ora cinci voi fi aici.

Locotenentul îi întinse mâna tânărului soldat, care i-o strânse respectuos, dar fără să se piardă cu firea.

— Aşadar, ne vedem după-amiază!

— Da, domnule conte!

Tânărul, a cărui neaşteptată sosire pricinuise o emoţie atât de vie locotenentului gărzilor reginei, ieşi din Louvre cu

acelaşi pas energic şi decis, cu care păşise înăuntru.

“Cavalere, îşi zise el pe drum, n-ai fost înşelat. Ai fost primit la palat într-un chip foarte plăcut... Iată treburile tale pe o cale bună. Totuşi, încă nu l-ai văzut decât pe domnul Comminges. Ce se va întâmpla când, în locul nepotului, îl vei vedea pe unchi? pe căpitan, în locul locotenentului?... Ah! vom vedea atunci efectul talismanului meu. În aşteptare, iată, am la dispoziţie o întreagă după-amiază. Cum aş putea s-o întrebuinţez mai bine? Afară de gazda din strada Sainte-Genevieve, nu cunosc pe nimeni în acest Paris nesfârşit”.

Cavalerul, să-l numim aşa, în lipsă de ceva mai bun, fiindcă, la urma urmei, aşa îşi zice şi el, Cavalerul, la acest gând, încetini pasul. Din punctul unde ajunsese, avea de ales între două drumuri: la dreapta, prin Porte-Neuve, putea să ajungă la Tuileries şi la noile locuri elegante de plimbare, dar ar fi trebuit să se întoarcă de-a lungul Louvre-ului. La stânga, se profila Pont-Neuf. Zărea numeroase barăci înşirate pe lângă parapete începând de la biserica Samaritaine, ce-şi înălţa zidirea împodobită de chipuri, având deasupra o clopotniţă mică, până la cochetul castel Gaillard, pe malul celălalt, cu turnuleţele sale gotice.

— Pe legea mea, o să aleg Pont-Neuf, se hotărî el. Dar, mai înainte, să prânzese în această cârciumă: La trei Marii, iată ceva atrăgător. După aceea, voi saluta pe bunul rege Henric, tatăl soldaţilor ridicaţi prin meritul lor şi pe faimoasa Samaritaine.

Pont-Neuf merita acest nume, căci nu fusese terminat decât de vreo treizeci de ani. Aici se întâlneau leneşii de toate speciile şi se ştie că Parisul n-a dus niciodată lipsă de gură-cască.

Un proverb al timpului spunea că nu puteai trece peste Pont-Neuf, fără să întâlneşti o fată, un călugăr şi un cal alb. Desigur, în această zi frumoasă de primăvară, fetele nu lipseau deloc, de la cameriste sprintene în fuste uşoare şi baticuri albe, până la domnişoare de familie, cu părul strălucind de pudră din Cipru, îmbrăcate cu corsaj decoltat şi cu rochii largi, pe care gura lumii le botezase ascunzători de bastarzi. Cât despre călugări, nu era greu să descoperi niscaiva în grupurile de târâie-brâu adunate împrejurul spectacolelor în aer liber. Iar cai albi treceau destui pe uliţa îngustă, rău pavată şi înglodată de murdării, pe care trăsurile îşi deschideau greu cale prin gloata pestriţă de pedeştri şi călăreţi. Mulţimea amestecată, unde gentilomii, burghezii şi

militarii se îmbulzeau laolaltă cu salahorii, meseriaşii şi lacheii şi unde nu lipseau, vezi bine, nici cerşetorii, nici pungaşii, circula de-a lungul dughenelor, în care se vindeau mărfurile cele mai ciudate. Librarii şi negustorii de haine vechi se învecinau cu vânzătorii de plasturi şi de dresuri.

Totuşi, oamenii se îngrămădeau de preferinţă înaintea nenumăratelor spectacole gratuite, care dădeau acestui loc de plimbare înfăţişarea unui bâlci perpetuu. Iată-l aici pe celebrul Mondor făcând reclamă pentru „leacul universal"; mai încolo, maestrul Gonin uimea asistenţa prin scamatoriile sale. pe el, un singur om îl întrecea în îndemânare. Dar acest rival îşi exersa talentele pe o scenă mai vastă, fiindcă el era Cardinalul de Richelieu. Aşa se manifestă răutatea publică, ea, care nu-şi pierde niciodată drepturile sale. Mai ales aici, unde îşi găsea hrană din belşug în cupletele satirice pe care le spuneau aproape la tot pasul cântăreţii ambulanţi. Să nu se uite că în această epocă Parisul îşi amintea încă de agitaţiile Ligii, pe care mulţi bătrâni le trăiseră şi că erau în ajunul veselei Fronde, unde aveau să joace roluri mulţi din aceşti tineri cadeţi, cu aer agresiv şi fanfaron, care îşi plimbau insolenţi mustăţile lor ceruite de „mici maeştri" şi spadele lor lungi de „rafinaţi".

Această mulţime tumultuoasă făcea un vacarm de nedescris. Uruitul neântrerupt al roţilor şi scârţâitul osiilor cântau un bas continuu, pe care se înfiripa un concert întreg de note discordante: chemările paiaţelor, bubuituri de tobe, chicoteli de fete gâdilate. Toată zarva asta, topită într-o rumoare festivă, se ridica spre profilul de faun şi spre barba zâmbitoare a bunului rege Henric, care, aşezat solemn pe calul de bronz, în mijlocul gloatei, părea că prezidează vesela desfătare.

Orologiul de la Samaritaine sună două ore şi tărăboiul era asurzitor, când tânărul cavaler, întremat de o masă îmbelşugată, intră pe Pont-Neuf. Cu nasul în vânt şi cu ochiul la pândă, el întrupa perfect figura unui gură-cască de-abia venit din provincie. Pentru el, totul era motiv de mirare. Fusese nevoit să-şi încetinească pasul. Se lăsă acum purtat de colo, colo în vâltoarea mulţimii, amuzat când din învălmăşeală îi sărea în faţă vreo trecătoare atrasă de chipul său frumuşel.

Privind în dreapta şi în stânga, admirând tarabele şi ascultând reclama saltimbancilor, înghesuit şi înghesuind, el ajunse la un loc mai ridicat. Acolo se opri ca să admire

cuviincios statuia Bearnezului cocoţat pe un soclu monumental, flameat de patru sclavi înlănţuiţi. El traversă chiar şoseaua, spre a o vedea mai bine şi se opri chiar la orificiul acestui fel de pâlnie pe care o formează Piaţa Dauphine. Nu văzu deci cum venea din partea cealaltă un trecător destul de ciudat, care, mergând cu pas repede, răsfoia totuşi cu mare atenţie paginile unei cărţi, probabil foarte captivantă.

Cum Cavalerul era absorbit în contemplare şi trecătorul în lectură, o ciocnire între ei nu se putea evita. Ea se produse sub forma unei izbituri violente, pe care tânărul o primi în spate şi care îi dădu impresia prăbuşirii unui bolid. Întorcându-se pe jumătate, el se găsi în faţă cu originalul cititor.... Sau, mai degrabă, el se găsi faţă în faţă cu cartea, căci omul, citind mai departe, făcuse doar un pas în lături, ca să ocolească obstacolul.

Cavalerul, cum ştim, nu era un ins prea răbdător. Nu cântări deci dacă această nepăsare era pricinuită de o preocupare adâncă, sau dacă ea provenea dintr-o impertinenţă calculată. Hotărât să pretindă scuzele la care avea dreptul spatele său mortificat, el se proţăpi drept în calea vandalului.

Cititorul păru mirat de încăpăţânarea cu care obstacolul se aşeza mereu în faţa lui, dar, pentru nimica toată, nu renunţa la preocuparea care-l absorbea. Încercă numai, cu un gest maşinal, să îndepărteze piedica.

De data asta, întrecea orice măsură. Roşu de mânie, tânărul strigă aspru:

— Hei, omule, opreşte-te o clipă. Altfel, rişti să-ţi rupi... El nu termină fraza. Celălalt se hotărâse în sfârşit să ridice ochii şi, zărindu-i chipul, Cavalerul rămase cu gura căscată de mirare.

Ceea ce înmărmurise astfel pe mâniosul oştean, aşa încât să-i taie dintr-odată cuvântul, nu era nici spaima caraghioasă a cititorului, când îşi dădu seama că avea un om în faţa-i, nici aerul mirat pe care-l luă acest lunatic trezindu-se pe pământ, trecând pe Pont-Neuf, la o mie de leghe de locurile unde vagabonda spiritul lui. Nu! Era ceva mai mult decât toate acestea! Cavalerul rămăsese crucit fiindcă...

Dar, înainte de a o spune, e mai bine să schiţăm în linii mari înfăţişarea personajului. Ea merită osteneala. Închipuiţi-vă o dihanie mare, clădită în cel mai ciudat chip: lung şi deşirat, purtând pe două picioroange lungi un pântece

extraordinar, supt înăuntru şi care părea că, din pur spirit de contradicție, era comeav, în loc să fie convex, aşa cum natura face în mod obişnuit pântecele oamenilor. Deasupra acestui abdomen anormal, el arăta vederii un piept grozav, lat şi puternic, din care porneau două brațe lungi ca aripile unei mori de vânt.

Îmbrăcămintea lui nu era mai prejos. De culoare închisă, simplu croite, hainele lui semănau la prima vedere cu acelea ale unui student. Dar gulerul dublu, panglicile înnodate şi tăieturile mânecilor îl împodobeau astfel încât puteau să se potrivească foarte bine şi unui om de la Curte. O pălărie mare pe care fâlfâia o singură pană, lungă şi subțire, îi sta milităreşte pe cap. Şi o sabie, mare cât toate zilele, îl bătea până peste călcâie.

Era el oare un om mereu gata de harță, unul dintre acei rafinați, cum întâlneai atâția în această epocă plină de dueluri? Cum să explicăm atunci mulțimea de cărți de toate formatele, cu care era încărcat şi acele hârtii de tot soiul, care ieşeau din buzunarele lui, îndoite sau răsucite sul?

Hotărât, era un pedant... sau un preot, un editor poate...sau mai bine un librar ambulant? Ei, drace! Nu! Această figură măreață, privirea lui de vultur erau ale unui gentilom. Dar cel puțin: era el tânăr sau bătrân? frumos sau urât? Greu să răspunzi... Dacă stăteai şi te gândeai, trebuie să fi fost foarte tânăr, deşi nu mai avea păr pe frunte şi surâsul său trist îi dădea o expresie dezamăgită.

Frumos? Nu! Simpatic? Da. Cu fruntea lui înaltă de gânditor şi ochiul scânteind sub tufişul sprâncenelor, gura purta pecetea unei bunătăți amestecate cu dispreț. Spiritual, viteaz, generos? Desigur, cu o uşoară urmă de sminteală. Dar oricât de completă ar părea această schiță, noi n-am ajuns la partea principală. Chiar în mijlocul acestui obraz de gentilom şi de filozof, se ridica ceva ciudat şi impertinent, care explica tot restul. Posesorul acestei anomalii nu putea fi oricine!... Ce era anume?

Era o masă de carne, largă la bază, lungă şi curbă la vârf, semănând mult cu ciocul puternic al unui papagal: nasul. Văzând acest nas de paradă — nas înduioşător şi comic - Cavalerul înmărmuri şi îi pieri graiul.

Acum, smuls din visare, ciudatul personaj înfățişa, Cavalerului figura unui om care pică din lună.

— Domnule, zise el cu o voce nemulțumită, v-am lovit din întâmplare?

Încă roşu de mânie, Cavalerul se simţi dintr-odată dezarmat. Pofta lui de a muşca se transformă în poftă de râs.

— Îmi pare că am simţi ceva, într-adevăr, zise el vesel frecându-şi spatele.

Lunatecul, asupra căruia figura plăcută a convorbitorului părea să producă efectul obişnuit, surâse la rândul său şi, înclinându-se, zise:

— Vă rog să primiţi scuzele mele.

— Nu era nevoie de asta. La rândul meu, retrag cuvintele acelea cam nepotrivite. Fruntea necunoscutului se încruntă:

— Ah, ce cuvinte aţi spus?

Soldatul tăcu, încurcat. Nu vorbeşti de funie în casa spânzuratului. Putea el să amintească de ... infirmitate, acestui gentilom atât de educat?

El răspunse deci:

— Nimic. O prostie.

— Prea bine, zise el şi, salutând politicos, îi întoarse spatele şi plecă.

Auzise el oare?

— Iată un tânăr plin de tact, îşi zicea cititorul depărtându-se. Chipul lui naiv îmi place. Mi-ar fi părut rău dacă ar fi trebuit să-l pun la punct pe acest soldat simpatic.

La rândul lui, prea înflăcăratul cavaler se dojenea:

— După felul în care pornisem eu, dacă aş fi întâlnit un arţăgos, ar fi trebuit să ne spintecăm. Din fericire, acest gentilom e plin de blândeţe şi de răbdare, cu toată sabia lui de uriaş!

Trecerea, cu zgomot năprasnic, a unei trăsuri în galop, îl smulse pe cavaler din gândurile sale. Abia avu timp să facă un salt înapoi, ferindu-se să intre sub copitele bidiviilor. Deşi praful şi noroiul murdăreau tăbliile, ca după o cursă lungă în goana mare, el recunoscu echipajul sclipitor de la Louvre. Mai mult, la portieră, întors înspre el, îi apăruse chipul fermecător al blondei necunoscute. Îl zărise ea oare în trecerea aceasta iute? I se păru că ochii ei limpezi şi gura gingaşă se luminaseră de un surâs. Să fi fost doar o iluzie? Cine ştie?

Înainte de a-şi reveni, trăsura dădea colţul şi se pierdea de-a lungul zidurilor întunecatei case Nevers. Mânat de o atracţie irezistibilă, cavalerul se grăbi într-acolo. Când ajunse la capul podului, el zări trăsura oprită în fundul unei stradele strâmte şi umbrite, deasupra căreia frunzişul marilor arbori, trecând peste ziduri, forma o boltă de verdeaţă. Prin portiera deschisă, apăru silueta graţioasă a frumoasei zâne, sărind pe

scări aproape fără să le atingă. Apoi ea dispăru ca o nălucă printr-o poartă tăiată în zidul înalt.

Atrăgătoarea viziune dispăruse de mult şi tânărul indiscret rămânea mereu în acelaşi loc, cu ochii pierduți în penumbra străzii. Hohote de râs, izbucnind ca o avalanşă înapoia lui, îl aduseră brutal la simțul realității. El întoarse fața şi văzu că stătuse tot timpul cu spatele la o tribună, pe care nişte actori gesticulau şi îşi serveau replici cu o vervă bogată, care ațâța veselia spectatorilor. Neavând altceva mai bun de făcut, Cavalerul rămase să privească spectacolul, peste capetele mulțimii.

— Iată o ocupație tihnită! îşi zise el. Aici, cel puțin, nu voi mai fi ispitit să părăsesc prudența ce mi-a recomandat-o domnul de Comminges.

Într-adevăr, viziunea recentă nu-i smulsese din amintire întâlnirea neobişnuită cu lunganul gentilom, nici întorsătura neplăcută pe care era cât pe ce s-o ia lucrurile. Mulțumit că poate să se dovedească atât de înțelept, era foarte atent la scamatori. Aceştia erau trei la număr, numero Deus impare gaudet, şi fiecare din ei valora cât greutatea lor în aur.

Primul nu era altul decât domnul Brioche, maestru în aceste jocuri şi neîntrecut în jocul marionetelor. Personaj grav şi cu frumoasă vorbire, a cărui frază meşteşugită abunda în cuvinte savante, în sentințe alese, el avea aerul satisfăcut al unui burghez cu casă proprie.

Alături de el se agita un valet, îmbrăcat într-un costum neobişnuit, jumătate verde, jumătate galben, făcut dintr-o vestă de pânză groasă luată de la aripile vreunei mori de vânt. Acesta, cu fața lui lividă de momâie în care sclipea un ochi răutăcios, se străduia să-l încurce pe stăpânul său cu tot felul de întrebări absurde, adesea chiar necuviincioase. El sublinia caraghioslâcurile cu mimică adecvată, tot învârtind o pălărie cu boruri largi, căreia îi da formele cele mai neaşteptate; în câteva minute, el o transformase în bonetă pătrată de doctor la Sorbona, apoi în pălărie de student în medicină, îi dase forma unui fetru de gentilom şi iată-l, acum, formând o pălărie foarte ireverențioasă de cardinal, aluzie care dezlănțuise râsul mulțimii.

Al treilea personaj, mut dar deloc prost, era o maimuță. O maimuță care se strâmba groaznic, vicioasă şi ticăloasă, căutând să facă mereu o nouă răutate, dibace să fure batista, să ascundă dulciurile, să-i ciupească pe bărbați şi să gâdile fetele.

Mulțimea, foarte pestriță, care se îngrămădea în fața scenei de scânduri părea că se amuză peste măsură cu glumele muşcătoare ale valetului, cu strâmbăturile maimuței şi cu discursurile pretențioase ale maestrului scamator. În veselia ei zgomotoasă, mulțimea participa chiar la spectacol, şi scena se muta deseori la parter, întrebările curgeau din mulțime şi glumele proaste se țineau lanț.

Ochiul bufonului tocmai scânteiase un fulger de răutate fixându-se pe un punct îndepărtat, în ultimele rânduri ale asistenței.

Se făcu linişte. Ce va mai inventa el acum? Desigur, pregătea o poznă fără pereche. Paiața păstră câteva momente o înfățişare speriată; era felul său de a-şi încălzi publicul; apoi se hotărî brusc.

Cu mâna întinsă şi degetul ridicat, arătând punctul îndepărtat pe care-l fixa ochiul său bulbucat, cu o voce mânioasă el zise:

— Hei, domnul gentilom de colo, retrăgeți-vă numai oleacă, vă rog; mă împiedicați să văd Notre-Dame!

Toate capetele se îndreptară ca la comandă către personajul căruia i se cerea socoteală şi, la vederea lui, o veselie nebună zgudui asistența. Odată cu ceilalți, Cavalerul întoarse şi el capul şi, urmând ținta privirii tuturor, fu foarte surprins recunoscând silueta caracteristică a încăpățânatului cititor. Stând liniştit pe picioroangele sale, acesta privea spectacolul. La început, nu păru a-şi da seama că bufonul i se adresase lui. De aceea veselia mulțimii se făcu şi mai mare. Paiața repetă de data asta pe un ton de blândă rugăminte:

— Domnul meu, dacă nu credeți potrivit să vă dați cu totul la o parte, luați cel puțin lucrul acela care astupă orizontul.

Cavalerul, ascultând această glumă grosolană, se simți cuprins de o vagă nelinişte. O cută uşoară brăzdase fruntea celui întrebat. Aşadar, despre el era vorba. El plimbă o privire liniştită peste vulgul înveselit, apoi întrebă simplu:

— Ce anume să dau la o parte?

— Ei, ripostă poznaşul, făcând pe încurcatul, chestia care împodobeşte figura dumneavoastră… Asta… În sfârşit…

— Acest nas! i-o tăie scurt gentilomul.

— Ah, da, pe legea mea, asta era, numai atât! răspunse celălalt cu aparența celei mai vii satisfacții.

Originalul personaj îl fixă cu o privire de milă disprețuitoare, apoi, foarte serios:

— Nu pot să-l dau jos... E o amintire de familie şi ţin la ea. Această replică neaşteptată fu salutată cu un murmur de mirare. Pentru prima dată pehlivanul era bătut, îşi găsise naşul. Oşteanul marcă lovitura:

— Straşnic răspuns, zise el jubilând, anticarul ăsta ştie să muşte!

Totuşi, paiaţa nu putea să se dea bătută. Era în joc popularitatea lui. Neliniştit un moment de privirea rece a adversarului şi pierzându-şi prezenţa de spirit, îşi recăpătă îndată stăpânirea de sine.

Uitându-se chiorâş spre adversar, măscăriciul îşi pleoşti pălăria ca o provocare, apoi începu, cu un aer de nătărău:

— Maestre, se adresă el gravului Brioche, dumneavoastră, care sunteţi mai învăţat decât un doctor de la Sorbona, puteţi să-mi spuneţi care e partea cea mai nobilă din corpul omenesc?

— Văd unde vrei să ajungi. Vii iar la mine cu o chestie care miroase urât. De data asta n-aţi ghicit şi bănuiala este lipsită de temei. Maestrul înălţă capul şi începu doctoral:

— Esop pretinde că organul cel mai nobil al omului e limba. ... Pe această temă, aducând o puzderie de citate greceşti şi latineşti, el începu să brodeze o dizertaţie uimitoare despre meritele specifice ale fiecărei părţi din corpul omenesc.

— Sunteţi departe de adevăr, întrerupse pezevenghiul, cu un aer compătimitor.

Şi, arătând spre hidoasa maimuţă care se scălâmbăia pe umărul său, el adăugă:

— Priveşte, frate... Nu-i aşa că seamănă cu noi trăsătură cu trăsătură?

Brioche avu o tresărire indignată, de cel mai mare efect comic.

— Are şi ea, ca noi toţi, limbă, ochi, urechi şi mâini, mai multe ca noi: patru, fără să mai socotim coada. Mă prind că n-are nimeni aşa ceva.

Publicul se prăpădea de râs.

— Ştii însă ce-i lipseşte?

Poznaşul făcu o pauză, în timp ce privirea sa căuta în mulţime ochii învingătorului de adineauri. Întâlnindu-i, fixaţi asupra sa, îi aruncă o privire provocatoare, iute ca o lovitură de pumnal.

— Ei bine, zise el, am să vă spun eu îndată ce-i lipseşte. Este...

— Un nas, vorbi răspicat gentilomul, tăindu-i efectul.

Şi de data asta, bufonul părea învins. El făcu o strâmbătură.

— Credeți-mă, domnule, aveți toate motivele să vă cunoaşteți cât se poate de bine.

Aluzia era atât de clară şi de directă, încât spiritul prinse. Publicul trecu de partea bufonului.

Cavalerul, fierbând de nerăbdare, ca şi cum insulta îl privea direct, nu-l pierdea din ochi pe gentilom. Ce avea să facă acesta? îl văzu încrucişându-şi brațele cu nepăsare.

Întărâtat de nefireasca lui blândețe, cel de pe scenă pierdu orice măsură.

— Ascultă această sentință, maestre. Dacă dânsul a spus că partea cea mai nobilă a omului este...

Gentilomul, desfăcând brațele, se decise să facă un pas înainte.

— ... este aceea pe care a spus-o domnul, rezultă că...

Al doilea pas spre scenă! îndepărtată cu forța, mulțimea se desfăcea în fața lui.

— ... că omul, cel mai nobil...

Al treilea pas! Coțcarul, neliniştit, începu să se bâlbâie.

— ... este acela care arc...

Al patrulea pas! încet, fără grabă, tăindu-şi cale precum prora corăbiei aruncă apa în lături, gentilomul continua să înainteze spre platforma de scânduri, cu privirea de vultur mereu fixată asupra măscăriciului, care era din ce în ce mai puțin stăpân pe sine şi zise cu vocea strangulată:

— ... care are cel mai lung...

† Capitolul 2 – Îngeri păzitori!

Acum, cei doi adversari se atingeau aproape. Instinctele animalelor le face să presimtă şi să se teamă de furtună; dar un gură-cască parizian e fără pereche când miroase un scandal apropiat. Mulțimea aştepta ceva nemaivăzut şi se bucura dinainte, imaginându-şi ce va urma. Bizarul personaj se sprijini în coate pe marginea estradei, care-i ajungea până la piept.

Cavalerul, care urmărise cu răsuflarea tăiată fazele acestui nou fel de duel, îl auzi pe gentilom întrebând curios:

— Cel mai lung... ce anume?

Râsetele încetaseră. Spaima paiaţei părea să fi câştigat simpatia mulţimii, aşteptând sfârşitul, spectatorii se ridicaseră pe vârful picioarelor, ca să nu piardă nimic.

— Ce anume... cel mai lung? repetă gentilomul cu o insistenţă de gheaţă.

Poporul din Paris nu e deloc răbdător. Lui nu-i place să vadă la strâmtoare pe aceia care, pe drept sau pe nedrept, se bucură de simpatia populară. Sub calmul său aparent, atitudinea gentilomului se ghicea atât de ameninţătoare, încât din mulţime se ridică un murmur general de proteste.

Simţindu-se încurajat, bufonul prinse glas şi, recăpătându-şi obrăznicia, strigă în obrazul gentilomului:

— Cel mai lung nas!

Abia pronunţă vorba, că măscăriciul zbură de pe platformă aruncat printre spectatori de un pumn zdravăn.

— Aşa da! strigă Cavalerul, care fusese surprins de răbdătoarea blândeţe a gentilomului.

Dar lucrurile se încurcau. Un val de revoltă cuprinse mulţimea. Maimuţa, strâmbându-şi faţa cârnă, scrâşnea din dinţi înspre duşman, căutând să-l muşte. Cu dosul palmei, agresorul o aruncă peste parapetul podului, jos în apă. Brioche invoca cerul cu mâinile ridicate, căznindu-se să se împotrivească invadării scenei, dar gentilomul îl apucă de umeri şi lovindu-l cu cizma în partea... cea mai puţin nobilă, îl proiectă şi pe el la mare distanţă.

La început buimăcită, mulţimea dădu drumul unui val de proteste şi de ameninţări, asemeni mârâitului unei haite, căreia îi smulgi ciolanul. După acestea, necunoscutul îşi redobândi calmul. de sus, de pe scenă, el aruncă mulţimii o privire mirată. Cavalerul văzu pe chipul său un zâmbet trist. Era evident că, răzbunând demnitatea sa ofensată, gentilomul nu dorea să împingă mai departe aventura.

Înjurăturile răsunau din toate părţile. El ridică din umeri dispreţuitor. Deodată câţiva îndrăzneţi se hotărâră. Un semnal de luptă trecuse peste gloată. Se puteau lăsa luaţi în râs de un singur om? Vezi bine că nu! Săbiile ieşeau din teacă. Cât ai clipi, scena, luată cu asalt, fu invadată de vreo zece bărbaţi cu sabia scoasă, urlând ameninţător.

Atunci gentilomul se hotărî să iasă din indiferenţă. El zâmbi cu milă. Spada lui lungă ieşi iute la lumină şi, cu aerul

omului sigur de ce avea de făcut, se puse în gardă. O clipă mai târziu, atacatorii cei mai înfocați erau arumeați peste cap, pe treptele scenei.

Cavalerul aplaudă această execuție de maestru. Dar el nu cunoştea mulțimea şi mânia ei! În locul unui luptător respins, apăreau doi. Toți pungaşii de pe Pont-Neuf, mirosindu-le a bătaie, alergau într-acolo. Şi noii veniți erau cu atât mai înverşunați, cu cât habar n-aveau pentru ce începuse bătaia.

Gentilomul le ținea piept tuturor, neliniştit doar de loviturile puternice, cu bastonul, care începeau să curgă amenințând să-i rupă sabia. Asaltat din toate părțile de furioşi, el rămânea calm şi stăpân pe sine, continuând să distribuie, cu metodă şi cu crutare, o ciomăgeală bună, învârtind sabia şi folosind tăişul ei numai la mare nevoie şi cu părere de rău. Totuşi, situația lui devenea critică. Agresorii nu renunțau deloc şi, la fiecare lovitură primită, se înfuriau şi mai tare.

Vajnicul luptător ostenise parcă, sudoarea îi împodobea fruntea, tâmplele îi erau tot o apă. Dar, văzându-l impasibil şi metodic, puteai ghici că nici nu se gândea să înceteze lupta, socotind ca un punct de onoare să fie mai degrabă tăiat în bucăți pe loc decât să cedeze o palmă de teren adversarilor săi. Să-şi deschidă un drum prin mulțime, nici nu putea fi vorba. Avea să cadă oare acolo, în acest duel eroi-comic, victima îndrăznelii sale şi a mâniei absurde a mulțimii?

Deodată se făcu brusc o spărtură în mulțimea asaltatorilor. Dominând tumultul, o voce tânără se ridică tremurând de indignarea prea mult stăpânită.

— Țineți-vă bine, domnule! Sunt cu dumneavoastră.

În acelaşi timp gentilomul văzu țâşnind alături de el un soldat frumuşel în tunică scurtă de piele. Era şi timpul. Curajosul luptător nu mai rezista decât printr-o minune de voință. Cu tunica sfâşiată, cu fața însângerată, el răsufla zgomotos. Brațul robust al tânărului oştean învârti cu iuțeală spada şi cercul din jurul lor se lărgi.

— Mai puteți rezista? întrebă el iute.

— Pe legea mea, amândoi suntem prea tari!

„E un om din sud”, gândi oşteanul, şi zise tare:

— Atunci, domnule, păziți-vă pielea. Să-i atacăm pe ticăloşii ăştia.

Cu o ardoare năvalnică, el se aruncă asupra mulțimii, surprinsă de sosirea acestui adversar neaşteptat.

— Loviți cu latul! zise Lăți-Lungilă.

— Sigur, răspunse soldatul.

Cele două săbii coseau în dreapta şi în stânga, deschizând în rândurile gloatei o cărare mai mult dureroasă decât însângerată. Avântul lor nestăvilit răsturna tot ce le sta în cale.

Sub sforțarea lor îndoită, bariera de oameni fu covârşită. Adversarii cei mai înverşunați se dădură în lături şi cei doi ieşiră din împresurare.

În aceeaşi clipă, venind din piața Dauphine apăru o patrulă de sergenți de pază. Poliția, atrasă în sfârşit de zgomot, se hotăra să intervină... prea târziu, ca întotdeauna!

— S-o luăm din loc, şopti soldatul. Iată, vine poliția.

— Drace! răspunse gentilomul cu părere de rău, trebuie oare să cedăm acestor neisprăviți terenul?

Tovarăşul îl prinsese însă de mână zdravăn şi-l trăgea după sine.

Încurajată de prezența poterei, mulțimea se strânsese din nou şi, arătând spre fugari, pornise în urmărirea lor.

Trăgând după el pe lunganul înfuriat, soldatul se înfundă orbeşte într-o stradelă.

— Pe aici, zise el cu încredere, pe aici. Suntem salvați! Acolo, la umbra zidurilor şi sub bolta verde a arborilor, cei doi se opriră o clipă să răsufle. Dar, apropiindu-se ceata gălăgioasă a urmăritorilor, ei reluară goana. Nu făcuseră zece paşi, că fură nevoiți să se opească.

— Doamne, Dumnezeule, exclamă tânărul, ne-au prins!

În fața lor, nici o ieşire. Stradela providențială se înfunda. Zăpăceala tânărului soldat trebuie să fi fost foarte comică, fiindcă, cu toată primejdia care îi amenința, tovarăşul lui nu putu să-şi stăpânească râsul.

— Cu atât mai bine, strigă el, făcând să şuiere spada. Odiseea noastră se va sfârşi neplăcut.

Sergenții apăreau la intrarea fundăturii. Cei doi căutară un loc potrivit unde să se apere. Nici unul nici celălalt nu voiau să se lase înhățați. Cardinalul dăduse legi aspre împotriva celor care trăgeau sabia. Prinşi în flagrant delict, cazul lor era limpede, îi aştepta închisoarea! Şi ştie toată lumea că e mai uşor s-o eviți decât să ieşi din ea.

În acest colț, un unghi al zidului, unde se vedea o portiță, vai, straşnic zăvorâtă, li se păru un adăpost acceptabil. Ei se adăpostiră acolo şi, cu mâna pe sabie, aşteptară. Unda duşmanilor se rostogolea spre ei, umplând

străduța de o zarvă amenințătoare. Ei se pregătiră să întâmpine ferm atacul. Cât ai clipi, mulțimea se năpusti asupra lor, îi copleşi, îi înghesui, făcându-le cu neputință orice mişcare. Valul de oameni îi atinse, îi covârşi. În sfârşit, îi aveau în mână!

În această clipă decisivă, ei avură impresia foarte clară că, sub această presiune neînduplecată, zidul din spate ceda. Coşmar sau realitate? Ei simțiră că pătrund cu spatele în zid. Apoi, ochii lor, orbiți de sclipirea a douăzeci de săbii amenințătoare, se întunecară. Brusc, totul dispăru, şi nu mai văzură nimic!

În acelaşi timp urletele sinistre ale mulțimii încetară să mai răsune în urechile lor. Ele păreau că se şterg, îndepărtându-se, topite deodată într-un murmur confuz. Mare e Dumnezeu! Aveau să-şi piardă cunoştința acum? Ei se luptară împotriva acestei slăbiciuni subite; în cele din urmă, îşi dădură seama, din calea afară de mirați, că se aflau pur şi simplu de partea cealaltă a zidului.

Nu era o amăgire. Erau apărați de asaltul furios al duşmanilor de o mică uşă de stejar, cu canaturi groase, cu balamale zdravene. Această portiță, de care se lipiseră în disperare de cauză ca să-şi vândă scump libertatea, această portiță se învârtise uşurel din țâțâni. Ei trecuseră prin ea ca în stare de somnambulism. Apoi, după ce trecuseră ei, uşa se închisese brusc în nasul celor care se pregăteau să-i înhațe, rămaşi afară, buimaci.

O mână cerească? Nici gentilomul certăreț, nici generosul său tovarăş nu erau atât de înfumurați ca să creadă că s-ar fi produs o intervenție supranaturală în favoarea lor. Atunci, cine deschisese şi închisese această poartă?

Râsete cristaline, răsunându-le în urechi, îi făcură să întoarcă într-acolo capul. Hotărât că providența se amesteca în treburile lor şi că ea aranja bine lucrurile!... Înclinarea lor era desăvârşită... Două zâne suave se iviră în fața privirii lor fermecate. Două silfide... În rochii largi de catifea. Şi una din ele avea ochii mângâietori, părul blond şi obrazul pur ca liliacul. Era tânăra din trăsură!

Ei îşi luaseră pălăriile de pe cap şi se pregăteau să mulțumească grațioaselor gazde, unul cu un cuvânt bine simțit, celălalt cu un madrigal alcătuit cu iscusință. Dar nu li se dădu răgaz.

Fetele deznodară iute eşarfele de mătase de la corsaj şi le

aşezară peste ochii celor doi intruşi. Aventura devenea din ce în ce mai uimitoare! Fără o vorbă, necunoscutele vrăjitoare le înnodară eşarfele la ceafă. Ei le făcură pe voie, cu desăvârşire uluiți de această cascadă de surprize. Astfel, transformați în orbi, aveau aerul celor ce se joacă de-a baba-oarba, sau, mai degrabă, ținând seama de ținuta lor războinică, păreau soldați trimişi ca soli într-o tabără duşmană.

Luați de mână de îngerii lor păzitori, se lăsară purtați pe potecile parfumate ale unei grădini fără capăt. Ce li se ascundea oare? Ce scenă tainică, pe care nu trebuiau să o vadă, se desfăşura în acest cadru idilic? Se înțelege cât de aprinsă era curiozitatea lor. Totuşi nici unul, nici celălalt nu se gândiră să înlăture banda uşoară, pe care buna lor credință îi obliga să o respecte.

Totuşi, ei îşi ascuțiră urechile şi li se păru, în iutea lor trecere, că aud mai multe voci şoptind. Ce persoane puteau fi acelea şi ce convorbiri grave aveau loc în acest parc, ca să fie învăluite în atâta taină?

Sfârşindu-se drumul, fură dezlegați la ochi. Se aflau într-o curte pavată, foarte spațioasă, spre care dădea o terasă monumentală. Acolo, tot râzând, cu trandafirii aprinşi în obraji de alergare şi, poate, cine ştie, şi de emoție, fetele făcură o frumoasă reverență de Curte protejaților lor şi, uşoare ca două nimfe, dispărură, parc-ar fi zburat. Voinicii noştri stătură o clipă împietriți, uitându-se unul la altul. Nu li se dăduse răgaz nici să răsufle, nici să îngaime cel mai mic compliment. Susceptibilul gentilom şi începuse să bată din pinteni, când deodată, îşi dădu seama de dezordinea nemaipomenită a ținutei lor.

Peste obrazul rumen al tovarăşului său se aşternuse un strat gros de praf, amestecat cu sudoare; de cingătoare atârna o teacă strâmbă şi pălăria, al cărui fulg rupt se clătina, pălăria lui mândră nu mai avea fund. Nici gentilomul nu se putea lăuda. Obrazul îi era brăzdat de zgârieturi însângerate, tunica ciopârțită, găitanele abia se mai țineau, buzunarele erau sfâşiate şi căscate şi gulerul era sucit cu dinaintea la spate.

Zdrențuiți, plini de praf, năduşeală şi sânge, alcătuiau un tablou caraghios, cum stăteau înțepeniți în această curte măreață în fața acestui palat princiar. Şi amândoi făcându-se mici, mici, se simțeau umiliți şi neputincioşi.

Drept urmare, cei doi eroi din învălmăşeala de pe Pont-Neuf ieşiră din casa Nevers, mai grăbiți decât la intrare.

† Capitolul 3 – Legământul de prietenie

Îndată ce ieşiră în stradă, cei doi răsuflară adânc. Erau zăpăciţi de-a binelea. Cavalerul îşi reveni cel dintâi. Vesel cum nu se mai poate, el izbucni într-un hohot de râs nebun. Tovarăşul lui rămase însă serios. Scoţându-şi pălăria cu un gest nobil, puse mâna pe umărul prietenului său şi, foarte emoţionat, zise:

— Domnule, mi-aţi salvat viaţa. Tânărul ridică vesel din umeri.

— Ei, asta-i acum! îndemânatic cum sunteţi, v-aţi fi descurcat şi singur. Fierbinţeala sângelui m-a atras în luptă şi v-am dat un ajutor neînsemnat...

— Nu, nu, ştiu eu ce spun! Singur, n-aş fi putut să-mi tai cale şi eram în stare să mă las măcelărit, decât să cedez acelor ticăloşi. N-am să pot uita ce aţi făcut pentru mine. Daţi-mi mâna, zise el şi, apucându-i-o, i-o scutură voiniceşte. de acum suntem fraţi de cruce până la moarte!

Mişcat de această efuziune mai mult decât voia să arate, oşteanul răspunse cu o strângere de mână.

— Fraţi de cruce, fie! Dar atunci, faceţi-mi plăcerea şi urmaţi-mă, căci nu e bine să zăbovim lângă locul isprăvilor noastre.

Observaţia nu era lipsită de miez. Se găseau pe un fel de ridicătură, de unde puteau să vadă de departe un colţ din Point-Neuf, unde grupuri de oameni agitaţi comentau cu însufleţire lupta lor extraordinară.

— Aveţi dreptate, încuviinţă încercatul mânuitor de spadă. Locul este cam expus privirilor. Hai să căutăm un alt loc mai potrivit ca să legăm cunoştinţă în linişte, cum se cuvine.

— Şi mai ales să ne aranjăm ţinuta, suspină Cavalerul, care îşi aminti că ora întâlnirii cu domnul de Guitaut se apropia.

El aruncă o privire plină de ciudă către hainele lui zdrenţuite şi către sabia îndoită. Trecură prin poarta Nesle, pe

sub o boltă cu turnulețe, traversară o mocirlă peste un podeț, apucară o potecuță ce şerpuia printre grădini şi ajunseră la o răspântie, în inima cartierului Saint-Germain.

Acolo, ochiul de şoim al gentilomului zări o cârciumioară cu grădină ca la țară, căreia un smoc de fân înnodat legănându-se deasupra porții îi servea drept firmă. Sub bolta de viță, o masă de lemn şi două scaune le oferea ospitalitate rustică.

— Aici e de noi, zise gentilomul, căzând mulțumit pe scaun.

— Uf! exclamă Cavalerul şi făcu la fel.

O clipă mai târziu, o chelneriță îndemânatică aşeză în fața acestor clienți aleşi două pahare şi o oală de vin rece. Cei doi tovarăşi sorbiră întâi cu nesaț o duşcă bună. Apoi înzdrăveniți de licoarea care pornise să le alerge prin vine, cu picioarele întinse alene, se priviră în față şi-şi zâmbiră, într-un gând şi o simțire. Mai bine decât orice cuvânt, zâmbetul lor parcă spunea: „După primejdia înfruntată împreună, ce bine e între prieteni, alături de suflete calde şi generoase, departe de tulburarea mulțimii!”

De fapt, dacă i-ai fi văzut cum stăteau la masă unul în fața celuilalt, ai fi jurat că sunt prieteni vechi. Ceva mai puternic decât timpul îi legase fără ştirea lor. Soldatul simțise o simpatie instinctivă pentru acest gentilom deşirat, aşa de spiritual, aşa de viteaz, în stare să tragă sabia împotriva lumii întregi pentru a apăra onoarea unui nas ca o pacoste.

Gentilomul îi era recunoscător necunoscutului soldat, adolescentului îndrăzneț care, punându-şi în primejdie viața, părea să nu prețuiască aşa cum se cuvine devotamentul său. Totuşi, nu puteau sta aşa, fără a-şi spune o vorbă...

Spadasinul se hotărî să rupă tăcerea.

— Sunteți soldat? întrebă el.

— Sergent în regimentul din Flandra.

— Nu cumva tocmai de dumneavoastră m-am izbit ca un neîndemânatic la ieşirea din piața Dauphine?

— Ba da! Şi era cât pe-aci să vă cer socoteală!

— Da, îmi amintesc, râse cu poftă gentilomul. Recunoaşteți c-ar fi fost păcat.

— Aşadar fusesem remarcat. Păreați totuşi atât de absorbit...

— Ieşeam de la librarul meu de la galeriile Palatului. Citeam primele pagini ale unei cărți excelente.

— A, ce titlu poartă?

— Călătorie în regatul Lunei.

Tânărul oştean era cât pe-aci să izbucnească în râs, dar se stăpâni şi zise serios:

— Nu cunosc cartea...

— E o noutate.

— Aa, da, şi de cine e scrisă?

— Chiar de mine, răspunse gentilomul cu un accent de desăvârşită modestie.

— Sunteți deci poet? se miră soldatul.

— Da, sunt.

Tânărul ridică paharul.

— Atunci, domnule, închin paharul în sănătatea dumneavoastră! Şi, ridicându-se pe jumătate de pe scaun, exclamă: Pentru Apolo, şi pentru Muze!

Această atenție îl surprinse plăcut pe poet. Şi, ca să nu-i rămână dator, îi răspunse, cu paharul ridicat:

— Pentru Mane şi pentru Bellona! Şi băură până la fund. Cavalerul reluă:

— Aşadar sunteți luptător şi poet totodată.

— O, mai sunt şi matematician, fizician, filozof, elev al lui Gassendi... şi, în clipele de răgaz, cadet în Gardă.

În timp ce el enumera aceste diverse îndeletniciri, tânărul făcea ochii tot mai mari de mirare. Poetul nu dădu atenție şi urmă:

— Fără îndoială ați picat de curând la Paris.

— Abia aseară!

— În concediu?

Cavalerul era cât pe aci să spună că nu, dar îşi aminti recomandarea la prudență şi discreție ce i-o făcuse domnul de Comminges. se mărgini să schițeze un gest vag din cap, care putea să însemne şi da şi nu.

— Fac prinsoare că ați venit să vă căutați norocul la Paris.

— Mai ştii? răspunse Cavalerul, din ce în ce mai încurcat. de data asta, poetul înțelese reticența lui.

— „Oh, gândi el, băiatul ăsta ascunde vreun secret... Să fim discreți”.

Cavalerul avea o expresie contrariată. Caracterul său sincer şi încrezător nu era obişnuit cu ascunzişurile. Dar se supuse consemnului primit.

— Într-adevăr, răspunse el, e ceva din ce-ați spus. Să zicem că am venit să-mi caut norocul!

— Pe legea mea, tot pentru acelaşi motiv am venit şi eu.

Hai să-l căutăm împreună. Deşi dumneavoastră râvniți după laurii armelor, pe când eu mă mulțumesc şi cu mirtul paşnic al literelor...

Această profesiune de credință pacifică aduse un zâmbet pe buzele Cavalerului.

— Pentru un poet visător, zise el, cred că mânuiți prea bine spada...

— Spada nu e nimic! Mânuiesc şi mai bine condeiul!

De data aceasta, Cavalerul trebui să soarbă o duşcă prelungă,ca să-şi recâştige gravitatea.

— Nu cumva sunteți gascon? întrebă pe neaşteptate gentilomul cărturar.

— Gascon? se miră soldatul de această întrebare stranie.

— Da, gascon! Altfel vorbind, nu cumva ați văzut lumina zilei pe malurile armonioase ale Garonei, sau pe acelea surâzătoare ale sorei sale Dordone? Sunteți din Bearn ca marele Henric, din Toulouse ca Pibrac, născut la Pan, precum Cassian sau mai modest, din Perigord, ca subsemnatul?

— Credeți-mă, nu.

— Păcat, răspunse poetul, clătinând capul în semn de adânc regret.

Neliniştit oarecum, soldatul întrebă, naiv:

— Este musai?

— Nu, dar e un avantaj. Pentru a reuşi în viață trebuie să fii şi prudent şi abil. de altfel, sunt liniştit în ce vă priveşte, calitățile acestea nu vă lipsesc; dacă nu sunteți gascon, cel puțin sunteți vrednic să fiți.

Apoi, cu o siguranță care îl uimi pe Cavaler:

— Dar nu mă îndoiesc că în compania mea veți deveni gascon. Fiindcă, nici vorbă, nu ne vom despărți. O întâlnire atât de providențială ca a noastră trebuie să aibă ea vreun tâlc mai adânc. Din ceasul acesta suntem prieteni ca Oreste şi Pylade.

Peste fruntea Cavalerului trecu o umbră de tristețe. Poetul observă şi îl întrebă:

— Ce aveți? Propunerea mea nu vă convine?

— O, ba da, din toată inima, răspunse tânărul.

El voia să mai spună ceva, dar poetul, încălzit de perorația sa, nu-i dădu răgaz. El umpluse paharele:

— Să ciocnim pentru prietenia noastră fără moarte!

Băură solemn, ca şi cum acest gest ar fi pecetluit între ei un pact definitiv. Adevărul este că, înfierbântați încă de proaspăta lor aventură şi cuprinşi de aburii băuturii, prietenii

noştri începeau să se cherchelească; mai ales poetul, pe care o dulce fericire îl înmuia şi care deveni deodată familiar.

— Iată-te deci picat în acest Paris, tu singur şi cu sabia ta. Cunoşti pe cineva pe-aici?

Cavalerul, cu toată beția care-l cuprindea treptat îşi păstra încă prudența.

— Pe nimeni, răspunse el.

— Cel puțin ai bani?

— Aşa şi aşa! răspunse soldatul stingherit. Namila încruntă fruntea.

— Drace! Din fericire sunt eu aici. Prea iubitul meu tată tocmai mi-a pus la dispoziție partea cuvenită mie. Sunt deci bogat cât doi... Dar, ia spune-mi, nu ai şi tu vreo iubită?

Tânărul se simți roşind până în vârful urechilor.

— O iubită? La ce serveşte?

— Ehe, prietene, Parisul este un adevărat labirint, şi rişti să fii sfâşiat de Minotaur.

— Minotaurul? ce animal mai e şi ăsta?

— Un animal cu o sută de ochi, cu o sută de urechi, care vede totul, aude totul şi care poate că ştie, la ora asta, de pozna noastră. Animalul ăsta îi pândeşte pe tinerii care au stârnit ceva zarvă în lume şi, dacă faptele lor îi displac sau îl pun în umbră, are la dispoziție mai multe peşteri spre a-i închide pe imprudenți.

— Pe legea mea, zise Cavalerul, râzând de temerile îndrăznețului său amic, de cine vreți să vorbiți?

— E domnul cardinal, şopti scandalagiul.

— Ce avem noi a face cu el?

— Nu poți şti niciodată. Satana asta se amestecă în toate. Şi iată, cine ştie dacă adunarea aceea tainică, prin mijlocul căreia am trecut legați la ochi, nu s-a făcut din voia lui?

— Drace, spuse tânărul, neliniştit.

Nu se temea pentru sine, dar, dacă era vreun pericol, acesta o amenința pe fermecătoarea lui zână! însă poetul urmă, mai vesel:

— De aceea te întrebam dacă, în acest hățiş, nu ai vreo Ariadnă, dispusă să-ți întindă la nevoie firul salvator.

De ce se gândi oare Cavalerul la acea frumoasă necunoscută, cu care se întâlnise de două ori şi pentru ce, gândindu-se la ea, se simțea atât de adânc tulburat?

Gasconul golise ce mai rămăsese în oală şi asta-i iuțise limba. Sprijinindu-şi coatele pe masă, el urmă, bucurându-se

că nevinovatul său prieten îi sorbea cuvintele:

— Crede-mă, dragul meu, astăzi domneşte femeia. Ea a dat Parisului barbar profilul său fermecător. Fosta regină i-a dăruit politețea rafinată a Italiei; tânăra regină i-a împrumutat gravitatea romanțioasă a Spaniei îndrăgostite. Amor şi spirit, totul se cuprinde azi în aceste două vorbe. Femeia este suverană în această țară. Fără ea, noi nu însemnăm nimic. Păi, nu tot printr-o femeie a devenit însuşi domnul cardinal, acest mare politician, adevăratul rege al Franței? Dacă regina Maria n-ar fi aruncat într-o zi asupra lui o privire încurajatoare, ce-ar fi fost el la această oră, cu toată ambiția şi geniul său? Nimic...nimic decât un biet episcop în cel mai sărac scaun episcopal din toată Franța.

Tânărul protestă:

— Să faci un episcop, mai merge, zise el. Dar să faci un general?

— A, te trezeşti încă pe timpul regelui Henric, când era de-ajuns să fii un bun camarad, să ai pumnul tare şi sabia cutezătoare, ca să aspiri la rangurile cele mai înalte. Căpitanii nu mai răsar azi nici din cazărmi, nici de pe câmpurile de bătălie.

— Atunci de unde apar?

— Din saloanele frumoaselor Prețioase, dragul meu. Cavalerul râse cu hohote. De data asta, gasconul se împotrivi:

— Nu râde! Vei vedea curând. Vei întâlni în saloanele la modă pe Prețioasele, doamne de neam nobil, afectate în vorbire şi maniere, care au întreținut, în saloanele epocii, o atmosferă intelectuală, favorabilă artei şi filosofiei. pe viitorii noştri generali compunând madrigaluri, curtând şi făcând spirite...

Dar soldatul nu se putea opri din râs. De aceea poetul urmă:

— Pe ce ne prindem că-ți voi arăta chiar în seara asta pe un Conde, văr al regelui şi aprig războinic, deşi până mai ieri a fost paj — ducele d 'Enghien însuşi... dus de nas de soră-sa, gingaşa „Hermiona”, ca un leu domesticit, care l-a botezat...

Pe jumătate râzând, pe jumătate mâhnit, Cavalerul zise:

— Eu n-am învățat să curtez decât încărcătoarele de la tun, să fac madrigaluri numai tunurilor împărăteşti, să surâd doar când plec la atac.

— Hei, zise gasconul înveselit, iată un mic cuplet de efect! Tu vei prinde iute cântecul zilei. Şi astă-seară, nu vei face o figură rea în casa Rohan-Guemence.

— În seara asta, în vizită?... Eu?

— Vezi bine! Nu ți-am spus că nu te mai las să pleci?

— Dar nu cunosc pe nimeni acolo.

— Asta nu contează! Te voi prezenta eu.

— Dar...

— Nu există nici un dar!

— Totuşi, ca să fiu prezentat, ar trebui să mă cunoaşteți mai întâi!

— Ai dreptate, pe legea mea. Uite cât sunt de distrat. Iată că stăm de vorbă de un ceas ca doi prieteni şi încă nu ştim nimic unul despre celălalt, nici chiar numele.

O umbră de stinghereală trecu pe fruntea ostaşului.

— Deci, urmă poetul, în lipsă de naşi mai buni să ne prezentăm fiecare.

— Fie, zise tânărul, cu o hotărâre bruscă. Mă numesc Cavalerul Tancred.

— Tancred... şi mai cum? Chipul soldatului deveni palid.

— Tancred şi atât.

Gentilomul, la început mirat, apucă mâna prietenului său şi strângând-o să i-o frângă zise, ca şi cum această stare civilă aşa de sumară l-ar fi mulțumit pe de-a-ntregul:

— Minunat! Apoi se ridică, salută elegant şi, cu acelaşi ton pe care l-ar fi folosit spre a anunța pe Rohan sau pe Montmorency, el zise:

— Iar eu, Hercule-Savinian-Cyrano de Bergerac.

O tăcere scurtă urmă după această prezentare. Domnul de Bergerac o folosi ca să-şi refacă toaleta. Cavalerul stătea şi se gândea. Pentru prima dată în viața sa, încerca în acest moment un sentiment de jenă, un fel de ruşine. Ruşine de acest nume de război pe care-l purta, în lipsa altuia... „Ce-o fi gândind despre mine acest gentilom? Acum el ştie cine sunt. El, care-mi oferea prietenia atât de generos! Vai, nu pot să i-o primesc”.

Gândul acesta îl chinuia, căci se legase strâns de acest tovarăş, aşa de îndrăzneț şi plin de noblețe.

„Totuşi, îşi zise Cavalerul ridicând fruntea, umilirea mea nu-i decât trecătoare... Mâine voi avea dreptul să țin fruntea sus... Da, mâine! Dar azi?” Căzu iar pe gânduri. O idee obsedantă îl ispitea: „Dacă i-aş spune povestea mea? Fără îndoială că nu m-ar mai respinge!” Dar alungă imediat acest gând: „Nu, nu am dreptul. Nu pot să dau pe față acest secret, care nu-i numai al meu”.

Necunoscând lupta care se dădea în sufletul tovarăşului

său, poetul se străduia în acest timp să îndrepte tăişul stricat al spadei sale. Cavalerul luă hotărârea care credea că este de datoria lui, anume aceea de a se despărți îndată.

— Domnule, zise el cu o voce pe care o voia cât mai fermă, a venit timpul să ne despărțim.

Gasconul înălță capul mirat:

— Să ne despărțim? întrebă el ca şi cum n-ar fi înțeles.

— Fără îndoială! înțelegeți prea bine acum că un capriciu al soartei a încrucişat drumurile noastre, dar că acestea nu erau deloc făcute să se întâlnească! Vă încredințez că nu voi uita niciodată primirea dumneavoastră generoasă. Cu vocea sugrumată, el încheie brusc: Adio, domnule de Bergerac.

Poetul sări în picioare şi i se aşeză în cale, deschizând brațele lui lungi.

— Ei Doamne! Ce mai e şi cu gluma asta? îți închipui că, după ce i-ai salvat viața lui Bergerac, acesta te va părăsi ca pe un străin? Ei drăcie!

— Totuşi, trebuie!

— Şi pentru ce, mă rog?

— Fiindcă nu suntem făcuți să fim prieteni. Dumneavoastră sunteți nobil şi eu nu sunt decât un biet soldat.

Sărăcia nu împiedică

— Fără avere, în lumea asta...

— Fără avere! Dumneata, prietene, porți în teacă brevetul de mareşal.

Cavalerul zâmbi fără voie, melancolic, în orice caz, şi acesta e lucrul cel mai grav, sunt fără familie şi fără nume.

— Fără nume?! izbucni Cyrano. La naiba, ai unul şi încă unul foarte simpatic, pe legea mea: Tancred. Aduce cu numele unui erou... al unui erou de roman!

— Romanțios, poate! dar cam scurt cu siguranță. Numai cu acest nume mă îndoiesc c-ar fi posibil să fiu primit bine de frumoasele dumneavoastră prietene în casa Rohan.

— Orgoliosule! Aş vrea eu să le văd nemulțumite, atât timp cât sunt eu mulțumit!

— Nu, nu! Nu se cuvine să roşiți dumneavoastră din pricina unui prieten.

— Cavalere, ce vă trece prin minte?

— Iată, zise tânărul scuturând buclele frumoase, fără să bănuiți, chiar dumneavoastră nu vă mai purtați cu mine la fel ca înainte de a-mi cunoaşte numele!

— Cum vine asta?

— Adineaurea mă tutuiați şi acum...

— Acum te tutuiec din nou, şi cu asta basta!

Cyrano se ridicase. El îşi aținti privirea de şoim asupra tovarăşului său:

— Te tutuiesc şi-ți ofer încă o dată prietenia mea. Ai s-o respingi? Mâna lui mare se întindea larg deschisă. Dacă refuzi, voi considera că mă dispreţuieşti şi că nu mă crezi destul de gentilom ca să-ți fiu prieten. Şi în cazul acesta...

El făcu o mişcare iute înspre mânerul spadei.

— În acest caz, oricât ai fi salvatorul meu, tu mă insulți şi-ți voi cere socoteală.

Cavalerul, fără să-i pese de nimic, nu-şi putu opri râsul. Nu se supărase niciodată când cineva amenințase să-i spintece inima cu vârful săbiei.

Poetul nu râdea deloc. Cu privirea întrebătoare şi cu mâna întinsă, aştepta. Atunci tânărul simți cum o emoție puternică îi strânge inima. Ochii i se umeziră brusc, şi nu găsea cuvinte să exprime ceea ce simțea. El nu cuprinse mâna întinsă, ci, cu un gest instinctiv, se aruncă spre tovarăşul său. Brațele poetului se desfăcură larg ca să-l primească şi amândoi rămaseră îndelung îmbrățişați, piept lângă piept.

— Aşa da! tună poetul râzând mulțumit, pe onoarea mea aş fi fost supărat dac-ar fi trebuit să-ți fac vreun rău.

Cavalerul, bucuros, îngăimă:

— În sfârşit, pot vorbi! Vreau să vă spun că această prietenie oferită de dumneavoastră aşa de spontan unui soldat oarecare...

— Ai primit-o?

— Desigur! Ei bine, acest soldat nu este nedemn de ea! Da, mai adineauri, şovăiam să încredințez unui necunoscut taina vieții mele. Dar acum, totul s-a schimbat. Iată-ne legați unul de altul. Ne-am încredințat sufletele unul altuia. Aveți dreptul să ştiți cine sunt.

Cu un gest, Cyrano îl opri:

— Nu te întreb nimic, Cavalere. Tu eşti salvatorul meu şi asta mi-e de ajuns.

— Dumneavoastră, poate! Dar mie, nu! Să nu mai fie între noi nici neînțelegere, nici taine. Ascultați şi judecați apoi dacă sunt sau nu demn de prietenia dumneavoastră.

Poetul îi luă mâna şi, cu o gravitate blajină, îi zise:

— Vorbeşte, dragul meu, dacă asta e dorința ta. Cyrano te ascultă şi, orice s-ar întâmpla, nici un cuvânt nu va ieşi de

pe buzele lui din tot ce-i vei încredința.

El îşi sprijini coatele pe masă. Cavalerul înălță capul. Mândria lucea acum în privirea lui.

Reculegându-se un moment, el începu:

— V-am spus că sunt un biet soldat, un tânăr fără rang, fără avere şi fără nume. Totul era adevărat, până acum câteva zile. Acum nu mai e aşa. Mâine, soarta mea se va decide şi-mi voi recâştiga rangul. Voi înceta să mai fiu un aventurier rătăcitor şi voi sta în locul la care sunt îndreptățit în lume. Da, mâine, cavalerul Tancred nu va mai fi, voi purta în sfârşit numele tatălui şi al strămoşilor mei.

— Drace, iată o introducere pe cinste! exclamă gasconul, surprins.

Ostaşul urmă, cu aerul lui de candidă stânjeneală:

— La drept vorbind, acest nume nu pot să vi-l spun astăzi. Cyrano făcu un semn discret:

— Dacă trebuie să nu-l spui, prietene, n-are a face. Urmează!

— Nu, nu, vă înşelați... Adevărul este că nici eu nu-l cunosc. Totul este ciudat în povestea mea. A sosit ceasul care-mi va hotărî soarta. Norocul e la un pas de mine. El întrece visurile mele cele mai îndrăznețe. Toate acestea le ştiu! Numai că, ceea ce nu ştiu, este în ce anume constă acest noroc.

Această mărturisire spusă atât de naiv ațâță curiozitatea poetului, care murmură:

— E încântător!

— Trebuie să vă spun mai întâi că sunt însemnat de Destin. Port în inimă un semn, săpat cu o pecete de neşters: o stea, steaua mea! Iar semnul acesta nu m-a înşelat. Printr-însul, mâine, din simplu sergent cum sunt, voi fi egal cu cei din frunte!

— La naiba! e un roman întreg, strigă Cyrano frecându-şi mâinile.

— Un roman? zise Tancred. Să zicem. Şi adăugă grav: însă un roman fără închipuiri, un roman adevărat; adevărat ca Evanghelia... Ascultați. Am şaisprezece ani...

— Şaisprezece ani! zise poetul examinând voinicia tânărului. Şaisprezece ani! pe legea mea, promiți mult!

— Eram un biet copil, venit... nu se ştie de unde, poate din Flandra, poate din altă parte! Nişte cavaleri mercenari m-au găsit când eram micuț şi m-au luat la ei. Erau răi şi murdari, oameni aspri care fac din război o meserie,

vânzându-se la mezat celui care dă mai mult, ținând când cu regele, când cu împăratul. Azi pentru domnul Cardinal şi pentru suedezi, mâine împotriva lor, pentru loreni sau spanioli. Ei m-au crescut în condiții vitrege, de-a lungul nesfârşitelor peregrinări. Acestor împrejurări le datorez precocitatea mea şi mânuirea destul de corectă a spadei...

Poetul aprobă în tăcere.

— Despre naşterea mea n-am cunoscut mult timp decât că aveam sânge nobil în vine. De aceea, m-am obişnuit să mă port ca un gentilom în toate ocaziile.

— Slavă Domnului, întrerupse Cyrano, m-am convins şi eu mai devreme.

— Mi se spunea deci Cavaler: Cavalerul Stelei, sau după numele meu de botez, Cavalerul Tancred.

— Amândouă-mi plac.

— În ce priveşte familia mea şi prima copilărie, nu ştiam nimic şi, de altfel, nu eram deloc neliniştit. Aveam semnul meu.

— Steaua?

— Steaua, da. Bătrânul soldat care-mi ținea loc şi de tată şi de mamă şi chiar de doică mă încredința că el cunoştea tâlcul şi că, într-o zi, mi-l va destăinui. Adesea, după ce-şi termina treaba, când vinul îi dezlega limba, el mormăia: „Dă-i înainte, fiule. Ai încredere în steaua ta! Va veni un timp când vei fi aşa de bogat şi puternic că vei face să pălească pe toți seniorii de sânge”. Eu râdeam şi-l auzeam murmurând: „Voi fi bogat şi eu şi cunosc pe cineva care nu va râde”. Totuşi, niciodată n-a vrut să spună mai mult. Ceilalți socoteau acestea drept cuvinte spuse la beție. Eu, însă, ghiceam că spune adevărul. Desigur că ştia el şi alte lucruri, numai că, pentru a mi le spune, aştepta să fiu bărbat întreg, capabil să-mi cer, cu sabia în mână, locul meu sub soare...

Tânărul se reculese un moment, apoi urmă:

— Desigur, nu era deloc duios bătrânul cavaler: era un om de sabie şi de sânge; poate că nu-mi salvase viața şi nu mă crescuse decât din lăcomie, ca să facă din mine unealta norocului său. Dar el a însemnat toată copilăria mea. El a făcut din mine un bărbat şi un soldat. Ajung acum la momentul când, dintr-o dată, m-am trezit singur pe lume şi când taina destinului meu a început să se risipească.

Cyrano fu cuprins de fiori de plăcere. Îl urmărea cu un interes pasionat.

— Continuă, murmură el neliniştit.

† Capitolul 4 — Steaua Cavalerului

Supunându-se acestui îndemn, Cavalerul urmă:

— Era în timpul ultimului război. În vremea aceea noi luptam plătiți de regele Franței, contra oamenilor împăratului. Lupta fusese grea în acea zi şi seara ne prinse disputând încă duşmanului câmpul de bătaie. Totuşi, tumultul începea să scadă în timp ce păleau ultimele raze de soare. Deodată răsună un bubuit îndepărtat: O ghiulea pierdută căzu asupra noastră şi reteză scurt picioarele bătrânului cavaler.

Poetul gâfâia de emoție.

— Continuă, zise el.

— Iată-l deci întins la marginea unei păduri. Eu stăteam în genunchi lângă el, sprijinindu-i capul. Vedeam sângele cum se scurge. Clipă de neuitat! Ochii lui mă ținteau cu o privire rătăcită. Surprins de lovitură, el părea că îmi cere ceva! Eu priveam cum i se duce viața, scurgându-se picătură cu picătură.

Şi, odată cu el, pierea şi nădăjdea mea de a cunoaşte vreodată o taină atât de însemnată pentru mine. Totuşi nu cutezam să-l întreb. Ar fi însemnat să-i arăt că îl pândea moartea. El sufla din greu. Deodată, văzu sângele curgând şi picioarele retezate. Atunci încercă să se ridice, urlând, înjurând, blestemând soarta, înfruntând moartea, invocând pe Dumnezeu. Înțelesei că bătrânul meu tovarăş va porni pe celălalt tărâm fără să fi putut vorbi, ducând cu sine în mormânt taina, speranțele mele... viața mea... Puternic impresionat, Cyrano izbucni:

— Un roman! Un roman mai pasionant decât ăsta... mai frumos decât cele mai iscusite invenții ale acelui căpitan Scudéry. Continuă, Cavalere, te ascult cu nesaț!

— În acest minut tragic, ca şi cum Dumnezeu ar fi vrut aşa

— Apăru un om la marginea pădurii. Îl cunoşteam pe omul acela

— Ce soldat nu-l cunoştea? Era un preot. Cam ciudat

preot, adevărat. Suflet de cavaler şi de gentilom, mai mult decât de abate. Tânăr încă, şi mereu în linia de foc. se povestea că, înainte de a îmbrăca rasa, purtase zalele şi mantaua de muşchetar şi asta nu era de necrezut.

Trecea deci pe acolo, căutând vreun rănit ca să-l ajute sau vreun muribund ca să-l încurajeze. Şi iată că, zărindu-l, cavalerul meu îşi schimbă fața. El, care blestema, se zbătea ca un dement împotriva morții, deveni deodată umil, resemnat şi blând ca un miel care merge la tăiere. O, minune! Un nume îi scăpă de pe buze. Conştiința părea că i se deşteaptă. Încet, mă rugă să mă îndepărtez şi îl chemă pe preot. Acesta se apropie, se aplecă, se lăsă în genunchi. Atunci, uşor, îndelung, mutilatul depuse mărturia ultimă către omul lui Dumnezeu. Ce remuşcare grea împovăra conştiința lui? Îl vedeam de departe cum vorbea cu întreruperi, grăbindu-se de teamă să nu moară înainte de a spune totul. În această convorbire tainică se vede că era vorba de mine, căci, din când în când, ochii preotului se îndreptau înspre locul unde eram eu.

La un moment dat, el se ridică în picioare şi, după arătările muribundului, merse să caute ceva în tocurile pentru pistoale de la şeaua lui, care-mi păru să fie o cutie... o casetă. Acum muribundul vorbea în fraze scurte, întretăiate de icnetele morții. În sfârşit, abatele ridică mâna şi făcu peste fruntea lui semnul care absolvă. Cavalerul păli mai tare, un zâmbet uşor zbură peste buzele-i livide... trecuse creştineşte în viața de dincolo.

Cyrano respiră puternic.

— Şi caseta? strigă el, caseta asta conținea fără îndoială secretul naşterii tale?

Cavalerul scutură din cap, în semn de neştiință.

— Nu ştiu. Am primit-o închisă. Abatele mi-a dat-o ca pe un depozit sfânt.

— Cel puțin ți-a spus ce era într-însa?

— Nu! Altcineva trebuie să mi-o spună.

— Dar cuvintele mortului le-ai aflat?

— Nici asta, căci el le primise ca taină duhovnicească. Ele au rămas, aşa cum se cuvenea, între el şi Dumnezeu.

— Păcat, zice gasconul necăjit. Dar atunci de unde ştii?

— V-am spus-o: nu ştiu decât un singur lucru. Anume că această casetă închide într-însa tot bunul meu, unica mea speranță, norocul şi numele meu. Cuvintele preotului mi-au rămas săpate în minte.

— Să vedem: ce ți-a spus preotul?

— Mi-a spus așa: „Omul care a murit se află de acum în fața Judecătorului suprem. Nu mai ține de noi să-l judecăm. El s-a răscumpărat în ultimul ceas. Orice-ai putea afla cândva, să nu-l blestemi. Şi când vei fi dobândit un mare noroc, care mâine te aşteaptă, aminteşte-ți numai atât: că datorezi totul căinței lui din urmă!”

— Asta e totul?

— Aşteptați. El a adăugat: „Nu pot să-ți spun mai mult, dar în curând vei şti şi vei înțelege. Atunci, oricât de nesperată ți-ar fi soarta, nu uita niciodată că tot binele vine de la Dumnezeu, care dă şi poate să ia îndărăt; şi roagă-te din când în când pentru cel care, prin ultimul gest, te-a salvat”.

Foarte bine, izbucni Cyrano. Straşnic preot! Ar trebui să plăteşti să se facă, în memoria lui, câteva rugăciuni.

— După aceste cuvinte, el îmi încredința o cutiuță de lemn rar, pecetluită cu o stea.

— Steaua ta, pe legea mea.

— Această cutiuță el mi-a poruncit să o aduc la Paris şi, aici, să o încredințez unui om, spunându-i doar numele lui. El mă va recunoaşte prin două cuvinte: e vorba de numele unui oraş şi de o anumită dată.

— Asta e totul?

— Da, e totul. Restul îl va face cel ce va primi caseta. Prin el o să ajungă acest obiect la persoana pe care o priveşte.

„O femeie, gândi Cyrano. E fatal, întotdeauna o femeie!”

Trecuse destul timp cu povestirea. Soarele începea să coboare. Deodată, patru bătăi sunară în turnul bisericii Saint-Germain-des-Pres. Cavalerul sări brusc în picioare.

— E ora patru! Era cât pe-aci să pierd audiența. Cu un gest, el îşi aranjă ținuta.

— Unde te duci? întrebă Cyrano.

— La Louvre.

— La Louvre? zise poetul, uimit.

— Da, sunt aşteptat acolo.

— Asta-i bună. Nu mi-ai spus nimic... E o adevărată trădare. Tu ai audiență la Louvre şi stai sub protecția mea!

— Vreți să v-o retrageți?

— Păi, înseamnă că eu am nevoie să fiu protejatul tău!

— Vă stau la dispoziție, răspunse tânărul, amuzat de aerul buimăcit al prietenului său. Procedez şi eu la fel ca dumneavoastră. Când mă credeați sărac şi lipsit mi-ați pus la dispoziție averea dumneavoastră, aşa încât ceea ce vă ofer eu

este mult mai puțin, jumătate dintr-a mea.

Dar Cyrano, confuz, se apără:

— Vezi că... nu mai ştiu dacă trebuie...

— Aha, observ că de data aceasta dumneavoastră dați înapoi. Deci mă insultați şi e rândul meu să vă cer socoteală.

Cu un gest voios, el duse mâna la spadă.

— Copile! zise poetul strângându-l la piept.

Tânărul strânse cingătoarea în cataramă, îşi aranjă pălăria, aproximativ netezită, peste buclele ca mătasea şi, cu un gest prietenesc de rămas-bun, plecă.

Cyrano îl privi cum se îndepărta, cu pasul său marțial şi uşor, plin de încredere şi de speranță.

„Iată un om de toată isprava! gândi el. E senior de viță aristocratică. Îmi pare rău, dar parcă l-aş fi iubit mai mult ca simplu soldat”.

† Capitolul 5 — Serviciu contra serviciu

În timp ce Cyrano, încântat de noul său prieten, îşi domoleşte emoțiile cinând, iar Cavalerul se îndreaptă cu pas viu către Louvre,unde destinul său va să-i arate calea către avere şi către glorie, noi ne bucurăm de un scurt răgaz. Cum am putea să-l folosim mai bine, decât aruncând o ochire fugară asupra situației generale, aşa cum se prezenta ea la vremea când se desfăşoară primele întâmplări ale povestirii noastre? Această digresiune aparentă va arunca oarecare lumină asupra unor situații, obscure încă, şi îndeosebi asupra tainicei consfătuiri din casa Mevers, care îi nelinişte întrucâtva şi pe eroii noştri.

Armand Duplessis, Cardinal şi duce de Richelieu, era mai departe stăpânul statului. De douăzeci şi şapte de ani el conducea Franța cu pumnul său de Fier, către un ideal dublu: hegemonia Franței în Europa şi suveranitatea absolută a regelui în Franța. În calea lui, puternicul ministru întâlnise două obstacole: protestanții înăuntru, Casa de Austria în afară. Dar geniul său nu se sinchisea de asemenea piedici; cu ajutorul catolicilor, îi învinsese pe protestanții din Franța; cu

ajutorul protestanților din Suedia şi Germania, el învinsese Sfântul Imperiu Roman şi pe Maiestatea Sa Catolică. Anglia stătea în cumpănă, nesigură. El o anihilase, dând regelui Carol I ca soție pe sora lui Ludovic al XIII-lea.

Favoritul monarhului englez, lordul Buckingam, îl neliniştea încă: dar cucerind La Rochelle, Richelieu îi răpi frumosului duce ceea ce el avea mai de preț pe lume: prestigiul, şi, coincidență providențială, o lovitură de pumnal a unui puritan îi răpi şi puținul ce-i mai rămăsese: viața. După toate acestea, cine se mai putea îndoi de misiunea divină a domnului Cardinal?

Cineva se îndoi totuşi: Regina-Mamă, bătrâna italiancă, aceea care-l ridicase la putere într-un acces de pasiune senilă, iar acum se căia amarnic. Astrologul ei îi prezicea sfârşitul ministrului ingrat şi moartea regelui nesupus.

E vorba de Maria de Medicis.într-adevăr, sabia contelui Chalais avea să ajute puțin la realizarea acestei profeții. În asemenea împrejurări, Maria de Medicis, ca o mamă grijulie, trebuia să se gândească mai întâi să-şi căpătuiască familia: ea ar fi dorit să o recăsătorească pe văduva fiului său, nepăsătoarea Ana de Austria, cu al doilea fiu al său, prea iubitul Gaston, şi de după paravanul acestor doi tineri fără minte, ar fi domnit ea, înțeleaptă.

Din fericire, Richelieu avea el metodele lui infailibile spre a întoarce în favoarea lui hotărârile astrologiei. El tăie capul lui Chalais şi îi surghiuni din Franța pe bătrâna regină şi pe fiul ei. Cât despre tânăra regină, Cardinalul o păstră. Şi aceasta din mai multe motive, iar cel dintâi era că el o iubea!

Acest om de fier avea slăbiciunile lui. Cea mai ciudată şi cea mai tenace fu desigur dragostea lui pentru Ana de Austria, această suverană a cărei inimă visătoare şi mândră era cel mai puțin înclinată să împărtăşească o pasiune a lui: sumbră şi dominatoare. Rând pe rând, regina îl disprețui, se temu de el, îl admiră, dar niciodată nu-l iubi. Inima superbei spaniole nu bătuse decât pentru un singur bărbat: frumosul, strălucitorul, seducătorul Buckingam.

Între Ana de Austria şi Cardinal stătu mereu această crimă. Mort, rivalul triumfa şi acum asupra lui Richelieu. Dar, întru acestea, ce se întâmpla cu regele? Regele vâna, regele călărea sau făcea exerciții de arme cu favoriții săi, Baradas şi Saint Simon. Regele cânta din luth şi compunea cântece amoroase pentru favoritele sale: Hautefort sau La Fayette. El juca cu ele jocuri nevinovate. Erau singurele jocuri

pe care i le îngăduia habotnicia lui scrupuloasă şi oroarea de păcat. Se mai ocupa şi cu mărturisirea păcatelor pe care nici măcar nu le comitea.

Cât despre soţia lui, el o detestase chiar de la început, tocmai pentru comorile erotice pe care frumuseţea ei îmbelşugată le arăta. Apoi, fără să o iubească mai mult decât îl iubea ea, începuse să fie gelos. Ludovic al XIII-lea ajunsese să o dispreţuiască cu sălbăticie pe Ana. Până într-atâta, încât numai prin viclenie, luându-l prin surprindere şi, ca să zicem aşa, cu forţa, el fu în sfârşit soţul femeii sale şi binevoi să asigure un moştenitor Coroanei.

De regatul său, regelui nu-i păsa; lăsa totul în grija domnului Cardinal. Uneori totuşi, în acest suveran plăpând renăştea ambiţia de a deveni rege. La aceasta îl îmboldea cu dinadinsul vreo influenţă ocultă, vreun revoltat de vază, sau vreun favorit ambiţios. Dar numaidecât, marele politician descurca intriga şi pe intriganţi îi trimitea: pe unii peste frontieră, pe alţii la Bastilia, pe alţii chiar la eşafod.

În ceasul când începe această poveste, Chalais murise, Marillac murise, Motmorency la fel: un favorit, un ministru şi un prinţ. Păstrătorul sigiliului, Chateauneuf, îmbătrânea într-un turn din Angouleme iar mareşalul Bassompiere la Bastilia. Am amintit doar pe cei mai iluştri. Cât despre favoritele rebele, domnişoara d'Haulefort era la Mans iar domnişoara de La Fayette sta la mănăstire.

Ducesa de Chevreuse, prietena reginei şi marea ei confidentă, continua în exil viaţa ei de frumoasă aventurieră. Şi mama regelui, văduva lui Henric al IV-lea, muri săracă în afara Franţei, tânjind după fiul şi regatul său, pe care nu-l văzuse de unsprezece ani.

Aşadar: Richelieu domnea! Anul trecut, cu aceeaşi lovitură de sabie, el smulsese imperialilor Turinul, iar Spaniei îi luase Arras. Gloria armelor îi surâdea în sfârşit! Totuşi, niciodată marele Cardinal nu se simţise mai slab, mai ameninţat, niciodată nu trebuise să vegheze cu mai multă vigilenţă şi asta fiindcă simţea cum creşte antipatia regelui. Toţi cei dimprejur îl îmboldeau pe slabul monarh să se debaraseze de un ministru devenit inutil acum, când victoria fusese câştigată şi a cărui glorie umbrea maiestatea regală. Intimii, atotputernici asupra acestui suflet şovăitor, nu încetau să repete că, mântuirea regatului fiind asigurată, era timpul să se gândească şi la salvarea regelui. Dorea el să moară certat cu toţi ai săi: cu mama sa, cu sora din Anglia,

cu fratele şi cu soția sa? Putea el să prefere alor săi pe acest om sângeros şi satanic?

Un uriaş complot se formase din nemulțumiți şi ambițioşi, din evlavioşi adevărați sau fățarnici, din sufletele sensibile pe care le impresiona tristețea reginei. La drept vorbind era amestecată toată lumea, în afară de cei înțelepți, care întotdeauna au fost puțini şi care nici în această epocă tulburată nu erau mai mulți.

Regelui i se smulsese promisiunea că se va debarasa de ministrul său îndată după încheierea păcii. Aflând aceasta, Cardinalul se achitase de datorie dând ordin unuia dintre mareşalii săi să se lase bătut. Din nenorocire, nu putea uza la infinit de acest subterfugiu. Trebuia găsit altceva. Or, mai exista şi regina, mai era şi Domnul! Regina, o ştim, era atunci infinit de frumoasă, în plină floare a strălucirii sale trufaşe. Generoasă şi bună, dar slabă, nesigură, apăsată de viața sa tristă, lipsită de afecțiune; ea ar fi devenit un instrument docil şi primejdios în mâinile oricui ar fi putut afla calea inimi sale.

Gaston, duce de Orleans, fratele regelui, numit în mod obişnuit Domnul, era un personaj complet diferit. Izgonit din Franța, cum ştim, la fel de puțin cavalereşte precum mama sa, el se reîntorsese retractând cele spuse cândva şi impenitentul fluşturatec ridicase fruntea după o supunere umilitoare. În mişcarea de revoltă el îl antrenase de data aceasta pe cel mai înalt gentilom al Franței, ducele de Motmorency. Dar chiar pe câmpul de luptă el îl trădase, în această afacere, ducele îşi pierdu capul, pe când fiul Franței reintră în grații, câştigând o frumoasă sumă de bani: prețul sângelui complicelui său, afară de domeniile ducale.

De atunci, de la revoltă la supunere, de la dezastre la trădare, Gaston îşi continuase cariera de veşnic nestatornic, îmbogățindu-se la fiecare nouă retractare. Devenise astfel gentilomul cel mai dezonorat din Franța. Dar el purta bucuros acest blazon, căci moştenea de la tatăl său o pasiune nepotolită pentru sexul frumos şi de la mama sa, ambițioasa florentină, gustul luxului, al plăcerii şi al banului.

Pentru moment, Gaston se căsătorise, împotriva voinței regelui şi a Cardinalului, cu Margareta de Lorena, prințesă a unui stat duşman. Curtea Franței refuza să recunoască această căsătorie. Domnul îşi consola văduvia forțată cu amantele sale, care erau numeroase şi de toate condițiile.

Regina nu-i iertase încă Domnului că-l trădase pe Chaláis şi că pe ea o părăsise mâniei regale. Totuşi,

complotiştii îşi puseseră în cap să o împace pe Ana cu Gaston.

Richelieu simțea cum se apropie lovitura, având ochi pretutindeni: la Curtea reginei, o cumpărase pe fermecătoarea Chemerault; în casa lui Gaston îl avea în mână pe un prieten al acestuia, o secătură eclesiastică, abatele La Riviere; acest ticălos, pe care-l arestase făcându-l să guste puțintel Bastilia, îi spunea secretele stăpânului său, trădând dealtfel, concomitent, şi pe Domnul care-l găzduia şi pe Cardinal, care-l plătea.

Astfel, chiar la ora când Cyrano şi amicul său, Cavalerul, au pătruns în grădinile casei Mevers, se ținea acolo un mare consiliu de război între principalii şefi ai complotului. Aceasta explică cu prisosință precauția de a-i lega la ochi pe cei nepoftiți. Dacă ei şi-ar fi smuls legăturile, i-ar fi putut vedea pe abatele de Gondi, pe ducele de Guise, pe Beaufort, pe un tânăr cavaler, pe care toți îl numeau cu respect domnul Le Grand! în sfârşit, pe Domnul însuşi, însoțit de umbra sa, La Riviere. Numai regina lipsea şi nici nu se putea altfel. Dar ducesa de Nevers, Marie-Louise de Gonzague, împreună cu o domnişoară de onoare, cea mai Fidelă şi mai apropiată de inima sa, trimisă de regină de la mănăstirea Carmelitelor, unde petrecea un timp de reculegere, aveau să-i relateze ce se va discuta. Ce-ar fi gândit Cavalerul dacă ar fi putut ghici că această conspiratoare în miniatură era domnişoara de Cernay, zâna sa de la Louvre şi îngerul său păzitor?

Se vede treaba că discuția fusese animată. La ora târzie când Cavalerul, în lipsă de altă cale, trecu din nou prin poarta Nesle, se întâlni cu un mare alai: trăsuri, litiere, călăreți creau o animație deosebită în inima micii piețe triunghiulare pe care o lăsase pustie cu o oră înainte.

Noaptea începea să se lase când Cavalerul ajunse la poarta Nesle, adică exact în clipa când conjurații ieşeau din casa Nevers. De fapt, nimic nu dădea de gol într-înşii pe conspiratori; ei se despărțeau cu sărutări şi reverențe, ca şi cum ar fi ieşit de la o reuniune galantă. La luminile făcliilor, seniorii conduceau doamnele la trăsurile lor sau le instalau în litiere.

Cavalerul nu dădea mare atenție acestui spectacol. Era grăbit şi căuta să străbată iute piața prin mulțime. Dar fu nevoit să se oprească, spre a lăsa liberă trecere unui grup de gentilomi. Aceştia ieşeau pe jos, deşi trebuie să fi fost de rang înalt, căci, în fața lor, toți se înclinau cu respect.

— Te pomeneşti c-am să pierd audienţa, gândi cadetul.

Dar de voie, de nevoie, trebui să calce în urma acestor personaje, care mergeau în rând strâns, pe toată lărgimea străzii şi, vorbind tare, păreau că nu se grăbesc de fel.

— Pe legea mea, zicea unul, mare gentilom, probabil şeful grupului, toată politica asta mi-a tulburat capul. Aici numai tu, abate, eşti în largul tău.

— Foarte bine, Domnule, ripostă cel pe care-l numise abate. Iată-mă deci înălţat ministru, nu-mi mai lipseşte decât pălăria.

Gentilomul râse zgomotos.

— Văd de-acum cât îţi stă de bine. Asta-i tot ce doreşti? Va fi cum zici tu! Nu vei fi tu prima secătură care a ajuns cardinal.

Apoi, întorcându-se spre un frumos cadet, el adăugă:

— Într-adevăr, nu înţeleg nimic din toată sporovăiala lor şi aş regreta timpul pierdut, dacă cumnata mea regina nu ne-ar fi trimis o mesageră foarte ispititoare.

— Vreţi să vorbiţi de acea frumoasă inocentă cu ochi de catifea?

— De care alta ar putea fi vorba? Iată un lucru bun: limbajul ochilor săi este clar, o jur. Eu l-am înţeles. Nu depinde decât de dumneavoastră să faceţi cunoştinţă mai îndeaproape cu aceşti ochi minunaţi, propuse celălalt.

— Înţelept sfat, îşi dădu părerea abatele. Vă înţelegeţi cu duşmanul... prin procurator!

Un hohot general de râs sublinie această glumă.

— Hai să ne distrăm acum. E şi timpul. Iată, Pont-Neuf începe să fie pustiu, după pofta inimii.

Se ştie ce înţelegeau prin cuvântul „să ne distrăm” distinşii seniori din acel timp: însemna să smulgă mantiile de pe burghezii întârziaţi pe stradă, să-i bată pe paznici, să pună pe fugă pe golanii întâlniţi pe drum sau să jefuiască vreo dugheană.

Domnul şi ceata lui de gentilomi briganzi erau maeştri în acest fel de distracţie, care se chema într-o limbă pitorească: „a jefui o vizuină de iepuri”.

Forţat să urmeze mica trupă, Cavalerul se înfuria. O clipă, el ascuţise urechea, vag neliniştit: „Despre care ochi frumoşi vorbesc cu atâta lipsă de respect aceşti aiuriţi?” Deodată, el încetini pasul. Trecând prin dreptul străduţei unde se dezlănţuise scandalul lor, instinctiv aruncă o privire într-acolo. El zări două luminiţe înţepând întunericul. O

trăsură cu felinarele aprinse, fără îndoială. Chipul grațios al tinerei cu ochii limpezi trecu din nou prin mintea lui.

Chiar atunci, orologiul de la Saint-Germain bătea jumătatea. Ora audienței era aproape. Om prevăzător, Cavalerul cercetă împrejurimile cu o privire circulară. Pe pod nu mai era nici țipenie de om. Paşii trecătorilor răsunau departe, în liniştea pieței Dauphine, pe unde ocoleau toți, din prudență.

„Ah, visător mai sunt! zise Cavalerul. Oricine vorbeşte de ochi frumoşi, parcă mi-ar da cu ciocanul în cap".

Liniştit, el porni din nou la drum. Dar nu făcuse douăzeci de paşi când un duduit surd făcu să-i bată inima. El cunoştea zgomotul acesta, era al trăsurii ei, zdruncinându-se pe caldarâmul podului. Se opri deci şi aşteptă, sperând într-o nouă apariție a minunatei făpturi.

Ea trecu, prea repede, asemeni unei lumini cereşti în noapte. Tânărul închise pleoapele, ca să păstreze înlăuntru imaginea fermecătoarei necunoscute. Să nu vă mirați văzându-l atât de înflăcărat, pe Cavalerul nostru. Să nu uităm că el avea doar şaisprezece ani, o vârstă când trăirile sunt foarte puternice. Apariția neaşteptată a unei tinere, în toată grația primăvăratică a celor cincisprezece ani ai săi, era de aşteptat să tulbure inima neprihănită a lui Tancred.

Când redeschise ochii îl izbi o scenă ciudată. Trăsura era oprită de-a curmezişul străzii, un om ținea hățurile cailor pe care-i trăsese în lături şi, din inima întunericului, apăreau bărbați înfăşurați în mantii negre. Totul se întâmplase repede, fără zgomot. Birjarul încerca să dea bice cailor, în timp ce lacheii săreau jos, cu sabia scoasă, alergând asupra năvălitorilor. Tânărul tocmai voia să se arunce în sprijinul lor, când... ce să fie, îi văzu întorcând brusc spatele, aruncând armele şi luând-o la sănătoasa, dând semne că erau speriați peste măsură. Totul se petrecea în linişte.

Mirat, Cavalerul se întrebă:

— Sunt treaz, sau visez?

Pe drept cuvânt, te puteai îndoi de realitatea acestui spectacol. Dar uşa trăsurii fu brusc deschisă şi un bărbat năvăli înăuntru. Atunci se auzi un strigăt, îndată înăbuşit.

Necunoscuta era amenințată şi îl chema în ajutor. Se repezi, iute ca fulgerul. Omul care se aruncase în fața cailor, se întorsese de acum pe jumătate şi se pregătea să ia locul vizitiului, dispărut în învălmăşeală. Dar Tancred îl prinse de gât şi-l azvârli cât-colo ca pe o jucărie... Ceilalți agresori

înconjurau trăsura, formând un grup compact în fața uşii. Cavalerul se aruncă asupra lor ca o furtună. Surprinşi, ei primiră totuşi ferm izbitura. Numărul le dădea forța unui zid. Atunci mânia îl orbi pe tânăr. Se retrase un pas ca să-şi facă loc, scoase sabia şi sări din nou asupra oamenilor negri. În învălmăşeala care urmă, el nu văzu şi nu auzi nimic. Atât ştia că lovea, lovea, lovea cu tăişul, cu latul, chiar cu mânerul, la întâmplare, în grămadă.

— Ce turbat!

Nici un alt cuvânt nu auzi. Nu se auzea decât zăngănit de săbii şi mormăituri înfundate. Într-o clipă oamenii în negru fură care crestați, care puşi pe fugă şi, spre mirarea Cavalerului, piața rămase dintr-o dată pustie. Treizeci de secunde: nu-i trebuise mai mult ca să obțină acest rezultat. La fereastra portierei apăru un cap de bărbat, în timp ce o voce poruncitoare striga:

— Ce înseamnă asta? Cine îndrăzneşte...

Fraza nici nu se isprăvi, când soldatul deschise hotărât uşa trăsurii şi, când îi văzu chipul, cel dinăuntru pierdu orice chef de vorbă. Cu ochii scăpărând şi cu sabia însângerată în mână, el avea un aer înfricoşător, încât bărbatul dinăuntru spălă iute putina pe uşa cealaltă.

Stăpân pe situație, eroul prinse în brațe o fată, ale cărei veşminte în dezordine mărturiseau rezistența pe care o opusese unui agresor brutal.

— Mulțumesc, zise ea scurt.

Mişcat, Cavalerul nu găsi nimic să răspundă, şi-i strânse doar mâna.

Dar gentilomul alungat nu voia să se dea bătut.

— Hei, strigă el, căutând să-şi adune tovarăşii, Fontrailles, Noirmoutiers, La Riviere, veniți la mine!

Schilozi, ei veneau fără grabă şi fără tragere de inimă.

— Ce? Să ne lăsăm alungați de puştiul ăsta?

— Pe legea mea, zise Noirmoutiers, cadetul ăsta m-a rănit cu sabia la mână. Nici nu pretind mai mult.

— Pe mine puştiul m-a zdrobit lovindu-mă cu mânerul săbiei, gemu Fontrailles. Nu mai pot să repet proba, căci mi-aş pierde spiritul, ceea ce ar fi o mare pagubă, fiindcă este tot ce mai am pe lume.

— În ce mă priveşte, Domnule, se auzi o voce de departe, eu sunt un sfetnic, nu un om de acțiune. Nu se cuvine unui ministru înțelept să se expună în învălmăşeală.

Oamenii căutară dincotro venea vocea şi zăriră o siluetă

subțiratică cocoțată pe soclul statuii lui Henric al IV-lea: prudentul abate o luase la picior de la primele lovituri şi asistase la luptă din observatorul improvizat.

— Foarte bine, zise marele senior ridicând dispreţuitor din umeri, iată-mă deci singur acum. Şi, apropiindu-se arogant de cei doi tineri, care se ţineau de mână, el întrebă, arogant:

— Hei, dragul meu domn, se vede treaba că dumneata nu ştii cine sunt eu...

— Nici nu vreau să ştiu cine sunteţj, răspunse dârz Cavalerul. Sunteți un bărbat care a insultat grosolan o femeie, şi asta mi-e de-ajuns!

Un freamăt străbătu printre oamenii negri. Şeful lor pălise de furie. Înduioşat fără voia lui de micul soldat, care-i dăduse totuşi o lovitură zdravănă, Noirmoutiers îi şopti:

— Ia seama!

— Să ştii că ai putea plăti scump aceste cuvinte, îl amenință seniorul.

— Nu mi-e teamă! Nu depinde decât de dumneavoastră să mă faceți să mă căiesc pe loc. Dacă doriți să scoateți sabia, vă stau la dispoziție.

Vocea abatelui răsună sarcastic de pe soclul statuii:

— Nici să nu-ți treacă prin cap, tinere. Bagă sabia în teacă şi vezi-ți de drum. Aşa ar fi cel mai înțelept să faci.

Fără să se întoarcă măcar, Cavalerul i-o tăie scurt:

— Dumneata de colo, vezi-ți de treaba dumitale! Gentilomul se sfătuise încet cu partizanii săi:

— Nu-i de râs, zise el în sfârşit. Veți vedea cum încetează trăncănitul acestui puşti îngâmfat.

Tânărul simți cum tremură, în mâna lui, mânuța delicată a tovarăşei sale. Îi strânse mâna în semn de încurajare.

Marele senior revenea către trăsură. El ridicase marginea pălăriei ca să i se vadă chipul, şi mantia dată la o parte lăsa să se observe un strălucitor costum de curte.

— Mă recunoşti? întrebă el.

— Nu, clătină din cap Cavalerul.

— Ştii că eşti simpatic? Veniți, domnilor, să vedeți o raritate: singurul om din Franța care nu mă cunoaşte!

Soldatul se simțea cuprins de nelinişte, dar nu vroia să cedeze în fața nimănui. de aceea răspunse trufaş:

— Eu sunt soldat, nu vă fie cu supărare, şi nu cunosc decât pe cei întâlniți pe câmpul de luptă.

Această replică trebuie să fi fost o injurie gravă pentru adversarul său, căci acesta încetă să râdă.

— Eu sunt ducele de Orleans.

Dar tânărul părea că şi-a pierdut capul. El strigă cu furie:

— Minţi!

Gaston d'Orleans, căci el era, tresări. Niciodată fratele regelui nu se găsise într-o situaţie atât de jalnică.

— Da, minţi! Un fiu al Franţei nu se coboară până-ntr-atâta ca să insulte o femeie, aici, în faţa statuii tatălui său.

Şi Cavalerul arătă cu mâna spre Henric al IV-lea. După această înfruntare, el se aşteptă la o dezlănţuire de mânie. Dar, nu! Un hohot de râs îi răspunse.

Mirat, neputând să-şi creadă urechilor, se întoarse şi pricepu cauza acestei subite ilarităţi. Ar fi putut el să-şi închipuie că, evocând astfel pe marele Henric, gestul său arăta în acelaşi timp pe secătura de La Riviere, care stătea calm pe cal, în spatele regelui, şi se strâmba ca o maimuţă?

Această profanare a efigiei regelui războinic, scump inimii sale de soldat, îl scoase din sărite pe Cavaler. Lăsând mâna protejatei sale, sări către statuia pângărită, strigând:

— Dă-te jos, nătărăule, sau mă sui eu la tine!

Şi, în nobila lui indignare, cu vârful săbiei, îi înţepa pe caraghios oriunde-l putea ajunge. Abatele se cobora în grabă, încercând să evite loviturile, strâmbându-se la fiecare nouă lovitură, învârtindu-se pe după picioarele calului de bronz, ca să scape de sabia inamicului, care continua să-l atingă fără milă.

Spectacolul era de un mare efect comic, sporit de gravitatea cu care mâniosul soldat proceda la execuţia burlescă a acestuia. Scena începuse ca dramă şi se terminase ca farsă. Toţi râdeau, în frunte cu Domnul.

— Haideţi, hotărî el. Nebunul ăsta nu e lipsit de spirit. M-a înveselit. de aceea îi trec cu vederea!

Apoi, arătând statuia regelui:

— Mulţumeşte marelui Henric, tinere. L-ai scăpat de o secătură şi el a intervenit pentru tine.

Acestea fiind zise, ducele de Orleans îi salută pe cei doi cu mâna, elegant şi nobil şi se îndepărtă înconjurat de ceata celor răniţi.

O clipă, fata rămase nemişcată. Pentru ea, deznodământul acestei aventuri, care era cât pe aci să devină tragică, părea o minune. Nici nu-i venea să creadă. În sfârşit,

respiră uşurată. Bătu din mâini de bucurie şi se întoarse pe loc. Dar aşa de iute, încât eşarfa de mătase îi alunecă de pe umeri şi căzu jos. Ea nici nu observă.

— O, mulțumesc, mulțumesc de o mie de ori, zise ea, dumneavoastră vă datorez totul!

— Nu, nu, zise tânărul. Mi-ați luat-o înainte: serviciu contra serviciu.

Ea îl privi mai bine şi îl recunoscu.

— E posibil? Tot dumneavoastră v-ați bătut azi după-amiază ca să-l salvați pe găliganul ăla cu nasul coroiat, nu-i aşa? Şi iată-vă acum din nou cu sabia în mână pentru o necunoscută.

Dar orologiul de la Samaritaine răsună din nou, el tresări şi murmură neliniştit.

— Ce să-i faci? Aşa a fost să fie! Am pierdut audiența.

— Unde mergeați?

— La Louvre.

— Şi eu la fel. Cine vă aşteaptă acolo?

— Domnul de Guitaut.

— Căpitanul gărzilor reginei?

— Chiar el.

— Îmi e prieten. Am să vă scuz. Bine. Voiți să mă conduceți? Nu era numai o invitație de politețe. Prin inima lui Tancred trecu o dulce înfiorare.

— Bucuros, răspunse el.

— Atunci, să mergem pe jos. Căci, deşi avem trăsura, nu mai sunt nici lacheii, nici vizitiul.

Amândoi începură să râdă. Apoi, luând caii de zăbală ca să-i întoarcă spre țărmul drept, Cavalerul propuse:

— Urcați în trăsură, am să conduc de zăbală. Fata protestă:

— Nu vă gândiți? Pot eu să-mi las paladinul să facă pe birjarul?

— Totuşi, nu e potrivit să vă întoarceți pe jos la Louvre, nici să lăsăm trăsura pe mâna vagabonzilor.

Cu un gest de silă, ea zise:

— Nu vreau să mă sui din nou acolo şi nici pe dumneavoastră nu vă las să vă suiți pe capră. Singura soluție... reluă ea surâzând înveselită de o idee nouă.

— Singura soluție...?

— Ar fi să urcăm împreună. În felul ăsta trăsura nu-mi mai face silă.

— Asta rezolvă totul, zise el încântat. Fata puse piciorul

pe scară.

— Uitați eşarfa!

Tânărul i-o ridicase şi i-o întindea.

— Dacă v-o dăruiesc, zise ea, o veți păstra în amintirea acestei întâlniri?

Roşind de plăcere, Cavalerul sărută eşarfa în semn de răspuns. Ea i-o înnodă în jurul pieptului.

— Acum purtați culorile mele!

— Nu sunt oare paladinul dumneavoastră? Şi se gândi: „Dacă m-ar vedea Cyrano, ar zice că mi-am găsit-o pe Ariadna!"

Sprijinind-o cu grijă, o ridică până în scaun şi se aşeză alături. Apoi luă hățurile în mână. Trecură podul şi, în zece minute, la poarta Louvre-ului se prezentă acest ciudat spectacol: o trăsură somptuoasă, dar fără vizitiu şi fără lachei la spate, mânată în goană de un soldat încins cu sabie şi cu o eşarfă de mătase, care sta alături de o domnişoară în rochie de mare gală...

Cum prevăzuse Cavalerul, ora audienței trecuse. Dar nu era supărat. Avea încredere în steaua lui şi în protecția domnişoarei.

Se despărți de ea cu părere de rău. Dar, tocmai în clipa când ieşea din Louvre se auzi chemat de o santinelă:

— Hei, camarade! pe dumneavoastră v-a aşteptat domnul căpitan al gărzilor Maiestății sale regina?

— Da!

— N-a putut să mai aştepte, dar a lăsat această scrisoare pentru dumneavoastră.

Cavalerul luă scrisoarea şi citi, febril: „Domnul de Guitaut va aştepta mâine dimineață, la ceasul dintâi, pe tânărul gentilom care i-a cerut audiență. Îi recomandă să aducă neapărat caseta, spre a-i fi înmânată fără întârziere". „Bun! îşi zise tânărul. Mă voi întoarce mâine cu caseta".

† Capitolul 6 – Jefuit!

Aşa precum îi spusese lui Cyrano, Cavalerul nu sosise la Paris decât în ajun. Şi, după cum am văzut, nu-şi pierduse timpul! în seara precedentă, băieții de la grajdul „Calul

Bălan”, falnicul han din strada Dauphine, văzuseră coborând din birja de Artois un frumos militar cu ochii cenuşii, cu părul castaniu şi chipul naiv. Părea să fie sărac, căci, lăsând la o parte spada lui lungă care-i zăngănea lovindu-se de călcâie, nu avea decât un bagaj sărăcăcios pe care-l ținea mereu în mână şi de care refuza cu încăpățânare să se despartă chiar pentru o clipă. Noi, care cunoaştem istoria miraculoasei casete, n-am fi fost surprinşi văzându-l pe Tancred cum apără valiza contra oricărei mâini străine. Bineînțeles că rândaşii de la „Calul Bălan” vedeau altfel chestiunea. De aceea, ei luară în zeflemea, pe față, grija bolnăvicioasă ce o arăta tânărul călător pentru o prăpădită de valiză care şi-ar fi avut locul mai degrabă la hala de vechituri.

Deşi ora era înaintată, tânărul porni să-şi afle un adăpost. După ce rătăcise îndelung în acest Paris pe care nu-l cunoştea şi se pierduse de mai multe ori prin acest labirint de străzi încâlcite, el naufragiase în plin centrul unui vechi cartier de şcoli, Mont-Saimte-Genevieve.

Acolo, în fața zidurilor scorojite ale Colegiului Navarei, el zări o căsuță veche. Gazda se afla tocmai atunci la poartă.

„Aici ar fi potrivit”, gândi călătorul. Şi, scoțându-şi pălăria, se opri în dreptul cumetrei.

Nici n-apucase să-i spună primul cuvânt, când femeia, foarte speriată, îl apucă de braț şi-l trase în umbra unui culoar. Acolo făcând semne misterioase, îl acoperi cu un potop de vorbe. El înțelese că era aşteptat în această casă şi că un oarecare domn Bernard anunțase venirea lui. Gazda se felicita că l-a recunoscut după aerul lui de om abia sosit din provincie...

Din fericire, îşi amintea aproape cuvânt cu cuvânt ultima recomandație a acelui domn Bernard.

— Când va veni persoana aceea, avertizați-l să ia bine seama şi nu uitați să adăugați: Suflă pentru moment un vânt rău.

Această ultimă frază, întovărăşită de o mimică expresivă, fu spusă pe un ton de mare taină.

Însă Cavalerul nu mai avea răbdare. El bătu din picior şi strigă:

— Opreşte-te, cumătră, ce-mi tot descânți cu vântul rău şi cu... domnul Bernard?

— Aşadar nu pe dumneavoastră vă aştepta el? zise ea.

— La naiba! nu înțeleg nimic din toate poveştile dumitale... Cât despre acest Bernard, pentru prima oară aud

numele lui.

Cumătra îl măsură o clipă cu un ochi neliniştit, căindu-se de limbuţia sa.

— Atunci ce doriţi de la mine? zise ea.

— Ţi-aş fi spus-o de mult, dacă m-ai fi lăsat să vorbesc. Vin de la armată şi-mi caut un loc pentru noapte.

Femeia se îndoi la început, dar, văzându-l atât de naiv, se linişti şi zise:

— A! căutaţi un culcuş?... Veniţi tocmai bine. De azi dimineaţă e liberă camera domnului Bernard.

Tânărul, pe care întâmplarea îl distra, întrebă într-o doară:

— Ia spune-mi, de ce te-a părăsit acest domn Bernard?

— Nu ştiu.

— Nu cumva din cauza vântului?

Gazda îl privi, din nou plină de şovăială şi nelinişte.

— Haide, zise el scurt, condu-mă în cameră şi să terminăm. Urcând scara după bătrână, el se gândi: „Nu-i nici pe departe un palat casa asta. Dar nu-i nimic, merge pentru o noapte. Mâine voi fi bogat”.

O oră mai târziu, Cavalerul, care se culcase pe jumătate îmbrăcat, dormea cu capul pe valiză. Nici gazda, nici enigmaticul domn Bernard nu veniră să-l viziteze în timpul somnului. El visă pur şi simplu că norocul îl aştepta a doua zi.

Tancred se deşteptă în zorii zilei. Şuierând un marş de război, îşi aranjă toaleta, apoi, fără să-şi piardă timpul, începu să scrie cererea de audienţă la domnul Guitaut. Nu uită să menţioneze nici caseta, nici să scrie cele două cuvinte de recunoaştere: numele unui oraş şi o dată pe care abatele i le dăduse în scris.

După aceea, încredinţându-se că nu-i lipsea caseta din valiză, unde o ascunsese într-un vraf de rufe, el încuie valiza şi porni spre Louvre. Ştim acum cum a petrecut el ziua aceea: la Louvre domnul de Guitaut lipsea şi fusese rechemat la ora cinci; apoi toate celelalte întâmplări, până la ieşirea lui de la Louvre, după ce o condusese acolo pe frumoasa domnişoară, din pricina căreia pierduse audienţa.

Când ieşi din Louvre, Cavalerul se feri de Pont-Neuf, care-i fusese de două ori fatal. El nu uitase că originalul lui prieten trebuia să-l prezinte frumoaselor Preţioase din Place — Royale şi ardea de dorinţa să lege cunoştinţă cu această lume stilată, căreia poetul îi făcuse o descriere aşa de

ademenitoare. Constată însă că trebuia să-şi schimbe îmbrăcămintea,— deranjată de atâtea întâmplări. Porni spre casă. Când ajunse, se înnoptase de-a binelea. Intră neobservat, sui scara şi ajunse în camera sa. Aprinse o lumânare. Începu să-şi facă cu grijă toaleta. Voind să-şi schimbe hainele, băgă cheia în broasca valizei, ca să descuie, dar... era inutil: era descuiată!

— Hei, drace! Şi eu, care credeam că am încuiat de două ori!

Dar abia ridicase capacul, când îl apucă un tremur: hainele şi lucrurile, aranjate de el cu grijă, erau acum în mare dezordine. răsturnate şi mototolite, ca şi cum ar fi scotocit o mână străină. Portmoneul era la locul lui. Dar caseta? Prețioasa casetă? Mâinile lui febrile căutară iute, răsturnând celelalte lucruri: caseta lipsea. Dintr-o dată, o ceață îi acoperi vederea, o sudoare rece îi brobonea fruntea.

— Nu se poate! Trebuie să fie! N-am căutat eu bine!

Şi scotoci din nou. Dar zadarnic. Palid, îşi şterse fruntea şi, deprimat, căzu pe scaun. Caseta, sacrul depozit, toate nădejdile lui... caseta dispăruse!

El rămăsese câtva timp istovit, cu capul golit de orice gând.

Totuşi, acest copil energic şi viteaz nu se putea lăsa zdrobit de o lovitură a soartei, oricât de puternică ar fi ea! Revenindu-şi, el se ridică în picioare. Prima lui pornire fu să se ducă la gazdă. Fără îndoială, era victima unui furt. Ea trebuia să ştie dacă vreun străin intrase în cameră. Dar gazda lipsea de acasă. În capul Cavalerului gândurile se ordonau:

„Un hoț?... Ciudat hoț, care lasă neatinse hainele şi banii... şi umblă după cutii fără valoare!”

Adevărul începea să se lămurească. Nu putea fi un hoț obişnuit: el ar fi furat banii şi hainele. Atunci, cine era? Poate misteriosul Bernard? Cine-o fi omul acesta, care dispăruse pe neaşteptate? Poate vreun spion sau vreun răufăcător, care, în înțelegere cu gazda, îl prădase în timp ce lipsea...

Tancred ridică din umeri.

— Nu se poate, Bernard n-avea de unde şti că aveam caseta. N-am spus nimănui, afară de Cyrano.

Cavalerul nu putea găsi nici o explicație a furtului. Furtul însă nu putea fi tăgăduit. Scotocindu-se prin buzunare, el mototoli o hârtie: scrisoarea domnului de Guitaut. O citi din nou: „Veniți urgent cu caseta... Ea trebuie predată fără întârziere”.

Şi asta, mâine de dimineaţă! Cum va putea el găsi pe hoţ şi caseta până a doua zi? Şi, fără casetă, cum să se înfăţişeze la Louvre? Cine ar crede ce-o să spună el fără dovada concretă: caseta? Fără îndoială, ar fi socotit un înşelător.

— Nu, hotărî el. Nu voi merge mâine la Louvre. Nu-l voi vedea pe domnul de Guitaut. Nu voi apărea în faţa lui decât cu fruntea sus, când voi regăsi caseta.

O dată hotărârea luată, îi veni şi oleacă de curaj. El avea acum un scop: să dea de urma hoţului. Dar pentru asta nu trebuia să facă scandal, i-ar fi mai greu atunci: dacă gazda ar fi complicea hoţului, ea are să se alarmeze. Dacă însă se va preface că n-a observat nimic, atunci va putea urmări mai uşor toate firele acestei afaceri.

Mulţumit de planul pe care şi-l propusese, era stăpân pe sine, ca întotdeauna în clipa când avea de dat o lovitură decisivă. Văzându-şi catrafusele aşezate pe pat, îşi aminti că trebuia să se îmbrace. Cyrano îl aştepta în casa Rohan.

— Nu schimb nimic din programul stabilit. Trebuie să merg acolo. Poate Cyrano va vedea mai clar decât mine această afacere. El mă va ajuta! ce naiv sunt că mă zăpăcesc la prima încurcătură ce se iveşte în calea norocului meu. Sigur vor interveni şi alte piedici şi nu vreau să-mi mai pierd capul. Cu Cyrano, nici dracu nu mă poate împiedica să dezleg această problemă...

Nădejdea se întoarse în sufletul Cavalerului şi, cu ea, curajul de a lupta şi forţa de a triumfa.

„Pe legea mea, nimic nu e pierdut. Ba e mai bine: sunt mai bogat decât eram ieri, căci pe lângă steaua mea, pe lângă sabie, am acum şi un prieten... Şi o prietenă, poate?” îşi mai zise el sărutând eşarfa de mătase, trofeul din ajun.

Îmbrăcându-se în grabă, el petrecu eşarfa pe deasupra tunicii sale de catifea brodată.

Astfel tânărul nostru avea o înfăţişare foarte plăcută. El nu avu ipocrita modestie de a şi-o ascunde şi surâse mulţumit imaginii din oglindă. Apoi, încingând spada, porni. Drumul era lung, dar îl parcurse iute. Străbătu mai multe străzi şi ajunse în Place Royale. Case somptuoase o înconjurau, lăsând să treacă prin ferestre lumini strălucitoare. Pretutindeni lacheii, pe afară, purtau în mână torţe aprinse, cu lumini pâlpâitoare.

Lumina inunda frumoasa simetrie a faţadelor, se amesteca în desimea umbroasă a frunzişului, se reflecta în geamurile trăsurilor, stropea aurul ornamentelor şi al

mobilelor, ilumina chipurile albe-trandafirii ale femeilor şi umerii lor dezgoliţi.

Parfumuri ameţitoare pluteau în aer. O muzică molcomă, în care se ţeseau mii de sunete armonioase, îţi mângâia urechea. Năucit, Cavalerul simţi cum îşi pierde siguranţa. Pentru prima dată şi fără o pregătire, avea să înfrunte, el, timidul, focurile încrucişate ale privirilor femeilor. Focuri mult mai de temut decât acelea ale imperialilor, pe câmpul de luptă. Avu un moment de şovăială. Pentru prima oară simţi ce e teama. Dar îşi aduse aminte deviza aleasă: „Până la capăt”!

Aceste cuvinte îl îmbărbătară. Trecând printre trăsurile care vărsau, val după val, noi oaspeţi, el se aruncă înainte cu o înverşunare de asaltator, urcă scările, străbătu anticamerele, înlătură pe valeţi şi se pomeni deodată de-a dreptul în cer: în mijlocul salonului casei Rohan. Aici tumultul se domolea şi îmbulzeala înceta; agitaţia de afară se oprea în prag, respectând sanctuarul, în care cavaleri curtenitori şi frumoase doamne stăteau de vorbă pe şoptite aproape, sub înalte lampioane poleite.

Revenindu-şi, tânărul oştean se strecură printre grupuri, mişcat mai mult de tăcerea religioasă dinăuntru, decât de animaţia sclipitoare de afară. Îl căuta pe amicul său, domnul de Bergerac, care avea să-l introducă în această lume, servindu-i de călăuză.

Când trecu dintr-al doilea salon în următorul, îi atrase atenţia un senior tânăr şi sclipitor, în haină de catifea neagră şi acoperit de dantele şi panglici. Acest personaj fercheş trecea de la un grup la altul, făcând aici un spirit, dincolo dându-şi o părere. Mişcându-se cu o graţie uşoară, între rândurile de fotolii, el vorbea cu bărbaţii, surâdea doamnelor, cu o eleganţă firească, de cel mai bun gust. Cavalerul rămase mirat. În acest senior îl recunoscu pe Cyrano. Dar un Cyrano transfigurat, nemaiavând nimic din duelgiul singuratic de pe Pont Neuf. Ai fi zis că, schimbându-şi hainele, şi-a schimbat felul de a fi şi chiar caracterul. Spadasinul şi pedantul dispăruseră, apăruse acum gentilomul.

Totuşi, oricât de completă i-ar fi fost metamorfoza, figura lui nu se schimbase, mai ales nasul. Şi tocmai după nas îl recunoscu uşor Tancred. Văzându-l pe tânărul său protejat, chipul poetului se lumină de plăcere. Îi veni în întâmpinare şi îl îmbrăţişă. Cavalerul ar fi vrut să-i spună pe loc cele întâmplate după despărţirea lor, dar poetul, fără să-i dea răgaz, începuse să-l poarte printre grupuri, prezentându-l şi

conducându-l în această lume nouă pentru el.

O lume nouă, într-adevăr, şi ciudată! Tânărul soldat, candid, se simțea aici ca într-o țară străină. Manierele, tonul, subiectele de conversație, din care auzea în trecere frânturi, totul îl deruta. Mai ales idiomul păsăresc care se vorbea aici, acest limbaj frumos, a cărui modă o lansa Casa Rambouillet, suna în urechea sa ca un jargon necunoscut.

Tot trecând din salon în salon, dus de mână de sprințarul domn de Bergerac, Cavalerul trecea pe lângă grupuri acaparate de conversațiile lor.

Aici, sub o arcadă largă, se discută politică:

— Ce gândeşte regele despre asta?

— Regele s-a săturat să fie numai primul dintre supuşi; de altfel, el nu vede decât cu ochii domnului Le Grand, care e favoritul zilei.

— Şi domnul Le Grand nu vede decât prin ducesa de Nevers.

— Se poate conta pe dânsul?

— Ca întotdeauna, Domnul va promite şi nu se va ține de cuvânt, Domnul va da asaltul şi apoi se va retrage, şi, până la urmă, ne trage pe sfoară.

— Sunteți necruțător, domnule de Gondi.

— Avem cel puțin pe regină de partea noastră.

— O, regina! Ea este adâncită în rugăciuni, la bunele noastre prietene, Carmelitele.

— ...unde face penitență pentru păcatele pe care le-a comis... cu gândul...

Cyrano îl trase de mână pe amicul său spunându-i:

— Abatele de Gondi se amuză!

În grupul politicienilor, el recunoscu pe câțiva dintre marii seniori zăriți la ieşirea din casa Nevers. Mai departe, în fața unei sobe monumentale, se vorbeşte despre literatură. Un cerc de iluştri s-au strâns în jurul unui personaj impunător, care, cu spatele la foc, conduce discuția. Frumoasele Prețioase sorb cuvintele oracolului.

— Domnul de Voiture profetizează! explică Cyrano. Să mergem mai departe.

Acolo, un rând de fotolii, ocupate de doamne, înconjoară un scaun rotund. O femeie mică, slabă şi brună, ține o lecție, subliniată de murmurele extaziate ale auditoarelor.

Poetul nu se opri nici de data aceasta, dar murmură:

— Iacătă, domnişoara de Scudéry ține cursul său de geografie amoroasă şi explică, tuturor acestor frumoase,

hotarele țării Dragostei.

Ajunseră în centrul acestei strălucitoare reuniuni, în fața unui cerc de doamne, îmbrăcate în toalete somptuoase.

† Capitolul 7 – Botezat de „prețioase”

— Iată c-am sosit, zise Cyrano. Cavalere, vei cunoaşte pe stăpânele casei, doamnele de Rohan. Fără să lase tânărului timp să se reculeagă, el îl prinse de mână şi înaintând zise, făcând o plecăciune:

— Doamnelor, iată-l pe prietenul meu, cavalerul Tancred, de care vă vorbeam adineauri. El cere îngăduința să vă aducă omagiul său.

Toți ochii se îndreptară spre noul venit. Roşind, adânc emoționat de a fi ținta acestor focuri încrucişate, Cavalerul se înclină.

Doamnele îl examinau cu atenție, se plecau una către alta şi îşi schimbau impresiile după paravanul evantaielor. Ducesa, văduvă în vârstă, trecea drept cunoscătoare la bărbați bine. Ea îşi dădu cea dintâi părerea.

— Are un chip atrăgător acest soldat merituos…

— Soldat merituos! se îndoi fiica sa, romanțioasa Margueritte de Rohan. Mie-mi vine să cred că e vreun mare senior venit incognito.

— Nu e dânsul tânărul erou despre care ne povesteați, domnule de Bergerac? se informă cu un glas afectat doamna de Guemende.

— Chiar dânsul e, prințesă. E omul care a ținut piept întregului Pont-Neuf coalizat împotriva mea şi căruia eu îi datorez că mai sunt încă în viață şi mă bucur de plăcerea de a vă admira.

Superba blondă ținti asupra viteazului tânăr privirea ochilor săi de catifea.

— Ce spuneți despre asta, abate? întrebă ea, întorcându-se spre un omuleț cu chipul prosper, deşi era grozav de negru la păr şi la piele şi picioarele le avea nițel crăcănate.

Abatele de Gondi plimbă împrejur privirea lui de miop.

Privirea-i trecu peste Cavaler, părând că nu-l vede, ţintind pe Cyrano.

— Scumpul meu, îi spuse abatele, cu un aer mulţumit, dacă isprava dumneavoastră de pe Pont-Neuf e destul de frumoasă, aflai însă alta adineauri, în faţa căreia trebuie să plecaţi steagul.

În această lume mică, al cărui zeu era el, abatelui nu-i plăcea să fie eclipsat nici ca spirit, nici ca frumuseţe. Atenţia binevoitoare a doamnelor pentru Cyrano şi pentru protejatul său îl supăra, ca şi cum i-ar fi furat din drepturile lui.

— Hai să vedem! îl provocă poetul, cu un zâmbet de îndoială.

— Fiţi judecători dumneavoastră, doamnelor. Iată povestea aşa cum am aflat-o de la Noirmoutiers care era de faţă... şi care şi-acum are nevoie de odihnă... Lucrurile s-au petrecut pe acelaşi Pont-Neuf, prietene Bergerac, şi totul s-a întâmplat Domnului şi şleahtei sale.

Şi abatele porni să povestească, cu acea vervă îndrăcită al cărei secret numai el îl deţinea, cum Domnul, protejat de ceata lui, a oprit cu forţa trăsura unei tinere, dar a fost nevoit să coboare mai iute decât urcase, îmboldit în coaste de sabia unui necunoscut. El povesti în amănunt schimbul de cuvinte care a urmat şi învălmăşeala în care Noirmoutiers primise o lovitură de sabie în umăr.

Conversaţiile disparate încetaseră: admiratorii domnului de Voiture şi ai domnişoarei de Scudéry, alipindu-se la grupul politicienilor, formaseră, în spatele povestitorului, un nou grup, foarte atent. Ai fi putut spune că succesul era desăvârşit. Cyrano asculta acru...

— Noimoutiers însuşi râde de se speteşte, urmă abatele. El declară că n-a vrut să întoarcă lovitura de sabie primită şi că nu a putut vedea mutra caraghioasă pe care au făcut-o Domnul şi credinciosul său La Riviere. Închipuiţi-vă că acest netrebnic, e vorba de La Riviere, căutase scăpare din învălmăşeală urcând tocmai în spinarea calului de bronz. Or, îndrăcitul, care ţinea piept singur la toată şleahta furioasă, indignat de această profanare, se repezi să-l pedepsească. Slujindu-se de sabie ca de o frigare, el tot îl înţepa pe diavolul de abate, care se văita, se jelea, striga după ajutor.

Râsetele zglobii ale doamnelor subliniară acest tablou foarte pitoresc. Ele agitau evantaiele, clipeau vesele din ochi, ca şi cum ar fi fost de faţă.

— Cât despre Domnul, urmă Gondi, el şi-a primit partea

sa, nu cea mai puțin amară. Arătându-se tot atât de inteligent, pe cât fusese de viteaz, în chip de compliment, necunoscutul îi adresă un cuvânt care doare pe cineva mai tare decât o lovitură de sabie.

Un freamăt trecu prin asistența nerăbdătoare. Domnul era disprețuit, iar inteligența era prețuită, mai ales când era unită cu vitejia. Abatele reluă deci, jubilând:

— Cum Domnul se mira că poate exista în Paris cineva care să nu-l cunoască pe fratele regelui său, necunoscutul îi replică exact aşa: „Nu trebuie să vă surprindă. Eu sunt soldat, şi nu cunosc decât pe cei pe care-i întâlnesc pe câmpul de luptă!”

De data aceasta, succesul fu uriaş: lovitura colțului de mistreț primi aprobarea generală. Unii chiar aplaudară.

— Hm! făcu Cyrano cu multă îndoială, dar vocea lui fu acoperită de protestele generale.

— E foarte posibil, zise domnişoara de Scudéry.

— Scurt, clar şi precis, scandă Voiture.

Atingându-şi ținta, abatele îşi freca mâinile de satisfacție. ce urmărise el în definitiv? Să abată atenția doamnelor de la acel tânăr cavaler şi mai ales a frumoasei Guemence, pe care prietenul lui Cyrano începea s-o intereseze.

Indispus că faptele protejatului lui treceau definitiv pe planul al doilea, poetul făcea grimase de neâncredere.

— Ia spuneți-mi, abate, întrebă o doamnă, cine era acea domnişoară?... Bănuiesc că ştiți cine anume era persoana pe care Domnul...

Şuşoteli, un început de rumoare îi tăie cuvântul. Cavalerul păli uşor. Dar respiră uşurat, când Gondi zise:

— Noirmoutiers este discret. Nu mi-a spus numele...

— Ce contează acest amănunt, suspină blonda prințesă. În ce mă priveşte, eu pe necunoscut aş vrea să-l cunosc.

Ah! câte nu se şoptiseră în câteva clipe sub evantaie!... Această Guemence! Numai ea putea să spună aşa ceva!... Ce seară minunată, ce senzații puternice!

Abatele îşi muşcă buzele dezamăgit. Replica prințesei îi arătase că nimerise ca nuca-n perete.

— Pe legea mea, mormăi el, pe cuvânt de onoare, nu ştiu nimic mai mult. Dar iată, vine Noirmoutiers, care vă va oferi cheia enigmei.

Acolitul Domnului venea într-adevăr, cu brațul legat de gât. Şi, printr-o coincidență bizară, în acelaşi timp cu el, trei

doamne, înconjurate de o curte strălucitoare de gentilomi, intrară în cercul format în jurul lui. Cavalerul tresări. Între cele venite el o recunoscu pe tânăra din trăsură, prietena sa din casa Nevers.

O rumoare prelungă salută această apariție senzațională şi Tancred auzi aceste nume plutind pe toate buzele:

— Doamnele de Nevers... şi domnişoara de Cernay.

Ducesele se ridicară şi veniră ceremonios în fața doamnelor nou sosite.

Când zgomotul se domoli, ducesa de Rohan redeschise conversația:

— Păcat, frumoasele mele, c-ați întârziat. Ați pierdut o anecdotă galantă, cu care ne delecta abatele.

— Ah! Abatele-şi numără victoriile şi cuceririle?

— Nu! O aventură de dragoste ratată a sărmanului Domn! Cavalerul, care nu o scăpa din ochi pe necunoscuta sa, o văzu pălind şi roşind rând pe rând. În acelaşi timp, fără să înțeleagă de ce, Cyrano simți mâna prietenului său cum îl strânge de braț.

— Şi cine este nefericita pe care Domnul o dezonorează cu atenția sa? întrebă Cinq-Mars cu aerul său impertinent.

— Asta ne-o va spune Noirmoutiers. Toți ochii se îndreptaseră spre secătură.

Cu o mişcare instinctivă, Cavalerul făcu un pas înainte, iar tânăra schimbă, cu salvatorul său, pe care-l recunoscu, o privire plină de îngrijorare şi ca o rugăminte.

Noirmoutiers privi lung cercul agitat al auditorilor, apoi, pe furiş, pe Cavaler şi pe protejata sa. Apoi zâmbi:

— Doamnelor, începu el vesel, mi-ar plăcea să satisfac o curiozitate atât de legitimă, dar văd aici pe cineva care vă va mulțumi mai bine decât pot să o fac eu.

— Cine, cine? întrebară nenumărate voci.

— Nu mint: acela care a scăpat pe frumoasa necunoscută din mâinile noastre. Veți conveni că el e cel mai indicat să ne spună numele acesteia.

Se făcu linişte deplină: unii aşteptau, priveau în toate părțile, apoi Noirmoutiers înainta spre adversarul său, cu zâmbetul pe buze, cu mâna întinsă. Toți căutară să se apropie ca să vadă mai bine.

Cavalerul, roşind, prinse această mână perplex, dar, în bucuria de a o vedea pe necunoscută scăpând de primejdie, îi mulțumi gentilomului pentru discreție, strângându-i-o puternic, încât acesta făcu o strâmbătură de durere.

Fu o adevărată lovitură de teatru. Toată lumea se agita. Cum? Acest tinerel ținuse piept atâtor gentilomi şi scăpase teafăr chiar după ce îl luase în derâdere pe Domnul? Iată ceva extraordinar.

Cât despre Cyrano, nu sunt cuvinte spre a arăta bucuria puternică pe care i-o trezi această veste.

— Aşadar, tu, tu ai făcut toate acestea? zise el îmbrățişându-şi prietenul.

— Oh, se mai şi exagerează! răspunse el modest.

— Da' de loc! Tu exagerezi acum.

Apoi, îndreptându-se spre viitorul cardinal de retz:

— Uite, el era, domnule de Gondi; el era şi nu spunea nimic. Ei, acum ce credeți despre sfârşitul povestirii dumneavoastră?

Abatele îl ținti pe oştean îndelung, cu privirea lui mioapă: Iată un om care va ajunge departe, murmură el, învârtindu-se pe călcâie.

Din această clipă, saloanele se umplură de un tumult vesel. Conversațiile măsurate lăsaseră locul unui entuziasm general. Grupurile se amestecaseră din nou. Cât despre Cavaler, el era de-acum al casei. Cyrano, încântat, îl plimba şi îl prezenta tuturor: — „Cavalerul Tancred! Salvatorul meu! — Adversarul Domnului! — Partizanul regelui Henric! - Protectorul virtuții! — Prietenul meu!”

Şi cum, în epoca aceea, originea încă nu eclipsa meritul, iar o bună lovitură de sabie sau o replică fericită ținea loc de avere, fiecare îl sărbătorea pe tânărul erou, care ştiuse să îmbine unul cu altul cele două titluri de glorie.

Însă Tancred se silea să nu piardă din vedere dulcea apariție pe care îi plăcea destinului să i-o scoată în cale. El ştia acum că se numea Claire de Cernay şi că era domnişoară de onoare la Curtea reginei. Auzise o doamnă cerându-i veşti despre protectoarea sa regală. Răspunsul îl făcuse să afle că ea tocmai părăsise, pentru câteva ore numai, reculegerea austeră de la Mănăstirea Carmelitelor, ca să o însoțească în lume pe prietena sa Anne de Gonzague-Nevers.

Dar ea mai şopti câteva cuvinte în taină, de unde Tancred deduse că această ieşire mondenă nu era decât un pretext. Probabil că tânăra domnişoară era amestecată în evenimente misterioase. Discuții ce aveau loc în unele colțuri mai retrase, departe de zgomotul general, îi uneau pe domnul de Le Grand, aşa era poreclit domnul de Cinq-Mars, mare scutier şi favoritul regelui, cu Gondi, Noirmoutiers şi alți

politicieni ai salonului. Tânărul ar fi dorit să poată oferi, aceleia care fusese tovarăşa lui timp de o oră, sprijinul braţului şi al săbiei sale. Dar discreţia îl ţinea departe de ea. Trebuia doar să se mărginească a schimba cu ea, de departe, priviri aproape de complicitate.

Totuşi, la un moment dat, întâmplarea îi apropie:

— Încă o dată îţi mulţumesc, îi zise ea şoptit.

El îi arătă eşarfa, pe care o purta încrucişată pe piept.

— Priviţi, n-am părăsit o clipă culorile dumneavoastră. O întrebare îi ardea pe buze. El adăugă:

— Mă înşel eu? îmi pare că jucaţi un joc primejdios?

— Ce bănuiţi? zise ea iute.

— Nimic. Dar simt, ghicesc! Dacă aveţi nevoie de o sabie devotată şi sigură, contaţi pe a mea!

— S-ar putea întâmpla.

— Eu sunt de găsit, la nevoie, în faţa Colegiului Navarei.

— La Babette? întrebă ea mirată.

Tocmai voia s-o întrebe de unde cunoştea numele gazdei sale, când el pricepu că erau priviţi. Trebui deci să se despartă de ea în grabă. Domnişoara de Scudéry observase tocmai că tânărul erou n-avea nici un nume.

Trebuie să ştim că, în romanele sale, această spirituală domnişoară lansase moda numelor împrumutate din istorie şi din mitologie şi aceste nume erau socotite în ochii tuturor că răspund unei eleganţe desăvârşite.

Se cuvenea deci ca şi tânărul cavaler să se bucure de această consacrare, de vreme ce toate personalităţile proeminente din acest cerc primiseră supranume de acest fel. Pentru noul său botez, cavalerului Tancred i se căută un nume de războinic. Nu fu prea uşor să i se găsească un nume potrivit.

Domnul de Voiture propuse unul:

— Adamastor.

Domnişoara de Scudéry propuse altul:

— Polydamas.

Dar frumoasa Guemence se împotrivi. Ea nu se pricepea prea mult într-ale literelor şi nici nu era de acord cu acel ideal subtil de dragoste platonică pe care prietenele sale îl lăudau din cale afară. Acestor fleacuri ea le prefera plăceri mai vii.

— La naiba! zise ea. Astea sunt nume de poezie pastorală, care se potrivesc cel mai mult pentru amorezaţii voştri sfioşi. Acest tânăr al nostru, însă, care aduce femeilor servicii... mai concrete, nu poate primi decât un nume viril...

Înflăcărata ducesă de Rohan, de acord cu observația, adăugă:

— ... războinic, viguros, epic!

— Şi gingaş, suspină sensibila Margueritte.

— Cavaleresc...

— Elegant...

— Aventuros...

— Şi candid, şopti Guemence.

— Un nume care să se potrivească unui prinț deghizat, care să fie în acelaşi timp galant şi misterios, adăugă romanțioasa Rohan.

— Misterios, asta ne trebuie, strigă Cyrano.

— Ce părere ai, darling? o întrebă ducesa pe domnişoara de Cernay, aşa cum avea dânsa obiceiul să îi spună familiar...

Aceasta roşi puțin. Însă binevoi să iasă din umbra unde se găsea, ca să mângâie cu ochii ei frumoşi pe Cavaler. Ea răspunse fără să ezite;

— Are dreptate domnul de Bergerac. Prietenul său a dat dovadă de multă îndrăzneală şi de o rară discreție. De aceea, singurul nume care i s-ar potrivi este acela care lasă loc pentru orice nădejde şi orice surpriză: MYSTERE.

— Iată numele! strigă din nou Cyrano. Mystere! Cavalerul Mystere!

Toată lumea aplaudă.

— Iată un cuvânt care spune totul... şi lasă să se înțeleagă şi alte lucruri, zise frumoasa Guemence, ale cărei gene bătură iute peste privirea sa malițioasă.

— Domnul de Cyrano va fi deci naşul şi domnişoara de Cernay, naşa...

— Iar abatele va oficia, accentuă poetul în zeflemea, îndreptându-se către Gondi.

Şi astfel micul soldat îşi schimbă numele de Tancred, pentru unul mai sonor: Cavalerul Mystere.

„Cavalerul Misere mi s-ar fi potrivit mai bine”, îşi zise acesta în sine, gândindu-se la sărăcia şi singurătatea lui.

În beția triumfului, pierduse o clipă simțul realității, dar, îndată ce i se dete răgaz, se grăbi să se folosească de el ca să-l tragă deoparte pe Cyrano.

— Trebuie să vă vorbesc fără întârziere, şopti el. Tonul lui grav izbi pe poet.

— Ce s-a întâmplat? spuse el neliniştit.

Dar tânărul îi arătă mulțimea care-i înconjura.

— Adevărat! Vino după mine.

Cu o privire de regret şi de adio, plină de toată duioşia inimii sale prea pline, Cavalerul o salută pe frumoasa naşă. Apoi, cei doi prieteni îşi luară rămas bun în grabă de la gazdă şi părăsiră adunarea.

Îndată ce se văzură singuri, gasconul întrebă:

— Să vedem, ce este? Tancred îngăimă, descurajat:

— Prietene, sunt ruinat!

— Cum?!

— Mi s-a furat caseta.

— Drace! zise Cyrano.

Sprâncenele i se încruntară, furia îi luci în priviri... ce înseamnă asta? Cine îndrăznea să se atingă de salvatorul său?... Se hotărî iute...

— Ah, ți-a furat cutia, mormăi el, prinzând mâna prietenului. Ei bine, pe cuvântul de onoare al lui Cyrano, pe Dumnezeul meu!...

El izbucni o vreme în amenințări, în imprecații, dar deodată se linişti şi conchise scurt:

— Nu me rămâne decât s-o regăsim!

Trebuie să-i părăsim o clipă pe cavalerul Mystere şi pe prietenul său şi să ne îndreptăm spre celălalt capăt al Parisului, în îngusta stradă Vaugirard. De altfel, poate că nici nu ne depărtăm în acest chip prea mult de ei, nici de noile lor cunoştințe.

Cartierul mănăstirilor şi al marilor palate senioriale este cufundat în somn la ora aceasta. Peste tot domneşte liniştea şi singurătatea.

Totuşi, o clădire mică în stil italian, din vecinătatea parcului Luxembourg nu doarme decât în aparență. Dacă fațada dinspre stradă zace în întuneric, nu tot aşa se întâmplă şi în partea opusă. Prin câteva ferestre, o lumină vagă se furişează în afară. se întredeschide o mică poartă din când în când şi printr-însa intră, unul câte unul, nişte personaje tăcute.

Trecătorul întârziat care i-ar întâlni pe aceşti plimbăreți nocturni, i-ar lua după înfățişare drept burghezi cumsecade şi negustori cinstiți, sau călugări capucini în rasă brună şi în sandale prăfuite. Aparențe înşelătoare! Dacă acelaşi trecător ipotetic i-ar putea vedea, întruniți în sala joasă unde se furişează rând pe rând, el ar descoperi, cu mirare, un fel de aer de familie, care dă de bănuit.

Sunt poate personaje suspecte? Vom vedea îndată.

La primul etaj al clădirii — care nu e alta decât casa d'Anguillon — Într-un cabinet strâmt şi sobru mobilat, un om stă de veghe în fața unui birou încărcat de hârtii. Omul este aşezat într-un fotoliu larg în care trupul său pirpiriu, înfăşurat într-o mantie bogată, se scufundă. Lumina slabă a unei lămpi cade peste capul său aplecat. I se vede numai fruntea, lată şi înaltă, înconjurată de şuvițe cărunte ce scapă dintr-o tichie preoțească.

Iată, acum tocmai îşi înalță capul şi putem distinge figura uscățivă a unui bătrân. Un bătrân? Uitându-ne mai bine, ne pare totuşi că omul acesta a trecut de curând peste

cincizeci de ani. De unde-i vine deci această aparență de bătrânețe pretimpurie? Fără îndoială, din expresia morocănoasă întipărită pe chipul său. Căci totul este mohorât întrânsul: ochii, privirea, gura poruncitoare. Buzele par a nu îngădui surâsul.

Această apariție lugubră sună un clopoțel. La chemarea lui un om intră şi se opri în picioare în fața lui, într-o atitudine plină de respect. E un bărbat de cel mult treizeci de ani, deşi, după înfățişarea lui severă, ai putea să-i dai aceeaşi vârstă ca şi stăpânului său. de altfel, cei doi seamănă. Aceeaşi fizionomie întunecată, aceeaşi ținută gravă, aceeaşi aparență de gheață.

Simplă coincidență, totuşi. Fiindcă unul se numeşte Eminența sa Cardinalul duce de Richelieu, stăpân al regelui şi al regatului Franței, şi celălalt domnul Consilier Secretar de Stat Leon Bouthilier de Chavigny.

† Capitolul 8 – Ministrul roşu

Am spus că Richelieu şi Bouthilier seamănă unul cu altul. Gurile rele pun această asemănare surprinzătoare pe seama unei mici slăbiciuni, pe care doamna Bouthilier — mama, ar fi avut-o cândva pentru austerul ministru. Dar acestea sunt bârfeli, la auzul cărora e mai bine să-ți astupi urechile.

— Ei, întrebă stăpânul pe un ton nerăbdător, s-a terminat cercetarea curierului secret?

— Încă nu, Monseniore. Au sosit veşti din Anglia. Tocmai isprăvirăm descifrarea lor.

— Ştiu, regele Carol ne trimite un ambasador…

— … ca să ceară întoarcerea în Franța a Reginei-Mame. Vocea poruncitoare a Cardinalului răsună deodată:

— Avizul domnului cancelar şi al întregului consiliu este împotriva acestei întoarceri, periculoasă pentru pacea statului. Aceasta este opinia unanimă.

— Mai puțin părerea marelui marchiz. Fără să remarce această rectificare şoptită în surdină de către confidentul său,

Richelieu continuă:

— Ce noutăți din Lorena?

— Ducele Carol s-a întors în statele sale. Supuşii săi l-au întâmpinat strigându-i: „Trăiască monseniorul duce, împreună cu cele două soții ale sale”.

Carol al IV-lea de Lorena o părăsise pur şi simplu la Paris pe ducesa Nicole, cerând tribunalului să constate că era nulă căsătoria lor. Şi, fără să mai aştepte rezultatul acestei cereri, îşi luase deja altă soție, pe principesa Beatrix de Cantecroix, aleasa inimii sale. Iată de ce bunii loreni, care nu doreau să se facă de râs, salutară întoarcerea ducelui lor prin acel strigăt neobişnuit.

Cardinalul nu-şi putu împiedica un uşor surâs.

— Bine i-au făcut aiuriții ăia!... Altceva?

— Ducele protestează în taină împotriva tratatului pe care i l-a smuls Eminența Voastră. Cere ca sora lui să fie primită la curte ca soție a ducelui de Orleans.

— Aceluia-i stă foarte bine şi văduv, de altfel, şi în acea privință, consiliul s-a pronunțat în unanimitate...

— Mai puțin vocea...marelui marchiz.

Încă o dată ministrul se prefăcu că nu aude.

— Şi din Sedan ce veşti avem?

— Nimic nou, Monseniore. Contele de Soisson refuză mai departe să se întoarcă, dacă Eminența Voastră nu-i pune la dispoziție armata din Alsacia.

— Ducele de Bouillon a fost somat să-l alunge din ținutul său.

— El n-a răspuns acestei somații.

— Dacă se va încăpățâna, consiliul a hotărât să-l acuze de Lese-majestate! în unanimitate!

— Cu excepția... marelui marchiz, strecură din nou Chavigny. De data asta, Cardinalul ridică privirea.

— Ştiu, zise el cu amărăciune. Duşmanii statului nu au nici un sprijin mai mare decât pe ... marele marchiz.

O vibrare uşoară îi agitase vocea, dar Cardinalul se stăpâni şi urmă cu alt ton:

— Ia spune, a venit raportul din Chantilly?

— Încă nu, Monseniore.

Richelieu se ridicase. Cu paşi neliniştiți, el străbătea cabinetul de la o margine la alta, pierdut într-o meditație adâncă. Fruntea îi era brăzdată de o cută groasă.

Chavigny, secretarul de stat, continua meticulos raportul. Cardinalul îndrepta spre el însă o ureche absentă.

Gândul lui era în altă parte. Deodată, se opri în fața sobei înalte şi, întorcându-se, zise:

— Vezi tu, Chavigny, încă n-am terminat cu duşmanii. Dacă pretutindeni voința noastră se izbeşte de piedici e tocmai pentru că, se ştie prea bine, cineva îndrăzneşte să apere în fața regelui cauza duşmanilor noştri. Favoarea de care se bucură... marele marchiz de Cinq-Mars încurajează toate îndrăznelile şi stârneşte toate speranțele.

El tăcu o clipă, apoi, cu o voce scârbită:

— Ştii că el a îndrăznit să sugereze Maiestății Sale să fiu înlăturat?

Chavigny căută să protesteze:

— Înlăturată, Eminența Voastră?! Duşmanul nu putea alege nici un moment mai prielnic: nu e mult de când ați acoperit de glorie pe regele Ludovic al XIII-lea!

— Oh, recunoştința celor mari!...

— În orice caz, marele marchiz este creația Voastră, şi mă îndoiesc că ar avea îndrăzneala să muşte mâna care l-a scos din neant...

Cu un aer dezamăgit şi plin de dispreț, Cardinalul completă:

— Oh, recunoştința celor mici!... Crede-mă, Chavigny, simt că omul acesta îmi scapă din mână din zi în zi mai mult. Şi totuşi, el e acel mic Cinq-Mars, fiul credinciosului d'Effiat!

— E un ambițios!

La auzul acestui cuvânt, ca şi cum s-ar fi simțit înțepat în călcâi, orgoliosul ministru tresări şi strigă:

— Ambițios! Să fie el în stare de aşa ceva? Zi mai bine: amorezat. Duhul lui sărac împrumută lumină de aiurea şi ambițiile i le suflă cineva la ureche. Se ştie doar că ducesa Maria, savanta şi perfida Nevers, doar ea gândeşte şi voieşte în locul lui. Numai ea ne-a silit la ruşinea să vedem cum acest bezmetic stă alături de noi la consiliu.

Gândul acesta ațâță la culme mânia lui Richelieu. El deveni sarcastic.

— La sfârşitul carierei mele, am trăit să văd acest spectacol fără pereche: micul Cinq-Mars dându-şi cu părerea asupra afacerilor statului! Unde a învățat nefericitul meseria asta? Doar n-o avea pretenția că istoria lui Cyrus cel Mare, o citea el prin bucătării, unde se ascundea cu rândaşii şi fetele din casă, şi de unde l-am scos eu la vedere... sau poate să o fi citit în ungherele din Place Royale! Ticălosul! Femeile i-au împuiat capul!

— Vai, suspină Chavingy, tocmai către el se pleacă urechea regelui. Orice pofteşte i se acordă. Iată-l ajuns mare scutier.

— Tot ca Chalais!

Replica sună sinistru din gura Cardinalului. Înainte cu şaisprezece ani, marele scutier Chalais plătise cu capul greşeala că se vârâse în asemenea intrigi.

— Da, urmă bătrânul, ca şi Chalais, el e condus de femei. Numai că acelea se chemau Ana de Austria, Maria de Chevreuse. Pe când azi...

Cardinalul clătină din cap a dispreț. Când pronunțase însă numele ducesei de Chevreuse, neâmblânzita sa inamică de odinioară, un accent de mândrie, aproape de mângâiere, îi tremurase în glas.

— Vai, Chavigny, continuă Cardinalul, ştiu eu prea bine, un singur lucru n-am izbutit. Am avut totul după dorință: încrederea regelui, puterea chiar asupra celor mai sus-puşi, şi sabia Franței în mâna mea. Dar toate acestea n-au însemnat nimic, căci mi-a lipsit sufletul vieții: Femeia!

Urmând, vocea Cardinalului se sparse dureros, ca un val spumegat de peretele stâncilor.

— Şi totuşi, ce n-aş fi dat ca s-o am? Ce n-am făcut ca să o dezarmez pe una singură din acele ființe aşa de temute în slăbiciunea lor: să o leg de mine pe aceea care putea să-mi deschidă inima ferecată a reginei. Îngâmfata Chevreuse, contra ta am luptat fără odihnă şaisprezece ani! Am zdrobit pe toți cei ridicați de tine asupră-mi, dar n-am putut să domolesc ura ta. Din pricina ta am umilit pe aceea care era totul pentru mine, suverana mea, şi regină a Franței! Şi azi, din depărtarea exilului unde o țin, simt cum se ridică împotrivă-mi, încă puternică şi temută.

Chavigny îşi cunoştea stăpânul. El ştia că sub aparența rece se ascundea un suflet arzător, mai mult încă: romanțios.

— Monseniore, îngână el speriat, nu cumva vă temeți? Dar Cardinalul îşi revenise de acum.

— Absolut deloc, răspunse el ferm. Cineva bătu la uşă. Un secretar intră.

— Monseniore, aşteaptă afară un om, spune că vine din Sedan.

— Din Sedan? Să intre iute!

Uşa se deschise şi, în cadrul ei, apăru figura rubicondă a unui călugăr capucin. Bunul părinte salută, apoi aşteptă să fie întrebat.

— Vii de acolo? întrebă stăpânul privindu-l cu un ochi scrutător. Capucinul se înclină.

— Singur?

— L-am întâlnit pe omul acela.

— Ştii bine că e persoana despre care ţi s-a vorbit?

— Da, Eminenţă.

— Negustorul de lână din strada Grenetail?

— Chiar el! L-ai putea recunoaşte dintr-o mie: lung, slab, îndrăzneţ şi lăudăros din cale-afară.

Cardinalul se întoarse spre Chavigny.

— N-am fost înşelaţi. E fratele acelei comediante din Marais, domnişoara Miton sau Minon... puţin îmi pasă de numele ei!

Apoi, revenind spre călugăr:

— Continuă, te rog.

— Am parcurs cu el o bună bucată de drum şi reuşisem să-i câştig încrederea. E un liber cugetător. El mă atacase asupra sfintei noastre religii...

— Să trecem peste asta, zise Cardinalul cu un aer de totală indiferenţă.

Cam buimăcit, călugărul reluă:

— Pe deasupra, personajul este foarte încrezut. L-am iscodit asupra înaltelor legături cu care se tot lăuda şi, aţâţându-l pe această temă, am aflat că la Sedan el îi vedea în mod obişnuit pe monseniorii prinţi.

Richelieu îl întrerupse brusc:

— de cine vrei să vorbeşti? Nu ştiu să fie la Sedan alt prinţ, afară de prinţul de Soisson. Cât despre de Bouillon, el nu e decât duce.

— Asta voiam şi eu să spun... deşi ducele se pretinde prinţ suveran al Sedanului.

— Vom lămuri noi cum se cuvine această pretenţie.

— Omul nostru s-a lăudat de asemenea că este aşteptat aici de persoane foarte suspuse. Cred că umbla să mă înşele.

— Ei bine, pe cine a numit?

— Pe domnii de Guise, de Beaufort...

— Nu a pronunţat şi alt nume?

— Despre Cinq-Mars spunea că-i este prieten. De astă dată, ministrul avu o privire de triumf:

— Cinq-Mars! Eram sigur. El merse brusc spre călugăr.

— Trebuia să pui mâna pe el.

— Asta am vrut şi eu, Monseniore. Dar ticălosul mi-a scăpat printre degete. E suplu şi alunecos ca un ţipar.

Aproape de Chilons, am întâlnit un pichet de dragoni ai Maiestății Sale. Dar înainte ca să am eu timpul să şoptesc ceva cu şeful lor, diavolul spălase putina! O luase la goană pe o şosea laterală şi, cu bietul meu măgar, nici nu puteam să mă gândesc să-l urmăresc.

— Nătărăule, izbucni Cardinalul furios. Ascultă aici, l-ai avut în mână pe mesagerul pe care l-aş plăti scump. Sunt sigur că Cinq-Mars ține legătura cu Sedan... dar dovada... dovada îmi lipseşte... Trebuie cu orice preț să dăm de urma acestui om... numai să nu fi intrat deja în Paris.

— Nu cred, Monseniore. Pentru că am împrumutat de la dragoni un cal, care m-a adus ca fulgerul. Cum am ajuns m-am informat la porți: nu sosise nimeni care să aibă semnalmentele lui.

Cardinalul reflecta. Călugărul urmă insinuant:

— Din moment ce individul ştie că e recunoscut, se va ascunde la vreun complice. Nu va ieşi la iveală decât când se va crede uitat...

— Orice-ar fi, porneşti îndată la drum. Ia acest ordin scris: cu el vei avea la dispoziție trupele pe care le-ai putea întâlni în cale. Acum, la drum! Şi să nu vii decât cu omul nostru...

Capucinul se înclină adânc.

— Voi depune toată stăruința, Eminență! Dacă vrea Dumnezeu, pun eu mâna pe el!...

Îndată ce plecă bunul părinte, ministrul se îndreptă către Chavigny:

— Ce-ți spuneam? Furtuna se apropie! Trebuie să împiedicăm izbucnirea ei. La lucru deci, cât mai e timp!

În clipa aceea, cineva bătu uşurel în uşă şi acelaşi secretar apăru din nou, aducând o scrisoare de data aceasta.

— De unde vine? îl întrebă scurt Cardinalul.

— De la Chantilly!

— În sfârşit.

Cardinalul desfăcu plicul. Dintr-o privire citi cuprinsul şi fața lui se întunecă mai tare.

— Da, da, e timpul!... Citeşte! şi îi întinse consilierului său scrisoarea.

Chavigny luă mesajul şi citi cu voce tare:

— Regele a vânat... Marchizul Cinq-Mars însoțea pe Maiestatea Sa la vânătoare, dar regele s-a întors singur... Cinq-Mars nu s-a dus la castel.

— Ai citit doar: el nu s-a întors la castel. Ți-o spun eu:

omul ăsta pune la cale o trădare. E o viperă care se ridică în calea mea.

— Ar trebui să ştim unde a petrecut ziua.

— Unde? Hei, drace, la ducesă, la casa Nevers.

— Vom şti îndată şi asta, iată agentul nostru de pe Pont-Neuf. O figură suspectă tocmai se ițea prin uşa pe jumătate deschisă.

— Înaintează, jupâne Roussin. Ce noutăți ai?

— Azi după-amiază, începu agentul, a izbucnit un tărăboi, în fața Păpuşilor...

— E treaba locotenentului civil, întrerupse Cardinalul scurt. Altceva?

— Un lungan adus de spate şi un tânăr soldat...

— Altceva, altceva! Agentul se opri nedumerit.

— Eminența Sa întreabă dacă nu s-a întâmplat ceva suspect la palatul Nevers... şopti Chavigny.

— Nu, Monseniore, nu. Am văzut intrând acolo gentilomi.

— Cine anume?

— Să ne amintim: domnul de Guise, abatele de Gondi, domnul de Beaufort.

— Toți! Toți duşmanii mei. Şi mai cine?

— A sosit o trăsură de la Curte, cu o tânără persoană...

— Cine era?

— Nu ştiu. Ah, era frumoasă ca un înger, blondă...

— Va trebui să identificăm pe această necunoscută. Chavigny se înclină.

— Asta e tot?

— Şi apoi a venit un călăreț, căruia n-am putut să-i văd fața. Un tânăr de statură mare. Părea să fi alergat mult fără oprire, căci calul era alb de spumă. Când descăleca, am auzit totuşi că i se cereau veşti din Chantily.

— Cinq-Mars, pe legea mea!

— Matahala cea strâmbă şi prietenul lui soldatul au intrat şi ei în palat, dar făra voia lor, căci...

— Nu me interesează asta. Pe altcineva n-ai mai văzut? Gândeşte-te bine!

— Da, spre scară, un gentilom înalt, bine legat, a sosit cu o escortă. Toți aveau fața acoperită, aşa că n-aş putea spune cine erau...

— Cine-ar putea fi acesta? întrebă cardinalul neliniştit. Talie înaltă... zdravăn?...

— La căderea nopții s-a întâmplat alt scandal. Nu mai e

nici o siguranță! Nişte răufăcători au atacat o trăsură...

De data aceasta, căzut pe gânduri, stăpânul nu-l mai întrerupse. Agentul profită de această îngăduință şi se avântă într-o povestire amănunțită a faptelor, presărată de cugetări înțelepte despre rostul poliției. Fără îndoială că mai mult îl interesau acestea, decât cine intra şi cine ieşea din casa Mevers.

— Îndrăzneala tâlharilor, încheie el această lungă cuvântare pe care n-o ascultase nimeni, îndrăzneala tâlharilor a întrecut orice margini. Ei au cutezat să spună că sunt oamenii Domnului...

Cardinalul tresări:

— Ce-ai zis?

— Ai domnului duce de Orleans, îngăimă spionul.

— De unde veneau aceşti pretinşi tâlhari?

— Dinspre casa Nesle.

— Şi au vorbit ei despre domnul duce de Orleans?

— Unul din ei i-a pronunțat numele.

— Fără îndoială, el e. Numai el lipsea la petrecere.

Sărmanul agent, înspăimântat, făcu ochii mari, auzind vorbindu-se de fratele suveranului său ca despre un răufăcător.

— Bine, pleacă. Şi altădată fii mai vigilent! Jupânul Roussin ieşi.

Cu paşi înfrigurați, Richelieu dădea ocol cabinetului, prea strâmt acum spre a-i cuprinde nerăbdarea.

— Da, iată-i pe toți. Beaufort cu Montbazon a lui, Gondi şi Gudmence a lui, Guise şi prințesa Anne, Cinq-Mars, în sfârşit, şi Domnul! Ah! de-aş şti ce e în capul lor, ce planuri clocesc! Mânați de teamă, sunt în stare să îndrăznească orice.

Ochii lui dominatori arumcară un fulger de sfidare.

— Prea târziu! Nu vor avea răgaz să lucreze. Îi voi zdrobi pe toți!

O furie rece pusese stăpânire pe Cardinal.

— Da, pe toți, absolut pe toți îi voi sfărâma. Pe trădătorii din afară, ca şi pe cei dinlăuntru. Pentru înşelăciunea lui, Bouillon va plăti cu slujba lui bună din Sedan. De mult doream asta, şi iată, nebunul îmi dă prilejul! Ducele Carol va lăsa fără stăpân frumosul său ducat, această perlă lorenă pe care voi s-o aşez printre crini... Prinții păcii! Domnii de Soisson şi de Guise se cred ei oare prea sus pentru dreptatea mea? Să ia seama! Eşafodul lui Montmorency e pe talia lor, el poate fi încă de folos... Cât despre ticălosul Gondi şi micuțul

Cinq-Mars, dacă mă vor sili, le voi trimite favoritele între zidurile unei mănăstiri şi pe ei îi voi arumca într-un beci întunecat.

Gâfâind, trebui să se oprească. Respiră adânc, apoi, cu un scrâşnet sarcastic, urmă:

— Rămâne Domnul, ducele de Orleans! Nu e el atât de dezonorat ca să nu pot eu să-l înjosesc mai mult. Voiesc să cadă atât de jos, încât să nu se mai poată ridica niciodată. Din acest fiu al Franței voi face delatorul... da, călăul complicilor lui... Vom vedea dacă, după aceea, vreo mână de gentilom se va mai întinde către mâna sa mânjită de noroi şi pătată de sânge.

Chavigny tăcea, tremurând. Bătrânul rosti solemn sentința:

— Trebuie să lucrăm iute, fără să pierdem vremea. Să-i lovim! înainte de a fi uniți... Voiesc să piară cu toții, dar fiecare când i-o bate ceasul... fiecare la rândul lui!

† Capitolul 9 — ...Şi Giulio Mazarini

O voce blândă, cu accent muzical, se auzi deodată din fundul cabinetului:

— Prea târziu, Monseniore, prea târziu! Ei sunt strâns uniți, înțelegerea s-a încheiat.

Cardinalul se întoarse brusc. Prin intrarea secretă, o figură minusculă de abate se furişa fără zgomot. Noul venit stătea surâzător în prag.

— Domnul de Mazarini, zise Richelieu.

Domnul Giulio Mazarini înaintă, salută cu o plecăciune smerită, apoi îşi ridică fruntea, mereu surâzător.

— Da, totul a fost pus la cale... S-a semnat un pact.

— De când?

— Din seara asta... În casa Rohan — Gudmence.

Stăpânul aținti ochiul lui de şoim asupra blândului italian, care suportă această privire înfricoşătoare cu un calm desăvârşit.

— Ce ştiți despre asta? întrebă ministrul.

— Ştim totul, Monseniore, spuse liniştit micul abate.

Şi, cu vocea lui ca un ciripit, care dădea lucrurilor celor mai grave un aer de glumă copilărească, el expuse în fața auditorilor înmărmuriți planul complet al conjuraților.

Domnul va pleca din Paris cu ducele de Guise şi se va întâlni la Sedan cu prinții care-l aşteaptă spre a ridica oştile ca să intre în Franța. Fratele regelui putea pleca de-acum fără teamă, fiindcă, grație lui Gondi, care-l adusese pe Cinq-Mars, el avea spatele asigurat prin grija favoritului lui Ludovic al XlII-lea.

Pe măsură ce italianul vorbea, se luminau toate. Simțeai că acest abate minuscul, inferior celor dimprejur în afacerile mari, îi depăşea pe toți în intriga de culise. Acolo se mişca în largul său; el pătrundea intențiile ascunse, se strecura adesea chiar în ungherele cele mai tainice ale conştiințelor, prin disprețul său profund pe care-l avea pentru oameni, ştiindu-se el însuşi demn de dispreț.

— Lupta a fost pregătită, conchise el. Rolurile s-au împărțit. Domnul Cinq-Mars va conduce mişcarea la rege, domnul de Gondi o va conduce în restul Parisului, unde el dă de pomană la toți vagabonzii, care sunt supuşii arhiepiscopiei sale.

— De unde dețineți aceste informații?

— De la o... doamnă, zise abatele roşind, modest. Apoi urmă: lorenilor şi spaniolilor nu le rămâne decât să intre în regat, conduşi de monseniorii prinți...

Cardinalul, impresionat de logica strânsă a subtilului italian, ascultase în tăcere, dar acum trufia lui se revoltă:

— Asta e părerea dumneavoastră! Ar fi caz de mare trădare. Prinții nu se vor angaja la aşa ceva.

Celălalt îi tăie cuvântul fără ezitare, păstrând însă un aer de umilă deferență:

— Eminență, ducele de Orleans, fratele unic al regelui, nu e un om care să dea îndărăt în fața unei trădări profitabile, numai să fie asigurat succesul.

El vorbise răspicat, dar, bineînțeles, respectuos în forme, nu uitase nici un titlu al prințului pe care-l acuza de grozăviile cele mai mari.

— Cât despre domnul conte de Soisson, scoțând sabia contra regelui său nu va fi cel dintâi din neamul său.

Reamintirea faimoasei trădări a generalisimului de Bourbon făcu să înghețe inima auditorilor.

Cardinalul aplecă un moment capul. Părea că suferă

văzând cum acest intrigant scotea la vedere decăderea acestor personaje, inamicii săi, e adevărat, dar prinți de sânge ai Franței: fratele şi vărul regelui. de aceea, el se împotrivi din nou:

— Mareşalul de Chatillon supraveghează Sedanul. Străinul nu va putea pune piciorul în Franța fără să fie arumcat înapoi peste frontieră.

Atunci abatele lăsă să-i scape, nepăsător:

— Domnul de Chatillon e un prea abil curtean ca să se bată el, simplu mareşal , cu viitorul regent al Franței.

Această ultimă observație avea putere: regele, bolnav şi pretimpuriu îmbătrânit, putea să dispară mâine şi aceşti rebeli ar deveni consilierii şi locțiitorii regenței.

Domnul Mazarini, mereu umil şi respectuos, începea să domine situația. Stăpânul aplecase mândra lui frunte. El zise uşor:

— Zarurile au fost aruncate. de aici înainte urmează lupta înverşunată, având drept unic sprijin favoarea îndoielnică şi şovăitoare a regelui.

— Numai dacă Eminența Voastră nu caută un alt sprijin mai sigur.

— Şi ce sprijin aş putea căuta?

— Pe Maiestatea Sa Regina.

Cardinalul înălță capul. Când auzi pe acest gentilom dubios evocând numele sacru, pe care niciodată el nu-l pronunțase făra emoție, marele bărbat avu o strângere de inimă.

— Regina nu mai poate nimic, zise el sec.

— Aici, da, dar în afară Maiestatea Sa rămâne nepoata lui Carol Quintul, sora regelui Spaniei şi a arhiducesei din Țările de Jos.

Richelieu ascultă mirat. Unde voia să ajungă consilierul său? Celălalt continuă, calm:

— Pentru a intra în Franța, domnii prinți au nevoie de soldați. Nici lorenezul nici spaniolul nu vor acționa vreodată pentru fiul lui Henric al IV-lea. Pe când, pentru sora persecutată, pentru nobila prințesă martirizată, pe care trebuie să o ridice din nou la rangul din care a fost coborâtă...
Cardinalul întrerupse brutal:

— Deci, după dumneavoastră, cheia afacerii este regina!
Mazarini se înclină, dar, cu vocea lui blajină, rectifică:

— Cheia afacerii e domnul Bernard!

Chavigny şi chiar Richelieu rămaseră mirați. Acest nume

vulgar şi necunoscut de ei, căzând după numele ilustre ce se pronunţaseră, produse efectul unei mistificări.

— Domnul Bernard? zise Cardinalul.

— Da, Eminenţă. Ştiţi despre cine vreau să vorbesc.

— Glumiţi, domnule Mazarini?

— Ei bine, Monseniorul va judeca dacă glumesc.

Atunci, aplecându-se către Cardinal, el pronunţă, foarte încet, un nume pe care Chavigny nu-l putu auzi.

Cardinalul tresări. Cu un gest, îi dădu să înţeleagă lui Chavigny că vroia să rămână singur cu italianul. Apoi, îndată ce uşa se închise în urma secretarului, el se întoarse spre Mazarini:

— Şi spuneţi că această persoană se află...

— La Paris!

— A văzut-o pe regină?

— Încă nu. Dar o va vedea. A văzut însă o persoană din preajma ei.

— Pe cine?

— O domnişoară a Maiestăţii Sale.

— Care?

— Domnişoara de Cernay...

— Vorbiţi, vorbiţi domnule Mazarini!

— Asta şi fac, Monseniore. De mult observ ceea ce se petrece prin părţile Angliei. În alte părţi, Eminenţa Voastră are duşmani mărturisiţi, cunoscuţi. Dar acolo, la sora regelui nostru, nu puteţi avea decât prieteni. Şi atunci, e natural: nu prea mă încred. Eu. Am legat relaţii cu o persoană pe care o recomand Eminenţei Voastre. E o doamnă cu un nume din cele mai ilustre... şi de o frumuseţe plină de gingăşie... Doamna contesă de Suttland...

— Contesa de Suttland.

— Da! Fratele său e un lord de Scoţia... lordul de Legor... Este un apropiat al lordului Montaigu... Asta înseamnă că informaţiile vin din sursă bună. De altfel, le veţi afla îndată.

— Şi cum aţi izbutit?...

Sub umbra sprâncemelor modest coborâte ale lui Mazarini, trecu un licăr de îngâmfare.

— Doamna gândeşte că eu semăn puţin cu un gentilom pe care l-a cunoscut... domnul duce de Bukingam!

Richelieu tresări, apoi aţinti asupra slujbaşului său o privire curioasă. Abatele era într-adevăr frumos, cu trăsăturile lui regulate, de o falsă distimcţie, surâsul atrăgător şi ochii plini de reflexe mângâietoare.

„Aşa e”! murmură el foarte încet, cu multă invidie. Şi, scuturând capul trist: „El va fi mai fericit decât mine... El va avea femei!”

Mazarini continuă, pe tonul lui dulceag:

— Eu cred că Monseniorul trebuie să cunoască pe tatăl acestor două persoane. A fost cândva un amic al Eminenței Voastre: lordul Angous Mac-Diarmid.

Cardinalul tresări:

— El! îl cunosc într-adevăr. Trăieşte încă? îl credeam mort.

— Vai, bietul bătrân nu mai face doi bani. Moartea brutală a unui prieten l-a afectat adânc şi, de atunci, trăieşte retras în castelul său din Kildar. Poate că Eminența Voastră a uitat că era însoțitorul fidel al ducelui de Bukingam.

Genele lăsate se ridicaseră pe nesimțite, şi Mazarini avu tot timpul să observe cât se tulburase figura stăpânului când pronunțase numele ducelui. El urmă, mieros:

— O ultimă nenorocire a desăvârşit zdruncinarea rațiunii bunului bătrân. El se legase de un copil, un fiu adoptiv al ilustrului lord. Sărmanul micuț a dispărut în împrejurări foarte misterioase. Richelieu părea din ce în ce mai prost dispus. Îl întrerupse:

— Să lăsăm asta şi să revenim la afacerea noastră. Mazarini surâse discret.

— Dar tocmai despre chestiunea noastră vorbesc. Prin frumoasa mea prietenă, contesa, şi prin nobilul său frate am obținut noutăți despre acest interesant domn Bernard. Ei m-au pus la curent cu deplasările acestui neobişnuit călăreț. De aceea, când s-a hotărât să treacă peste canalul Mânecii, nu mi-a rămas decât să-i țin urma.

— Şi această urmărire v-a dus la Paris?

— Întocmai, Monseniore, la Paris, în sus de Mont-Sainte-Genevieve, în fața Colegiului Navarei.

Cardinalul nu-şi putu opri un reproş:

— de ce nu m-ați anunțat mai din vreme despre toate acestea?

— Mi-era teamă să supăr pe Eminența Voastră, înainte de a fi sigur de afacerea mea.

Vicleanul complice mințea atât de vizibil încât Cardinalul fu cât pe-aci să izbucnească. Dar el avea nevoie de Mazarini şi trebui să se stăpânească.

— Şi, apoi, mi-era teamă ca lucrurile să nu fie grăbite. Eminența Voastră este uneori expeditivă... Ştiu că nu-şi cruță

duşmanii...

— Ce vreţi să spuneţi?

— Că ilustrul meu stăpân obişnuieşte să-i arunce în Bastilia pe duşmanii lui sau îi trimite la moarte.

— Ce-aţi face dumneavoastră în locul meu?

— Eu, zise binevoitor italianul, eu prefer să-i joc.

Toată politica acestor doi oameni, atât de opuşi ca temperament, stătea în aceste două cuvinte. Unul practica lovitura unei fălci brutale de dulău. Celălalt ştia să ascundă gheara sălbatică sub o labă de catifea.

Pe inamicii statului, Richelieu îi ucisese. Mazarini, când îi va veni rândul, avea să-i joace.

El urmă:

— Cuibul o dată descoperit, avem în mână pasărea.

— V-aţi gândit cel puţin să faceţi o percheziţie?

— Oh, Monseniore, o percheziţie e ceva grav. Asta sperie păsările. Am făcut o simplă vizită...

— Şi ce s-a găsit?

Pentru a doua oară, Mazarini ascunse sub pleoape intensitatea privirii sale şi, pe cel mai nevinovat ton din lume, răspunse:

— Nimic.

— Cum nimic? zise Cardinalul, temător şi neîncrezător.

— Vai, Monseniore... În ajun pasărea zburase. Richelieu începu să străbată cabinetul cu paşi agitaţi.

— Iată-ne foarte înaintaţi, cu tactica dumneavoastră excesiv de prudentă.

— Aşteptaţi, Monseniore, aşteptaţi sfârşitul. Noi nu avem decât un capăt al firului, acela pe care-l ţine domnul Bernard; dar mai e şi celălalt capăt. Iar acolo este... o mare doamnă...

— Regina! tăie Cardinalul nerăbdător.

— Da, aşa e! Ei bine, Eminenţă, servitorul Eminenţei Voastre are azi certitudinea că între domnul Bernard şi regină există ceva mai mult decât prietenie, chiar decât complicitate.

— Ce poate să fie?

— O taină!

— O taină? Vorbiţi! Ce ştiţi? Din nou Mazarini plecă privirea.

— Nimic. V-am spus-o, nimic. Dar acest secret Eminenţa Voastră poate să-l afle mâine şi, dacă-l cunoaşte, nu are să se mai teamă nici de domnul Bernard, nici de ilustra sa prietenă. Căci, atunci, Eminenţa Voastră o are în mână pe regină.

Richelieu era îmblânzit acum. Italianul îl adusese cu iscusință acolo unde vroia să-l aducă. Stăpânul simțea de altfel că şiretul consilier nu-i spunea tot adevărul, că el mai ştia şi alte lucruri.

— Bine, zise el, îl voi vedea pe domnul Bernard. Dar unde se află acum? Căci mi-ați spus, nu-i aşa? că i-ați pierdut urma.

— Am spus eu asta? Eminența Voastră se înşeală. Încă în această noapte veți putea vedea persoana, numai să doriți.

— Perfect! Şi, pentru ca pasărea să nu mai fie ispitită să-şi folosească aripile, eu sunt de părere s-o punem într-o colivie cu vergele groase.

Mazarini ridică imperceptibil umerii.

— Rău, Monseniore, rău! zise el uşor.

— De ce rău?

— În colivie păsările frumoase nu cântă!...

— Fie! Ai dreptate şi de data asta. Unde-aş putea să văd pe...

Domnul Bernard? Noaptea asta pasărea o va petrece la Carmei Cite.

— De unde ştiți asta?

— O damă de onoare a reginei, care binevoieşte să se intereseze de mine...

— Încă o femeie! Hotărât, domnule Mazarini, dumneata eşti un maestru!

— O! Monseniore, un slujitor, un umil slujitor, al Eminenței Voastre.

Cardinalul se pregătea să plece, dar Mazarini rămâmea încă nemişcat.

— Ce e? întrebă Richelieu surprins.

— Pentru această mică expediție, poate că ar fi nevoie de un om sigur.

Marele bărbat nu cunoştea frica, îl privi dispreţuitor pe tovarăşul său.

— Îl avem pe Chavigny.

— Nu. Domnul Chavigny e fidel, devotat, dar acolo se poate ivi vreo mică încurcătură şi un om de sabie va lucra mai bine...

Richelieu păru la început că şovăie. Apoi, după o scurtă ezitare, se hotărî:

— Chavigny! chemă el.

Secretarul de stat trebuie că nu era departe, căci apăru instantaneu.

— Chavigny, cine e de gardă aici în noaptea asta?

— Un locotenent de muşchetari, cred.

— Cum îl cheamă?

— Vă spun imediat.

După o clipă, Chavigny se întoarse:

— Cine e? întrebă cardinalul, nerăbdător.

— Domnul d'Artagnan, Monseniore!

— Foarte bine, murmură el. E tocmai ce-mi trebuia. Apoi, cu voce tare, el ordonă:

— Porunceşte domnului d'Artagnan să intre.

† Capitolul 10 – „La Gogoaşa de molift”...

Dacă, ascuns într-un colţ al micului palat Aiguillon, cavalerul Mystere ar fi putut asista la scena pe care am descris-o mai sus, poate că şi-ar fi dat mai uşor seama despre soarta casetei sale. Dar el habar n-avea că afacerile sale ar fi putut interesa seniori atât de puternici ca Eminenţa Sa Cardinalul ministru şi domnul secretar de stat Giulio Mazarini. Cât despre domnul Bernard, cel mult dacă tânărul începea să bănuiască amestecul acestui personaj enigmatic în nenorocita lui aventură. Nu ştia nici un lucru precis în privinţa lui. Acest om, care avea o frică atât de mare de vânt, rămâmea pentru el o fiinţă mitică, unul din acele spirite răufăcătoare care trec lăsând ruine în calea lor. Totuşi, cavalerul pierduse totul afară de speranţă şi curaj. Depărtându-se de Place Royale alături de tăcutul său prieten, el rememora întâmplările acestei zile mari. Se întreba, cu o uşoară nelinişte, unde-l va purta steaua, dacă el va continua s-o urmeze în felul cum începuse. Mai ales acum, când avea de descurcat această problemă gravă, putea el să pună capăt căutării norocului său care zburase, nu se ştie unde şi cum? Când arătase prietenului său ruina sa, Cyrano se mulţumise să scape o înjurătură, să mormăie ceva ca un jurământ, apoi, cu autoritate, îl trase după sine cu un pas iute. Alergând după el, tânărul îndrăznise să-i pună această întrebare: „Unde mergem”? fără succes dealtfel, căci tovarăşul său se

mărginise la acest răspuns laconic: „O să vezi tu!” Bietul oştean nu vedea deocamdată nimic altceva decât acoperişurile caselor amestecate peste capetele lor mascând un cer plumburiu, firme atârnând în vârful stâlpilor şi străzi necunoscute care defilau monotone, unele după altele. Traversară Sena, pe un pod de lemn, mărginit de case de lemn. Poate era podul Noire-Dame. Cyrano încetini pasul.

— Suntem aproape.

Apăru o stradă veche, întortocheată şi murdară. Se aflau la Cite. Portalul unei biserici, Sainte-Madelaine. E strada evreimii. Cyrano s-a oprit. În fața lor se deschide o dugheană într-o casă scundă, înspăimântător de umflată, gata să se prăbuşească în stradă. Această construcție trebuie că datează din vremea regelui Carol al VII-lea, cel puțin. Prin vitraliile mici se strecoară un licăr ca de felinar, care desenează o dungă în întunericul de afară. Cavalerul putu să distingă firma: o gogoaşă de molift. Ah, aşa? Un cabaret? Ce glumă! Aşadar spre cabaret îl trăsese prietenul său în această goană nebună?

— Să intrăm, zise poetul. Aici vom fi liniştiți şi vom vedea clar lucrurile. Dealtfel, adăugă el, afacerea e încurcată şi două capete valorează mai mult decât unul singur.

Pronunțând aceste cuvinte, Cyrano intră, împingând de la spate pe prietenul său, care nu se simțea în largul lui. Ilustrul cabaret „La gogoaşa de molift” a avut gloria să intre cu numele său în istoria literară pentru a fi adăpat şapte-opt generații de poeți. Oameni pe care setea de glorie nu-i împiedică de a simți şi alt soi de sete, şi care la ieşirea din vechiul ev galic păstrau intactă religia, de o vechime respectabilă, a viței-de-vie. Această sală joasă, cu grinzile afumate, data într-adevăr din timpul domniei lui Carol al VII-lea şi ea văzuse şezând în fața meselor sale de lemn toate celebritățile celor două secole trecute, de la poetul delicios al Baladei Doamnelor de odinioară, până la nemuritorul autor al povestirii Gargantua şi Pantagruel.

La începutul noii domnii, ea adăpostise pe toți libertinii Parisului. Mai purta încă doliu după Theophile şi după des Barreau, victimă a intoleranței religioase a epocii, unul ars în efigie şi mort de frică şi de supărare, celălalt tras de-a binelea pe roată. de atunci, poeții încetaseră cu blestemele împotriva lui Dumnezeu şi a Papei. se consolau pentru libertatea pierdută alunecând adânc în desfrâu. Bautru, care nu era mai puțin ateu decât alții, deşi se prenumăra printre prietenii

domnului Cardinal, el era cel care îl respecta pe Dumnezeu, dar nu-l frecventa, Bautru zicea despre „Gogoaşa de molift” că acolo se vinde nebunie în sticla de vin. Poeţii şi militarii se îmbătau împreună cu această licoare dătătoare de nebunie. Mari seniori veneau şi ei aici să bea vinul acela generos.

La ora târzie când cei doi tovarăşi intrau la „Gogoaşa de molift”, sala, plină de fum, era înţesată de consumatori: poeţi şi muşchetari, tineri sclivisiţi făceau cu ochiul comediantelor înconjurate de figurile dubioase ale camarazilor lor de teatru. Erau aici chiar şi magistraţi înalţi de la Chatelet, dar îşi lăsaseră robele la vestiar. Înăuntru era un vacarm îngrozitor. „Iată ce înseamnă pentru Cyrano linişte”, se gândi melancolic cavalerul. Prietenul care-l condusese, ca un cunoscător, prin hăţişul meselor şi scaunelor, se opri în fundul sălii. Acolo, în faţa unei mese, sta singur un om gras. Acest zdrahon impunător era dealtfel de ajuns ca să umple tot locul.

Cu pântecul său cât o butie, şi cu faţa iluminată de plăcere el ar fi putut figura destul de fericit ca emblemă acestui templu al mâncării şi băuturii. Călare pe un butoi găurit, ţinând un pocal în mână, ar fi fost imaginea perfectă a lui Gambrinus, regele berii, zeul tavernelor renane. În faţa lui se întindea o masă pantagruelică şi furculiţa pe care o mânuia făcea o adevărată demonstraţie de scrimă luptând împotriva grămezilor de cărnuri şi tocături, din care s-ar fi putut ospăta pe săturate mai mulţi flămânzi. El nu se întrerupea din mâncat decât spre a da sărutul său unei căni mari, pe care o golea la fel de iute ca atunci când o umplea. Pe trupul său de uriaş, veselul chefliu purta un cap mare frizat, ca un conte german. Regimul pe care-l urma îi păstra, la aproape cincizeci de ani ai lui, obrazul fraged, ochiul viu şi gura rumenă ca în adolescenţă. Zărindu-l, Cyrano răsuflă mulţumit.

— Bachus fie lăudat! şopti el. Sosim la timp. Nu a ajuns, bănuiesc, decât la aperitive. Oracolul încă nu e beat.

Şi împingându-l cu o mişcare energică pe tânărul său tovarăş în faţa lui, zise:

— Saint-Amant, ţi-l prezint pe prietenul meu, cavalerul Mystere. Mâncăul rămase cu furculiţa în aer.

— Cavalerul… cum?

— Mystere, repetă apăsat poetul.

— Aha, foarte bine. Aşezaţi-vă amândoi. Şi le arătă două scaune în faţa lui.

— Aşa cum ne vezi, Grasule, era porecla lui Saint-

Amant, noi venim din Place-Royale...

— Nu mai spune, Savynien fiule. Înțeleg mutrele voastre sinistre. Tânărul trebuie să se fi distrat nebuneşte în piața dorică.

— Ehe, nu s-a plictisit pe cât s-ar părea că te gândeşti tu. Orice ar fi, nu de asta venim aici. Şi, mai întâi, află că acest cavaler este cel mai bun amic al meu.

— De când? întrebă Saint-Amant.

— De azi după-amiază, de la ora trei... după orologiul de la Samaritaine. Exact în clipa aceea a avut inspirația să mă scape de jigodiile de pe Pont-Neuf, care țineau morțiş să mă taie în bucăți.

† Capitolul 11 — „Poeții conspiră”

Această afirmație îl făcu să tresară pe Saint-Amant, care era cât p-aci să-şi piardă răsuflarea.

— Ce tot îndrugi, poete? spuse el după ce bău.

— E drept, mărturisi Cyrano, tu n-ai de unde şti. Am omorât maimuța lui Brioche.

— Cum? tu ai ...

— ... am omorât maimuța. Şi am toate motivele să cred că l-am altoit şi pe stăpân, şi încă vreo câțiva lăudăroşi.

— E ceva nemaipomenit! suflă sentențios uriaşul.

Aceste destăinuiri incoerente îl lăsară o clipă mut. Deodată se pomi pe un râs homeric, zicând:

— Un subiect foarte bun de pus în versuri burleşti. Vreau să compun o operă nouă şi tu îmi dai subiectul.

— Nu trebuie să râzi, dragul meu. Ceea ce vrem să-ți spunem este foarte serios.

— E posibil? Atunci, fii clar, că tu vorbeşti în enigme ca defuneta Sibylla din Cumae.

— Ai dreptate. Am să-ți dau lămuririle cuvenite. Mâncăul încordă iute brațul:

— Savynien, fiule, dacă ai de gând să vorbeşti mult ... uite-aici! Şi, chemând o chelneriță: Gavote, adu de băut acestor gentilomi. Nimic nu e mai obositor decât să vorbeşti fără să bei. Apoi, după ce apăru ulcica şi paharele erau pline, îl îndemnă:

— Aşa, acuma te ascult!

— Află că acest cavaler a sosit la Paris azi-noapte venind din armata lui Artois.

— Ce corp? întrebă Saint-Amant. Gassion? Ranzau?

— Gassion, răspunse cavalerul.

— Perfect.

— Cum îți spuneam la început, cât ai bate din palme, tânărul acesta mi-a salvat viața expunându-şi-o pe a sa; aseară a scăpat din ghearele acelei secături care se numeşte Domnul pe o fermecătoare domnişoară de onoare a reginei şi în noaptea asta a prezentat pentru prima oară armele la casa Rohan, unde, din-tr-o singură lovitură, a ştiut să câştige bunele grații ale duceselor şi ale doamnei de Guemence şi invidia abatelui de Gondi.

Ascultătorul înălță capul în semn de admirație.

— Această ultimă ispravă le întrece pe toate celelalte. Iată ce înseamnă să nu pierzi timpul.

— Aşteaptă! Nu ştii nimic până acum. Între timp a găsit mijlocul să se lase despuiat de o avere enormă pe care o purta asupra lui.

— O avere?

— ... enormă, da, prietene! Aşa cum îl vezi, cavalerul avea, la sosirea lui în Paris, un tezaur incalculabil. Şi acest tezaur i-a fost şterpelit peste noapte. Aşa încât, bogat ca un Cresus ieri-seară, el e, la ora aceasta, ceva mai sărac decât Iov.

Saint-Amant se opri din înfulecat şi îşi plimbă de la Cyrano la cavaler privirile nedumerite. Îl mințeau? Nu, tovarăşii lui de masă erau serioşi ca doi auguri; soldatul cu chipul lui de puştan înțelept, poetul însuflețit de povestea lui.

— Să bem un pahar! îi îmbie el doctoral. In vino veritas. Prosit!

— Dar, zise Cyrano, văd că nu înțelegi prea bine situația. Motivul e că nu ştii povestea cutiei.

— Ce cutie?

— Cutia în care era cetluit norocul cavalerului.

— Norocul lui sta deci într-o cutie?

— Saint-Amant, dragule, spiritul tău, aşa de lucid de obicei, este întunecat din cale-afară în seara asta. Hotărât, tu nu înțelegi nimic.

— Pentru că nu voi fi băut de ajuns, poate, zise filozofic veselul tovarăş.

Cyrano se întoarse către prietenul său care, ascultând

liniştit, se întreba unde avea să ajungă povestitorul.

— Cavalere, scumpul meu copil, am să-ți cer un semn de încredere. Acest gentilom se numeşte Lare-Antoine Gerard de Saint-Amant. Sub aparențele nebunatice ale unui mare bețivan ... el ascunde cu modestie un spirit fără egal şi o înțelepciune adâncă ...

— Savynien, mă umpli de mirare.

— Taci, butoiule! Nici nu s-ar putea să fie în lume atâta mirare ca să te umple în întregime! ... Aşa cum, cavalere, eu am pentru el, mărturisesc, o prietenie de neclintit.

— Şi pe care ți-o acord şi eu.

— Lasă-mă să vorbesc. Înainte de a naufragia în această tavernă unde se ocupă să creioneze în rime burleşti, răgazurile pe care i le lasă un stomac fără sațiu, el a servit Franța, umplându-se de glorie pe mare şi în țările străine. A fost onorat cu încrederea regelui în misiuni secrete. A văzut Anglia, Flandra, Germania, Italia ...

— Puțin şi din Turcia ... Astea sunt țări triste, lipsite de lucrurile cele mai trebuincioase. Nu găseşti nici un cabaret ca lumea!

— Ca să spun totul în două cuvinte: vitejia săbiei sale nu dă de ruşine pe aceea a furculiței sale. Şi capacitățile spiritului său le depăşesc chiar pe cele ale stomacului.

Cavalerul, din ce în ce mai nedumerit, asculta această prezentare ciudată, pe care Cyrano o făcuse pe tonul cel mai serios.

— Iată de ce te-am adus aici, încheie gasconul, atingându-i umărul. În împrejurările grele în care ne zbatem, m-am gândit c-ar fi bine să facem apel la această minte iscusită şi, la nevoie, la această spadă vitează.

— Le-ai câştigat, fiul meu ... În sănătatea ta şi a prietenului tău, cavalerul Mystere! zise prietenos lacomul atacând o farfurie nou adusă.

— Ai de gând să taci? Saint-Amant e pe deasupra un om cu relații, el este în grațiile unor înalte personaje al căror ajutor ne poate fi util. Frumoasa şi savanta ducesă de Mevers îl apreciază ...

— Prințesa Marie binevoieşte într-adevăr să mă onoreze cu prietenia ei.

— Te voi ruga deci, conchise poetul, să mă autorizezi să încredințez discreției acestui adevărat gentilom ceea ce ai binevoit să-mi relatezi din povestea ta. Răspund de el ca de mine însumi.

Fără nici o ezitare, Mystere răspunse:

— Domnule Bergerac, încredințându-vă secretul meu v-am permis să vă folosiți de el cum veți crede de cuviință. Numai dumneavoastră veți aprecia însă ce poate fi dezvăluit şi ce e potrivit să fie trecut sub tăcere, ca să nu compromită alte persoane.

— Iată o vorbă la locul ei! aprobă Saint-Amant, întinzându-i mâna lui cât lopata. Vorbeşti ca un oştean adevărat.

Apoi, întorcându-se spre Cyrano, întrebă aprinzându-şi o pipă de pământ cu coada lungă:

— Ei, e deci aşa de grav?

— O să puteți judeca îndată: cavalerul nu-şi cunoaşte familia: a fost crescut de cavaleri rătăcitori ...

— Excelentă educație!

— Unul din aceşti oameni păstra într-o casetă unele hârtii pe care-şi întemeia nădejdi de îmbogățire. Iar acest om a murit! înainte de a muri însă, el a putut totuşi să se spovedească unui preot şi i-a dezvăluit secretul speranțelor sale.

— Ele se bazau pe tânărul nostru amic?

— Ai ghicit! Dar acesta nu cunoaşte amănuntele. El ştie doar atât, că speranțele aveau să se realizeze îndată după ce cutia va fi predată unui al treilea ...

— Pot şti cui?

— Cavalerul nu ştie. Caseta trebuia să ajungă la destinație printr-un intermediar.

— Şi cum se numeşte intermediarul? Cyrano îl întrebă cu privirea pe cavaler.

— Domnul de Guitaut, răspunse acesta.

— Căpitanul gărzilor reginei?

— Chiar el!

— Bine! Şi l-ați văzut pe căpitan?

— I-am adus la cunoştință misiunea cu care eram însărcinat. El mi-a răspuns „să mă duc fără întârziere cu cutia”.

— Şi?

— Chiar în ziua sosirii mele, cât am lipsit de la han, valiza mi-a fost scotocită şi cutia a dispărut.

Saint-Amant scoase din gură lunga țeavă de pământ. Rotocoale de fum albastru se sloboziră dintre buzele lui, semn de mare emoție. Apoi, după ce-i scutură capătul, el întrebă:

— Domnul de Guitaut ştia adresa cavalerului?

— Nu, zise tânărul surprins de asemenea întrebare.

— A putut să te urmărească?

— Nu m-am întors acasă.

— Lovitura nu vine deci, din partea aceasta. M-ar fi surprins asta la un ofițer 'oial și cinstit ... Continuați!

— Asta e totul!

— E prea puțin. Să vedem deci. Afară de cutiuță n-a dispărut nimic?

— Nimic. Chiar punga cu bani a rămas neatinsă.

— Cunoștea cineva existența acestei casete?

— Nimeni nu știe, chiar în clipa asta, decât noi și domnul de Guitaut.

— Și hoțul, completă Saint-Amant. Bâjbâim prin ceață. Pufni de mai multe ori la rând, apoi, dintr-un nor de fum, întrebă:

— Spune-mi, unde ai locuit?

— Într-o casă mică, aproape de Colegiul Navarei. La Babette.

— Și chiar din prima zi s-a întâmplat buclucul?

— În aceeași zi.

Norul de fum se îndesi. Saint-Amant clasa ideile.

— Aveați vecini?

— Nici unul. Gazda locuia la etajul întâi iar eu la al doilea,

— Gazda asta, Babette, ce fel de femeie e?

— O femeie mică, destul de ciudată, un pic nebună, mi s-a spus. Mi-a vorbit de un bărbat care locuise câteva zile în camera mea și care plecase chiar în ajunul sosirii mele. În legătură cu asta îmi amintesc un detaliu foarte hazliu. Acest locatar ar fi plecat brusc ... din cauza vântului.

— Cum, din cauza vântului? repetă Saint-Amant prin norul de fum.

— Chiar așa, zise cavalerul. Veți putea afla urma după asta?

— S-o luăm încet. Cum se numea acest personaj?

— Domnul Bernard.

Pipa, nerăbdătoare, fumegă iar.

— Bernard? ... nu! ... Nu-l cunosc. Și totuși ... vântul?!

— Credeți, ca și mine, că acest Bernard a avut un rol în afacerea mea? El sau cineva dintre ai lui ...

— Stai, nu așa repede! Prea vă grăbiți să trageți concluzii. Nu! Totul arată, dimpotrivă, că acest domn Bernard nu e el hoțul.

— Cine e atunci?

— Mai degrabă ...

— Cine? şopti cavalerul sufocat de emoție, gata să se năpustească pe urmele hoțului.

— Vântul, zise încet prorocul.

Cei doi prieteni făcură ochii mari. Întrebările li se îngrămădeau pe buze. Dar, cu încetineala sa metodică, Saint-Amant începuse să îndoape pentru a doua oară pipa. Ei trebuiră să aştepte sfârşitul acestei ocupații serioase.

— E foarte limpede, reluă augurul, aruncând un fum mirositor, numai vântul poate fi. Neştiind nimeni de casetă, nimeni nu putea alerga să o caute.

— Totuşi, a dispărut.

— Da, dar cel care a găsit-o n-o căuta câtuşi de puțin. El căuta altceva. Ştim noi ce: îl căuta pe domnul Bernard.

— Atunci, zise cavalerul, dacă n-are,nimic nici cu mine, nici cu caseta mea, mi-o va da înapoi.

— Hm, mormăi mâncăul. În privința asta, mai domol!

— La ce-ar putea sluji ea duşmanilor acestui Bernard, pe care eu nici nu-l cunosc?

— Doamne! ce nerăbdător e omul ăsta! Rămâne de văzut dacă acest chilipir neaşteptat nu interesează pe aceia în mâinile cărora întâmplarea l-a arumcat.

— Pe cine bănuieşti? întrebă Cyrano neliniştit.

— Ți-am spus, vântul.

— Ce tot îți bați joc de mine cu vântul tău? N-am deloc chef de enigme. Când mă lupt, îmi place să văd ochii adversarului. Explică-te, pentru Dumnezeu: ce înțelegi tu când zici vânt?

— Savynien, fiule, tu eşti încă şi mai nărăvaş decât prietenul tău. Mulțumeşte-te cu această explicație. N-am alta mai bună să-ți dau în seara asta. Va fi lumină şi mâine.

— Ce-avem de făcut aşteptând?

— Nimic.

Cyrano sări în sus de nerăbdare. Celălalt îl calmă cu un gest.

— Nimic, atâta vreme cât nu vom avea cheia enigmei ... adică pe domnul Bernard. Nerăbdătorul cavaler zise, naiv:

— Va dura mult asta?

Fața lată a uriaşului se destinse într-un hohot de râs răsunător.

— Prea mult ceri de la mine, puştiule. Tot ce pot să-ți spun este că, din această seară, poți să contezi, trup şi suflet,

pe Saint-Amant.

— Şi pe Bergerac! afirmă Cyrano.

— Mulțumesc, prieteni. Mulțumesc din suflet. Cei trei tovarăşi îşi strânseră mâinile laolaltă.

— De mâine, reluă Saint-Amant, vom porni la luptă. O voi vedea pe ducesa de Mevers. Ea cunoaşte o mulțime de lume. Poate că omul căutat de noi nu-i e necunoscut.

— O, un personaj atât de fără importanță!

— Ehe, ce poți să ştii? Şi-acum, hai să mâncăm. E cel mai bun lucru pe care-l putem face aici. După atâtea emoții sunt hămesit.

— pe legea mea, mărturisi tânărul, de când am dejunat, la ieşirea din Louvre, începe să-mi fie foame şi mie.

— Aşa mai zic şi eu! aprobă mâncăul.

Şi, observând privirile speriate pe care tânărul le arumca asupra proporțiilor recentului său festin, el se grăbi să explice:

— Până acum am cinat! Acum încep să supez.

Cavalerul rămase cu gura căscată. Saint-Amant comandă mâncărurile, alese pe sprânceană şi stropite din belşug cu cele mai bune vinuri.

Câteva clipe mai târziu, nu se mai auzea în fundul sălii, unde se aflau, decât țăcănitul vesel al furculițelor şi ciocănitul paharelor.

Grasul nu se lăudase. El făcea față bucatelor cu nepotolită ardoare, de parcă abia sosise din postul Paştelui. Cyrano, pe gânduri, mai mult bea decât mânca. Cât despre cavaler, el ținea piept cu îndrăzneală ambilor prieteni, mâncând şi bând cu o frumoasă poftă tinerească. Saint-Amant îl privea cu ochii lui de cunoscător, aprobând prin clătinări din cap.

— Savynien, ce-mi place la prietenul tău, zise el, în timp ce se lupta cu o aripă de pasăre, este că necazurile nu i-au tăiat pofta de mâncare.

— Da, aprobă absent poetul.

— Ah, tu nu mănânci de loc? Ce ai?

— Nimic.

— Hm, pun prinsoare că te gândeşti la ceva şi că eu ştiu la ce anume?

Grasul urmă nemilos:

— Puştiule, trebuie să ştii că acest om, viteaz până la eroism, se teme de un singur lucru pe lume ... de ce crezi că se teme? de o nimica toată. Ia să vezi: Cyrano curajosul

tremură în fața unei ... pălării.

— Saint-Amant zise spadasinul, al cărui chip se împurpură.

— E adevărat că pălăria aia e roşie? Cavalerul, amuzat, izbucni în râs.

— Ciudată țară e asta, unde nu există teamă nici de Dumnezeu, nici de dracul, dar unii se tem de vânt şi alții de o pălărie.

Cyrano îl întrerupse:

— Mai încet, nefericitule. Tu nu ştii de unde suflă vântul acela şi pe ce cap stă pălăria despre care e vorba.

— Ei, şi? ce-mi pasă! Eu nu ştiu decât un lucru: că mi s-a furat caseta şi că voi merge s-o caut acolo unde este, chiar de-ar sufla vântul din iad, şi împotriva tuturor pălăriilor din lume — inclusiv aceea a domnului Cardinal.

— Bravo, iată o vorbă de curaj, aplaudă Saint-Amant. Să bem un pahar de vin în sănătatea domnului Bernard.

— Cavalerul ridică paharul. Dar Cyrano rămânea tot încruntat.

— Sunteți neliniştit, îi zise tânărul.

— Doamne! Fă-mă să mă bat contra a douăzeci de oameni, contra a o sută, chiar o mie, înarmați cu săbii, sau chiar cu ciomege. La lumina zilei însă, ca să văd de unde vin loviturile. Mă pot bate cu toți dintr-odată. Dar ca să mă bat în întuneric contra fantomelor ... brrr!

Cyrano spusese acestea cu un accent de groază. Cavalerul strigă:

— Atunci, nu putem conta pe dumneavoastră?

— Ce? ce tot spui? zise gasconul ridicând mândru capul. Aşa îl crezi tu pe Cyrano de Bergerac? Să vină duşmanii, sunt alături de tine şi n-ai să mă vezi dând îndărât nici un pas ...

Încredințați, ceilalți aplaudară: îl regăseau pe prietenul lor bătăios şi netemător de nimic.

Dar, de data asta, poetul nu se mai oprea:

— Un hoț, la urma urmei, nu e decât un hoț. Dacă e un hoț cu pălărie de cardinal, cu atât mai rău pentru el!

— Nu ştiu încă nimic, voi să-l întrerupă Saint-Amant.

— Va fi nevoie ca aceste fantome să se întrupeze şi când voi avea în față oameni în carne şi oase ... atunci să te ții!

— Ah, cum aş vrea să am unul acum în față, oftă cavalerul, cu vocea sa catifelată de adolescent.

O beție veselă începea să li se urce la cap celor trei tovarăşi.

— Prieteni, zise Cyrano, nu-mi place politica. E un joc cu zaruri măsluite, unde cel mai viteaz pierde. Rareori găseşti norocul şi cel mai adesea frânghia. Dar pentru acest prieten voi merge până la capătul pământului şi voi da de cel ce ne va sta în cale ...

Saint-Amant îi tăie brusc frumoasa frază:

— Ia uite! zise el cu un aer de compătimire.

De câteva clipe, un biet om dădea târcoale mesei, aruncând priviri pofticioase spre sticle şi spre bucate.

— E Linieres, strigă Cyrano.

— Se pare că-i e foame, observă cavalerul înduioşat de această mutră gălbejită, în mijlocul căreia înflorea un nas rubiniu.

— Hei, Linieres!

Personajul nu se lăsă chemat de două ori.

— Ți-e foame, prietene?

— Puțintel, se bâlbâi acesta.

— Şi sete?

Ochii păcătosului se aprinseră.

— Grozavă!

— Atunci, aşează-te.

Costelivul Linieres se aşeză între veselii comeseni, care nu avură nevoie ca să se strângă să-i facă loc.

— Mănâncă, zise Cyrano.

— Şi bea, adăugă Saint-Amant.

Fără să aştepte invitația, simpaticul bețiv începuse să se îndoape pe tăcute. În cutia strâmtă care-i servea drept piept, el rostogolea neostoit mormane de bucate şi potop de băutură.

Fără să se mai ocupe de invitatul lor, cei trei prieteni îşi reluaseră convorbirea. Însuflețiți de căldura vinului şi de satisfacția care însoțeşte o digestie uşoară, ei vorbeau acum nici mai mult nici mai puțin să pună Parisul pe jar şi să-i bea sângele, ca să afle caseta cavalerului. Cyrano, care uitase de orice temeri, se arăta cel mai întărâtat din toți trei. El propunea să meargă s-o caute la palatul Cardinal. Cavalerul trebui să-l domolească. Noaptea înainta, sticlele se goleau, ardoarea războinică a mesenilor se întețea.

— Drace! făcea Cyrano, izbind cu pumnul în masă, numai să afle Saint-Amant de acest Bernard şi vom vedea noi apoi.

— Să fim prudenți! sfătuia oşteanul, a cărui limbă începea să se încleieze.

Fără să piardă măcar o îmbucătură, Linieres holba ochii speriat, păzind echilibrul sticlelor, amenințate de violența lui Cyrano.

— Să fim prudenți, repetă cu încăpățânare cavalerul. Şi mai ales, să vedem de unde suflă vântul.

Linieres îi şopti la ureche lui Saint-Amant:

— Cine e tânărul ăsta înțelept?

Grasul chefliu, al cărui obraz ardea în toate flăcările iadului, se aplecă şi-i spuse în taină:

— E un mare senior deghizat!

— Aha!

— Priveşte-l bine! El a venit la Paris special ca să-i vină de hac domnului Cardinal.

Bețivul, năucit, fu cât pe-aci să se sufoce.

— Şi, cum el e un prieten al meu şi al lui Cyrano, noi îi vom veni în ajutor.

Linieres trebui să bea o duşcă bună, ca să-şi revină din emoție.

— Credeți că veți izbuti ... În trei?

Saint-Amant îl privi cu un aer de demnitate ofensată:

— Te îndoieşti de asta? De altfel, dacă vom avea nevoie şi de al patrulea, ne eşti la îndemână.

Ticălosul era cât pe-aci să intre sub masă, dar chinul lui nu se isprăvise. Mistificatorul adăugă, fără să clipească:

— Tânărul senior fiind prietenul nostru, nu vei şovăi, sper, să te laşi tăiat în bucățele, pentru el...

— Bine ... Înțeles! gângăvi Linieres, cu o strâmbătură de nedumerire.

De aci înainte el privi cu ochi speriați pe vecinii săi. Cyrano urma să tune, iar cavalerul să recomande prudența, dar cu priviri şi cu un ton fioros, care îi ridica părul măciucă în cap bietului bețivan.

La ora asta, Linieres n-ar fi dat doi bani pe pielea Cardinalului. Ar fi fost cu atât mai greu să-i dea, cu cât nici nu i-ar fi găsit în buzunar!

† Capitolul 12 — Vântul neprielnic

Când cavalerul se ridică de la masă şi se despărţi de prietenii săi, bătea miezul nopţii. Bietul băiat avea capul niţel cam greu. Nu fiindcă vinul şi mâncarea bună l-ar fi ameţit. În decursul vieţii de soldat făcuse chefuri, nu glumă. Nu! Era o beţie cu totul deosebită aceea pe care o încerca el: una pe care o dau mulţimea de evenimente îngrămădite... o defilare prea rapidă de lucruri şi de oameni... şi mai ales prea multă vorbărie.

Cuvinte! Urechile îi zbârnâiau. Vorbirea păsărească din Place-Royale se amesteca în creierul său cu glumele zănatice din taverna „La gogoaşa de molift". Totul făcea o harababură din care el nu mai putea alege nimic.

Şi ce aventuri! Vesele sau tragice, fericite sau nefaste, ele se precipitau începând de dimineaţă unele peste altele, fără să-i lase nici măcar timp să răsufle. Uf, câte emoţii! Niciodată, nici în zilele de luptă, nu simţise atâtea. Fuseseră de toate felurile, de la cele mai plăcute până la cele mai violente. Două impresii dominau. Prima: bucuria de a simţi bătând, la unison cu a sa, inimile viteze ale celor doi prieteni ai săi: cutezătorul şi romanţiosul Cyrano, înţeleptul şi atleticul Saint-Amant! Şi apoi, mai presus de toate, emoţia dulce pe care i-o da deşteptarea, în sine, a unui sentiment necunoscut, delicat şi dulce, asemenea îmbobocitului unei flori gingaşe, udată de rouă şi înmiresmată de toate parfumurile pământului.

Oh, scumpe Cyrano! Scumpe Saint-Amant!... scumpă şi frumoasă Claire!... şi chiar tu, scumpule beţivan Linieres, cu faţa slăbită de înfometat!

Încă puţin şi cavalerul l-ar fi binecuvântat până şi pe hoţul său. Şi, la urma urmei, de ce nu? Nu-i dădea el oare ocazia să pună la încercare aceste prietenii deosebite?

Cu toate acestea, tânărul pica de somn. Cyrano se oferise să-l ia să doarmă împreună, în strada Grenetail, la „Berbecul Alb", dar înţeleptul Saint-Amant se împotrivise acestui aranjament.

— Pentru că întâmplarea a făcut să confunde pe cavaler cu un personaj, această nenorocire, care a avut consecinţe supărătoare, poate să producă în viitor şi din cele fericite. În încurcătura noastră, trebuie să me folosim de cele mai mici ocazii. de aceea, părerea mea e ca prietenul nostru să se întoarcă la vechea lui locuinţă.

Această decizie înţeleaptă obţinuse asentimentul tuturor

şi ei se despărţiseră fixînd o întâlnire pentru a doua zi de dimineaţă.

Toate acestea treceau din nou prin mintea cavalerului, în timp ce se îndrepta spre o odihnă binemeritată. De bine de rău, se descurca prin hăţişul străzilor. Era obosit. Dormea aproape de-a-n-picioarelea. În jurul lui era întuneric. Deodată însă tresări. O umbră de om îl atinse în treacăt. Prietenii săi îl avertizaseră despre surprizele nopţilor pariziene, de aceea el duse mâna la garda săbiei şi, în această atitudine, gata să o tragă afară, cu ochiul şi cu urechea la pândă, îşi urmă drumul.

Cavalerul nu se înşelase. Un pas zgomotos îl însoţea. „Dacă e un hoţ de buzunare, îşi zise el, îşi va găsi naşul”.

Umbra mergea acum în faţa lui, fără să se întoarcă: el o văzu alunecând înainte, prin faţa casei. El vârâse de-acum cheia în broasca porţii, dar o voce, mai degrabă un murmur îl făcu să tresară.

— Suflă un vânt rău în noaptea asta!

Noaptea era calmă şi senină. Nici o adiere nu tulbura aerul. Totuşi fraza asta el o auzise, o voce o rostise cu adevărat. Cavalerul ciuli urechea. Nu mai auzi nimic. Fusese prada unei halucinaţii. Preocuparea spiritului său se materializase în această formulă ciudată, goală de orice înţeles real.

El voia să treacă mai departe, râzând de întâmplare, când acelaşi murmur îi atinse auzul. De data asta vocea zicea:

— Am noutăţi de la domnul Bernard.

— Pe steaua mea, jură în sine cavalerul, de data asta am auzit bine.

Iute, făcu un pas înspre partea dincotro venea vocea. El îşi înăbuşi un strigăt de surpriză. În umbră, un om, acela cu care se întâlnise în cale, îl privea fix, cu degetul pus pe buze.

Brusc, necunoscutul făcu stânga-mprejur şi, cu pasul lui răsunător, trecu mai departe. Tânărul porni pe urma lui. Îl văzu luând-o la stânga, în lungul colegiului. Îi trecu prin minte că e atras într-o cursă. „Ia să văd ce vrea de la mine!” Ca să fie cu inima liniştită, el se încredinţă că sabia juca uşor în teacă. Apoi porni mai departe pe urma acelui necunoscut, în curtea Clopin, care era un fel de fundătură. Curtea era ferită de vederea dinspre stradă. La lumina slabă a unui felinar atârnat de perete, el găsi un cal înşeuat şi cu frâul gata legat de o verigă. Necunoscutul îl aştepta aproape de cal,

cu obrazul luminat de im râs vesel şi frecându-şi mâinile cu cea mai vie satisfacţie. Cavalerul îi spuse:

— Domnule, aţi pronunţat câteva cuvinte care mi-au dat imboldul să ascult mai multe. Nădăjduiesc că-mi veţi explica.

— Ssst! întrerupse necunoscutul. ŞI Cu degetul întins, el arătă partea străzii de unde veneau şi unde se afla casa cavalerului.

— Totuşi...

— Ssst! zise din nou necunoscutul. Apoi, dintr-o singură răsuflare zise:

— Nu trebuie să vă întoarceţi la Babette, totul a fost descoperit. Casa e păzită.

— De cine?

— De cei în slujba omului roşu. de două ore vă aştept. Am văzut sosind poteraşi de la Chatelet şi gărzile Eminenţei Sale.

— Ia ascultă, spune-mi cine te-a însărcinat să veghezi asupra mea?

— Cine? zise celălalt clipind şmechereşte din ochi. Ehe, ştiţi dumneavoastră prea bine!

Tânărul voi să-i răspundă că nu avea habar. Dar se gândi îndată că, de-ar spune asta, n-ar putea afla niciodată nimic. Evident, îl lua drept altul, drept vreun complice. Cel mai bun lucru era să joace rolul până la capăt.

— Da, răspunse el, ştiu cine te trimite, ba chiar te rog să-i mulţumeşti din parte-mi.

— Glumiţi cu mulţumirile dumneavoastră. Nu vi s-a spus că vântul era defavorabil?

— O fi uitat să-mi spună.

— Ce imprudenţă! De aceea poate că nu v-am găsit în celălalt loc?

— Da, zise cavalerul la întâmplare.

— Negăsindu-vă, am mirosit eu o nepotrivire şi m-am dus să văd persoana. Ea m-a trimis să vă pândesc aici.

Cavalerul înţelegea din ce în ce mai puţin. El răspunse totuşi ca şi cum ar fi înţeles:

— Asta-i bună! Iată ce înseamnă să ai o inspiraţie fericită.

— Sigur! Era şi timpul. Mergeaţi drept în capcană.

— Drace!

— Bună captură pentru domnul Cardinal.

— Te cred, zise cavalerul cuprins de fiori.

În acelaşi timp gândea în sine: conversaţia poate dura

aşa mult şi bine, fără să înainteze nici cu o unghie. El se hotărî să forțeze lucrurile.

— Să nu pierdem timpul, zise el. Să trecem la lucrurile esențiale. Să vorbim puțin despre... domnul Bernard. Nu mi-ați spus că-mi aduceți veşti de la el?

— Fără îndoială.

— Cu atât mai bine!... Hm! Şi, cum o duce dânsul cu sănătatea?

— Hotărât, vă arde de glumă. Dacă vă interesează sănătatea lui, puteți să-i cereți lui veşti îndată.

— Pot deci să-l văd?

Necunoscutul se sprijinise de crupa calului. Înălță din umeri.

— Poftiți, luați, zise el, scoțând de sub mantie un pachet pecetluit, pe care-l întinse interlocutorului, iată pentru dânsul.

Cavalerul era simplu şi loial. El şovăi să primească acest pachet care i se încredința dintr-o eroare. Un moment se gândi chiar să-l lămurească pe imprudentul mesager.

— Nu veniți deci din partea domnului Bernard? întrebă el.

— Eh, Doamne! Nu, fiindcă dumneavoastră chiar trebuie să-i duceți mesajele mele!... Hai, luați pachetul!

Tânărul reflectă: dacă nu se folosea, din pricina unui scrupul exagerat, de şansa ce i se oferea, pierdea urma domnului Bernard şi... În consecință, urma casetei.

— Ei bine, ce aşteptați? se nelinişti celălalt. Pare-se că nu vă e gândul la asta.

— E adevărat, vântul rău m-a tulburat..Necunoscutul râse încetişor, pe când tânărul, hotărât în sfârşit, lua plicul şi-l vâra în buzunar.

„Pe legea mea, gândi el. Mă voi achita predând plicul domnului Bernard. Va fi o ocazie să-i fac cunoştință”. de fapt, el nu ştia încă în ce loc putea să-l găsească pe acest Bernard. El se informă:

— Unde îl pot găsi pe destinatar?

— Toate indicațiile sunt acolo. Îngerul a pus un cuvânt pentru dumneavoastră.

„Atunci e bine, îşi zise în gând cavalerul. Iată-mă acum în corespondență cu îngerii”. Celălalt deslega calul.

— Fiți atent şi nu întârziați. La drum şi noroc.

— Aşteptați, încă un cuvânt: de unde vine pachetul?

— Ştiți dumneavoastră de unde!

— Da, desigur! Dar cine vi l-a încredințat?

— Îngerul!

— Asta o ştiu eu, dar, din partea cui?

— Din partea Zeiței, pe legea mea, răspunse necunoscutul cu piciorul în scară.

— Fără îndoială! (Ce? Acum Olimpul?!) Dar... Tânărul nu avu timp să pună o nouă întrebare. Necunoscutul sărise iute în şa, şi, luând-o la galop, cobora de-acum panta dealului. Nedumerit, Mystere vroia să se ia după el, dar se aruncă brusc în fundătură, sub ocrotirea întunericului, în fața lui, tocmai se deschidea poarta de la casa Babettei. Vestiți fără îndoială de zgomotul galopului nişte oameni apărură în fugă. Unul din ei strigă cu voce tare:

— Opreşte!

Călărețul căruia i se adresa porunca nici nu întoarse capul înapoi. Dimpotrivă, apăsând pintenii, o şterse cu toată iuțeala, aplecându-se pe gâtul animalului. Atunci, o lumină sparse umbra şi un zgomot sec sfâşie aerul.

Cavalerul recunoscu acest zgomot, familiar urechii sale.

— Vorbeşte iarba de puşcă. Ehei, se împute treaba. Galopul se auzea departe, pierdut. Fugarul cotise, se vede, fără piedică, la piciorul pantei.

— Prea departe, zise o voce. L-am pierdut!

— N-am avut noroc, răspunse cineva din interior.

Apoi oamenii intrară în curte şi poarta se închise la loc.

— De data asta, îşi zise cavalerul, nu se poate tăgădui: înot în plină aventură.

Îi vâjâia capul. se aşeză pe o piatră şi-şi scoase pălăria. Continua să stea în fundătură, în curtea mică a lui Clopin, slab luminată de felinar. Deşteptat de zgomotul neobişnuit, un cocoş cântă pe undeva, pe aproape. Atunci, cavalerul începu să reflecteze, atât cât îngăduia haosul din mintea lui.

„De când am ajuns aici, tot mereu sunt luat drept un altul. Cine să fie oare acest altul? Un complice de-al lui Bernard? Cine este domnul Bernard?... Un om care se teme de vânt!... Dar vântul? Drace! are dreptate el: vântul e cam brutal şi se întâmplă să aducă cu sine gloanțe".

Căscă lung. „Aşteptând, iată-mă fără locuință, în stradă!... Nu e rost să-mi termin ziua într-un pat bun... pe care, totuşi, l-aş merita din plin!"

Ridică fruntea şi zâmbi: „În ce lume fantastică am picat? Tot ce mi se întâmplă e lipsit de înțeles. Azi-dimineață eram bogat, cel puțin speram. Seara eram ruinat. Şi iată-mă acum,

pe cărarea care duce la bogăție".

Cuvintele lui Cyrano, când blestemase intrigile întunecate ale politicii, îi reveniră în minte.

„Voi ajunge la avere?... sau la spânzurătoare?... Nu voi şti asta decât la sfârşit. Nu mai e nici o îndoială: toți oamenii aceştia, care se agită în umbră şi cu care mă amestecă destinul meu, sunt personaje înalte. O zeiță nu e deloc o persoană modestă. Şi domnul Cardinal nu s-ar nelinişti atât de părinteşte pentru nişte necunoscuți."

În răcoarea nopții, micul cavaler îşi redobândise toată luciditatea.

„Încep să ghicesc că acest Bernard ar putea fi cineva ieşit din comun!... Voi vedea curând. Dar ceea ce-mi scapă este îngerul! Şi asta mă intrigă! Fiindcă vreau să cred că nu totul se datoreşte întâmplării în aventura mea. S-ar putea foarte bine ca cineva să fi împins cu degetul roata Fortunei oarbe, ca să o facă să se învârtească în favoarea mea... Călărețul din noaptea asta nu mi-a spus oare că este trimis de înger?"

Deodată, un gând nou întrerupse firul meditației: „Era să uit! Mi-a spus că îngerul a scris un cuvânt pentru mine! Ia să vedem!" Cavalerul scoase din buzunar mesajul secret şi începu să-l cerceteze la lumina licăritoare a felinarului. Un miros dulce de mosc se împrăştie. „Odor di femina", zise el deschizând larg nările.

Pachetul parfumat era legat cu panglicuțe în cruce şi unite într-un inel de aur. „Un inel!"

Desfăcând nodul, inelul îi rămase în mână.

„Să vedem piatra! E o cifră gravată. Dracu să ia felinarul ăsta, care luminează ca la morți... Este litera A... Un A? Iată că mergem înainte. Să cercetăm şi restul."

El băgă inelul în buzunar şi cercetă ceea ce rămăsese. Dar nu mai rămăsese decât un plic gros, pecetluit în ceară cu o inițială: A. pe plic era scris un nume: Domnul Bernard.

Dar o mică bucată de hârtie scăpă dintre panglicuțe. Cu două cuvinte: „pentru Dumneavoastră", scrise de o mână femeiască.

„Cât farmec are tot ce provine de la o femeie. Iată o hârtie ca oricare alta, şi totuşi... Un parfum fin se degajă din ea, ți se urcă la cap şi te amețeşte..."

O emoție ciudată făcu să tremure biletul între degetele lui. „Nu! reflectă el. Aşa ceva nu poate veni din mâinile unei indiferente. de ce-mi bate inima aşa de tare? Hârtiuța asta vine de la ea... Poartă parfumul ei. Acest scris sprințar este al

său. Numai mâna aceea frumoasă a tovarăşei mele de pe Pont-Neuf a naşei mele, a desenat aceste litere... De fapt, cine ar fi nv vrednică decât ea să poarte acest nume ceresc, dulce şi ocrotit îngerul! Da, ca este. Îngerul păzitor! Prevenită de primejdia la care mă expuneam întorcându-mă acasă, ea mi-a trimis pe acel necunoscut. Numai, de teamă să nu se compromită, ea a profitat de întâmplarea a cărei victimă sunt: îmi scrie ca unui mesager. Dealtfel, ce altceva sunt eu pentru ea? I-am oferit sabia mea... Mă însărcinează cu această misiune delicată, îmi încredințează o taină, bazându-se pe loialitatea mea".

Cum se vede, cavalerul avea un spirit foarte mobil. Nu-i trebui mult ca să clădească un roman întreg. Ca un fulger, un gând alergă prin creierul înfierbântat: „Atunci... ea îl cunoaşte pe acest domn Bernard? Asta-i bună! Voi vedea îndată. Să citim!"

Fierbând de nerăbdare, el desfăcu hârtia şi, la lumina felinarului descifră greu: „55 va trebui să evite pe 22"

Brațele-i căzură jos. Se sforță să urmeze: „El va găsi pe 24 la locul ştiut şi îl va conduce... la ora cuvenită... acolo unde ştie!..."

De data asta era prea mult. În nasul destinului care îl mințea fără ruşine de atâta vreme, omul nostru izbucni într-un râs de mânie şi de sfidare.

Într-adevăr, bătaia de joc era prea din cale-afară de mare. Această scrisoare, care venea de la Ea, care-l ducea spre zeița norocului, nu era decât o carte de farmece, un amestec nemaipomenit de cuvinte fără înțeles şi de cifre obscure. El râdea... şi nemulțumirea era aşa de mare, încât avea aproape poftă să plângă cu hohote.

„Hei, cavalere, îngăimă el, păcătosul de Bernard îți scapă printre degete... N-ai să te întâlneşti astăzi cu norocul".

De ciudă, el mototoli, furios, biletul de pe jos.

„În țara asta nu se scrie mai clar decât se vorbeşte. Ca să-i poți înțelege pe aceşti oameni, trebuie să-ți faci educație, nu glumă!"

Cu un gest descurajat, era gata să arunce biletul. Dar îl opri un scrupul: putea el să arunce pe drum această scrisoare, încredințată discreției lui? Desigur că nu.

Deodată scoase un strigăt de surpriză: pe dosul biletului el zărise aceste cuvinte, dulci ca o rugăciune: „Pentru cavalerul Mystere". Cu inima agitată, citi: „Fiți în noaptea asta, la ora unu, dincolo de bariera Saint-Jacques. Sunteți

aşteptat acolo”. Şi mai departe: „Ofiţerul care păzeşte la poartă vă va lăsa să treceţi arătându-i inelul!”

— Aşa mai zic şi eu! Se-nţelege foarte bine, izbucni el. Apoi fără să mai zăbovească, pormi la drum. Era aşteptat. Tocmai trecea prin faţa bisericii Saint-Jacques du Haut Pas, când din turn orologiul bătu grav ora unu.

Cu inima bătând să-i sară din piept, el ajunse la locul întâlnirii, la bariera Saint-Jacques.

† Capitolul 13 – Consemnul domnului d'Artagnan

Simultaneitatea evenimentelor ne obligă din nou să-l părăsim pe eroul nostru, în clipa sosirii lui la barieră. Trebuie să ne întoarcem la casa Aiguillon, unde am lăsat doi seniori foarte însemnaţi: Eminenţa Sa Cardinalul Richelieu şi domnul Giulio Mazarini!

Poate, însă, cititorul a observat că nu ne depărtăm decât în aparenţă de prietenii noştri, când vorbim despre aceste puternice persoane. Oricât n-ar şti unii de alţii şi oricât s-ar afla ei la extremităţile opuse pe scara socială, parcă întrevedem că, în momentul acesta, există între ei o legătură încă obscură, cu un punct oarecare de tainică legătură.

De la bariera Saint-Jacques până la Petit Luxembourg, distanţa e scurtă, dealtfel, şi drumul era împodobit de grădini foarte frumoase, al căror aer răcoros era bun de respirat la această oră de noapte. Printre cele mai plăcute trebuie să pomenim grădinile Mănăstirii Carmelitelor, unde am aflat că Maiestatea Sa Ana de Austria tocmai se afla în reculegere. Poate că punctul de legătură între personajele noastre se găseşte în jurul acestor grădini.

Iată deci că ne-am întors în sumbrul cabinet al Eminenţei Sale. Temutul ministru, pe care toată lumea îl bănuieşte că stă în somptuosul apartament al Palatului-Cardinal, se află însă mereu aici, în casa Aiguillon, de veghe la siguranţa statului şi a lui însuşi. Domnul Mazarini, consilierul său intim, este încă în faţa lui, la sfat de taină.

Totuşi, scena s-a schimbat puţin; bătrânul şi-a revenit şi

şi-a reluat atitudinea lui poruncitoare, pe când alunecosul italian, modest până şi în triumf, se face mic de tot şi se ține în umbră, la locul său de subaltern umil.

Richelieu se agită nerăbdător, reflectează, face calcule. În curând va fi introdus aici d'Artagnan, pe care l-a chemat şi, până să vină. Cardinalul îşi face planul.

Din colțul său, Mazarini riscă o vorbă.

— Eminența Voastră este sigură de omul ales, de acest domn d'Artagnan?

Stăpânul întrerupse, rece:

— Este fidelitatea personificată!

Mazarini se trase mai mult în colț, schițând o strâmbătură uşoară: hotărât, loialitatea nu e virtutea lui.

— De altfel, veți vedea îndată.

Uşa se deschise. Chavigny intră fără zgomot şi, după el, un om de talie mijlocie, de o remarcabilă prestanță.

— Monseniore, zise confidentul, iată-l pe domnul d'Artagnan. Muşchetarul intră cu pas hotărât. După ce salută, rămase în picioare, nemişcat, într-o atitudine perfectă de militar.

Richelieu s-a întors spre italian şi privirea lui pare să întrebe: „Ei, ce crezi despre el?"

În acelaşi fel mut, Mazarini a făcut un semn de satisfacție, scoțând buzele înainte. Privirea lui spunea tot aşa de clar ca şi cum ar fi vorbit: „Drace! iată un soldat cum scrie la carte!"

Fapt este că, la treizeci de ani, viteazul muşchetar parc-ar fi un adolescent. Figura lui tipic gasconă a rămas prelungă şi de culoare brună şi dacă ea e lipsită de acel aer naiv care se întâlneşte la ucenicul muşchetar şi de acea prospețime a primei tinereți, care, vai! se ofileşte aşa de uşor, ea a câştigat totuşi în regularitate. Pomeții proeminenți şi nasul încovoiat şi obraznic nu ies în afară mai mult decât atât cât trebuie, ca să arate frumusețea corectă a restului feței.

Corpul său şi-a pierdut subțirimea caracteristică a adolescenței, fără ca agilitatea şi suplețea să dispară. S-a adăugat, pe deasupra, forța maturității. Ceea ce era bine, e azi mai bine. Un singur lucru nu s-a schimbat deloc: ochiul, mereu pătrunzător şi viu; acel ochi care vede tot ce se poate vedea şi restul îl ghiceşte. Dacă, aşa cum s-a spus, ochiul este oglinda sufletului, asta înseamnă că sufletul lui d'Artagnan a rămas acelaşi.

Iată-l deci la fel ca la douăzeci de ani, acelaşi suflet

aprins, capabil de o desăvârşită generozitate, dar în acelaşi timp prudent şi rezervat. Dăruindu-se loial, în întregime, cauzei pe care o îmbrățişează şi oamenilor pe care-i serveşte, dar păstrând până şi în sacrificiu luciditatea-i nedezmințită, judecata clară despre valoarea lucrurilor şi despre caracterul oamenilor! Devotat, loial, dar niciodată tras pe sfoară.

Cu cea mai blândă voce, Cardinalul începu convorbirea:

— Apropie-te, domnule d'Artagnan. Nu se mai aude vorbindu-se de dumneata. ce-ai devenit?

— Vai, Monseniore, răspunse muşchetarul, eu nu mă schimb. Eu stau pe loc.

— Ce înseamnă asta?

— Înseamnă că rămân mereu locotenent de muşchetari, de zece ani, de când i-a plăcut Eminenței Sale să-mi acorde acest grad.

— E un reproş, domnule d'Artagnan?

— Oh, Monseniore, e o simplă constatare!

În colțul său ferit, Mazarini zâmbi. Dibăcia aceasta gasconă aduce cu sudul. E oleacă rudă cu finețea sa italiană. Pornit hotărât spre bunăvoință, Cardinalul reluă:

— Dumneata ai avea totuşi motiv să te plângi. După serviciile excelente pe care le-ai adus, nu ți s-au răsplătit aşa cum se cuvenea, nici devotamentul ... nici, mai ales, discreția dumitale.

La acest compliment, cu dublu tăiş, muşchetarul nici măcar nu se clinti. Ştie el foarte bine din care anume motiv este lăsat pe planul al doilea. Richelieu nu l-a iertat încă pentru că a stat în slujba reginei împotriva lui, şi, dacă l-a luat pe lângă sine, a făcut-o tocmai pentru a-l dezarma. Cât despre Ana de Austria, sărmana prințesă l-a uitat pe umilul său servitor, sau, chiar dacă nu l-a uitat, ce poate ea să facă pentru el?

— În ce mă priveşte, urmă ministrul, am regretat de multe ori că nu pot să mă folosesc de dumneata mai bine. ce vrei? Timpurile eroice au trecut. Nu mai suntem tineri. Vechile neînțelegeri s-au domolit. Vremurile de pace nu priesc firilor războinice aşa cum e firea dumitale.

„Ehei, îşi zise gasconul, unde-o fi vrând să ajungă? Nu e el omul care să mă cheme în puterea nopții, ca să-mi trăncănească verzi şi uscate”.

— Spune-mi, domnule d'Artagnan, mai eşti omul de altădată? întrebarea era primejdioasă. Muşchetarul se scărpină după ureche şi dădu un răspuns prudent:

— Cum credeți dumneavoastră, Monseniore, că eram odinioară?

— Adică, odinioară, dumneata aveai sângele iute.

— Oh, m-am înțelepțit! Mai ales în ce priveşte respectul edictelor pe care Maiestatea Sa le-a dat împotriva duelurilor.

— Da, într-adevăr, zise binevoitor Cardinalul. Altădată, nu le respectați deloc. Dumneata cu prietenii dumitale ... cum îi chema?

— Athos ...

— Domnul conte de la Fere, da!

— Porthos ...

— Domnul du Vallon.

— Aramis ...

— Cavalerul d'Herblay ...

Şi ministrul zâmbi, evocând amintiri din cele mai plăcute.

— Pe legea mea, cuteză d'Artagnan, sărmanii mei prieteni nici nu mă mai recunosc. Astăzi sunt mai blând decât un miel.

Cardinalul se apropiase de birou şi deschisese un dosar voluminos. Îl răsfoi iute, apoi scoase o foaie pe care o citi. Muşchetarul, care-l spiona cu coada ochiului, îl văzu zâmbind din nou, în timp ce citea.

— Spune-mi, domnule d'Artagnan, întrebă cardinalul, cu vocea lui cea mai blândă, ce-a devenit acel elvețian, care locuia în casa dumitale?

Buimăcit, gasconul mormăi pentru el însuşi: „A! foarte bine! Asta era, aşadar?”

Părinteşte, ministrul urmă:

— Insistențele sale pe lângă gazda comună îți păreau nelalocul lor. Se spune că a fost găsit într-o noapte, în râu, cu burta spintecată. Ştii ceva despre asta?

— Îmi pare într-adevăr ... că-mi amintesc...

— Nenorocitul a murit.

— Elvețienii ăştia sunt foarte fragili.

— Hm! şi acel soldat din garda regelui, ridicat nu ştiu de unde, mai mult mort decât viu, n-ai auzit vorbindu-se despre el?

— Ah, cu el e o altă poveste, Monseniore. Ticălosul îndrăznise să pretindă că în serviciul Eminenței Voastre săbiile ruginesc în teacă.

— Şi ai ținut să-i dovedeşti contrariul?

— Puteam să trec cu vederea o asemenea calomnie,

Monseniore?

— Fie! ... Gărzile Maiestății Sale sunt uneori peste măsură de obraznice ... Dar ce zici de cei trei dragoni, pe care un adversar i-a legat la capătul celălalt al scării. S-ar putea să fii chiar acela.

Dar d'Artagnan nu voia să audă nimic. El urmă:

— Se menționează oare că, fără căința unui complice, care a prevenit pe victima propusă spre ucidere, acest muşchetar ar Fi pierit fără doar şi poate, şi că, în consecință, el n-ar fi avut onoarea să stea, în acest ceas, în fața Eminenței Voastre, gata să-şi pună pielea la bătaie pentru domnia-voastră?

— Aşadar, dumneata erai, domnule d'Artagnan?

Gasconul îşi muşcă buzele şi plecă fruntea. Pentru a gusta savoarea acestei scene, trebuie să ne închipuim atitudinea celor doi interlocutori. Cardinalul, la început binevoitor şi patern, trecând treptat la gravitate, apoi la severitate ... muşchetarul urmând o evoluție tocmai inversă şi pierzându-şi încet-încet candida lui seninătate de la început, ca să ia înfățişarea unui om din ce în ce mai stânjenit. Cât despre domnul Mazarini ca spectator obiectiv, el marca loviturile din colțul său, cu o vie bucurie lăuntrică.

Ajuns aici, locotenentul se simți pierdut. Ştia el bine că vechiul său duşman nu vroia să se debaraseze de el, deşi nu bănuia motivul diabolic care i-a țintuit unul după altul pe parapetul scării de spânzurătoare din strada Saint-Honore, dar nici conştiința lui nu era curată.

Cu un aer de sinceră compătimire, d'Artagnan replică:

— Sărmanii!

— Se pretinde aici, degetul ministrului arăta mereu raportul, Simțindu-l în mâinile sale, Richelieu voi să-i dea ultima lovitură: Se vorbeşte încă, fiindcă lista e mare, după cum poți vedea raportul poliției, pe care-l avea în față, se pretinde că judecătorul improvizat ar fi un muşchetar cunoscut de noi ...

— Vai, s-ar putea? Unul contra trei?

— Păi aşa se spune!

— Dar Monseniore, nu cumva scrie în raport că o secătură ce e nevoie să o citim pe toată? mormăi d'Artagnan, care prefera să sfârşească îndată.

— He, he! Ceea ce se spune ... se spun atâtea lucruri! că, la ieşirea casei de joc „Sfera”, un muşchetar, mereu geloasă plătise pe aceşti nenorociți ca să asasineze mişeleşte pe

muŞchetarii ăştia, a tras sabia-n amiaza mare împotriva a două persoane sus-puse: un mare senior şi un preot. Se adaugă că, Aşteaptă! se vorbeşte într-adevăr de un om în cămaşă, care, lovindu-l pe unul cu vârful, pe celălalt cu latul, el a tras o bătaie zdravănă acestor paşnice persoane ...

— Meritată! întrerupse d'Artagnan, hotărât să termine. Poetul scrisese versuri lamentabile pe care marele senior făcuse greşeala să le plătească cu un preț bun.

— Hm, zise celălalt, informat. Nu cumva l-ai lovit fiindcă vorbea de rău în acele versuri o persoană care îți este scumpă, domnule locotenent?

— Ei bine, da, Monseniore! El insultau o femeie.

— Nu cumva pe Maiestatea Sa ...

— Era o femeie! zise simplu d'Artagnan.

— Îți pare rău, cel puțin?

— Da, Eminență, regret sincer că m-am servit de vârful săbiei. Latul ar fi fost de ajuns.

Cardinalul încruntă sprâncenele.

— Domnule d'Artagnan, dumneata eşti deci incorijibil?

— Vai, Monseniore, încep să cred şi eu asta.

Sub ochiul sever al duşmanului său, gasconul simți fiorii alergându-i pe şira spinării. Dar el dovedi îndrăzneală şi riscă totul zicând:

— Numai dacă nu cumva Eminența Voastră mă scapă de ispită. Căci toate acestea provin din greşeala Eminenței Voastre.

Muşchetarul simți că țintise bine. Chipul ministrului se luminase fără voia lui de un surâs fugar.

— Vedeți, Monseniore, cauza acestor... nenorociri repetate este... trândăvia. Sângele meu gascon nu se prea împacă cu ea şi, Doamne, îmi joacă feste! Ar fi totuşi un mijloc de a-l împiedica să-şi domolească arşița cu aceste nimicuri ...

— Ce mijloc anume?

— Să-l întrebuințați la isprăvi mai mari, în slujba Eminenței Voastre, adică spre binele statului.

Cardinalul nu era insensibil la linguşiri: era unul din micile cusururi ale acestui bărbat de seamă. Chipul lui se lumină. „Aşa, îşi zise el. Iată omul care-mi trebuie.” Apoi, cu voce tare, reluă:

— Fie, vreau să te pun la încercare. Vreau să văd dacă acela care s-a achitat aşa de credincios față de alți... protectori, va putea să mă slujească şi pe mine cu credință.

Muşchetarul luă iute poziția de drepți.

— Ar însemna să mi se aducă o insultă numai bănuind fidelitatea mea. Maiestatea Sa m-a pus la dispoziția Eminenței Voastre. Din ziua aceea viața mea vă aparține.

Richelieu schimbă o privire iute cu Mazarini. D'Artagnan o surprinse şi urmă:

— Zi şi noapte, în Franța sau peste frontiere, oriunde-i va plăcea Eminenței Voastre, veți găsi în mine un slujitor devotat.

— Foarte bine, zise Cardinalul mulțumit. Pentru moment, consemnul e din cele mai simple. Nu e nevoie decât de puțină ascultare. Cunoşti Mănăstirea Carmelitelor?

— Da, Monseniore.

— Ştii că, până în strada Saint-Jacques, zidurile grădinilor se învecinează cu o stradelă îngustă şi întunecată?

— Strada Noroiului.

— La jumătatea ei, se află o mică poartă în zid ... Locotenentul făcu semn că ştia ...

— Ei bine, domnule d'Artagnan, însărcinarea dumitale e să te duci singur în strada aceea şi să supraveghezi de aproape poarta.

Mazarini aprobă din cap.

— Fiți pe pace, Monseniore, zise muşchetarul, nimeni nu va intra pe poartă cât voi fi eu acolo.

Italianul făcu o mişcare de nerăbdare. Cardinalul se grăbi să precizeze:

— Din contră, vei lăsa să intre pe oricine va pofti.

— Bine, atunci rolul meu e să-i împiedic să iasă. Fiți liniştit, Eminență, nu va ieşi nimeni fără să-i pun eu mâna în beregată.

Din nou Mazarini tresări.

— Aşteaptă, domnule d'Artagnan, prea te grăbeşti. Dimpotrivă, doresc să nu te dedai la nici o violență, să nu faci zarvă. Muşchetarul începea să nu mai înțeleagă nimic.

— Ascultă-mă bine. Misiunea dumitale este numai să te ții pe urmele unui anume călăreț ce ți se va indica şi să nu-l părăseşti nici în ruptul capului.

Celălalt făcu o expresie dezamăgită. Rolul care i se încredințai nu-i plăcea decât pe jumătate şi l-ar fi refuzat, dacă nu i-ar fii spus de mai înainte Cardinalul că-l avea în mână. Aşa încât el se hotărî să accepte de nevoie.

În acest timp, stăpânul se consultase din priviri cu Mazarini. De aceea el nu zări mutra deziluzionată a

muşchetarului, şi când privi din nou fața acestuia, îl găsi într-o impecabilă ținută militară.

— Domnul Mazarini îți va explica totul pe drum.

— Eu voi sta pe aproape, zise umil consilierul, ca să comunic muşchetarului d'Artagnan, la nevoie, ordinele Excelenței Voastre

D'Artagnan privi pieziş figura mieroasă a italianului, şi din nou o strâmbătură trecu pe buzele lui. Dar o ascunse, întorcându-se pe jumătate.

— O clipă, zise Cardinalul. Cum însărcinarea te poate duce destul de departe, s-ar putea întâmpla să ai nevoie de bani. Poate că nu prea ai parale?

De data asta, locotenentul surâse:

— Adevărat, nu prea am.

Richelieu scoase o pungă dintr-un sertar al biroului. Mazarini se uită chiorâş, fără voia lui.

— Nu e nevoie, Monseniore, sugeră el. Muşchetarul îi aruncă o privire neliniştită.

— Ba da, ba da! Ia, domnule d'Artagnan. Mazarini suspină. Dărnicia stăpânului îi făcea rău.

Cât despre muşchetar, împovărat cu merindele acestea, îşi redobândi aerul său mulțumit.

— Nu uita ce ți-am spus: voiesc să nu se facă nici un zgomot Nu trebuie să ştie nimeni că persoana pe care o veți ... Însoți a intrat la Carmelite. Ceea ce se va întâmpla după aceea, la fel, trebuie să rămână o taină.

— Eminența Voastră a binevoit, adineauri, să-mi laude discreția.

— Discreția nu e de ajuns. S-ar putea ca acel călăreț să fie însoțit de una sau două persoane.

Muşchetarul făcu o mişcare spre garda săbiei sale şi zise cu nepăsare:

— Numărul lor nu interesează.

— He, he! zise râzând Cardinalul. Uiți nereu că-ți este interzis să te bați.

— Dar dacă mă atacă?

— Nu te vor ataca în locul unde vei fi, căci nici ceilalți n-au interes să iasă vreo învălmăşeală.

Atunci, de ce vă temeți?

— Ei, cine ştie? S-ar putea să fii recunoscut. Şi, cum toată lumea-l ştie pe domnul d'Artagnan foarte dornic să se bată, s-ar putea să voiască să le atragă mai departe de la locul de pândă, sub vreun pretext.

— Oh, Monseniore, voi fi prudent.

— Hm, zise ministrul cu îndoială, ştiind cu cine are-a face. Mazarini se apropiase, insinuant.

— Ar fi un mijloc, Monseniore.

— Care anume?

— ... Ca domnul d'Artagnan să dea Eminenței Voastre cuvântul de gentilom şi de muşchetar că, orice s-ar întâmpla, nu va scoate sabia din teacă.

Privirea gasconului îl fulgeră pe consilier. El întoarse capul spre Cardinal şi-l privi cu un ochi rugător, aşteptând hotărârea lui.

— Are dreptate, zise Cardinalul. Este o precauție necesară, într-adevăr. Jură, deci, domnule d'Artagnan.

Muşchetarul şovăi o clipă.

— Trebuie să te supui, strigă stăpânul. În numele regelui, domnule, îți ordon să juri.

D'Artagnan avusese timp să se reculeagă.

— E de ajuns să-mi poruncească Eminența Voastră.

— Atunci? E aşa de greu? zise Cardinalul îndulcit dintr-o dată. Domnul Mazarini va spune formula şi dumneata o vei repeta.

— Jur ... Începu Mazarini.

— Jur ... repetă indispus d'Artagnan.

— pe onoarea mea de gentilom ...

— ... pe onoarea mea de gentilom ...

— ... şi de muşchetar ...

Cuvintele îi ardeau gâtlejul bietului gascon.

— ... şi de muşchetar ...

— ... că, orice s-ar întâmpla ...

— ... că, orice s-ar întâmpla ...

— ... să nu scot în noaptea asta sabia din teacă. Nefericitul muşchetar făcu un efort disperat şi, pe nerăsuflate, ca şi cum ar fi înghițit o doctorie amară, repetă:

— ... să nu scot, în noaptea asta, sabia din teacă.

Şi, salutând milităreşte, locotenentul de muşchetari ieşi, ud leoarcă de sudoare, din cabinetul în care domnul Cardinal şi complicele său îşi frecau mâinile, cu cea mai deplină satisfacţie.

† Capitolul 14 – Domnul Bernard

Nu e greu să ne imaginăm tumultul de gânduri şi sentimente care se zbăteau în mintea şi în inima cavalerului Mystere în timp ce se apropia de bariera Saint-Jacques. Putea fi vorba de odihnă, acum, când în urechi îi răsuna chemarea frumoasei sale naşe/ Mergea aşadar cu un avânt tineresc. Unde mergea? Nu ştia prea bine. Drept înainte, şi după deviza lui, „Până la capăt!”

O voce, de o dulceaţă cuceritoare, îi repeta în cale: „înainte, cavalere, mergi spre domnul Bernard, condu-l unde îl aşteaptă Zeiţa”. Credinciosul mesager nu-şi bătea capul să afle cine erau această zeiţă şi acest Bernard. Erau prietenii îngerului şi asta-i era de ajuns. Puţin îi păsa cavalerului de întunericul nopţii, de primejdiile drumului, de capcanele necunoscute, aşezate poate sub paşii săi. Îngerul poruncise! Ca şi Orfeu, ar fi mers până în iad, dacă ar fi fost nevoie. Mai mult, el ar fi dus acolo teafără şi persoana preţioasă a domnului Bernard. Căci tânărul nostru entuziast uitase cu desăvârşire că, doar cu o oră înainte, îl blestemase pe acelaşi personaj suspect; îl acuzase că e pricina tuturor nenorocirilor sale şi-l bănuise că e chiar hoţul casetei sale. În această stare de exaltare, el trecu peste bariera care închidea dinspre câmpie cartierul. În faţa lui se întindeau câmpurile cufundate în negura nopţii. O căsuţă ţărănească se ridica singură în mijlocul acestui pustiu. Apropiindu-se, Tancred distinse nişte siluete care se mişcau. Doi oameni se aflau într-adevăr acolo, lângă caii lor legaţi de un stâlp. Unul dintre ei, judecând după haine şi după ţinută, părea să fie un simplu servitor, celălalt stătea mai în faţă, plimbându-se cu nerăbdare şi scrutând întunericul.

Tânărul soldat nu şovăi. Fără să-l fi văzut vreodată, de la prima arumcare de ochi îl recunoscu pe domnul Bernard! dealtfel, la apropierea lui, cel care aştepta făcu iute câţiva paşi înainte.

„În sfârşit, oftă cavalerul. S-a terminat cu închipuirile şi cu fantomele. Fiinţa misterioasă se află aici, În faţa mea, în carne şi oase. Îi voi putea vedea chipul şi auzi vocea.”

Astfel gândind, îşi scoase pălăria şi, încet, întrebă:

— Domnul Bernard?

Cel întrebat încuviinţă, înclinând capul.

— Eu sunt mesagerul îngerului, urmă el. Fără să-şi desfacă buzele, domnul Bernard arătă cu un gest că înţelesese. Cu vârful arătătorului, el atinse eşarfa, pe care o purta tânărul şi pe care o avea de la domnişoara de Cernay.

„Perfect, îşi zise cavalerul. A recunoscut culorile mele. Dovada am făcut-o. Îngerul este una şi aceeaşi cu frumoasa mea naşă.”

Apoi zise:

— Sunt gata să vă însoţesc acolo unde vă aşteaptă Zeiţa. Celălalt înălţă capul cu un fel de nelinişte şi arătă degetul său inelar.

„A! gândi Mystere, deodată neliniştit, domnul Bernard o fi mut?”

Ochii interlocutorului cereau imperios un răspuns.

— Da, da, zise tânărul. Am inelul.

El scoase din buzunar inelul pe care călăreţul i-l dăduse în curtea Clopin. Domnul Bernard păru atunci satisfăcut şi schiţă un semn cu mâna, care însemna: „Să pornim”.

— Bine, bine, mormăi Tancred, cu o undă de dezamăgire în glas.

Fără să mai spună un cuvânt, el pormi către barieră, urmat de însoţitorul său tăcut. Un soldat din garda burgheză veghea la trecere: văzând doi oameni apropiindu-se, el puse halebarda în curmeziş.

— Serviciul regelui, zise cu hotărâre cavalerul. Cheamă-l pe ofiţer!

Indispus, acesta apăru în pragul corpului de gardă, dar îndată ce văzu inelul, îşi scoase pălăria şi zise:

— Liberi la trecere!

Tânărul şi tovarăşul său intrară astfel în cartierul Saint-Jacques, salutaţi de gardă.

Domnul Bernard nu pronunţase nici un cuvânt şi nu mai făcea nici un gest. Înfăşurat în mantia care-l acoperea în

întregime, ¦ abia i se zărea fața — asistase cu un aer indiferent la aceste formalități. Acum, înainta tăcut şi absent. Tânărul se lăsa condus de tovarăşul său, căci el nu ştia încă în ce loc anume avea misiunea să însoțească pe acest personaj atât de puțin vorbăreț. Celălalt, în schimb, cunoştea foarte bine drumul şi străbătu cu pas sigur strada Saint-Jacques, pustie şi adormită.

Cavalerul se folosi de puțina lumină pe care o revărsa cerul încărcat de nori şi licăririle felinarului întâlnit în cale, spre a cerceta curios pe vecinul său de ocazie. La prima vedere, acesta părea să fie un cavaler frumos, cu o înfățişare foarte elegantă, în ciuda prafului care îi murdărea veşmintele şi care dovedea ce lungă cale a străbătut călare. Pentru un om de vreo treizeci de ani, aşa cum părea, talia lui era cam firavă. Tânărul soldat l-ar fi preferat mai bărbătos, mai energic.

— De fapt, gândi el, Cyrano a vorbit drept: bărbații de azi prezintă adesea trăsături femeieşti. Asta nu îl împiedică pe acest gentilom să fie viteaz şi cutezător, dacă me gândim la întreprinderea lui periculoasă. Obrazul pe care cavalerul îl zărea era imberb şi încadrat de bucle grele de păr bogat. Nu era obrazul unui bărbat împlinit: culoarea feței era prea delicată, trăsăturile aveau o linie prea fină. Totuşi, în totul aveai impresia de ceva nobil şi desăvârşit armonizat.

Privind mai de aproape, cavalerul avu o surpriză. I se păru că această figură nu-i era necunoscută. Totuşi, era sigur că-l vedea pentru prima oară pe acest gentilom. Însă, cu cât îl privea mai cu de-amănuntul, cu atât această impresie devenea mai puternică. Văzuse cândva aceşti ochi adânci, cu privirea vie şi pătrunzătoare, cunoştea gura aceasta delicată, cu buzele aduse fin în formă de arc care probabil că dădea zâmbetului său o expresie dulce şi totodată îndrăzneață.

Ba bine că nu: s-ar fi putut înşela? Era privirea cuceritoare, surâsul cald care-l vrăjise. Privirea şi zâmbetul, candide, erau ale adorabilei sale naşe! Bun! Iată că acum simpaticul domn Bernard semăna cu domnişoara Cernay. Încredințat de aceasta, cavalerul se simțea în stare să-şi dea viața fără ezitare, dacă ar trebui, la un singur cuvânt al tovarăşului său de drum. Dar acesta rămânea mereu tăcut.

„Păcat, gândi cavalerul. Mi-ar fi plăcut să-i aud vocea. Dacă ar avea aceleaşi inflexiuni mângâietoare ca aceea a Ariadnei mele, încântarea ar fi desăvârşită.”

Dar el nu mai avu răgaz de meditație. După ce se asigură

că nu fuseseră urmăriți, frumosul gentilom coti brusc la stânga şi intră într-o străduță întunecată, sugrumată de două rânduri de ziduri înalte. Din acest moment, tânărul nu mai văzu nimic. Întunericul nopții era aici desăvârşit. Puțina lumină care se furişa printre nori nu izbutea să străbată prin frunzişul arborilor care acoperea strada. El continua deci să meargă în urma tovarăşului de drum.

Pe la jumătatea străduței, el se opri, auzind un şuierat urmat îndată de un scârțâit, asemeni zgomotului unei uşi care alunecă în țâțâni. În acelaşi timp, o frântură de lumină apăru în zid şi văzu o lumină slabă proiectându-se pe verdele întunecat al frunzişului. O adiere proaspătă de pământ umed, un parfum de flori îi mângâiau mirosul.

Fusese ca un fulger în noapte. În clipa următoare, poarta se închise şi cavalerul se trezi singur în stradă. Constatând aceasta, se supără. Era prea mult să se poarte cineva cu el în acest chip: să-l părăsească în afara zidului tainic, fără un cuvânt de mulțumire, fără un gest de adio!

„Nu-i nimic! mormăi soldatul. Îl voi căuta pe Cyrano la «Gogoaşa de molift» şi de acolo vom merge să dormim acasă la el. Mai bine aşa, decât să continui acest joc de-a baba-oarba cu fantomele."

Îl reținu o curiozitate firească:

„Să nu ne grăbim! Să vedem dacă nu cumva îngerul va apărea din nou. Ar fi şi timpul, căci sunt cu totul dezorientat. Pe legea mea, situația e amunzantă. De când mi s-a furat caseta, orbecăiesc în întuneric, neavând ca punct de sprijin decât o luminiță, un nume: domnul Bernard. Destinul mă aşează în fața personajului care poartă numele acesta. Îl văd, îl ating, îi vorbesc. Nădăjduiesc să se lumineze totul. Când colo, dimpotrivă, totul intră în ceață. Domnul Bernard e un om mut ... şi seamănă cu naşa mea. Şi, apoi, este el de-a binelea mut? Hm! Nu-mi vine să cred."

Întărit de acest raționament, el conchise:

„Să vedem ce va urma, fiindcă nu se poate să nu mai urmeze ceva. Aş vrea cel puțin să-mi dau seama unde mă aflu, reluă el după o clipă de aşteptare. În acest zid se află o poartă şi dincolo o grădină. Iată un punct de reper. Dar e de ajuns ca să recunosc locul? Să vedem: am intrat în strada Saint-Jacques, am cotit la stânga, în fața unei fântâni. Poate scrie undeva numele străzii."

Se întoarse şi merse numărând paşii, spre a putea regăsi locul de unde a plecat. Ajunse la colț. Chiar acolo ardea o

lampă în fața firidei unui sfânt. La lumina slabă cavalerul putu descifra o inscripție săpată în piatră: Strada Noroiului! de jur împrejur se ridicau ziduri înalte cu cruci deasupra. Din loc în loc ieşea creştetul câte unei capele şi drept în față, tăiată în ceață, se rotunjea o turlă elegantă.

Se întoarse pe străduță numărând iarăşi paşii. de partea cealaltă, erau şi acolo ziduri negre, între care se despica o stradă dreaptă: strada Iadului.

„Bun! îşi zise el, întorcându-se de unde pornise. Iată că m-am orientat. Mă aflu în strada Noroiului, între calea Saint-Jacques şi strada Iadului. În jurul meu se află zidurile a cinci sau şase mănăstiri. Locul tainic unde a dispărut Bernard e o mănăstire. Care anume? Poate a Carmelitelor?

În acel moment el auzi din nou scârțâitul porții şi o siluetă subțiratică, cu o glugă trasă pe cap, alunecă prin deschizătură. O voce dulce chemă:

— Cavalere, sunteți aici?

Doamne cât de iute uită cavalerul şi oboseala şi dezamăgirile Şi veghea! Această voce armonioasă, venind spre el ca un murmur a> nopții, era al Ariadnei, domnişoara Claire de Cernay. Îngerul Se întrupa! El se îndreptă iute spre dânsa, şi, în întunericul nopții, o atinse cu mâinile din întâmplare.

— O, zise ea râzând. Sunt sigură că sunteți dumneavoastră. Vă recunosc după iuțeala mişcărilor.

— Iertați-mi neîndemânarea, zise cavalerul.

Simți cum ea îi strângea mâna uşor şi acest răspuns mut îi era de ajuns.

După o clipă de linişte, în care ochii lor se căutară în umbra nopții, Claire reluă:

— Mulțumesc, cavalere. V-ați ținut făgăduința, răspunzând la prima mea chemare.

— Eu trebuie să vă mulțumesc, domnişoară. Fără dumneavoastră m-aş fi întors la Babette şi m-aş fi lăsat prins prosteşte în nu ştiu ce cursă.

Simți că o străbat fiori de teamă. Trebuie să spunem aici că, folosindu-se de întâmplarea care o aruncase în brațele sale, cavalerul nu-i mai dădu drumul şi-i ținea într-a sa mâna mică pe care ea i-o abandonase. Cavalerul, aşa de timid de obicei, se pare că noaptea avea curaj! Dar nici domnişoara de Cernay nu se împotrivea: era doar atât de întuneric afară! de altfel, deoarece trebuia să-şi vorbească în surdină, era potrivit să fie foarte aproape unul de altul, ca să înțeleagă şi, deoarece nu se vedeau, era nevoie să se simtă reciproc, ca o

compensație.

Claire se cutremură așadar, și zise:

— S-au întors, nu-i așa?

— Da, da! erau destui, pe cât am putut să-mi dau seama.

— Doamne, Dumnezeule! murmură ea, ce primejdie grozavă! Această frază se potrivea tot așa de bine și domnului Bernard și cavalerului. De aceea, acesta se grăbi să o înțeleagă așa cum îi convenea și, în chip de mulțumire, strânse acea mână delicată și tremurătoare.

— Fapt este că, fără un anume înger, care veghează asupra imprudenților, s-ar fi sfârșit cu mine. Căci nu m-aș fi lăsat învins cu una, cu două și domnii aceia mi-au părut cam brutali în felul lor.

— Oh, v-ar fi prins viu, fiți sigur. Cel care-i trimite are destul interes să procedeze așa.

— Cine e deci acest domn temut și ascuns? Ea tresări.

— Tăcere!

— Am auzit spunându-se că e domnul Cardinal!

— Mai încet! în loc să-i cunoașteți pe oamenii aceștia, ar fi mai bine nici să nu auziți de ei.

— Aș dori totuși să mă lămureSc mai bine! Căci, iată, am dat față cu dușmanii și nici măcar nu bănuiam ...

— Dar nu pe dumneavoastră vă căutau ci.

— Știu, întrerupse cavalerul, nu pe mine ci pe domnul Bernard.

— Da, pe el, răspunse fata, a cărei voce trăda o șovăială. Și totuși e ceva ce nu pricep: știau că ea plecase de la Babette?

— Ea? repetă cavalerul surprins. Care ea?

— Vreau să spun persoana, zise Claire încurcată. Ei știau că a plecat și totuși s-au întors.

Neliniștea domnișoarei Cernay se potrivea prea mult cu bănuielile cavalerului, așa încât acesta insistă:

— Căutând poate, pe domnul Bernard, ei vor fi găsit altceva ...

— Ce altceva?

— Ei da! vreun obiect rătăcit, vreun individ, vreo cutie bunăoară. Cine știe dacă un astfel de chilipir nu le-a deschis pofta Și dacă, având în mână obiectul, nu au încercat să-l prindă pe proprietar.

— Vorbiți în enigme.

— E rândul meu acum, zise tânărul malițios. Vă voi

explica totul mai târziu. Deocamdată, bănuiesc că domnii aceia pe mine mă căutau. Dar au dat, cum se spune, cu bâta-n baltă.

— În cazul acesta, zise Claire bucuroasă, dacă vă înțeleg bine, duşmanii dumneavoastră sunt şi ai noştri.

— Încep să cred că da.

— O, cu atât mai bine. Şovăiam să vă folosesc împotriva lor. Plin de avânt, cavalerul protestă:

— V-aş fi servit cu acelaşi zel contra oricui îndrăzneşte să vă amenințe pe dumneavoastră, şi pe cei din jurul dumneavoastră. Nu e nevoie ca duşmanii dumneavoastră să fie şi ai mei pentru ca devotamentul meu să rămână neclintit.

— N-are importanță! Nu voi mai avea remuşcări, cerându-vă sprijinul.

— Sunt trup şi suflet al dumneavoastră, o ştiți bine. M-am oferit să vă servesc de bună voie, fără nici un gând ascuns şi fără rezervă. Amintiți-vă că m-ați numit paladinul dumneavoastră.

Mişcată de acest cald devotament, ea rămase tăcută.

— Sunt soldat, continuă el, şi nu pot să vă ofer decât sabia mea. Dar v-o ofer din toată inima.

— Din toată inima o primesc şi eu, răspunse ea cu un ton sincer şi ferm.

— Fiindcă pactul a fost încheiat, permiteți, domnişoară, servitorului dumneavoastră să vă facă o rugăminte. Iată-mă amestecat, cum ghicesc, într-o afacere serioasă. Am de acum duşmani, ceea ce e foarte onorabil, şi prieteni de care sunt foarte legat. Ei bine, aş vrea să ştiu numele tuturor. Îmi pare că m-aş bate cu mai multă tragere de inimă dacă aş şti asta.

— Cavalere, nu-i destul să fii viteaz, trebuie să fii şi discret.

— Sunt destul de discret ca să vă puteți încrede în mine. Spuneți-mi cel puțin cine este această Zeiță, pe care o slujim amândoi.

— Veți afla îndată.

— Şi domnul Bernard?

— Asta vă face foarte curios, zise Claire veselă.

— Dacă vă întreb astfel, nu e numai din simplă curiozitate. V-am spus că am secretul meu, un secret pe care o să vi-l destăinui îndată. Şi, din întâmplare, domnul Bernard e amestecat în viața mea. Fără să bănuiască, poate, el e cauza unei mari nenorociri ce mi s-a întâmplat. Înțelegeți acum că am tot motivul să aflu cine se ascunde sub acest nume de

împrumut?

— Veți avea tot timpul să-l întrebați personal, zise ea.

— Aşadar nu e mut?

Râsul argintiu al domnişoarei de Cernay răsună în noapte.

— Mut! ce idee!

— La drept vorbind, m-am îndoit şi eu. Dar când voi avea prilejul să-i vorbesc?

— Chiar în noaptea asta.

— Am să-l revăd?

— Îi veți fi iar tovarăş de drum.

— Unde am să-l conduc de data asta?

— Afară din Paris. Departe! Oh, zise cavalerul dezamăgit. Paladinul meu şovăie să mă asculte? Fără îndoială că nu! Dar depărtându-mă de Paris ...

— Mă îndepărtez de tot ce mi-e scump. Ea se prefăcu că nu prinde sensul adevărat, prea precis, al acestor cuvinte.

— Aveți ceva mai grabnic care vă reține?

— Nu e nimic mai grabnic pentru mine decât să vă slujesc.

— Atunci?

— Mă voi supune.

— Credeți-mă, e mai bine aşa. Sunteți căutat, după câte ați spus. Pentru ce? Nu ştiu. Fără îndoială, inamicul nostru comun are interes să pună mâna pe dumneavoastră. Trebuie să vă depărtați de el.

— Aveți dreptate, şi vă mulțumesc încă o dată.

— E timpul să me despărțim.

— Îmi pare rău!

— Am stat prea mult aici.

— Nimeni nu poate vedea, nici auzi.

— Mai ştii?

— Dar unde-l voi regăsi pe domnul Bernard?

— Aici. Peste două ore. Când va bate de patru să fiți în acest loc. Luați seama să nu fiți pândit sau urmărit. Calea trebuie să fie liberă.

— Am înțeles. Va fi liberă.

— Nici o imprudență. Adio! El o rugă:

— Va fi lung exilul meu?

— Câteva săptămâni, tocmai cât vă trebuie ca să fiți uitat.

— Şi când mă întorc, vă voi revedea?

Tulburarea tânărului o tulbură pe Claire.

— Da, zise ea încet.
— În acest caz, oricare ar fi pericolul misiunii ce-mi încredințați, orice mi s-ar putea ivi în cale, fiți sigură, mă voi întoarce.
Ca să-şi ascundă emoția, ea se smulse iute din strânsoare. Cavalerul îi văzu silueta delicată topindu-se între ziduri.

† Capitolul 15 – Carmelitele din strada Saint-Jacques

„Drace! îşi zise el, îndată ce portița din zid se închise. Ce să zic, te-ai lămurit acum, cavalere, nu ştii nici cine e domnul Bernard, nici cine e Zeița şi nici ... Vântul! Iată-te la mii de leghe de caseta ta! Dar ce importanță are: ştii cine e îngerul şi asta îți e de ajuns! Hei, steaua ta te duce să joci un rol în care rişti să-ți găureşti pielea, dar primeşti bucuros, căci rişti pentru cineva care merită osteneala!"
Apoi, cavalerul se depărtă de locul acela, ieşind prin strada Iadului.
Tocmai atunci, o poartă se deschidea în partea cealaltă a străzii, în zidul unei mănăstiri vecine. Doi oameni se furişară afară. Văzându-i, soldatul se fofilă într-o scobitură a zidului. Înfăşurați în mantii negre, cei doi necunoscuți trecură pe lângă el, mai să-l atingă.
— Prudență, scumpe domn, prudență! recomanda unul cu voce mieroasă.
— 'nțeles, mormăi celălalt. Credeți că am uitat aşa de iute consemnul?
Cavalerul nu mai putu auzi nimic, dar era destul ca să-i deştepte bănuiala. Din ascunzătoare, el îi auzi depărtându-se, apoi, dintr-odată, paşii lor nu se mai auziră.
„Au cotit în strada Noroiului"? murmură el neliniştit.
Scoțând capul din ascunzătoare, îi zări pe cei doi opriți la colțul străduței. „Oh, îşi zise el, îngerul avea dreptate, nu eşti în siguranță pe-aici".
Necunoscuții se despărțiră.
— Mai ales, nu scoate sabia din teacă! Tânărul nu auzi

cuvintele, dar văzu gestul.

— Drace, se pare că drumul nu va fi liber în noaptea asta. Un ceasornic bătu în turn ora două.

„Bun. Mai avem două ore". Şi, aruncând o privire bănuitoare înapoi, îşi zise: „Cred că e momentul să merg să-l caut pe Cyrano!"

În tot acest timp, nu departe de acolo, dincolo de ziduri, în grădină, se desfăşura o scenă cu totul deosebită. Pe o bancă de piatră, ascunsă într-un boschet de liliac, un cavaler şi o femeie, strâns înlănţuiţi, stăteau de vorbă. Cavalerul era domnul Bernard. Lăsase alături mantia şi talia lui era mai zveltă. Feminitatea care-l izbise pe Tancred se vădea încă mai mult. Femeia stătea în braţele sale, iar capul şi-l sprijinea pe umărul lui. O femeie? Nu! Ai zice mai degrabă o zeiţă, atât de sclipitoare era frumuseţea ei. Haina aspră de penitentă nu-i putea împiedica frumuseţea să nu izbucnească, nici să ascundă comorile unui corp sculptural, ale cărei linii pline şi armonioase se desenau sub cutele largi ale rasei. Mânecile largi ale hainei monahale lăsau să apară două braţe marmoreene, iar mâinile albe şi aristocratice păreau făcute pentru binecuvântare. Mâini de madonă sau de suverană, în faţa cărora trebuie să îngenunchezi cu respect şi cu supunere.

Totuşi, femeia aceasta plânge. Din ochii ei cereşti curg lacrimi. Cavalerul vorbeşte şi vocea lui e surprinzător de dulce:

— Îndură-te, stăpână, maiestate, fii vitează.

— O, nu, prea multe îmi apasă sufletul. Lacrimile acestea de mult le port în mine şi le stăvilesc. Lasă-le să curgă acum, când sunt singură cu tine ca odinioară. E atât de amar chinul meu!

— Draga mea, sărmana mea stăpână!

— Da, sunt atâtea motive ca să plâng. Tinereţea mea pierdută! Această tinereţe pe care mi-o reaminteşti şi care s-a dus fără să-mi lase măcar o amintire mângâietoare.

Cavalerul oftă trist. Ea urmă:

— Viaţa mea de azi... mai pustie încă, viaţa mea întunecată şi singuratică...

— Vă neglijează fără încetare?

— Dacă mă neglijează? E prea puţin spus.

— Vă bănuieşte şi acum? Vă chinuie cu gelozia lui urâtă?

— Mai mult decât atât.

— Vă urăşte?

— Vai, şi mai rău, mă dispreţuieşte.

— Dispreţuieşte o fiinţă care merită să fie adorată în genunchi?

— O, tu nu ştii ce chin îngrozitor este pentru o femeie să fie dispreţuită, să simtă mereu că bărbatul de care e legată pe viaţă e Ca un lucru neânsufleţit.

— Credeam că s-a apropiat din nou.

— În aparenţă. Dar îl simt la fel de indiferent, duşmănos chiar Când vine la mine, întorcându-se de la vânătoare, inima mi se strânge ca la apropierea unei nenorociri. Abia binevoieşte să observe că sunt de faţă, sau, dacă mă priveşte, ochiul lui e de gheaţă.

— Nefericitul! Inima i s-a uscat şi nu mai are într-însul simţire omenească.

— Asta e viaţa mea. Iată ruşinea pe care o îndur în faţa lumii... Cavalerul se aplecase la genunchii nefericitei, un licăr de milă

sclipea în ochii săi. El zise:

— Suverana mea prea iubită, scumpa mea stăpână, cât de veselă şi încrezătoare eraţi când v-am părăsit, şi cum vă găsesc la întoarcere, după şaisprezece ani de despărţire, zdrobită de durere şi umilire, disperată şi tristă.

Doamna se desfăcu din îmbrăţişare.

— Să lăsăm asta, zise ea. Am vorbit prea mult despre mine şi despre durerile mele. Dar tu, la câte primejdii te expui venind aici, din exil! de când ai pus piciorul pe pământul acesta, mă gândesc mereu la o nenorocire ireparabilă. Dacă ei ar bănui prezenţa ta, dacă ar putea ghici cine se ascunde sub numele acesta de împrumut... Ah, tremur pentru tine... tremur pentru mine!

— Ştiţi că trebuia să vă văd. Aveam motive prea puternice ca să dau îndărăt în faţa oricărei primejdii. Nu aţi înţeles aceasta acordându-mi întrevederea?

— Da, ţi-am acordat-o pentru că te ştiam în stare să încerci şi imposibilul ca să mă vezi; pentru că mă temeam de nebuniile cele mai îndrăzneţe ale sufletului tău aventuros. Ţi-am acordat-o ca să te rog să pleci înapoi fără întârziere, să nu-ţi pui în primejdie libertatea şi viaţa... şi, poate, liniştea şi onoarea mea.

Gentilomul se ridicase. Ferm, el scutură capul:

— Aşadar, nici după şaisprezece ani nu m-au uitat.

— Nu, ei nu te uită: nici stăpânul, nici valetul. Tu eşti

pentru ei întruparea vie a trecutului meu.

Pe buzele cavalerului flutură un surâs sarcastic, ca o săgeată zburând din arcul întins al gurii.

— Au dreptate, nici eu nu-i uit.

Penitenta tremură. Cavalerul sta în fața ei amenințător. Frumoasele lui trăsături, pe jumătate feminine, căpătaseră o expresie ciudat de sălbatică. Părea un înger rebel. El continuă cu o voce tremurând de mânie stăpânită:

— Da, îmi amintesc. Două făpturi mi-au fost dragi şi pe amândouă le-au lovit crunt, fără milă. Cei mai frumoşi şi mai viteji gentilomi, floarea nobilimii Franței au secerat-o. Toți, toți prietenii mei: Chalais, Boutterville, de Marillac, Montmorency au înroşit cu sângele lor generos podeaua eşafodului. Pe mine m-au exilat, m-au prigonit, dar măcar nu m-au putut doborî. Din fundul exilului meu, rămân în picioare, înfruntând furia lor neputincioasă.

— Linişteşte-te, ai milă. Mânia ta mă înspăimântă.

— Sunt şaisprezece ani de când mă fugăresc. De şaisprezece ani rătăcesc la întâmplare din oraş în oraş, din țară în țară.

— Îndură-te.

— Şaisprezece ani de ispăşire pentru crima de neiertat că v-am iubit.

— E adevărat. Totuşi ei, lovindu-te, mă urmăresc pe mine.

— Nu-mi pasă. N-au putut zdrobi energia mea. De şaisprezece ani, oriunde m-a alungat capriciul lor crud, am semănat ura şi răzbunarea. M-au exilat în Spania şi am ridicat acolo un colos împotriva lor: pe Olivares. În Lorena, ducele Carol s-a arătat un vasal mai credincios mie decât suzeranității lor. În Flandra, arhiducesa ține cu mine, împreună cu generalii săi: Lamboy şi Mettermich. În Anglia, prin Montaigu şi prin Holland, prietenii mei, am atras de partea mea pe regele Carol. Iată opera mea! Nu mă uită ei, dar nici memoria mea nu e mai prejos.

Penitenta, înfricoşată de atâta mânie, murmură:

— Tu vorbeşti aşa?

— Ei au voit-o, continuă violent cavalerul. Ei n-au iertat pe , nici unul dintr-ai mei, nici pe mine. N-au dreptul să aştepte de la mine îndurare. A sunat ceasul ispăşirii pentru ei. Azi mă ridic din mormântul unde ei cred că m-au îngropat. Martor al unui trecut sângeros, îi acuz. Supraviețuind atâtor victime, eu cer răzbunare pentru toți. Asupra ucigaşului

triumfător, chem mânia oamenilor şi a lui Dumnezeu.

Penitenta se ridicase în picioare. Ridică mâna poruncitoare şi zise:

— Taci! Uiți în fața cui vorbeşti... uiți cine eşti! Arhanghelul revoltat zâmbi mândru şi răspunse netulburat:

— Nu, nu uit nimic. Ştiu că vorbesc Maiestății Sale Ana de Austria, Infantă de Spania şi regină a Franței.

Regina se calmă, brațele îi căzură şi ea se lăsă din nou pe bamca de piatră. Mândrul cavaler se apropie de ea şi adăugă, foarte încet:

— Îmi dau seama ce sunt astăzi: un gunoi, o ființă sărmană, singură şi slabă, fără rang, fără familie, fără patrie, izgonită, rătăcitoare. Dar, înainte de orice, nu pot uita că în vinele mele curge sângele Rohanilor, sânge regal din Britania şi că port coroana ducală a prinților loreni. Nu are importanță ce sunt astăzi. În vremea când bărbații se închină înaintea ucigaşului triumfător, trebuie ca femeile să se ridice şi să lucreze. Nu, maiestate, nu uit că sunt doar o femeie! Dar această femeie se cheamă Marie de Rohan-Monbazon, ducesă de Chevreuse.

Ah, dacă Tancred ar fi putut să audă acest răspuns, cât de mirat ar fi fost! Dar nu-l putu auzi, căci se afla în afara zidurilor şi sta de vorbă cu domnişoara de Cernay.

Numele Marie de Rohan, pronunțat cu voce tare, o sperie pe regină:

— Pentru Dumnezeu, o imploră ea, ia seama!

Ducesa de Chevreuse, căci ea se ascundea sub numele domnului Bernard, urmă cu un accent de neclintită voință:

— Înțelegeți-mă, regina şi prietena mea. În sarcina pe care mi-am luat-o, nimic nu mă poate face să dau înapoi. Azi mai puțin decât oricând. Căci cei şaisprezece ani de luptă subterană îşi arată în sfârşit roadele. De aceea am şi venit aici şi vă stau în față.

— Ce aştepți de la mine? zise regina neliniştită.

— Aştept sprijin!

— Nu, nu, nu vreau să aud şi nici să ştiu mai mult.

— Regină, ascultați-mă. Răzbunând victimele noastre scumpe, pe toți cei căzuți în lupta noastră, pe dumneavoastră vă răzbun.

Vă slobozesc de jugul de umilință care vă apasă grumazul.

— S-a vărsat prea mult sânge pentru mine... nu mai vreau! Umilirea şi durerea mea le primesc ca pe o pedeapsă.

Eu le aduc în fața lui Dumnezeu, ca semn al căinței mele... ca ispăşire a greşelilor mele trecute.

— Care greşeli, sărmană suverană? Aceea de a fi respinsă, urâtă şi dispreţuită de rege? Aceea de a fi respins ca pe o injurie dragostea îndrăzneaţă a cardinalului roşu, omul de fier care cutează să întindă asupră-vă mâna pătată de sângele celor ce vă fuseseră credincioşi?

— Nu, zise Ana încet, vina mea e că am uitat deseori că eram regină a Franţei şi am aţâţat la răscoală contra acelui care, oricâte păcate ar avea, rămâne totuşi suveranul, regele meu.

— Dar chiar el v-a silit, zise vehement ducesa. El v-a împins, prin dispreţul lui injurios, prin bănuielile lui crude.

— Taci!

— Prin gelozia lui nedreaptă şi sălbatică.

— Taci, îţi spun! Numai tu n-ai dreptul să vorbeşti aşa. Doar tu ştii că n-a fost o închipuire a regelui, în gelozia şi în bănuielile lui.

Regina păru copleşită de amintirea unei ruşini secrete. Marie de Chevreuse înţelese. Tăcu o clipă. Apoi alungă cu un gest violent această apăsătoare amintire şi spuse pe un ton de reproş:

— Nu mă aşteptam să o regăsesc pe regina mea atât de mult schimbată, ca să-şi renege prietenii şi să binecuvânteze braţul care a lovit-o.

— Nu, Marie, nu reneg tinereţea mea. Ţi-am dovedit-o deschizându-ţi inima mea tristă, ca în zilele frumoase de odinioară. N-am uitat atâtea zile fericite petrecute împreună, nu ca o regină cu slujitoarea ei, ci ca două prietene, ca două surori. Adesea, în ceasurile de singurătate, îmi vin în minte acele clipe binecuvântate, când nu eram decât două copile nebunatice, alergând de mână pe sub copacii din Fontainebleau, sau pe pajiştile de la Chantilly.

— Ana, prietena mea dragă, de ce refuzi atunci să mă asculţi?

— Pentru că-mi amintesc acum acele jocuri uşuratice care au sfârşit în lacrimi, în remuşcări, în sânge.

Regina tăcu, mâhnită. Confidenta sa îi şopti la ureche:

— Atunci, trebuie să vă amintiţi şi de acela care a închinat frumuseţii voastre cultul cel mai sincer şi cel mai adânc; de cel care v-a iubit aşa cum se iubeşte o regină, cum se iubeşte o sfântă şi care a murit din pricina asta. Vă amintiţi de lordul Buckingam?

Ana tresări. Ea zise:

— Taci! Regina nu vrea să audă cuvântul acesta. Şi adăugă: Dacă în nebunia tinereţii mele, am putut uita pentru o clipă datoriile mele de suverană, am răscumpărat această clipă de pierzanie printr-o ispăşire lungă şi crudă.

Ducesa o întrerupse vehement:

— Iar el a plătit cu sângele lui. Şi n-a crezut că preţul ar fi prea scump.

Lacrimi se iviră în ochii reginei. Ea-şi acoperi faţa cu mâinile.

— Oh Marie, de ce redeştepţi această amintire îngrozitoare?

— Nu se cade ca el să se şteargă vreodată din memoria voastră. Sângele unui om s-a vărsat pentru voi şi acest sânge nu a fost răzbunat.

— Îmi sfâşii inima!

— Trebuie, pentru că aţi putut uita.

Regina asculta acum, învinsă, stăpânită de voinţa inflexibilă a prietenei sale.

— Ştiu cât vă par de crudă, de necruţătoare. Dar m-aţi silit. V-am spus-o: nu mai pot da înapoi, trebuie să-mi îndeplinesc misia până la capăt, chiar de-ar fi să vă sfâşii inima greu încercată. Ascultaţi-mă dar: ajung la ţinta mea: ochiurile urzite cu multă greutate şi răbdare în tristul meu exil, se strâng asupra prăzii, cuprinzând-o într-o reţea de fier. Inamicul vostru este în mâinile noastre. Împotriva lui, eu am strâns mănunchi toate urile răzleţe: Lorena, Anglia, Spania. Un semn doar şi furtuna se abate asupra lui, îl smulge din rădăcini şi îl duce la vale. Numai regina poate da acest semn şi am venit aici să v-o cer.

Regina o opri cu un gest:

— Cum îţi închipui?... Eu, soţia regelui Franţei?

— Pentru el, înaltă doamnă, pentru rege însuşi trebuie să lucraţi. E timpul să fie scos de sub jugul ruşinos care l-a strivit atâta timp.

— Eu, să ajung o răzvrătită?

— Franţa întreagă vă stă alături. Regele însuşi e un rebel, care a făgăduit lui Cinq-Mars că se va debarasa de Cardinal. dealtfel, nu vă rămâne decât să alegeţi: sau cu acei care vă iubesc, împotriva duşmanului neînduplecat... sau cu el, împotriva prietenilor voştri, împotriva celor care au murit pentru voi, împotriva aceluia, singur în lume, care v-a iubit.

— Ce vrei de la mine? zise regina, la capătul împotrivirii.

— Un cuvânt, un semn de adeziune: semnătura pe o scrisoare.

— Şi scrisoarea?...

— Un curier o va aduce din Sedan.

— Către cine este îndreptată?

— Către arhiducesă, căreia i-o voi preda eu. Ana avu o ultimă revoltă.

— Nu, nu vreau. Nu pot să semnez aşa ceva.

— Fie. Iertaţi ofensa adusă maiestăţii voastre.

— Da, iert totul, pentru ca şi Dumnezeu să mă ierte la rându-i.

— Iertaţi-i şi pe ucigaşii slujitorilor voştri?

— Îi va judeca Dumnezeu.

— Îndurarea voastră suverană iartă oare pe toţi duşmanii, inclusiv pe ucigaşii lordului Buckingam?

— Da, şi pe aceştia.

— Gândiţi-vă că în clipa asta el vă aude şi vă judecă. El cântăreşte dragostea pe care i-o daţi, în schimbul dragostei sale. Prin vocea mea, el repetă ultimul cuvânt pe care vi l-a trimis de pe patul de moarte: Remember, aduceţi-vă aminte!

Regina încercă să se ridice şi să fugă, dar picioarele n-o ascultau. Ducesa urmă:

— Amintiţi-vă, amintiţi-vă de Amiens. Ana tremura. .

— Era într-o grădină ca aceasta, îmbălsămată de mirosul florilor. Era chiar pe la ora asta, când natura e mai frumoasă şi aerul mai blând. Era înainte să plece, pentru totdeauna. Fără să ia cu el un cuvânt de consolare, o amintire, o mângâiere, în schimbul pasiunii adânci pe care v-a dăruit-o credincios... pe undeva, aproape, două fiinţe care se iubeau cu toată puterea tinereţii, lordul Montaigu şi prietena voastră, ducesa de Chevreuse.

— Ei erau liberi s-o facă. Maiestatea regală nu-i împiedica.

— Dragostea te face generos. Noi jurasem că nefericitul nostru prieten nu va pleca trist, fără să vă fi putut spune, pentru ultima oară, toată patima care-i ardea sufletul şi fără să ducă cu sine încredinţarea că inima voastră îi răspundea în taină.

— Oh!

— Acolo, sub oblăduirea complice a nopţii, în momentul suprem al despărţirii, regina ştiu să nu fie decât o femeie, cu toate slăbiciunile şi graţiile ei.

— Taci, taci!

— Nu regretați, doamnă! Dragostea înfrumusețează și înnobilează tot ce atinge. Bărbatul care o iubea era demn de regină.

— Dar apoi, apoi, întrerupse Ana, după această noapte aşa de dulce şi de crudă totodată, după această unică noapte de neuitat, pe care rând pe rând am binecuvântat-o şi am blestemat-o, a cărei amintire obsedantă o păstrez în mine, neştearsă dacă plâng de bucurie sau de ruşine...

— După aceea!? Ce interesează? An iubit! Asta e!

— O, Marie, după aceea... tu ştii bine.

Şi regina tăcu; înfiorată, cu ochii închişi, ea părea că retrăieşte ceasurile de chin şi de spaimă.

Doamna de Chevreuse, aplecată asupră-i, murmură:

— De ce tremurați? Ceea ce s-a întâmplat mai târziu nu ştie nimeni. E taina noastră şi ea e bine păstrată. Lordul Buckingam a murit şi ducesa de Chevreuse va muri cu buzele pecetluite.

Ana luă mâna prietenei sale:

— Am fost vinovată, înțelegi prea bine. Şi Dumnezeu m-a pedepsit aşa de crud. El m-a lovit de două ori: în acela pe care l-am iubit şi în acel...

— Credeți că Dumnezeu v-a lovit? întrerupse doamna de Chevreuse. Nu cumva v-a lovit un om plin de orgoliu şi de ambiție?

— Cardinalul?

— Da, Cardinalul! Mâna asasinului lui Buckingam a fost înarmată de alții, de complici necunoscuți.

— Care?

— Oh, am cercetat mult timp, lordul Montaigu şi cu mine, dar în zadar.

— Vezi?

— Aşteptați!... Aceşti complici există. Mâna lor sinistră şi criminală se regăseşte În altă crimă: uciderea lui Felton. Dar asasinatul ducelui nu le astâmpărase setea de răzbunare.

— Ce spui?

— A urmat o a doua crimă. O crimă mai îngrozitoare şi mai laşă.

Regina se ridică cu o sforțare. Privirea ei fremăta de nerăbdare.

Doamna de Chevreuse păru că şovăie, apoi se hotărî:

— Trebuie să ştiți totul acum şi veți vedea apoi dacă aceşti necunoscuți şi instigatorul lor merită îndurare. Au trecut şaisprezece ani de când nu ne-am întâlnit şi poate că

nu ne vom mai revedea, trebuie să vă spun adevărul.

— Vorbeşte, îngăimă Ana cu buzele îngheţate.

— Ura nemiloasă a duşmanilor săi l-a urmărit pe lord până dincolo de mormânt: sângele lui a curs a doua oară.

Regina se clătină, dar, printr-un efort de voinţă, îşi reveni.

— Nici sfânta inocenţă n-a aflat îndurare la ei.

— Oh, ghicesc... copilul... sfârşeşte, ai milă!

— Copilul... lordului Buckingam.

Un strigăt sfâşietor porni din inima Anei de Austria:

— A murit?

— Îndată după asasinarea tatălui său a dispărut.

Regina oftă adânc. se clătină palidă ca o moartă. Ducesa se repezi, o sprijini în braţe. Ea şopti:

— Doamnă! Ana... draga mea!

Dar regina nu mai răspundea. Corpul său căzuse, moale, pe banca de piatră.

† Capitolul 16 — Prima întâlnire dintre d'Artagnan şi Cyrano

Cele două personaje care îl alarmaseră pe cavaler se despărţiră în colţul străzii Iadului. Unul se îndreptă spre bariera de Miazăzi, celălalt intră hotărât pe strada Noroiului.

— Drace! Nu era nevoie de atâtea instrucţiuni, mormăi el, abia dibuind drumul. Numai satana ar putea să tragă sabia în locul acesta.

Pipăind mereu zidul, d Artagnan ajunse până la poarta mănăstirii pe care o simţi cu mâna. După aceea căută o firidă ca să se adăpostească de vântul rece al nopţii, descoperi o scobitură în zid, se ghemui într-însa şi se înfăşură peste urechi în mantia lui largă. Cuibărit aici, mormăi:

— Blestemat consemn! Aşa ceva te aşteaptă numai în serviciul domnului Cardinal şi al diabolicului său Mazarini. Ce trai tihnit şi cât de plăcut pentru un muşchetar!

În acest timp, cavalerul Mystere grăbea spre centrul oraşului. După şirul beţivanilor pe care-i întâlnea în cale află

iute drumul spre „Gogoaşa de Molift”.

O mai fi acolo Cyrano? îl lăsase scriind la repezeală versuri în fața lui Saint-Amant care se ghiftuia şi a lui Linieres, care scurgea sticlele. Aceste grave ocupații îi puteau ține locului. Gândul că ar putea fi nevoit să-l caute pe Cyrano acasă, în strada Grénclail, îl speria pe cavaler. De aceea oftă uşurat când zări, în fundul sălii întunecate de fum şi aproape pustie acum, cele trei siluete binecunoscute.

În mijlocul scaunelor răsturnate, al meselor încărcate de resturi şi de sticle golite de conținutul lor, veselii tovarăşi se țineau bine, asemeni ultimei cazemate într-un câmp de bătălie devastat. Când spuneam că se țineau bine, e un fel de a vorbi. De fapt, Linieres, surprins la datorie, adormise cu paharul în mână, iar Saint-Amant, cu un surâs înflorit pe buze şi cu ochii închişi, părea pradă unui vis îndepărtat, după toate semnele de natură gastronomică. Numai Cyrano veghea încă: bântuit de inspirație, el tot mai scria pe hârtie, pe un colț de masă.

Cavalerul alergă drept la el şi, în două vorbe, îl puse la curent cu situația. Îl găsise pe domnul Bernard: mai mult, îl condusese la mănăstire, unde-l aştepta o zeiță. Naşa lui îi ordonase să vegheze la siguranța acestui însemnat personaj şi mai ales să alunge pe orice nepoftit din strada Noroiului. Venea acum să ceară prietenului său să-l însoțească şi să-i dea, la nevoie, o mână de ajutor.

Nu crezu potrivit să vorbească poetului despre bănuielile sale privind pe Cardinal, nici de cursa în care era cât pe aci să cadă. Ştiind că Cyrano nu iubea politica, el evita prudent să îndrepte convorbirea într-acolo.

Poetul se sili la început să priceapă lămuririle dezlânate ale tânărului său prieten, dar cu fiecare cuvânt ceața se îngroşa mai mult şi renunță să mai priceapă ceva: problema părea prea încurcată. Îndată ce cavalerul sfârşi, el se ridică brusc de pe scaun.

— În rezumat, ai nevoie de mine!

— Singur, mă tem că n-am să pot face față.

— Destul. Nu mai spune nimic, sunt al tău.

El îşi încinse cureaua, îşi aruncă pe umeri mantia şi pălăria pe cap. „Bravo! gândi cavalerul. Iată un prieten adevărat. Nu trebuie să-l rogi de două ori”.

Cyrano era de acum la uşă.

— Unde mergem?

— În strada Noroiului.

— La Carmelite?

— Întocmai.

— Bun! Când trebuie să fim acolo?

— Înainte de ora patru.

— Perfect! Voi avea timp să-mi termin balada pe drum.

— Ce baladă?

— O capodoperă pe care o am în minte. Ți-o voi citi mâine de dimineață. Vei vedea!

Cu aceste cuvinte, ieşiră din taverna pustie.

— Brrr! tremură poetul. Vântul pişcă bine în noaptea asta.

— Ne vom încălzi pe drum, zise cavalerul.

— Şi mânuind spada, adăugă vesel Cyrano.

— Mânuind spada?

— Desigur. Dacă nu va fi liberă calea, va trebui să o curățim! Şi acum tăcere! Am găsit una!

— Ce anume una?

— O rimă!

Prietenii făcură deci drumul în cea mai desăvârşită tăcere. În acest timp, victimă a consemnului, d'Artagnan continua să rebegească de frig pe străduță, să cârtească împotriva Cardinalului şi a abatelui. Blestemele şi le îndrepta acum şi împotriva mănăstirilor şi a acelora care făceau vizite pioase în timpul nopții şi, în nefericirea sa, se mângâia cu cuvintele poetului latin:

„Tantum religio potuit saudere malorum"

Ah, de l-ar fi auzit abatele Aramis! Treptat sunară sferturile, jumătățile, orele melancolice, fără să se întâmple nimic. Muşchetarul începea să simtă că pânda asta interminabilă este zadarnică. Ca să se încălzească, se plimba de-a lungul străduței fără să se depărteze însă de poarta pe— care o păzea.

Tocmai suna ora trei şi jumătate, când auzi paşi pe strada Iadului. Muşchetarul se opri şi ciuli urechea. Nici o îndoială: veneau oameni înspre el. Iute puse mâna pe mânerul săbiei, dar îşi aduse aminte de jurământ. Se înfăşură în mantie şi se ascunse în firidă. pe aproape de el trecură două umbre, fără să-i ghicească prezența.

O voce tinerească răsună în linişte.

— Iată-ne ajunşi! Nici țipenie! Totu-i bine. Un timbru bărbătesc trâmbiță:

— Numai de n-ar fi aşa de întuneric. Nu-ți poți vedea nici vârful picioarelor.

— Frumos timp pentru treburile noastre.

— Cavalere, tu care stai bine cu stelele, roagă-te să lumineze ceva mai tare.

D'Artagnan auzi apoi cum cineva ciocănea uşor în poartă. „Dau de veste că au venit”, gândi el.

Printr-o ferăstruie, o voce dulce întrebă:

— Sunteți dumneavoastră, cavalere?

— Da, eu sunt.

— Nu v-a ieşit nimeni în cale?

— Nimeni. Calea e deschisă.

D'Artagnan zâmbi în ascunzătoarea lui.

— Intrați! E nevoie de dumneavoastră.

„Bine gândi muşchetarul. Consemnul meu e să supraveghez ieşirea. Intrarea nu mă priveşte”.

— Aşteptați o clipă. Nu sunt singur.

— Cine vă însoțeşte?

— Sunt şi eu aici.

O a treia umbră se profila, lângă cele două, în raza de lumină care bătea în stradă dinlăuntrul grădinii. D'Artagnan îi vedea. Când îl văzu apărând pe cel de al treilea, fu cât pe aci să izbucnească în râs. Profilul acestuia, fantastic ca al unui drac ivit dintr-o cutie, avea un nas cât toate zilele!

— Da, sunt aici, frumoasă domnişoară. Puteți încredința pe domnul Bernard că e bine păzit.

— În acest caz, vă vom lăsa de pază, zise fata râzând. Îngăduiți să vă răpesc pe cavaler?

— Fără îndoială. El nu mi-ar ierta-o dacă m-aş împotrivi.

— Adio! Nu vă temeți de fantome!

— Gasconii nu se tem de nimic. Portița se încuie la loc.

„Plăcut intermezzo! îşi zise d’Artagnan. Mazarini mi l-a trimis pe caraghiosul ăsta ca să mă amuze puțintel”.

Din acest moment, d’Artagnan nu mai făcu nici o mişcare. Straja inamică se plimba pe lângă el. Trecu un sfert de oră. Imobilitatea de statuie începu să-l amorțească. Îl auzea pe duşman repetând silabe şi cuvinte fără înțeles ca şi cum ar fi dorit să le cântărească.

„Ticălosul”, mormăi d’Artagnan.

Mai trecu un timp. Lui d'Artagnan începu să-i fie frig. Un fior înghețat îl străbătu din creştet până-n tălpi. Cyrano trecu atât de aproape de el încât îl atinse. Dar, în concentrarea lui adâncă, poetul nu băgă de seamă. El încerca două rime a căror potrivire îl mulțumea.

D'Artagnan fu cuprins de o toropeală dureroasă. El îşi

adună puterile, hotărât să se supună până la capăt ordinelor stăpânului. Dar puterea destinului era mai tare. Era scris ca Cyrano să se întâlnească cu d'Artagnan. Acesta simţi o gâdilitură în nări şi, deodată, muşchetarul strănută cu zgomot mare.

Instinctiv, Cyrano luă poziţia în gardă şi strigă:

— Cine-i acolo? Nimeni nu răspunse;

— Hei, ce mai minune! Un strănut venit din cer! Răspunde, cine eşti?

Dar nici acum nu veni nici un răspuns. Cyrano scânteie un amnar şi îl văzu pe străin:

— Vă salut, domnul meu, zise el cu o politeţe încântătoare. D'Artagnan rămase de cremene la această politeţe. Numai că fu nevoit să strănute din nou...

— Să vă fie de bine, zise Cyrano. Dar omul se încăpăţâna să tacă.

— Pe legea mea, domnule, urmă Cyrano, dacă n-aţi luat vreun praf special pentru strănutat, trebuie c-aţi răcit straşnic. Nu e bine să staţi nemişcat. Dacă aţi vrea să faceţi o mică plimbare, v-ar prinde bine.

Tăcere.

— Hei, prietene, sunteţi mut? Un nou strănut răsună.

— Vedeţi bine: strada asta e răcoroasă al dracului, suflă un vânt primejdios.

Apoi, părăsind tonul zeflemist, Cyrano continuă cu o vagă ameninţare:

— Dacă vă veţi îndârji să staţi pe loc, vă veţi găsi moartea aici, de data asta, poetul lovise la ţintă. Umbra păru că se mişcă.

— În sfârşit! Piatra se însufleţeşte! Mă simt ca Pygmalion.

— Sunteţi gascon? întrebă străinul.

— Gascon din Gasconia! Asta înseamnă că am sângele iute şi că-mi place să fiu înţeles când vorbesc: Fiţi bun şi cedaţi-mi locul, vă rog.

Dar necunoscutul nu se clintea.

— Ştiţi că gasconului nu-i place să vorbească de două ori.

— Ştiu, zise celălalt. Şi eu sunt gascon.

— Foarte bine. În cazul acesta ne vom înţelege fără multe vorbe. Nu doriţi să me depărtăm de aici? Vom avea prilej să ne încălzim.

— Aş face-o cu plăcere. Oricând asemenea invitaţie m-ar

încânta. Pentru un moment însă alte treburi mă rețin pe loc. de aceea îngăduiți-mi să o refuz. Vă las să mergeți singur.

— Ah! Dumneavoastră spionați, domnule!

Deodată d'Artagnan nu mai simți frigul. Sângele îi răpăi în urechi. Dar se stăpâni şi foarte amabil, replică:

— Cum ați spus? A spiona, iată un cuvânt pe care nu-l cunoaştem în Gasconia.

— Domnule, să nu lungim peste măsură gluma. Scurt: unul din noi e de prisos aici.

Acestei provocări directe, muşchetarul nu-i răspunse. Îşi răsuci nervos mustața şi gândi: „Mare satană, eşti Mazarini"!

— Bănuiesc că sunteți om de onoare, continuă Cyrano şi mai provocator. Parcă țineți pe şold ceva ce seamănă a sabie. Sper că nu e doar pentru paradă.

Cu o voce tremurătoare, d'Artagnan zise:

— Plecați de-aici!

— Bucuros, dacă vreți să mă urmați.

Dar muşchetarul deveni din nou stăpân pe el însuşi. se hotărî să nu mai scoată o silabă. Dezamăgit, poetul mormăi:

— Hotărât, nu e om, ci vreo moluscă perfecționată. Trebuie să-l pun la respect pe țopârlanul ăsta.

† Capitolul 17 – Un duel neobişnuit

Înfuriat de atitudinea calmă a adversarului său, Cyrano continuă:

— Se pare că domnul e răbdător.

— Foarte, zise cariatida.

— Poate că domnul se teme să nu-şi strice mantia sau să nu-şi găurească tunica, costă cam scump, nu-i aşa?

— Scump, răspunse ecoul.

— Sau poate sabia domniei sale are plămânii tot aşa de slabi ca ai stăpânului şi-i e frică să nu pătimească de răcoarea nopții.

— Chiar!

Cyrano îşi pierdu răbdarea. se gândi: „Acest automat n-are nici un punct sensibil? Nimic! Îmi voi isprăvi toate săgețile

împotriva unei pietre nesimțitoare."

În această clipă, timbrul grav al orologiului se auzi de trei ori. „Una, două, trei! Slavă Domnului că mai am un sfert de oră", suspină poetul.

Momentul suprem se apropia. Peste puțin, cavalerul şi însoțitorul său vor ieşi. Trebuia, cu orice preț, să îndepărteze pe acest martor inoportun, care nu era pus acolo fără scop. Orice ar fi, trebuia să sfârşească. De aceea el zise aspru:

— Gata, am glumit destul. Să terminăm!

Cu dinții strânşi el merse asupra lui d'Artagnan, care aştepta, mereu nemişcat.

— Ieşi de aici! Dacă nu ...

Mâna ridicată a poetului n-apucă să cadă. Un pumn de fier o prinse şi o ținea.

— Fiți calm! se auzi vocea locotenentului, tremurând uşor. Cu un salt înapoi, Cyrano se desprinsese din strânsoare. În

mişcarea de apărare a soldatului, mantia se dădu la o parte şi ochiul poetului văzu că pe tunica lui era brodată o cruce.

— Un muşchetar!

Atunci dădu atacul cu tot avântul. se năpusti spre el şi-i şuieră turbat:

— La dracu! Răbdarea dumitale nu mă mai miră, voinice! Dumneata eşti muşchetar.

Pălmuit de această ironie, d'Artagnan tremură din cap până-n picioare:

— ce vreți să spuneți?

— Vreau să spun că sunt şi eu cadet în gardă, şi că nu s-a pomenit ca un biet soldățoi să țină piept unui cadet din Gasconia.

Asta era prea mult. Viteazul locotenent putuse să înghită, cu greu, insultele personale, ironia persiflantă, duiumul de provocări ... de data asta insulta nu era îndreptată către el. Ea atingea onoarea corpului de care aparținea şi era mândru. Ca o palmă, insulta nu lovea numai în obrazul lui, ci şi în acela al camarazilor săi de azi şi de ieri. „Aramis, Porthos, Athos, insultându-mă pe mine, vă atinge şi pe voi!"

Ca fulgerul, trase pe jumătate sabia. Apoi se stăpâni brusc şi o vârî la loc.

„Am jurat", murmură el.

Cyrano aştepta, insolent şi provocator. Deodată

muşchetarul surâse. Omul de piatră se însufleţi. Buzele i se încreţiră enigmatic, un licăr de răutate fulgeră în ochii săi. El zise scurt:

— Haidem!

— În sfârşit, suspină Cyrano.

La câţiva paşi de acolo, cei doi cotiră după colţul zidului. Din locul acela întunericul nu le îngăduia să vadă poarta. Râzând în sinea lui, poetul scoase sabia. D'Artagnan îşi scoase mantaua lungă şi era de-acum în gardă. Cei doi duşmani abia se zăreau unul pe celălalt.

— Aşa mai zic şi eu! zise Cyrano, iată o întâlnire originală. Nu se văd nici săbiile.

— Nu-i pagubă, zise muşchetarul. Nu se văd, dar se simt în schimb.

Şi duelul începu.

Înapoia zidului, în grădina Carmelitelor, scena tragică dintre regina Ana de Austria şi ducesa de Chevreuse era pe terminate. Revenindu-şi din leşin, regina bâigui:

— Copilul, fiul lordului Buckingam, dispărut!

Lacrimi îi curgeau în râuri nestăvilite, pe obraji. Îşi puse mâinile peste faţă şi spuse:

— E înspăimântător!

Marie de Chevreuse se lăsase lângă genunchii ei şi o sprijinea.

— Curaj, regină! Nu e nici un semn că ar fi murit.

— Vai, îl vor fi omorât, cum au făcut şi cu tatăl lui! Apoi, redobândindu-şi energia, ea zise cu hotărâre:

— Vorbeşte! Vreau să ştiu tot adevărul acum. De şaisprezece ani sunt umilită. Am dreptul să cunosc tot adevărul. Nici o minciună, nici o reticenţă. Aşa voiesc!

— Întrebaţi, regină. Eu voi răspunde.

Regina îşi trecu palma peste frunte, ca să-şi pună gândurile în ordine.

— Da! ce s-a întâmplat cu mica făptură pe care Guitaut a dus-o lordului Buckingam?

— Lordul a primit copilul din mâinile acestui slujitor loial.

— În taină?

— În cea mai mare taină. Chiar în seara când sosi la Londra, Guitaut îl încredinţa celui mai fidel servitor al lordului, un irlandez anume Patrik.

— Şi apoi?

— La porunca lordului, Patrik îl duse pe copil în braţe în

Scoția, la castelul Kildar, unde trebuia să fie crescut departe de Curte şi de privirile indiscrete. Acolo, copilul fu protejat de prietenii tatălui său: lordul Argus Mac Diarmid şi fiul său, lordul Mac Legor.

— Oamenii aceştia erau siguri?

— Erau obligați față de lord. El îi crescuse şi îi îmbogățise şi putea să se sprijine pe recunoştința şi devotamentul lor orb.

— Şi ce s-a mai întâmplat?

După o scurtă pauză, ducesa vorbi, cu infinite precauțiuni.

— Atunci veni ceasul groaznic în care lordul Buckingam căzu răpus de pumnalul asasinului.

— Copilul avea trei ani?

— Da, trei ani. El a rămas singur pe lume.

— Şi nu-l proteja nimeni?

— Cum nimeni? zise ducesa pe un ton de reproş.

— Sunt nedreaptă. Ştiu că lordul Montaigu şi cu tine mi-ați făgăduit din ziua aceea să vegheați asupra lui.

— Vai, era deja prea târziu. Când lordul Montaigu a ajuns în Scoția, lordul Diarmid şi fiul său erau disperați. În munții acelei țări se deslănțuise o furtună îngrozitoare, care provocase incendierea pădurilor, surpări, inundații neaşteptate. În noaptea precedentă, în cursul unei asemenea furtuni, copilul şi devotatul Patrik dispăruseră.

— Doamne, Dumnezeule! Au murit împreună!

— Nu! Nu s-au găsit nicăieri cadavrele lor.

— Au fost răpiți atunci? Nu mă minți.

— Nu, regină.

— Iartă-mă, am fost de atâtea ori înşelată.

— Trebuia! Nimeni nu trebuia să cunoască adevărul. Era, cum ştiți, secretul nostru.

— Da, da, ai dreptate. Dar, în acest caz, trebuia încercat totul pentru a fi găsiți, să fi scotocit cerul şi pământul ca să fie luați acasă, dacă erau vii, iar de erau morți, trebuiau răzbunați.

— Regină, v-am spus-o deja, lordul Montaigu şi cu mine n-am cruțat nimic ca să dăm de urma celor dispăruți şi a duşmanilor lor. Cerul nu ne-a ajutat să izbutim. Azi nu cunoaştem nici pe răpitorii copilului, nici pe asasinul tatălui.

Ana îşi plecă învinsă capul şi murmură amar:

— Să fii regină şi să nu poți face nimic pentru cei ce-ți sunt dragi!

O lumină palidă începea să apară spre răsărit. Nu era încă aurora ci nişte lumini firave care, precedând-o, vărgau cerul noros. Marie de Chevreuse se ridică în picioare.

— Regină, a venit timpul să ne despărțim.

La capătul aleii apăruseră siluetele tinereşti ale celor doi: Claire şi cavalerul Mystere.

Zărindu-le, regina se ridică deodată, pradă unei exaltări violente.

— Da, şopti ea. Aveai dreptate adineauri. Nu pot să uit nici să iert. Nu numai pe mine şi pe lord ne-au lovit. Ei au ales ca victimă a răzbunării lor şi pe copilul nevinovat. Nu ştiu acum cine sunt aceşti mizerabili. Dar Dumnezeu ni-i va da cândva în mână. Dar nu sunt numai executanții. Lovitura porneşte mai de sus. Acolo trebuie să lovim ... ce e cu scrisoarea?

— Consimțiți deci?

— Consimt la orice, numai să-i răzbun.

— Oh, mulțumesc regină. Recunosc în sfârşit inima nobilă a prietenei mele.

Se îmbrățişară. Tocmai atunci tinerii soseau în dreptul băncii. Cavalerul rămase pironit locului de uimire. În curtea acestei mănăstiri austere, domnul Bernard ținea în brațe o penitentă ai cărei ochi lăcrimau. El o privi în față pe Claire, pe care nu o mira această scenă.

În sfârşit, domnul Bernard se desprinse. Cu o voce dulce şi melodioasă, care îl izbi pe tânărul soldat, ea îi zise:

— Apropiați-vă.

Cavalerul rămase însă încremenit locului. Chipul luminos al penitentei îl izbi. El simți cum i se îndoaie genunchii în fața acestei frumuseți desăvârşite.

— Înaintați, cavalere, repetă domnul Bernard. Domnişoara de Cernay ne-a încredințat de fidelitatea dumneavoastră. Veți asculta poruncile suveranei dumneavoastră. Tânărul cuprins de o nespusă emoție, îngenunche.

— Domnule, zise regina. Nu ştiu cine sunteți, dar domnişoara Cernay răspunde pentru dumneavoastră. Sunteți gata să vă jertfiți libertatea, poate chiar şi viața dumneavoastră?

— Pentru dumneavoastră, doamnă, sunt gata, cu bucurie, replică el dârz.

Ana surâse.

— Sunteți totuşi tânăr. La vârsta asta viața e plină de

ademeniri.

— Viața unui soldat e mereu în cumpănă.

— Bine, nu întreb cum vă cheamă. Dar vă voi întreba la întoarcere.

Rostind aceste cuvinte pline de făgăduință, regina, îi întinse mâna sa frumoasă, pe care cavalerul o sărută. Apoi ea urmă:

— Veți însoți pe acest gentilom, a cărui siguranță v-o încredințăm. Vă veți supune lui, ca nouă înşine.

— Promit, doamnă.

— Aveți curaj să nu dați înapoi din fața nici unui pericol?

— Deviza mea va răspunde pentru mine.

— ce spune această de'viză?

„Până la capăt”.

— Plecați dar şi să vă întoarceți cu bine. La Sedan, unde mergeți veți primi un pachet de la domnul de Soisson. Îl veți aduce la casa Mevers. Îl veți încredința numai domnişoarei Cernay. Ea vă va da atunci noi ordine din partea noastră.

— Am înțeles, doamnă. Voi face întocmai.

— Luați seama, mai ales la cursele din cale.

— Încep să le cunosc, doamnă, şi niciodată nu m-am temut de ele.

Regina ținti ochii asupra lui şi cavalerul văzu cum privirea ei capătă deodată o nuanță de tristețe. „Aşa era el”, gândi regina. Departe, orologiul bătea orele patru.

— Să plecăm, zise domnul Bernard. Ar fi imprudent să mai stăm aici.

Frumosul gentilom întinse din nou brațele spre regină şi se îmbrățişară îndelung. Apoi se întoarse spre domnişoara Cernay. Fata se aruncă spre el. El o prinse brusc, o strânse la piept şi-i sărută lung părul de aur, fruntea şi ochii înlăcrimați.

— Adio, adio, copilul meu.

Regina istovită, stând pe bancă, privea despărțirea şi cavalerul o auzi şoptind:

— Vai, ea poate să-şi sărute copilul!

Buimăcit de atâtea întâmplări ciudate, cavalerul urmă pe domnul Bernard şi pe Claire, care se îndreptau spre poartă.

Afară, duelul se prelungea între cei doi maeştri spadasini, la fel de îndârjiți să apere terenul. Nu se produsese nimic hotărâtor. Cyrano epuizase toate resursele artei sale rafinate contra flegmaticului muşchetar. Toate loviturile sale se izbeau de o apărare perfectă. Atacurile erau dejucate unul

după altul. Ceea ce îl surprindea mai ales pe poet, nu era măiestria acestui adversar necunoscut, ci faptul că acesta nu trecea deloc la atac.

Întunericul nu se risipea încă. Sabia invizibilă a lui d'Artagnan se ascundea, scăpa de toate cursele. Iute şi uşoară, ea respingea sabia duşmană. Mai mult, limba ei drăcească avea un contact ciudat şi tulburător. Ea nu se îndoia, nici nu zăngănea ca fierul obişnuit.

„Straşnic picior, straşnic pumn! gândea Cyrano, încântat de adversar. Dar mai ales, ce spadă ciudată are!”

Ca să scape de această impresie, Cyrano se lăsă descoperit o clipă. El se aştepta la un atac, care avea să-i îngăduie o ripostă hotărâtoare. Dar nu! Adversarul său nu-l atacă. El aştepta reluarea luptei, cu sabia întinsă.

„Văd că secătura mă menajează”, murmură ruşinat poetul. Şi timpul trecea. Lumini slabe apăreau la orizont. Furios, Cyrano lupta acum cu toată energia. Trebuia să isprăvească neapărat. În clipa aceasta bătură patru lovituri în turn. Poarta mănăstirii se deschise. Domnul Bernard şi însoțitorul se furişară afară. Auziră zăngănit de săbii la dreapta dar nu văzură pe nimeni. Calea era liberă. Ei o luară la stânga şi cotiră pe strada Saint-Jacques.

Gândindu-se mereu la consemnul său, d'Artagnan păru că aude mai bine. Dar deja, înțelegând primejdia, fără să-i lase timp de gândire, Cyrano îl asalta cu o vigoare nouă. După un atac la față, el viză pâmtecul şi împunse. O lovitură seacă îi azvârli sabia. O lovitură cu un sunet mat. Atunci Cyrano se dădu înapoi speriat. Cerul se scuturase de nori şi lumina începea să vină. Înflăcăratul poet putu în sfârşit să vadă ... şi să înțeleagă ... de ce adversarul său nu ataca, de ce duelul urma fără un rezultat posibil, de ce sabia aceea, minunată în apărare, n-avea nici o putere în atac. Furios şi admirativ în acelaşi timp el strigă:

— Hei, domnule, asta nu e glumă. Opreşte. Eu nu sunt un nevolnic, ca să mă cruți!

D'Artagnan salută cu sabia:

— Îmi pare rău, domnule, că nu v-am putut servi mai bine de data asta. Dar făcusem un ... jurământ.

— Un jurământ? ... Nu mai spune!

Uluit, Cyrano observă că adversarul său se bate ținând sabia în teacă.

— Fie, zise d'Artagnan, ați câştigat partida! Altă dată îmi voi lua revanşa.

— Cu plăcere, mormăi Cyrano.

Apoi, prea târziu ca să-i poată ajunge, muşchetarul alergă în urma -celor două umbre. Poetul îşi vârî sabia în teacă, foarte mulțumit.

— Iată unul pe care mi-ar face plăcere să-l întâlnesc din nou ... Într-o zi când nu va mai fi legat de nici un jurământ. Vom vedea noi atunci. Unul din noi e gascon iar celălalt e un gascon şi jumătate.

După aceea, neavând ce face, Cyrano o apucă pe strada Iadului înspre casă, înnodând firul întrerupt al rimelor interminabilei sale balade.

† Capitolul 18 – Solia Cavalerului Mystere

Fugarii se folosiră de avansul pe care îl aveau datorită iscusinței lui Cyrano. Când d'Artagnan ajunse în strada Saint-Jacques, cât văzu cu ochii nu era nimeni.Cercetă apoi piețele vecine şi străzile dimprejur. Nimic! Fugarii se topiseră în ceața străvezie a dimineții. Departe nu se zăreau decât câmpurile pustii, ici-colo tufişuri şi răspântia care ducea la sate. Dezolat, locotenentul intră din nou în strada Iadului, fixată ca punct de legătură. pe drum, el blestema fără contenire: „La dracu, un muşchetar nu e un copoi! Fiecare cu meseria lui! La acest joc, orice şcolar mă va face marț”.

Însă, în adâncul sufletului, fără să vrea să şi-o mărturisească, simțea o teamă puternică. Trebuia să apară în fața Cardinalului ca să-i dea socoteală asupra misiunii sale. Cu ce obraz va susține el mânia despoticului său şef? Făcând socoteala bine, nu putea să-şi ascundă că răstălmăcise consemnul şi se lăsase înşelat de adversarii săi. Supărat peste măsură, mormăi, la adresa lui Cyrano:

— Satană blestemată, de-aş mai pune odată mâna pe tine, să ne răfuim puțintel!

Deodată se auzi strigat:

— Hei, domnule d'Artagnan!

Monseniorul Mazarini alerga spre el cu mare nerăbdare:

— Hei, ați văzut păsările noastre de noapte? Muşchetarul

se oprise. Răspunse cu un ton supărat:

— Desigur, le-am văzut. Dar asta nu le-a împiedicat să-mi zboare de sub nas.

Mazarini râse de gluma lui.

— Erau trei, nu-i aşa?

— Trei: două fantome şi un demon.

— Şi ieşeau de la Carmelite.

— Cele două fantome ieşeau într-adevăr. Demonul venea nu ştiu de unde: probabil din infern.

— Şi fantomele cum erau?

— Să vedeți!

— Aşteptați! Una avea figura unui tânăr soldat, alta obrazul unui cavaler blond, frumos?

— Da, tocmai aşa.

— Despre toate acestea, domnule d'Artagnan, dumneavoastră puteți mărturisi la nevoie.

— Desigur!

— Ați putea recunoaşte pe cavalerul blond dacă v-ar sta în față?

— Desigur, numai să-l întâlnesc.

Fața vicleană a italianului se lumină triumfătoare. Zâmbi şi, frecându-şi mâinile, spuse:

— E tot ce-mi trebuia.

Apoi, apucă în grabă drumul înspre bariera Iadului:

— Veniți, domnule locotenent, urmați-mă!

„Iată unul care se mulțumeşte cu nimica toată, gândi muşchetarul. Hm! dar celălalt mă va scărmăna!”

La gândul că îl va înfrunta pe teribilul Cardinal, viteazul muşchetar simți rece pe şira spinării.

La barieră, o trăsură cu cai părea că-i aşteaptă. Jur împrejurul ei, dar la o distanță respectuoasă, siluetele unei trupe de călăreți se zăreau în lumina nehotărâtă a primei dimineți.

Mazarini se apropie iute de trăsură şi dădu la o parte perdeaua:

— Suntem pe calea cea bună. Domnul d'Artagnan s-a achitat minunat de misiunea sa. El a văzut şi a recunoscut personajul de la Carmelite.

— Unde e? întrebă o voce uscată, care îl făcu să tremure pe muşchetar.

Instinctiv, el se pregăti să răspundă. Dar, spre marea lui surprindere, îl auzi pe Mazarini răspunzând ferm:

— Conform ordinelor primite, persoana a fost lăsată să

iasă din Paris. Fără să bănuiască însă, ea n-a fost pierdută din vedere. Acum un sfert de oră a trecut prin bariera Saint-Jacques. Şi în clipa aceasta galopează cu suita sa pe drumul de miazăzi.

„Drace! gândi d'Artagnan. Monseniorul n-a pierdut jocul, îşi luase toate precauţiunile”.

— ce avans spuneţi că au? întrebă din nou aceeaşi voce.

— Cincisprezece, douăzeci de minute, nu mai mult.

— Vor putea fi prinşi din urmă?

— E o jucărie pentru oamenii din gardă, cu telegarii lor şi cu un comandant bun.

— Să nu pierdem timpul: la treabă şi, cu orice preţ, să pună mâna pe ...

— ... persoana domnului Bernard, îl întrerupse Mazarini, punând degetul pe buze.

Apoi, îndreptându-se spre muşchetar:

— Auziţi, domnule d'Artagnan. Eminenţa Sa vă porunceşte să prindeţi cu orice preţ pe gentilomul blond de la Carmelite.

Locotenentul se apropie de portiera trăsurii şi îl recunoscu pe teribilul său stăpân. Acesta, contrar tuturor prevederilor sale, părea să fie într-o dispoziţie excelentă.

— Hei, domnule d'Artagnan, îl întrebă el familiar, a mers treaba bine?

— Foarte bine, monseniore. Încântat de întorsătura conversaţiei şi recăpătându-şi curajul, d'Artagnan adăugă cu o neruşinare sfruntată:

— Nimic nu e cu neputinţă în slujba Eminenţei Voastre.

— Ai respectat cu stricteţe acest consemn dificil?

— Literă cu literă, monseniore. Nici o clipă n-am scos sabia din teacă.

Rostind aceste cuvinte, muşchetarul aruncă o privire oblică, plină de satisfacţie, către italian.

— Am să ţin socoteală de asta. Acum noaptea s-a sfârşit. Consemnul s-a ridicat. Poţi scoate sabia după bunul plac dacă se iveşte ocazia.

— În acest caz, monseniore, îndrăznesc să vă spun că totul va merge bine.

— Nu-ţi cer să cruţi decât o singură persoană: pe cavalerul de la Carmelite. pe acesta să mi-l aduci teafăr.

— Am înţeles.

— Cât despre ceilalţi ...

— Ştiu ce am de făcut, zise d'Artagnan, făcând să şuiere

sabia.

— Văd că m-ai înţeles. Deci: cu garda, drept înainte şi aduceţi-mi viu şi nevătămat pe domnul Bernard.

— Unde va binevoi monseniorul să ne aştepte? Cardinalul reflectă o clipă.

— La Croix de Berny. Vei fi acolo într-o oră.

D'Artagnan cercetă pe oamenii din gardă. Aceştia aşteptau în picioare, nemişcaţi lângă caii lor. Erau soldaţi aleşi iar caii de rasă şi odihniţi. El socoti în minte avansul fugarilor şi drumul care trebuia străbătut. Socoteala ieşea bine. Mulţumit, privi spre Cardinal şi îl asigură:

— La Berny, peste o oră. Vom aştepta acolo pe Eminenţa Voastră.

Îl salută pe Cardinal, aruncă o privire ironică spre Mazarini şi sări în şea.

— Pe cai, domnilor!

Ordinul fu executat cu un zăngănit de săbii plin de promisiuni.

— După mine, în galop! ordonă d'Artagnan.

O clipă mai târziu, călăreţii dispăreau din ochii celor doi oameni ai bisericii, într-un vârtej de praf.

— Totul merge bine. Iată omul pe care doream să-l am de partea mea, zise Cardinalul. De data asta, domnule Mazarini, ea nu-mi va mai scăpa; o s-o am în sfârşit în mână pe eterna mea duşmancă.

La ordinul stăpânului, trăsura porni. Curând dispăru şi ea pe acelaşi drum spre miazăzi.

O leghe mai departe, doi călăreţi zburau pe drum. Vântul dimineţii le biciuia obrazul şi le înviora sângele. Razele oblice ale zilei luminau această cavalcadă năprasnică şi îngăduiau să se distingă figurile celor doi centauri. Unul era de o eleganţă desăvârşită, fără barbă şi cu părul blond: domnul Bernard; celălalt, ţeapăn în şea, fericit de această nouă aventură, avea înfăţişarea unui copil curajos şi în privirea lui sinceră şi candidă putem recunoaşte pe prietenul nostru Mystere.

Domnul Bernard stăruia în tăcerea lui enigmatică. Tânărul se obişnuise însă. El se folosi de acest răgaz ca să se gândească la ale lui. de bună seamă, caseta lui căzuse în mâini neştiute. Îl căutaseră pe domnul Bernard şi găsiseră caseta lui. Şi iată-l acum legat de acest necunoscut: legat prin ordinul pe care-l primise de la regină şi prin interesul într-o luptă comună, împotriva aceloraşi inamici. Dar pe calea

aceasta cavalerul ajunsese şi la scopul lui: descoperirea cutiei. Ca preț al devotamentului său, străinul nu-i va putea refuza sprijinul. Deocamdată, Mystere îşi dete seama că era mesagerul reginei, într-adevăr, pentru ea galopează acum nebuneşte. Pentru ea îşi pune în primejdie viața, într-o intrigă gravă şi tenebroasă. Prețul va fi potrivit cu pericolele înfruntate, cu vitejia dovedită. O! de-ar izbuti să se întoarcă! Afacerea lui personală se va aranja, sigur, cu bine!

Regina i-a promis doară, că-şi va aminti ... la întoarcere. Avusese încredere în steaua sa, şi nu se înşelase. Acum cunoştea de-a binelea această stea: era domnişoara de Cernay, frumoasa Claire, care fără încetare îi stăruia în suflet, îndepărtată, inaccesibilă. ce cale lungă străbătuse într-o singură noapte! Acum se simțea legat de ea prin fire nenumărate şi rețeaua lor delicată nimeni n-ar putea s-o sfâşie. Mai mult încă: el, micul soldat, are protectori puternici! Are stăpâni! A servi un maestru, iată idealul cadeților de familie bună în alte timpuri — şi al gentilomilor scăpătați, al tuturor acelora cărora destinul nu le-a surâs din leagăn şi care nu aduceau în viață altă moştenire decât sabia lor. Odată ales maestrul, îți dovedeai credința urmându-l orbeşte în primejdie şi în glorie, în duşmănie şi chiar în dezonoare, dacă s-ar întâmpla, căci mai mare dezonoare e să-l părăseşti pe seniorul protector decât să dezertezi de la rege, să-ți abandonezi țara, să fugi chiar de Dumnezeu! Iar cavalerul îşi alesese doi protectori, cei mai demni, cei mai invidiați: pe regina Franței mai întâi, şi apoi pe acest frumos senior, care călărea vitejeşte alături de el.

Pradă acestor gânduri, cavalerul întorcea din când în când privirea spre tovarăşul său de drum. El veghea atent asupra acestui prețios personaj, care ținea în mână toate speranțele sale prezente şi toate făgăduințele pentru viitor. E adevărat că nu-i ştia deocamdată numele, dar bănuia că e un nume glorios. Nu era oare prietenul de inimă al reginei?

În ochii săi de copil, Ana de Austria înfățişa cea mai înaltă întrupare a măreției şi perfecțiunii omeneşti. Ea îi apăruse în maiestatea dublă a puterii şi frumuseții. Era încă orbit de această viziune. Ana avea tot ceea ce poate fermeca o inimă plină de entuziasmul şi tandrețea adolescenței: era regină, era femeie. Mystere nu vroia să zăbovească asupra a ceea ce părea echivoc în acea situație. În venerația sa, el înlăturase îndată ideea că acest bărbat ar fi putut să fie amantul Anei de Austria. O regină a Franței nu poate avea

amant, ea e o zeiță intangibilă. Şi apoi, nici gentilomul nu avea întrânsul semnele virilității. Această impresie se adâncea cu cât îl examina mai atent.

Cum vedem, cavalerul se gândea la orice, numai la primejdie nu. Şi totuşi primejdia se apropia, iute ca şi galopul gărzii Eminenței sale, impetuos ca şi şeful care o comanda.

După ce trecură de Areucil, domnul Bernard încetini pasul. Părea obosit. Fața i se acoperise de o paloare neliniştitoare. Surprins, cavalerul ținu din frâu calul şi întrebă:

— Se pare că nu vă e bine, domnule?

— Nu e nimic, nu e nimic, răspunse iute celălalt, a cărui voce slabă dezmințea cuvintele. Doar o mică oboseală. Mai avem mult de mers şi nu e rău să ne odihnim un pic.

El încercă să surâdă, dar şi surâsul păru rodul unui efort.

— Sunt indiscret dacă vă întreb unde mergem?

— La Dampierre. Acolo vom schimba caii, înainte de a lua drumul spre răsărit. Astfel, ocolim Parisul şi împrejurimile lui, unde n-am fi putut rămâne neobservați.

— Cât e de aici până la Dampierre?

— Şapte leghe.

— Le puteți parcurge fără oprire?

— Trebuie! replică gentilomul.

— Totuşi păreți obosit şi suferind, zise tânărul apropiindu-se. Privirile sale căzură pe şea, unde văzu nişte pete închise. El tresări şi zise:

— Ah, domnule, sunteți rănit! Celălalt păru încurcat.

— Nu, nu, lăsați. E o rană veche, s-a putut deschide la drum. O rană la coapsă fără importanță.

— Prin frecare, rana se poate învenina. Ar fi bine să vă pansați. Pot să vă ajut.

— Să nu pierdem timpul. Nu-i nici o primejdie. La Dampierre am să mă pansez.

Grăbit să sfârşească, el slobozi frâul şi dădu pinteni. Mystere îl imită. Din această clipă, merseră numai la trap. Domnul Bernard se ținea bine, deşi zdruncinăturile calului îi sporeau oboseala. Cavalerul nu-l pierdea din ochi şi se ținea aproape de el. de bine, de rău, trecură de Bourg-la-Reine. Târgul se deştepta abia şi trecerea lor nu fu observată decât de vreo două gospodine care n-aveau somn. Tancred era optimist. Până acolo nimic nu arăta că ar fi urmăriți. Aveau deci tot timpul. Totuşi, ultimelecase se mai vedeau încă în

târgul lăsat în urmă şi ajunseră la castelul D'Estree, când neliniştea îl cuprinse din nou. Tovarăşul său păli iarăşi. O durere mare părea că-l sugrumă. Deodată el se clătină. Dar cavalerul era aproape. El întinse braţul şi-l prinse pe rănitul care nu se mai putea ţine. Cavalerul se opri, îl sprijini, îl ridică din şea şi-l ajută să pună piciorul pe pământ. Dar acest ultim efort îi istovise toată energia ce o mai avea. Mystere îl simţi lăsându-se moale în braţele sale şi leşinând. Cavalerul îl întinse lângă drum, pe iarbă. Îi luă eşarfa, i-o înmuie într-un ochi de apă şi-i udă tâmplele. Dar călăreţul nu dădea nici un semn de viaţă.

— Domnişorii aceştia de Curte au putere doar să sărute femeile! Mystere îi desfăcu nasturii de la tunică şi de la cămaşă, ca

să-l înviorze. Dar, când dădu cămaşa la o parte, sări deodată în sus:

— Drace! E o femeie!

Cu mâinile tremurătoare, tulburat, el rămase năucit. Înfăţişarea femeiască, muzica ciudată a vocii, fineţea trăsăturilor, talia zveltă şi mai ales această slăbiciune neaşteptată, totul se lămurea acuma.

— Asta le întrece pe toate: domnul Bernard e femeie! Prietena reginei şi a domnişoarei de Cernay. Aveam deci dreptate când socoteam sărutările ei fără nici o urmare.

Încurcat de întâmplare, tocmai voia să tragă cămaşa la loc, când frumoasa călăreaţă deschise ochii. Răcoarea dimineţii o înviorase şi puterea părea să-i revină. Dintr-o dată se ridică şi-şi trase, cu un gest speriat, mantaua pe umerii goi. Totodată ochii ei îl întrebară pe tânărul îndrăzneţ. Cavalerul îi luă mâna şi i-o sărută:

— A fost fără voia mea. Voi uita totul! Vă voi sluji ca şi cum aţi fi bărbatul pe care mi l-a dat în grijă regina noastră. Nu vreau să ştiu nimic mai mult. În ochii mei sunteţi mereu domnul Bernard.

Călăreaţa surâse amuzată de ciudăţenia întâmplării. Crezând că nu mai era nevoie să se ascundă, îşi eliberă din nou gâtul, probă evidentă că această frumoasă doamnă se deghiza, mai puţin din pudoare decât din diplomaţie.

— Zău, zise ea fără falsă jenă, prefer aşa, cavalere. Ajutaţi-mă să-mi aranjez ţinuta.

Tânărul se grăbi să-i îndeplinească rugămintea. pe când el îşi dădea toată silinţa să-i încheie tunica la gât, doamna privea cu un interes real chipul deschis şi loial al tânărului

slujitor.

Grija lui Tancred de a isprăvi iute şi fără să-i atingă pielea îi aduse acest compliment ironic:

— Văd că nu sunteți deloc neîndemânatic, aşa cum era de aşteptat de la un soldat. Ați putea fi o cameristă pe cinste.

— Cred că am de îndeplinit pe lângă dumneavoastră altă menire, mai demnă de un bărbat şi de un soldat, replică el mândru.

— Nu sunteți deloc curtenitor, cavalere. Marii seniori ar da mult să îndeplinească şi acest oficiu, de care vă achitați de minune.

Încredințată de discreția tovarăşului de drum, ea îi întinse mâna, adăugând:

— Cine ştie! Poate că vă veți aminti cândva că ați ajutat-o să se îmbrace pe drumul Spaniei, pe ducesa de Chevreuse!

Auzind acest nume ilustru, cavalerul rămase năucit. Cum? Ducesa de Chevreuse? Acea femeie mai îndrăzneață decât un bărbat, amazoana care personifică nesupunerea şi revolta?! Duşmana Cardinalului, coşmarul regelui, demonul independenței şi sufletul intrigii, stătea în fața lui! Emoționat, cavalerul făcu o plecăciune adâncă.

— Ia să vedem, ce au caii noştri? Dau semne de nelinişte! într-adevăr, caii legați de un pom la marginea drumului păreau nerăbdători. Cu boturile îndreptate spre Paris, ei miroseau aerul într-acolo. Începură să tropăie, scuturând zăbalele şi nechezară, agitați.

Mystere ieşi în drum şi privi îndărăt spre direcția de unde Veniseră. pe deasupra caselor el zări un nor de praf. Zidurile nu îi permiteau să vadă pe cei care îi urmăreau.

— Iute, doamnă! Grăbiți-vă, suntem urmăriți! Ducesa tresări.

— Urmăriți? E imposibil.

Un ropot surd îi răspunse de departe. Nu se mai îndoia acum. O trupă de călăreți venea după ei.

— În şea şi să fugim cavalere! .

— Vai, doamnă, e prea târziu. Nu vom face o leghe şi o să ne prindă.

Ea ascultă cu sufletul la gură. Tropotele se apropiau.

— E drept! Cum să ieşim din încurcătură?

— Lăsați pe mine! Suiți-vă în şea şi fugiți fără să întoarceți capul.

— Ce credeți că puteți face?

— Rămân aici şi le barez calea. Dumneavoastră puneți

pintenii zdravăn în coastele calului şi vă înfundaţi în pădurea Verrieres. Aşa, aveţi şansa să vă pierdeţi urma. În ce mă priveşte, am eu grijă să-i întârzii până câştigaţi un avans bun.

— Nici să nu vă gândiţi! zise ducesa, văzându-l scoţând sabia. Au să vă ucidă.

— Ei şi? Libertatea şi viaţa dumneavoastră mi-au fost încredinţate.

— Nu, nu cu preţul vieţii dumneavoastră.

— Atunci, am să cred că nu mă găsiţi bun decât să vă servesc drept cameristă.

Ducesa şovăia încă. Primejdia se apropia clipă de clipă. Ea se hotărî deodată.

— Ar fi un sacrificiu inutil. Nu-l primesc. După o oră aş fi şi eu prinsă, după ce te vor fi ucis. Nici puterile nu mă ajută dealtfel. Acum, când sunt pe urma mea, mă vor urmări până la capăt.

— Şi aveţi să vă daţi pe mâna lor?

— Fiţi pe pace. Viaţa mea e mai preţioasă pentru ei chiar decât pentru mine. Nu vor cuteza nimic împotriva mea.

† Capitolul 19 — Duşmani pe viaţă

Sprâncenele ducesei se încruntară. O dungă îi brăzdă fruntea. Gândul la o primejdie mult mai mare o sperie. Apucă pumnul tânărului Tancred între degetele sale nervoase.

— N-ar fi nimic, dar am la mine scrisori de mare interes pentru duşmanii noştri. Nu trebuie să cadă în mâinile lor.

Iute scoase un pachet de sub mantie.

— Orice-ar fi, trebuie să salvăm acest pachet, sau totul e pierdut ... De el atârnă vieţile unor oameni! Şansa succesului nostru ... Totul e aici ... Luaţi-le!

Şi-i întinse pachetul. Dar el se dădu înapoi, fără să înţeleagă.

— Ascultaţi-mă, cavalere! Trebuie să vă supuneţi fără murmur. Veţi fugi dumneavoastră!

— Să vă părăsesc? Niciodată!

— Vă împotriviţi? Trebuie să fugiţi; mă las în seama

dibăciei dumneavoastră. Luați pe Căpitan, e cel mai bun cal al meu. Țineți drumul spre răsărit. Trebuie să ajungeți teafăr la Sedan. Dați plicul contelui de Soisson ... Mă veți aştepta opt zile. Dacă nu voi sosi, înseamnă că soarta mi-a fost potrivnică. Vă veți întoarce atunci la Paris, cu răspunsul contelui, pe care-l veți înmâna reginei.

— Prin domnişoara de Cernay?

— Da! Ea vă va înmâna mesajul contelui semnat de regină.

— Şi ce am să fac cu el?

— Domnişoara de Cernay vă va spune cum şi unde mi-l puteți înmâna. Bineânțeles, dacă voi fi liberă! în caz contrar, îl veți duce la Londra, lordului Montaigu.

— Am înțeles, doamnă, voi proceda întocmai.

— Mulțumesc, cavalere. Sunt mulțumită de hotărârea dumneavoastră. Ah ... aşteaptă o clipă ...

Doamna de Chevreuse scoase din deget inelul cu care el se făcuse deja cunoscut de ea.

— Acest inel să vă fie scut, cavalere! Cu ajutorul lui contele vă va recunoaşte.

Cavalerul sări în şea. Tropotul cailor duşmani se apropia. Încă puțin şi ei vor trece de zidul care-i masca încă.

— La drum prietene. Curaj! Îți recomand să ocoleşti lupta. Apoi îi spuse iute localitățile prin care trebuia să treacă.

— Ai grijă de Căpitan: e un prieten bun. Adio, cavalere!

— La revedere, doamnă!

Dădu pinteni calului şi porni într-un galop năpraznic. Rămasă singură, zâmbi şi se pregăti să-i primească pe urmăritori.

— Între noi doi acum, domnule Cardinal!

Plutonul din gardă apăru brusc la marginea parcului. În câteva clipe ajunseră lângă călărețul care sta cu brațele încrucişate în mijlocul drumului, şi-l înconjurară. Comandantul trupelor sări jos din şea.

— Dați-mi sabia. În numele regelui, sunteți arestat, zise el.

Fără rezistență, călărețul scoase sabia şi i-o întinse.

— Iată sabia mea. Dar fiți bun şi spuneți-mi în mâinile cui o dau?

— Ofițerul se înclină cu politețe:

— Locotenentul d'Artagnan, din corpul de muşchetari ai regelui.

Prizonierul tresări:

— D'Artagnan! Hei, dar ... Porthos, Athos, Aramis?

Locotenentul aruncă o privire pătrunzătoare către misteriosul prizonier, înfăşurat în mantie, cu pălăria largă umbrindu-i chipul.

— Vă urmez, domnule d'Artagnan, zise acesta simplu.

— Urcați în şea. Avem ordin să vă conducem la Berny.

— La Berny! zise surprins prizonierul, dar se stăpâni. Locotenentul însă observase:

— Locul nu vă convine?

— Ba da, dar vă rog să mergem încet.

— Sunteți bolnav?

— Nu tocmai, dar abia îmi revin după o boală şi trebuie să-mi cruț forțele.

— Îngăduiți-mi să vă ajut să urcați pe cal.

Trecând la fapte, d'Artagnan observă de aproape pe prizonier. Izbuti să-i vadă chipul. Mantaua se desfăcuse puțintel. Muşchetarul nu avu nevoie de mai mult. Ducesa se înclină uşor, şoptind surâzător.

— Înțeleg doamnă ducesă şi sunt la dispoziția dumneavoastră. Vom merge cât doriți de încet. Apoi se întoarse spre oamenii din pluton şi zise:

— La pas, domnilor!

Ducesa îl privi cu coada ochiului.

— M-ați recunoscut?

— Ar putea d'Artagnan să o uite pe prietena binevoitoare a lui Aramis?

— Totuşi mă arestați! Ciudată prietenie şi recunoştință îmi arătați!

— N-am încotro, doamnă... eu sunt soldat şi acesta e ordinul.

— Iată-vă deci în slujba Cardinalului!

— Eu sunt în serviciul regelui, doamnă.

— Vreți să spuneți că regele v-a poruncit să mă prindeți?

Gasconul nu răspunse nimic. Privi însă îndărăt să se convingă dacă soldații ar putea auzi ceea ce avea să spună. Dar oamenii săi îi urmau la oarecare distanță. Ducesa continuă ironic:

— La prima ocazie, îi voi povesti această aventură veselă cavalerului d'Herblay. Cred că va fi încântat şi vă va felicita.

— Veți binevoi să-i spuneți că mi-am îndeplinit numai datoria: cu respect şi cu moderațiune.

— Dar ce-ați putea face mai rău?

— Răspund la aceasta, doamnă, întrebându-vă de ce țineți să mergem la pas?

Doamna de Chevreuse tresări:

— Ce vreți să spuneți?

— Aşteptați o clipă. Vă întreb încă: ce s-a întâmplat cu tânărul soldat cu care ați ieşit de la Carmélite şi care v-a însoțit pe drum până aici?

— Aşadar ştiți? ...

— Nu ştiu nimic, doamnă! Am ordin să prind pe domnul Bernard. V-am prins. Datoria mi-am îndeplinit-o. Restul nu mă priveşte.

Mişcată, ducesa îi mulțumi cu un surâs.

— Nu uitați să spuneți asta lui Aramis. Sunt sigur că nu-mi va purta pică.

— Ah, sunteți mereu acelaşi d'Artagnan.

Din acest moment nu mai schimbară nici o vorbă. Călăreau alăturea şi-şi reaminteau întâmplări comune.

Când ajunseră la Croix-du-Berny, cavalerul Mystere trecuse de mult. Căpitan galopa de acum dincolo de Choisy-le-Roi şi de aici apuca drumul spre răsărit.

La Croix-du-Berny, închizând un colț de pădure, era un parc întins. La marginea lui se afla un pavilion. Acolo fu condus prizonierul şi închis într-o odaie cu zăbrele la ferestre. Sub o aparență fermă, ducesa de Chevreuse ascundea o mare tulburare. Aşadar, i se luase urma de la Babette, înțelegea bine acum. Şi totuşi i se permisese să o vadă pe regină la Carmélite. Fusese lăsată să iasă din Paris şi o prinseseră abia afară din oraş. Evident se plănuise compromiterea reginei prin această întrevedere. Ce plan sinistru ascundea această maşinațiune? Ea nu cunoştea de data asta metodele brutale pe care le practica duşmanul său, Cardinalul. Dar curioasa aventurieră nu era femeia care să dispere cu una cu două. Mulțumită cavalerului, izbutise să se scape de hârtiile compromițătoare: şi asta era esențial. Prin bunăvoința prietenului lui Aramis, tânărul mesager putea merge mai departe. Astfel, Mystere scăpa de primejdia de a fi prins în aceeaşi capcană cu ea. Reântors la Paris, nimeni nu-l cunoştea în afară de muşchetar. Şi muşchetarul se prefăcea că nu ştie nimic. În această privință, totul era asigurat.

Curierul special spre Sedan avea asigurat succesul. Chiar dacă ar fi trimis-o Cardinalul la vreo închisoare, acesta nu împiedica voința să lucreze mai departe. Maşina infernală fusese de-acum bine pusă la punct. Cavalerul ştia bine ce are

de făcut. Era om de cuvânt. Duşmanul nu va scăpa de la pieire. Chiar de-ar muri, şi atunci ea ar supravieţui prin trei fiinţe devotate: cavalerul a cărui dragoste pentru Claire de Cernay o ghicise, lordul Montaigu, cel mai credincios şi mai constant dintre adoratorii săi; şi, în sfârşit, Claire. Claire era legată de inima ducesei cu legături misterioase. Orfană, mica prietenă a reginei era devotată trup şi suflet aceleia pe care o venera ca pe binefăcătoarea sa. Într-adevăr, buna ducesă avusese grijă de ea pe când creştea într-o mănăstire. Ea îi ţinea loc de părinţi, pe care nu-i cunoscuse niciodată. Da, Claire o iubea. Doamna de Chevreuse se convinsese de acest adevăr în timpul zilelor din urmă, când pericolul fusese comun. Ea simţise cum în inima acestei tinere încolţea un sentiment adânc şi gingaş, superior recunoştinţei: dragostea instinctivă a fiicei pentru mama ei. Ducesa astfel asigurată, putea să înfrunte fără teamă pe nemilosul ei duşman. În partida care avea să înceapă între cei doi jucători abili, oricât de inegale păreau puterile lor, doamna de Chevreuse avea şi ea destule atuuri în mână.

Un uruit de roţi pe caldarâm o întrerupse din gânduri. Printre gratii văzu o trăsură oprindu-se în faţa pavilionului. Un bărbat sări iute jos. Avea un obraz rotund şi frumos, încadrat de păr mătăsos. Pielea obrazului mată şi transparentă ca a meridionalilor, ochi de catifea plini de dorinţi şi foc. Era vreun cavaler trimis de Cardinal? O, nu! Fiindcă un al doilea călător cobora din trăsură, încet, cu nesfârşită grijă, acesta avea înfăţişarea frântă a unui bătrân sau a unui bolnav. El se sprijini cu mâna de umărul însoţitorului şi împreună înaintară spre pavilion. La un moment dat bătrânul ridică privirea şi ducesa nu-şi putu stăpâni o tresărire. Richelieu!

Cu toată ura sa şi în ciuda primejdiei ce-o ameninţa, doamna de Chevreuse simţi că o cuprinde mila pentru acest duşman pe care-l cunoscuse stând bine pe picioare, înverşunat şi înspăimântător, pentru acest luptător pe care-l regăsea sfărâmat, o vatră stinsă pretimpuriu de mânii şi de pasiuni. Înapoia uşii, auzi şoapte.

— Da, monseniore. Prizonierul se află aici, zicea d'Artagnan.

— S-a aranjat totul fără scandal? murmură o voce unduitoare. Vocea uscată a Cardinalului tăie scurt:

— Asta nu interesează. Lovitura a izbutit, iată esenţialul. Uşa se deschise. În prag apăru Richelieu. Intră singur, cu

fruntea sus, îndreptându-şi talia printr-un efort de voinţă. Ajuns lângă prizoniera sa, el se înclină curtenitor:

— Doamnă, sunt fericit că am ocazia să vă prezint omagiile mele. Uitând rolul său de cavaler, domnul Bernard schiţă o reverenţă de curte.

Richelieu arătă un fotoliu.

— Binevoiţi şi şedeţi, ducesă. Avem de vorbit şi fără îndoială că drumul acesta blestemat v-a obosit.

El luă un alt fotoliu şi-l aşeză în faţa ei, în aşa fel ca obrazul său să rămână în umbră în timp ce lumina ferestrei cădea în plin pe chipul ducesei.

— Uf! zise el aşezându-se. Anii tinereţii s-au dus de mult. Niciodată nu i-am regretat ca astăzi. Şi niciodată n-am avut prilejul să-i regret mai profund.

El însoţi această galanterie depunând un sărut pe mâna frumoasă a ducesei.

— Ştiţi bine, doamnă, că sunt cincisprezece ani lungi de când nu ne-am văzut. Văzându-vă, încep să mă îndoiesc că a trecut atâta vreme şi simt că întineresc.

— O, Eminenţă, n-aveţi nevoie de stimulente pentru a întineri. Nu v-am văzut niciodată mai tânăr decât azi.

Ducesa însoţi acest compliment echivoc cu un surâs acru. Cardinalul se prefăcu că nu înţelesese ironia. El, continuă ca şi cum ar fi vorbit cu el însuşi.

— Cincisprezece ani, ce de timp pierdut! Din fericire nu e niciodată prea târziu. Dealtfel, continuă el cu voce tare, în tot acest timp nu v-am pierdut din vedere. Dacă vremuri nenorocite ca acestea ne-au obligat să rămânem departe unul de altul, n-am încetat să mă informez despre ceea ce faceţi dumneavoastră.

— Sunt mişcată de atenţia perseverentă a Eminenţei voastre.

— De aceea, cum vedeţi, abia am aflat că sunteţi în ţară şi am simţit dorinţa fierbinte să vă văd şi să stau de vorbă o clipă cu dumneavoastră, cu toată sinceritatea şi ca nişte prieteni buni.

— Iată, vi se îndeplineşte dorinţa, monseniore.

După cum vedem, ministrul îşi ascundea ghearele în catifea şi se juca delicat cu prizoniera sa, cum se joacă pisica cu şoarecele. Dar introducerea mieroasă anunţa un atac apropiat.

— Ascultaţi, ducesă, mărturisiţi cinstit: nu cumva exilul vă apasă?

„Intrăm în subiect”, gândi doamna de Chevreuse. Dar, în loc să-i răspundă se cufundă mai bine în fotoliu, aşteptând ca adversarul să se descopere mai mult ca să poată încrucişa cu folos spada.

Richelieu înălță capul. El îşi amintea că se lovise adesea de o tăcere asemănătoare. Impertinență sau rezervă, era în orice caz diplomație femeiască.

— Această viață rătăcitoare nu vă pare nedemnă de o prințesă? întrebă el; nedemnă de calitățile sclipitoare ale spiritului dumneavoastră, care se risipesc în zadar?

— Să punem lucrurile la punct, monseniore. Această viață nu mi-am dorit-o, ci mi s-a impus.

— Dar nu depinde decât de dumneavoastră ca să duceți o viață mai profitabilă şi mai glorioasă. Ducesa ripostă cu semeție:

— Nu poți să-ți alegi singur destinul. Totul este să arăți curaj onoare în orice împrejurare te-ai afla. Richelieu, ridică din umeri imperceptibil.

— Aceasta se cheamă fatalism, doamnă: destinul nu supune decât sufletele slabe. Voința poate să modifice cursul evenimentelor. Există o oră în viața fiecăruia când norocul trece pe lângă el. Cel îndemânatic întinde mâna şi îl prinde. Cei neîndemânatici scapă ocazia.

— Eminența Voastră vrea să-mi dea de înțeles că acum a sosit şi pentru mine o asemenea oră?

— se prea poate!

Ea întrebă, prefăcându-se foarte interesată:

— Explicați-vă, monseniore!

— Puteți ghici uşor, doamnă ... Vorbind sincer, noi n-am prea fost prieteni până azi. E greşeala mea? Nu cred. Vă amintiți, ducesă, că într-o zi, acum şaisprezece ani, mâna aceasta s-a întins către dumneavoastră?

— Cum aş putea uita.

— Fără îndoială, vă amintiți şi de modul jignitor cu care ați respins acest gest de prietenie.

— Eram tânără atunci ...

— Da, erați tânără, dar pe deasupra aveați prieteni care nu erau şi ai mei.

— E adevărat, monseniore.

— Ați greşit poate. Dacă mi-ați fi dat un alt răspuns atunci, fără îndoială că ați fi fost scutită de multe neplăceri. Vă întreb acum: unde sunt prietenii dumneavoastră de odinioară?

Punând această întrebare, ministrul îndreptă spre ducesă un surâs de gheață. Aceasta tăcu o clipă, apoi zise:

— Dumneavoastră, nu eu, trebuie să răspundeți la această întrebare.

— Ei au dispărut şi odată cu ei s-au stins vechile certuri. S-a făcut pace. În clipa aceasta nimic nu me mai desparte.

— Crede Eminența voastră?

— Ce-ar putea să mai fie între noi, când cei ce me separau nu mai sunt?

Gravă, ducesa replică:

— Din păcate, monseniore, rămâne amintirea lor şi ... trecutul. La rândul său, Cardinalul nu se simți în apele sale. Aceste cuvinte de fidelitate răsunară în urechile lui ca un imn funebru. El continuă însă, cu oarecare pornire:

— La vârsta dumneavoastră, trăiți cu amintirile? Ce-a fost ieri, a trecut. Numai ziua de azi are însemnătate. Azi şi mâine. Or, prezentul înseamnă pentru dumneavoastră pacea sau războiul. Viitorul este alegerea dumneavoastră: exilul perpetuu sau întoarcerea la o viață strălucită. Ascultați-mă: calitățile înalte, pe care le-ați folosit în intrigi mărunte, în slujba cauzelor pierdute şi a unor oameni incapabili să înțeleagă geniul dumneavoastră, aceste calități puteți să le puneți de azi înainte în slujba statului, pentru un scop înalt.

— Dacă înțeleg bine, Eminența voastră doreşte să mă aibă aliată?

— Da, zise calm Cardinalul.

— Presupunând că primesc, voi obține clemența dumneavoastră?

— Întreagă!

— Nu mai rămâne deci decât să obțin iertarea de la cealaltă persoană.

— Ce vreți să spuneți?

— Eminența voastră, în mărinimia ei, poate uita lupte îndelungate, amintiri crude şi atâta sânge vărsat. Dar există o altă persoană, a cărei supărare e poate mai aprigă şi care, nefăcând parte dintre slujitorii bisericii, nu e obligată să ierte ofensele.

— Vorbiți despre rege?

— Da, despre Maiestatea sa. Cardinalul făcu o grimasă disprețuitoare.

— Garantez de iertarea lui.

— Regele s-a schimbat? întrebă ducesa cu un ton ironic.

— Nu, doamnă. Maiestatea sa a rămas aşa cum era.

Numai împrejurările s-au schimbat. Ducesă, suntem singuri şi putem vorbi pe faţă. Desigur, regele vă urăşte, ştiţi de când şi pentru care motiv.

Instinctiv, doamna de Chevreuse scoase ghearele pentru luptă. Convorbirea ajungea la punctul unde ministrul vroise s-o aducă. Ea înţelegea bine aceasta. de aceea, cântărind fiecare cuvânt calculând fiecare gest, ea răspunse:

— Îmi pare că ştiu, monseniore. Maiestatea Sa vede în mine geniul rău al reginei. El pune pe socoteala influenţei mele presupusele greşeli pe care le-a reproşat soţiei sale regale şi care au umbrit autoritatea ei.

Cardinalul scutură capul:

— De-ar fi numai atât, aţi fi de mult iertată. Călcarea acestui ordin, regele a uitat-o de mult timp. El nu reproşează reginei şi dumneavoastră acest gen de slăbiciuni.

— În acest caz nu înţeleg ...

— Ceea ce e rănit întrânsul nu e atât monarhul, cât bărbatul. Maiestatea Sa e mai gelos pentru onoarea lui de soţ, decât pentru aceea de suveran. Şi regele crede că s-a adus o mare ştirbire onoarei sale de soţ. Tocmai această rană secretă îl chinuie de şaisprezece ani. Bănuiala unei infidelităţi îl roade. De aceea vă urăşte, de acolo vine mânia lui.

— Aceste bănuieli sunt nedrepte ...

— Mi-ar plăcea să cred, pentru onoarea maiestăţilor lor.

— Niciodată nu le-a confirmat ceva.

— Până azi, nu!

— Rog pe Eminenţa voastră să nu-mi ia în nume de rău această întrebare: aceste bănuieli ar fi dăinuit atâta timp dacă o mână interesată n-ar fi găsit o cale să întreţină focul mistuitor?

Cardinalul sări din fotoliu. Această lovitură ţintise bine, căci el apucă mâna doamnei de Chevreuse şi strigă cu o voce vibrantă:

— Nu ştiu dacă a fost aşa. A fost într-adevăr un timp când, pentru interesul public, s-a socotit potrivit să nu fie lăsată regina să câştige asupra soţului săau o influenţă prea mare, dar acum, maiestatea sa dând coroanei un moştenitor, este de datoria oricărui supus, nu numai de a nu despărţi pe rege de regină, ci de a-i apropia. Acolo este mântuirea statului.

Ducesa înţelese. Nu trebuia să schimbi decât o vorbă, ca să se poată înţelege gândul ministrului: Acolo este mântuirea mea, voia să spună Cardinalul.

— Sunt ca ramura de măslin aleasă de Eminența voastră? întrebă ea părând surprinsă.

— Doamnă, vorbesc serios. Puteți sluji drept punte de legătură între maiestățile lor... Începeți prin a vindeca pe rege de bănuielile lui.

— Îmi sugerați şi care e leacul?

— Da. Îi veți dovedi că aceste bănuieli nu sunt întemeiate. Acest lucru îl putem face, împreună. Dumneavoastră şi cu mine.

Richelieu se apropie de ea. Vocea sa, aspră şi pornită până acum, deveni insinuantă şi blândă. Ducesa se temu. Simțea că el avea o nevoie absolută de ajutorul ei dacă-şi călca astfel orgoliul şi ambiția. Părăsit de toți, bănuitor față de regele care începuse să şovăie, Cardinalul căuta sprijin din partea reginei şi el conta pe Marie de Chevreuse, ca să poată intra în grațiile suveranei.

— Nu înțeleg, zise ea. Cum vom putea proba regelui nevinovăția reginei, dacă inima lui îi spune altfel?

— Vă repet: putem ... cu o singură condiție.

— Care?

— Înainte de orice ... vreau să am ... vreau să obțin de la Maiestatea sa şi de la dumneavoastră ... o garanție, o probă sigură de prietenie şi de alianță.

Ducesa crezu că ghiceşte şi se dădu înapoi cu spaimă.

— Ce anume garanție?

— Din partea reginei, mărturisirea sinceră a greşelilor trecute.

— Şi de la mine?

— O declarație scrisă, cuprinzând adevărul întreg, iscălită de mâna dumneavoastră.

Un strigăt de groază ieşi de pe buzele înghețate ale Doamnei de Chevreuse. Aşadar, asta i se cerea, să o predea legată pe regină, în mâinile Cardinalului. Cu prețul acesta ea va obține iertarea şi regina împăcarea cu regele. Această iertare regală o obțineau amândouă: suverana ca preț al umilirii, iar ducesa ca preț al trădării. Marie de Chevreuse făcu iute judecata aceasta şi sângele său mândru de Rohan începu să-i vâjâie în urechi.

— Îndrăzniți să o suspectați pe regină? strigă ea într-un avânt de revoltă. O vedeți vinovată?

Richelieu surâse rece:

— Ea e într-adevăr vinovată. O ştiți mai bine decât mine.

— Eu? Cerule mare! Nu, nu, eu nu ştiu nimic. E o

minciună.

— Să nu me pierdem în protestări zadarnice ... Ați uitat o oarecare întâlnire nocturnă, într-o grădină, între doi gentilomi şi două doamne?

— Calomnie!

— Atunci am să vă împrospătez memoria. Mai întâi data: 20 aprilie 1624; locul: grădina castelului din Amiens; numele gentilomilor: lord Montaigu şi ducele de Buckingam; numele doamnelor: ducesa de Chevreuse şi ....

— Mințiți!

— Copilării! Veți nega prezența gentilomilor şi a dumneavoastră? Am dovada!

— Fie! Dar împotriva ei, n-aveți nici o mărturie. Regina nu era în acea grădină!

— Atunci cine era femeia blondă care se afla acolo? Ducesa întoarse privirea. Ea îngăimă:

— O, monseniore, încetați!

— Cum se numea?

— Nu e secretul meu.

— Vedeți? Nu aveți curajul să luptați până la capăt? Ducesa, frântă, căzuse în fotoliu. Cardinalul se aşeză şi el în fața ei şi zise blând:

— La ce bun să tăgăduiți? Ştiu totul.

— În acest caz, monseniore, ce aşteptați de la mine?

— Dovada care-mi lipseşte. Ea îl privi fix, surprinsă.

— Da, reluă el cu vehemență, dovada. Fiindcă există o dovadă. Am căutat-o mult timp, fiindcă numai fiind în stăpânirea ei putem obține încrederea reginei. Numai dovada asta putea să-mi îngăduie să fiu generos, să dovedesc suveranei mele că ținând în mână onoarea şi viața ei înțelegeam să o cruț şi să o mântui ...

— Cu ce preț? murmură ducesa.

— Dar v-ați păstrat bine secretul. Nu mai speram să-l aflu vreodată. De curând însă, indicii certe m-au asigurat că această probă există, tangibilă, materială.

Neliniştită, doamna Chevreuse înălță capul.

— Nu o am încă în mână, dar mă apropii de ea. Şi tremur ... da, tremur, căci această mărturie vie, irecuzabilă, a greşelii regale poate să-mi scape mie şi să cadă în alte mâini, cine ştie, poate chiar în mâinile regelui.

— Oh, niciodată, niciodată! zise ducesa, acoperindu-şi fața cu mâinile.

— În sfârşit, văd că mă înțelegeți. Mânia lui ar fi teribilă,

izbucnirea îngrozitoare. Furtuna vă va prinde şi vă va zdrobi pe toţi în vârtejul ei. Asta voiţi? Gândiţi-vă în ce prăpastie de disperare ar cădea regina, prietena dumneavoastră.

„Vai, nu o putem salva, decât dându-i-o în mână”! gândi doamna de Chevreuse cu oroare.

Pe chipul ducesei Cardinalul vedea semnele acestui gând.

— Vedeţi, zise el, salvarea e în mâinile mele.

— Ce e de făcut?

— Să-mi îngăduiţi să găsesc această dovadă şi în acest scop, să-mi spuneţi adevărul întreg.

— Asta e totul?

— Fără îndoială. Veţi scrie o declaraţie sinceră, pe care o veţi semna ...

— Şi pe care regina o va contrasemna?

— Da! Cu preţul acesta eu vă acord sprijinul meu şi vă garantez iertare de la rege.

Ducesa, cu degetele crispate pe braţele fotoliului, se ridică dintr-o dată şi fulgerându-l cu o privire de neţărmurit dispreţ, pe Cardinal, izbucni:

— Ei bine, nu! Mai degrabă lupta cu toate riscurile şi primejdiile ... Nu-mi voi trăda regina, n-am să v-o dau în mână! Mâna ei nu va semna propria-i decădere.

— Luaţi aminte! zise Cardinalul ameninţător. Ştiu unde eraţi azi noapte, doamnă. Credeţi că deghizarea a putut să înşele vigilenţa oamenilor mei? Ştiu pe cine aţi văzut şi ce i-aţi cerut folosindu-vă de arma acestui secret pe care mie mi-l refuzaţi. Dacă alegeţi războiul şi-mi răpiţi sprijinul reginei, va fi vai de dumneavoastră Şi de ea ...

— O ameninţaţi pe suverană?

Într-un efort suprem de stăpânire de sine Richelieu păru să-şi recapete calmul:

— Pentru prima oară, vă ofer pacea!

— Cu preţul trădării.

— Gândiţi-vă, şi fără dumneavoastră pot descoperi acest secret.

— Căutaţi-l, monseniore. de la mine nu-l veţi obţine.

— de când vă ştiu, sunteţi şi aţi rămas o aventurieră, zise el răsucindu-şi buzele a dispreţ.

— Aventurieră, fie! Accept această calificare. În această carieră nu mă voi dezonora, cel puţin, ca în aceea pe care mi-o oferiţi: spionaj şi trădare.

Cuprins de o mânie nouă, Cardinalul îi prinse pumnul.

— Uitați, doamnă că sunteți la discreția mea.

— Nu uit deloc!

— Că vă pot preda pe mâna justiției regelui, fiindcă ați cutezat să vă întoarceți din exil, spre a corupe din nou inima nefericitei noastre suverane.

— O puteți face, monseniore. Maiestatea sa se va întreba însă pe drept cuvânt pentru ce s-a îngăduit acestei exilate să o vadă pe regină, pe care venise s-o corupă? Şi ce târg i s-a oferit într-o întrevedere secretă, într-un loc ascuns? Regele e neîncrezător, el va fi poate curios să ştie ce puteau conspira împreună ducesa de Chevreuse şi cardinalul duce de Richelieu?

Neizbutind cu violența, ministrul se calmă din nou:

— Fie! pot evita acest scandal. Nimeni nu ştie despre arestarea dumneavoastră; nici chiar gărzile care au executat-o nu ştiu cine sunteți. Pentru aceşti oameni sunteți un conspirator oarecare, un aventurier, înhățat pe drumul mare: Domnul Bernard.

Ducesa simți cum o trec fiorii spaimei.'

— Cine va da alarma deci de arestarea domnului Bernard, chiar de dispariția lui?

— Ştiu: puteți să mă asasinați fără să vă temeți de pedeapsă.

— Oh, să vă omor? La ce bun? Am eu locuri discrete, tot aşa de sigure ca şi mormântul, cel ce-a intrat acolo nu mai iese, ca şi din mormânt.

Cu tot curajul său, doamna de Chevreuse păli îngrozitor, îşi stăpâni totuşi nervii, ca să răspundă:

— Slavă Domnului! Am destui prieteni care se vor întreba ce s-a întâmplat cu ducesa de Chevreuse. Regina ...

— Regina va tăcea. Căci de-ar vorbi, s-ar demasca.

— Oamenii dumneavoastră pot fi mai puțin discreți.

— Îi am în mână!

— S-ar putea găsi unul mai cu inimă. Poate că vreunul m-a recunoscut.

Rece, Cardinalul o scrută cu privirea.

— În cazul acesta, vai de el!

Ducesa ar fi vrut să numească pe d'Artagnan. Dar amenințarea o opri. Ea îşi muşcă buzele până la sânge, ca să nu pronunțe numele muşchetarului.

— Vedeți, sunteți la discreția mea. V-am rugat, când puteam să poruncesc şi să ameninț, fiindcă vroiam să-mi spuneți secretul de bună voie, şi să nu vi-l smulg prin

violenţă.

— Prin violenţă? Nu mă tem de ea. Nimic pe lume nu îmi poate descleşta gura şi de nimic nu mă tem, în afară de Dumnezeu.

— Aţi ales singură zise Cardinalul. Zarurile au fost aruncate. Doborât, el se aşeză la masă şi începu să scrie cu mâna tremurătoare.

În acest moment, uşa se deschise împinsă de afară de o mână uşoară. Fermecătorul cavaler, care coborâse primul din trăsură în faţa pavilionului, se fofilă fără zgomot înăuntru. Salută pe prizonier cu o înclinare mută din cap însoţită de un surâs graţios. Apoi, făcându-i cu ochiul, puse mieros un deget pe buze.

Acest gest rapid surprinse în aşa măsură pe doamna de Chevreuse, încât nu putu să-şi creadă ochilor.

Cavalerul înaintă până la masă şi, înclinându-se spre stăpân, îi şopti câteva cuvinte la ureche. Cardinalul tresări. O dungă de nelinişte îi bară fruntea şi ducesa îl văzu fixând asupra ei o uitătură înflăcărată, plină de ură. Apoi se ridică şi începu să se plimbe prin odaie, părând nehotărât.

Ce-ar fi putut să-i spună noul venit ca să-l tulbure într-atâta? Dar nu! Ducesa nu se înşela şi aventura lua o întorsătură neaşteptată. Ori de câte ori ministrul avea spatele spre ei, în plimbarea lui agitată, cavalerul se folosea ca să reînnoiască ducesei aceleaşi semne neînţelese de la început.

Brusc, Cardinalul se opri în faţa ducesei şi, privind-o adânc în ochi, articulă pe un ton aspru:

— Azi-noapte, la Carmelite, n-aţi mers singură?

Ducesei nu-i veni răspunsul dintr-o dată. Cavalerul îi făcu un semn pe furiş să răspundă afirmativ. Gândindu-se că mesagerul era de acum departe şi că nu mai putea fi prins, ea mărturisi:

— Într-adevăr, monseniore, n-am fost singură.

Richelieu, schimbă o privire cu noul venit, a cărui atitudine rezervată şi nepăsătoare nu arăta nimic din ciudata lui intervenţie recentă.

— Şi însoţitorul dumneavoastră, un tânăr soldat, cunoştea numele dumneavoastră, numele adevărat?

Cavalerul, tot pe furiş, dădu de două ori din cap, voind să spună: „răspunde da!” Şi fără să ştie cum, supunându-se acestei sugestii, ea răspunse:

— Da.

Un gest de dezamăgire îi scăpă lui Richelieu. Identitatea

prizonierei era cunoscută. Ea nu mai putea fi deci întemnițată sub un nume de împrumut. Ca s-o aresteze sub numele ei adevărat, să-şi asume izbucnirea unui proces, riscurile erau prea mari. Regina întărâtată, regele bănuitor, conjurații împinşi de frică la măsuri extreme. Iute Cardinalul cântări şansele unei atare operațiuni. Doar mânia şi orgoliul îl mânau către violență. Hotărârea era de-acum luată. Cu un gest nervos, el apucă bucata de hârtie pe care începuse să scrie şi cei de față îl văzură cum o sfâşie în bucăți, încet, încet cu părere de rău.

— Frumoasa mea doamnă, zise atunci Cardinalul surâzând forțat, nu vreau să fiu îndurător doar pe jumătate. Amintiți-vă doar atât: că v-am avut în mână şi totuşi v-am lăsat viața şi libertatea.

Ducesa nu îndrăznise să creadă această neaşteptată întorsătură. ce cursă nouă ascundea această măsură neprevăzută? Pieziş, privirea ei se îndreptă spre insinuantul personaj. Neobservat, acesta continua semnele lui tainice.

— Domnule d'Artagnan! strigă Cardinalul. La acest apel muşchetarul intră.

— Vă încredințez pe domnul Bernard, zise stăpânul. Îl veți conduce la Boulogne, pe calea cea mai scurtă. Acolo, veți supraveghea îmbarcarea sa pe prima navă care pleacă în Anglia. Aveți grijă mai ales ca prizonierul să nu comunice cu nimeni în drum. Răspundeți cu capul de aceasta.

Muşchetarul se înclină fără să clipească.

Atunci Richelieu reveni la ducesă. Îi întinse mâna.

— Gândiți-vă încă, zise el foarte încet, atingând cu buzele degetele înmănuşate: aliați, o vom salva pe regină; duşmani, o putem pierde.

Ea păru că n-a înțeles. El insistă:

— Gândiți-vă şi la mărturia aceea vie, pe care o pot avea în mână cândva ; poate chiar mâine.

De data aceasta, el o văzu tresărind.

— Atunci vă veți căi, fără îndoială, că mi-ați respins propunerile. Dar va fi prea târziu.

Doamna de Chevreuse nu putea să cedeze. Ea îşi stăpâni emoția şi aruncă acest răspuns plin de fatalism:

— Facă-se voia lui Dumnezeu!

Stăpânul Franței lăsă să cadă mâna mică şi, cu un oftat de regret, părăsi pavilionul, păşind rar. Ducesa rămase înmărmurită.

Amabilul cavaler se folosi de ieşirea Cardinalului, ca să

se apropie iute de ea.

— Nădăjduiesc, doamnă ducesă, şopti el, că veţi binevoi să vă amintiţi că datorită mie, umilul dumneavoastră servitor, sunteţi acum liberă şi să-i spuneţi aceasta Maiestăţii sale regina.

La rândul său, îi luă mâna, dar nu spre a i-o săruta, ci ca să-i strecoare un bileţel îndoit. Şi, înainte ca ea să-şi revină din uimire, acela ieşi aşa cum intrase: alunecând ca o şopârlă.

— Cine e omul acesta? îl întrebă ea pe d'Artagnan. Muşchetarul avu o mutră de dispreţ.

— El! Nu e nimic de capul lui. E domnul Mazarini.

„Ce joc face el?” gândi ea, şi ce-o fi dorind de la regină?. O idee neaşteptată îi veni în minte:

— Unde se afla acest Mazarini în timpul convorbirii mele cu Cardinalul?

D'Artagnan surâse.

— După obiceiul lui: foarte aproape de uşă.

— Dumnezeule! în acest caz a auzit totul!

Atunci, febrilă, desfăcu biletul. Era acoperit cu un scris neregulat, prefăcut, asemeni scrisului cu mâna stângă. Ea citi: „Dacă domnul Bernard vrea să ştie ce s-a făcut cu o anumită casetă, uitată de dânsul la Babette, un gentilom care se interesează de dânsul i-o va spune în noaptea asta”.

— O casetă? reflectă ea. O casetă uitată de mine la Babette? ce sens are asta? Fără îndoială vreo cursă a lui Mazarini. Ea continuă să descifreze:

„Această cutiuţă e pecetluită cu o stea”.

— O stea! Ducesa se opri, adânc tulburată. Scrisoarea se termina aici. Un singur cuvânt mai era, drept semnătură. Citindu-l, doamna de Chevreuse păli, îşi puse mâna pe piept ca să domolească bătăile inimii. Căci acest cuvânt era „REMEMBER”, ultimul cuvânt al lui Buckingam, adresat reginei de departe.

— Dovada! gâfâi ducesa. Dovada tangibilă, materială. Mărturia irecuzabilă, vie! Dumnezeule, ajută-mă.

Ea se hotărî pe loc:

— La noapte îl voi vedea pe acest Mazarini.

Biletul conţinea un post scriptum: „Pe stâlpul din dreapta, la ieşirea din pavilion, scrieţi numele oraşului unde veţi fi la noapte. Dacă binevoiţi, la Hanul „Stejarul Regal” din Saint Germain veţi găsi o casă convenabilă să vă petreceţi noaptea”.

Ei ieşiră împreună. D'Artagnan merse să inspecteze şeile cailor, ducesa se apropie de stâlpul numit, pe care scrise cu un cărbune găsit pe jos: „Saint Germain — Stejarul Regal”. Abia se depărtaseră muşchetarul şi prizoniera, pornind la drum, când un bărbat în uniforma gărzilor ieşi din umbra parcului, merse la stâlp, citi atent şi apoi şterse orice urmă de scriitură. Apoi sări pe cal şi ajunse din urmă escorta care însoțea trăsura celor doi bărbați de stat.

În trăsură, Richelieu îşi mesteca amarnic ura:

— Pe acel tânăr soldat, complicele ei, va trebui să-l prindem cu orice chip; auziți domnule Mazarini?

— Da, monseniore, îl vom prinde.

— Auzi, s-o las să plece! pe ea! când o aveam în mână!

— Vai Eminență. Altfel ar fi fost foarte primejdios. Şi fără folos.

— M-aş fi răzbunat cel puțin!

— Să vă răzbunați! şopti italianul. La ce bun? Şi el adăugă în sine:

— Să-i joci, e cel mai bine. Să nu-i ucizi niciodată. Richelieu tăcea acum, epuizat.

„Sărmanul domn Cardinal! gândi Mazarini cu milă. E trecut şi fără vlagă. Ah, pe Madona, se apropie ceasul când va fi rândul meu.”

† Capitolul 20 — Un comesean ciudat

Cavalerul Tancred străbătu cu mare iuțeală cele câteva leghe de la drumul către Orleans până la drumul către Reims. Trecu prin târguri şi sate, peste poduri, ca fulgerul. Trecu Marna în două rânduri; o dată la Cretcil, a doua oară la Joinville. Aici, la cinci leghe de duşmani, el se opri în sfârşit să răsufle. Putea fi ora şase de dimineață. Cerul se limpezise şi drumul strălucea vesel, salutat de câmtecul păsărilor. Bucuria de a „trăi umplea inima tânărului cavaler. El simțea

risipindu-se chinul care-l consuma din clipa când, sub presiunea primejdiei, trebuise să o părăsească pe ducesa de Chevreuse.

Era posibil oare ca această uimitoare aventurieră să-şi găsească sfârşitul într-o întâlnire atât de banală? Asta s-o creadă alții! Geniala intrigantă trecuse prin primejdii mai mari şi ieşise cu bine din toate. Şi de data asta va scăpa din încleştarea duşmanului. de altfel, dacă ea rămâne în mâinile Cardinalului, cel puțin voința ei se va îndeplini. Mystere va ajunge la Sedan şi se va întoarce. Apoi, vom vedea! îi venea greu să creadă că, cu sprijinul domnişoarei de Cernay şi al reginei, nu va izbuti el, Mystere, să elibereze această frumoasă pradă din ghearele tigrului.

Liniştit în această privință, cavalerul se gândi la propriile lui afaceri. Ca să ajungă la Sedan şi să se întoarcă, îi trebuiau trei lucruri esențiale: prudență, un cal bun, şi bani.

Prudență? Bravul oştean se lăuda că nu-i lipseşte. Şi avea într-adevăr, când era vorba să ia hotărâri bune şi să închipuie planuri înțelepte de conduită. Numai că, la încercare, când vreun obstacol neprevăzut îi strica treburile şi-i încălzea sângele, se lăsa bucuros în seama pornirii lui naturale. Şi ca să iasă din încurcătură, se servea de un talisman prețios: sabia. A doua condiție: un cal bun, era rezolvată — prin grija ducesei. Căpitan avea sânge zvăpăiat spaniol. Suplu şi furtunos, era totuşi rezistent ca un cal de povară. După atâta alergătură, cavalerul îl simțea aşa de odihnit, ca şi cum atunci ar fi fost scos din grajd. Şi în această privință deci totul era bine. Buclucul era cu banii! Toată averea soldatului se afla într-o pungă de piele, care-i umfla zadarnic buzunarul, căci erau într-însa mai mult firfirici decât ludovici. Scoase punga şi începu să-şi numere averea în palmă. Făcu socoteala adunând până la ultima lețcaie şi abia atinse o sută de livre. Presupunând că vor trebui opt zile dus şi întors şi opt zile de aşteptare în Sedan, asta însemna cam şase livre pe zi... Şase livre pentru un om şi un cal! Mystere mângâie coama lui Căpitan şoptindu-i la ureche:

— Mi se pare, camarade, că nu o vom duce chiar boiereşte. Dar fii pe pace: n-am să rod din porția ta.

Atenție delicată, căreia calul îi răspunse dând bucuros din cap. Apoi, îşi împărți banii în cincisprezece părți pentru nevoile zilnice, îi mai rămâneau doi ludovici, pe care-i păstră ca rezervă pentru situații neprevăzute. După ce luă aceste

hotărâri înțelepte, apăsă uşor din genunchi şi-şi porni calul la trap. Era aproape ora unsprezece, când cavalerul intră în Coulommiers. Cal şi călăreț aveau nevoie de două ore de repaus şi de o masă întremătoare. O noapte nedormită, emoțiile dinspre ziuă şi o cavalcadă lungă în plin aer îi stârniseră soldatului o poftă grozavă de mâncare şi el se simțea în măsură să-l concureze chiar pe Saint-Amant. Intrând pe strada mare, Mystere zări firma unei ospătării; „Pavăza Franței", aşezată aproape de-a curmezişul drumului. Căpitan ciulind urechea, adulmecă mirosul plăcut de fân proaspăt şi-şi îndreptă nările către acest paradis apropiat. În acelaşi timp un miros plăcut de fripturi trecu pe la nasul cavalerului, care coti involuntar spre tinda primitoare. Gazda ca o reclamă vie strălucea de sănătate şi de curățenie. Cu mâinile încrucişate pe burta făloasă, stătea la pândă în prag şi, cu un surâs îmbietor, privea cum vine acest client însemnat, al cărui cal falnic îl recomanda atenției sale grijulii. La apropierea cavalerului, el îşi scoase boneta albă şi se dădu la o parte, lăsând liberă intrarea. Dar, cu o smucitură de frâu, Mystere îndreptase înainte capul calului şi el însuşi, oftând a regretat, întoarse ochii de la această privelişte ispititoare. Mândru şi demn, trecu prin fața gazdei dezamăgite, afectând o indiferență totală. Era o abținere, a cărei rațiune Căpitan n-o putea înțelege. De aceea Mystere găsi de datoria lui să se scuze.

— Camarade, îmi pare că eşti amator de trai bun şi de cheltuială nu-ți prea pasă. Nu uita că nu mai eşti în serviciul unei înalte doamne bogată şi risipitoare. Să căutăm deci un birt mai ieftin, mai potrivit pentru ce avem în pungă.

Merse înainte, fără să întâlnească altceva decât un birt modest, o şandrama plină de cărăuşi. Cu toată foamea şi oboseala, cavalerul strâmbă din nas cu dispreț şi trecu mai departe. Mai departe, nu era decât drumul larg, desfăşurându-se ca o panglică albă în bătaia soarelui de amiază. Avea să pornească mai departe frânt de oboseală şi cu stomacul gol. Trebuia să se hotărască! într-un acord tacit, cal şi călăreț se opriră. Atunci, o luptă scurtă se dădu în mintea lui Mystere — Între nevoia de economie care pleda pentru şandrama şi între pofta lui sălbatică de mâmcare ce-i dădea ghes către ospătăria ispititoare. În timp ce se desfăşura această tragedie intimă în care rațiunea şi pofta se războiau fățiş, Căpitan, fără să pară că dădea ascultare sfaturilor ce primise, tropăia de zor, în semn de dezaprobare. Vajnicul

animal, obişnuit cu mai multe menajamente, nu simţea nici o vocaţie să sufere soarta măgarului lui Buridan care după cum ştim cu toţii, fiindu-i deopotrivă de foame şi sete, a murit nehotărât între o ciutură de apă şi un maldăr de fân. În cele din urmă, datoria şi raţiunea biruiră în sufletul lui Tancred: el îşi îndrumă calul spre şandrama.

— Carnea slabă merge bine când ai bani puţini, filozofă el. Dar mirare, cinci minute mai târziu, Mystere îşi făcea intrarea triumfală n curtea de la „Pavăza Franţei”! Minunea se petrecuse astfel: trecând prin dreptul birtului, cavalerul avu o clipă de neatenţie şi uită să îndemne la stânga. de aceea Căpitan, lăsat în voia lui şi neştiind nimic despre hotărârea virtuoasă a stăpânului, îl duse acolo unde avea el chef. Şi aşa instinctul atotputernic birui raţiunea şovăitoare.

Un rândaş alergă în întâmpinarea lui Mystere. Cu un gest nobil, ca unul care-şi cunoaşte rangul, acesta-i aruncă frâul şi sări la pământ. Apoi chemă gazda şi-i comandă pe un ton grav, o masă pe pofta lui princiară. După aceea, el însoţi calul în grajd, cu aerul unui mare senior care nu înţelege să lase pe mâini mercenare grija unui animal de preţ.

— Încet, omule, strigă el către servitor, încet! Să-mi îngrijeşti calul ca pe o mireasă.

— Straşnic cal! zise rândaşul, plescăind din buze a cunoscător.

— Darul unei ducese, zise cavalerul, plin de mândrie.

Iar în sinea lui se căina: „Vai de pielea mea, darul ăsta mă duce la faliment. Sunt pe cale să-mi ştirbesc serios rezerva!... Ei, cu atât mai rău! Nu stă bine mesagerului reginei să se poarte ca un bădăran, şi să lege tovărăşie cu cărăuşii. Căpitan îşi cunoaşte meseria”. Şi, cum nu ducea lipsă de idei bune, încheie: „Fiecare zi cu grija ei! Vom vedea dacă steaua mea mă părăseşte în drum”.

Rândaşul luase şeaua de pe calul ducesei cu toată atenţia cuvenită unui animal aşa de nobil.

— Gentilomul doreşte să golească tocurile de la şea? întrebă el, aruncând şeaua pe un maldăr de paie.

— Da, da! zise Mystere. Era să uit această precauţie. Adevărul este că, în fuga lui grabnică, uitase cu totul să inspecteze şeaua. Ea putea conţine lucruri compromiţătoare. Din tocul din dreapta scoase o pereche de pistoale straşnice, pe care le examină cu un ochi de cunoscător. Bună treabă! Erau arme, nu glumă, care-ar putea folosi la nevoie. Puse pistoalele la cingătoare şi trecu la tocul stâng. Acesta era plin

de gloanțe şi de iarbă de puşcă.

— Ducesa s-a îngrijit de toate, constată Mystere. Păcat c-a uitat tocmai ce mă doare! Isprăvind şi aici, scotoci la oblânc, în locul unde se purta mantia. Aici avu o surpriză nemaipomenită: primul lucru pe care-l găsi fu un săculeț umflat care, căzând pe pământ, scoase un sunet metalic îmbietor.

„Scumpa ducesă, zise cavalerul înduioşat până la lacrimi, a prevăzut totul, chiar şi asta!” El cântări săculețul şi plescăi din limbă. „Pe legea mea, nobila mea prietenă ştie să aranjeze bine lucrurile. Iată-mă mai bogat decât Cresus. Şi eu mă gândeam să descind într-un birt mizer. Ah, cavalere, uiți mereu că eşti al reginei şi al ducesei. Căpitan a avut de o sută de ori dreptate să procedeze după capul lui... Poate că ştia, prefăcutul!”

— Hei! Cheamă gazda, porunci el rândaşului. Vestit, acesta alergă grăbit.

— Adaugă două sticle de Bourgogne, din cel mai vechi... Haide prietene! şi nu uita că peste două ore plec la drum. Hangiul se retrase cu un şir de plecăciuni. După ce Căpitan fu periat şi țesălat, Mystere putu în sfârşit să se îngrijească şi de sine.

Părăsind grajdul ca să se ducă în sala de mese, el trebui să se dea la o parte şi să facă loc rândaşului care tocmai intra ducând de frâu o catârcă.

În mijlocul curții văzu pe gazdă stând de vorbă cu un călugăr burtos şi vesel, purtând capişonul țuguiat al franciscanilor. Când se apropie, capucinul încetini vocea şi îl privi cu un ochi bănuitor. Tânărul era prea înfometat ca să dea atenție acestei figuri viclene. Îl întrebă pe hangiu, bine dispus:

— Hei, ce spun cuptoarele dumitale? Gata dejunul?

— La dispoziția Excelenței voastre.

— Bine, să nu-l facem să aştepte. S-ar supăra pe noi. Hangiul schimbă o privire de înțelegere cu bunul părinte franciscan şi, întorcându-i spatele, se grăbi să-şi conducă clientul în sala unde era pregătită masa. Sticlele de vin aveau luciri de rubin şi de topaz. Un crap înota într-un sos bogat. Mystere se grăbi să atace acest aperitiv, stropindu-l din belşug cu o cupă mare de vin. Potolindu-şi astfel furia foamei, el se uită împrejur, cercetând sala şi pe cei de față. Sala, cu plafonul scund şi cam întunecată, părea să fie destul de mare. Ea nu primea lumină decât printr-o singură fereastră,

lângă care tocmai se afla masa lui. Prin ea, el putea să vadă o frântură din drumul pe care venise. În spate, o scară ducea la etaj. În fund, într-o sobă înaltă, ardea un foc de lemne, inutil în această zi călduță de primăvară. Alături de sobă, o uşă mică ducea la bucătărie. Zidul lateral nu avea decât o ieşire, uşa prin care intrase el şi care răspundea în curte. Afară de locul unde se aflase Mystere, sala era înecată în umbră.

— Bun loc pentru o cursă, gândi el jumătate în glumă, jumătate în serios.

Printr-o ciudată asociație de idei, el îşi aminti de călugăr şi de înfățişarea suspectă a acestuia.

— Puțin îmi pasă! Sunt un soldat care se întoarce la corp. Am în buzunar dovada scrisă de comandant. Sunt în regulă față de cea mai severă inchiziție...

Totuşi, bănuitor, căută cu privirea mantia sa, unde ascunsese plicul secret al ducesei. Ea era bine prinsă de acelaşi cârlig cu spada, la îndemână. Din exces de precauție, el scoase pistoalele şi, după ce le inspectă încărcătura, le aşeză ostentativ, unul într-o parte pe masă, şi altul în cealaltă parte. După aceea, primi cu entuziasm o friptură cu miros plăcut, pe care gazda i-o aducea şi o atacă fără zăbavă.

— Senioria voastră, sunteți prea precaut, observă omul, privind pieziş spre pistoale.

— Aşa trebuie în vremea de azi, ripostă Tancred cu gura plină.

— Oh, țara e liniştită pentru moment. De când înțeleptul nostru ministru, marele Cardinal, ne-a scăpat de protestanți, ne bucurăm de binefacerile păcii, atât de necesară comerțului.

— În sănătatea Cardinalului, zise Mystere, dând cupa peste cap. Era prudența şi diplomația lui! Nu voia să se dea în vileag.

— Gentilomul face parte, fără îndoială, din armată? Cavalerul privi fix pe hotelier. Pricepea că el încerca să-l tragă de limbă. De aceea el căzu la îndoială şi răspunse cu un da evaziv.

— Şi vă întoarceți la corp?

— Da.

— Frumoasă e cariera de militar şi glorioasă! Duşmanii statului au simțit, în timpul ultimei campanii, puterea armatelor noastre.

Rostind aceasta, pântecul rămase cu gura căscată, aşteptând un răspuns.

— Da! zise cavalerul iarăşi.

— Această nobilă profesie te face să cunoşti glorii, dar are şi neajunsuri, grandoare şi nefericire, asta e!

Şi filosoful bucătar oftă adânc.

— Se poate întâmpla!

— Să scoţi sabia contra spaniolului sau lorenezului, mai merge! Dar contra piepturilor franceze...

De data asta terenul începea să ardă sub picioare. Cum? Acest poloboc ambulant avea de gând să-l sondeze? Ca nu cumva să-i scape vreun cuvânt primejdios, cavalerul se mulţumi să mestece mai departe.

— Probabil că aşa va face şi Senioria voastră, continuă gazda. Mă prind că preferaţi să-i înfruntaţi pe spanioli în Flandra şi nu mergeţi în oastea mareşalului de Chatillon în faţa Sedanului.

Mystere, crezu că se sufocă şi scutură capul, ca şi cum ar fi fost mâhnit.

— Căci, fără îndoială, vă îndreptaţi spre Sedan?

— Într-adevăr.

— Senioria voastră să-mi îngăduie să beau pentru izbânda sa ca domnii prinţi să intre în ascultare fără vărsare de sânge contra înţeleptului nostru Cardinal.

Cavalerul, plictisit, se întreba dacă n-ar trebui să-l arunce pe fereastră pe acest flecar. Dar se stăpâni şi, cu un surâs amabil, îi dădu dreptate gazdei, care-şi scoase boneta albă şi strigă cu entuziasm:

— Pentru victoria armatelor noastre. Trăiască MonsenIorul Cardinal.

— Pentru Maiestatea sa regele Ludovic al XIII-lea, rosti cavalerul cu o voce sonoră.

În această clipă, auzind o tuse ciudată în colţul cel mai întunecat al sălii, cavalerul se uită într-acolo. Înţelese atunci că nu era singur, un alt comesean ocupa un loc în acel colţ pierdut. Omul era scuturat de o tuse îndrăcită.

— Priviţi pe sărmanul acesta, şopti hotelierul. El e o victimă a disensiunilor noastre interne.

Mirat, Mystere întoarse privirea spre flecar, care, încurajat de întrebarea lui mută, urmă:

— Aşa cum îl vedeţi, a cunoscut totuşi vremuri mai bune. De aceea şi continuu să-l primesc, deşi e un client nu prea onorabil şi consumă puţin. Cum v-am spus tulburările interne l-au adus în sapă de lemn.

— E adevărat?

— Vă dau cuvântul meu... E un negustor de lână din strada Grenetail.

— Din ce stradă?

— Grenetail, la Paris, cartierul Saint-Martin. Are firma „La mielul alb”.

— ce coincidență, gândi Mystere. Acolo locuieşte şi Cyrano. El se hotărî să nu piardă nici un cuvânt al guralivului hangiu, care vorbea întruna, fericit că e ascultat în sfârşit.

— Întorcându-se din Flandra, unde a făcut cumpărături ca de obicei, el socoti prudent să facă un ocol prin Ardeni, ca să evite provinciile din nord, înțesate de războinici.

— Înțeleaptă precauție!

— Dar proastă inspirație! Lângă Sedan, el fu prădat de cavalerii mercenari din slujba domnilor prinți. Totuşi el a reuşit să scape o rezervă ascunsă, dar a căzut în mâna unui grup de mercenari ai domnului mareşal şi francezii i-au luat şi ce mai rămăsese de la germani. Şi acum, se întoarce pe jos la Paris şi nici de mâmcare nu are bani.

În timp ce i se ținea această predică, Mystere cercetase adânc pe străin. Era ditamai lunganul, cu oase lungi, destul de impunător, având mai degrabă înfățişarea unui gentilom decât a unui negustor cumsecade, prădat. Slab şi zdrențăros, părea că iese dintr-un post lung. El devora cu dinții lui ascuțiți de lup înfometat, un dejun sărăcăcios, stropit cu un lichid suspect, care semăna bine cu apa chioară. Milostivul cavaler întoarse privirea către propria-i masă supraîncărcată cu tot felul de bucate gustoase şi cu vinuri fine şi se simți ruşinat de belşugul său.

— Dacă-i aşa, propuse el, rugați-l pe acest ghinionist să poftească la masa mea. Între creştini, trebuie să ne ajutăm.

Hangiul n-avu nevoie să i se repete ordinul. Ca un bun negustor, care miroase câştigul îndoit, el se grăbi să transmită invitația falsului negustor de lână.

Acela se ridică iute şi, cu plecăciune şi scuze, întrerupte de voia bună a tânărului, luă loc la masă față în față. Apoi, fără alt preambul, în fața ochilor înveseliți ai cavalerului, lunganul începu să înfulece bucăți după bucăți şi să soarbă pahare cu o grabă semnificativă. Aşadar, nu era doar o născocire povestirea stăpânului de la „Pavăza Franței”! Totuşi, Tancred făcu o remarcă: tot mâncând, omul plimba mecanic priviri neliniştite de la uşă la fereastră şi părea că ciuleşte urechea la cel mai mic zgomot. Aceste mişcări ciudate îi

dădeau înfăţişarea unui animal hăituit şi înfometat, pradă a două instincte elementare: unul să se ghiftuiască cu orice preţ şi altul să fugă la apropierea vânătorului. Iar această neântreruptă agitaţie se mărea pe măsură ce i se umplea stomacul, ca şi cum, odată potolită foamea, instinctul de apărare trecea pe primul plan.

Îndată ce hangiul se retrase, după ce tăiase şi împărţise în farfurii o găină, ciudatul comesean puse pe neaşteptate mâna pe braţul cavalerului şi-i zise iute:

— Tânărul meu senior, ca recunoştinţă pentru generoasa invitaţie, vă voi da un sfat bun. Aţi făcut o mare greşeală.

— Ia să vedem!

— Adineauri, vorbind cu gazda, aţi scăpat un cuvânt imprudent. De aceea am şi tuşit, ca să vă avertizez.

— Un cuvânt imprudent? Dar am spus numai da şi nu. Nimic altceva.

— Când gazda a ridicat paharul pentru domnul Cardinal, dumneavoastră aţi băut în sănătatea regelui.

— Ei şi?

— Vai de mine! Vorbele sunt primejdioase. Pentru orice adept al Cardinalului, nu există în Franţa decât un singur rege: Marele Armand! de aceea „Trăiască regele” este un strigăt de răzvrătire.

Cavalerul izbucni în râs:

— Drace! Nu-mi pare să împărtăşiţi dragostea gazdei noastre pentru Cardinal.

— Sssst! şopti lunganul, al cărui ochi bănuitor se îndreptă spre poartă, ciulind şi urechea.

— Haideţi, domnul meu, explicaţi-mi, fiindcă într-adevăr, mă neliniştiţi.

— Ascultaţi! Când aţi ridicat paharul pentru rege, v-am recunoscut drept unul dintre-ai noştri. Cu atât mai mult, cu cât v-aţi justificat greu prezenţa pe acest drum care duce la domnii prinţi, la Sedan.

— Dar duce în tabăra domnului de Chatillon, zise tânărul neîncrezător.

— Desigur, dar nu prea aveţi aerul că mergeţi acolo. De când oare un soldat, întorcându-se din concediu, face aşa cheltuială şi se apără cu două pistoale pe masă?

Cavalerul simţi că roşeşte. Excesul său de prudenţă fusese o greşeală. Neliniştit, el întrebă:

— Şi unde vedeţi dumneavoastră că merg?

— La prinţi! afirmă celălalt, clipind din ochi în semn de

complicitate. Nu haina face pe călugăr şi, sub acest costum militar, mă prind că se ascunde un gentilom deghizat.

Bănuind o cursă, Mystere scutură din cap, negând.

— Hei, nu râdeți, domnul meu! Purtați un inel care spune altceva! Şi omul arătă cu degetul inelul de aur, pe care ducesa îl petrecuse pe degetul însoțitorului său, în clipa despărțirii. Cavalerul se întreba în ce cursă căzuse, când, spre marea lui mirare, văzu pe ciudatul invitat, cum scoate cu precauție din buzunar un inel întrutotul asemănător. Lunganul adăugă, râzând:

— Iată, priviți inelul acesta, suntem între ai noştri. Dacă sunteți din partea doamnei ducese, eu sunt din partea prinților.

Soldatul era un conspirator prea nou, ca să nu rămână dintr-odată buimăcit. Celălalt profită, ca să continue pe un ton volubil:

— Dar, iertați-mă, e potrivit să mă prezint. Desigur, numele meu nu vă e necunoscut, căci a făcut oarecare vâlvă în lume. Şi, după o nouă privire bănuitoare:

— Sunt Jean-Baptiste Eremitul de Vauselle! Cu toată sărăcia mea prezentă, pot să stau cu fruntea sus la masa dumneavoastră, fiindcă port în vine sângele glorios al lui Petru Eremitul, vestitul predicator şi al conților de Barcelona. Sunt văr cu Maiestatea sa catolică regele Spaniei.

Enunțând dintr-o singură răsuflare această genealogie zdrobitoare, acest semihidalgo tăcu, aşteptând pe celălalt să se prezinte la rândul său. Dar acesta, hotărât să păstreze un prudent incognito, se mărgini să încline capul. Domnul de Vauselle, cu ochiul şi urechea mereu la pândă, reluă, cu o uşoară nuanță de dezamăgire.

— Nu vă cer numele, fiindcă îmi pare că vă convine să păstrați anonimatul.

— Credeți-mă că e un simplu scrupul de discreție şi nu neâncredere în dumneavoastră.

— Nu insist. Mi-ajunge să ştiu că suntem din acelaşi partid. Vă rog să mă credeți pe cuvânt: oricât aş fi de înfometat, n-aş fi acceptat nici în ruptul capului să mă înfrupt dintr-o friptură cardinalistă!

— O! nu credeam că politica a invadat şi bucătăria!

— Aş vrea să vă fiu de folos cu experiența mea, continuă Vauselle, fără să asculte această întrerupere ironică. se înțelege că nu credeți nici un singur cuvânt din povestea patronului. Nu sunt un negustor de lână şi nici n-am fost

jefuit.

Mystere nu aşteptase această mărturisire, ca să fie perfect convins că astfel de întâmplări erau plăsmuite. Acum când putuse studia de aproape pe Vauselle, personajul îi părea făcut mai degrabă să jefuiască el pe altul.

— Ceea ce m-a redus la această sărăcie lucie, a fost nevoia să mă ascund de un spion infernal pus de Cardinal pe urmele mele şi care m-a urmărit de la Sedan până la Chalons. Abia de trei zile am reuşit să mă dezbar de acest ucenic al satanei, refugiindu-mă la timp pe o şosea laterală, în clipa când el era pe punctul să mă dea pe mâna unui pichet de dragoni. de atunci, rătăcesc prin păduri şi nu cutez decât noaptea să ies la drum, după ce mi-am lăsat punga şi calul în mâna țăranilor lacomi, a căror tăcere o cumpăr cu acest Preț.

— Drace! De trei zile ... Abia acum înțeleg pofta dumneavoastră de mâncare.

— Numai azi am îndrăznit să vin până în această casă ospitalieră, unde steaua mea m-a făcut să întâlnesc un amfitrion generos, într-adevăr, oricât de săracă ar fi fost consumația mea, mă tot întrebam cu ce o voi plăti! ce credeți? Foamea îl scoate pe lup din pădure!

— Nu-i nimic. Voi plăti eu totul. Şi vă mai dau câțiva ludovici, ca să ajungeți la Paris.

Vauselle schiță cu mâna dreaptă un gest de refuz discret, iar cu stânga apucă lacom piesele de aur şi le vârî în buzunarele pantalonilor.

— Este aur cardinalist, zise el. De aceea primesc.

— Acum rămâne să vă mulțumesc pentru sfaturi. Înțeleg că e bine să te fereşti de spioni.

— Drumul este presărat cu această sămânță, care răsare până şi din pietre, zise Vauselle, turnându-şi un nou pahar.

— Dumnezeu ştie dacă nu era plăsmuit din aceeaşi făină şi capucinul de adineauri.

Vauselle, care ducea paharul la gură, se opri scurt, pălind şi tremurător:

— Un capucin? zise el.

— Da, un capucin grăsun. El dă târcoale primprejur. L-am surprins stând de vorbă cu hangiul.

— Un capucin călare pe o catârcă?

— Călare? Nu! Coborâse!

Vauselle sări în sus. Aruncând jur împrejur priviri rătăcite, el gemu:

— Dumnezeule! El e! Părintele Hilarión, omul meu de la

Chalons. Şi, fără să mai stea pe gânduri, alergând iute spre cuier, înşfăcă o manta la iuţeală, înfundă pălăria pe cap şi alergă spre uşă.

— Hei, mai încet! Aţi luat mantaua mea. El îl prinse pe fugar de pulpană şi-i luă mantia. Speriat, acesta-şi luă jerpelitura proprie, cu un oftat de regret, pe care-l lămureau petele de noroi de care era acoperită şi hartapalele care-i curgeau pe margine. Apoi deschise uşa dinspre curte. Obrazul rubicond şi burta lată a bunului părinte apărură în pervazul uşii. La vederea lui, Vauselle sări îndărăt, şi întorcându-se iute, uşor ca o pisică trecu peste mese şi peste scaune, deschise la iuţeală fereastra şi ieşi ca o pasăre la libertate. Călugărul se repezise după el, dar, greoi, se încurcă printre scaunele răsturnate şi, când ajunse la fereastră, nu putu prinde decât vântul.

Aceste scene rapide se petrecuseră în câteva clipe, sub ochii distraţi ai lui Mystere. Deodată auzi un galop răsunând pe drum şi, prin fereastra deschisă, zări pe Vauselle cum trecu ca o nălucă spre Paris într-un vârtej de praf. El izbucni în râs când văzu mutra caraghioasă a capucinului, dar râsul i se opri în gât. pe drum, patronul alerga urmat de rândaş, strigând în gura mare:

— Puneţi mâna pe el! Puneţi mâna pe el!

— Drace, zise Mystere, hidalgo mi-a furat pe Căpitan.

La rândul său era să sară pe fereastră şi să se arunce pe urma tâlharului, când un spectacol neaşteptat îi impuse mai multă prudenţă. Din partea opusă, un pichet de dragoni venea în fuga mare. Îndată ce ei putură auzi, părintele Hilarión le strigă:

— După el, la galop! Omul mi-a scăpat printre degete!

Cu degetul întins, el arăta în direcţia Parisului, un punct negru pe şoseaua lungă. Atât se mai vedea din Vauselle şi din calul spaniol. Grupul trecu la galop, în urmărirea fugarului. Cavalerul simţi cum i se scurge o sudoare rece de-a lungul şirei spinării. Fără să aibă cea mai mică bănuială, el căzuse într-o cursă a Cardinalului. Din fericire, acest Vauselle încurcase socotelile şi-o luase la sănătoasa, în locul lui. El îşi salvase mantia cu plicul ascuns în căptuşeală.

— Nu voi mai ascunde nimic în mantie. E prea periculos! Hotărât să se stăpânească mai bine, el plăti consumaţia şi se informă dacă nu ştia vreun cal de vânzare. Primprejur nu se găsea aşa ceva. Ar fi trebuit să coboare până la Saint-Maur, ca să cumpere unul. Buimăcit, Mystere, neştiind cum să se

hotărască, se îndreptă spre ieşire, când fu împiedicat de un obstacol greu de urnit. Era burta impunătoare a bunului părinte. De la plecarea dragonilor acesta nu încetase să-l observe şi, la momentul oportun interveni:

— O clipă vă rog, tinere prieten! Calul era al dumneavoastră?

— Da, părinte, răspunse cavalerul tot încercând să ocolească obstacolul.

— Hm, frumos animal! Trebuie că v-a costat o avere! Cavalerul, nerăbdător, glumi:

— E un dar al unei frumoase doamne, care se interesează de mine.

— Aici ați dejunat dumneavoastră? se informă călugărul, arătând cu degetul înspre sticlele goale şi resturile ospățului.

— Probabil!

— Drace! Domnule militar, nu vă uitați deloc la cheltuieli. Şi asta e tot un dar?

— Da, şuieră cavalerul, strângând pumnii. Nu poate omul să ascundă nimic!

— Fericită tinerețe! Aveți o frumoasă pe care vă convine s-o răzgâiați şi s-o îngrijiți cu devotament, râse franciscanul, blocând mai departe ieşirea.

Trăsăturile cavalerului se destinseră deodată şi un surâs îi înflori pe față:

— Oh, asta nu e nimic şi n-ați văzut încă totul.

— Hei, ce-a putut dărui mai mult această persoană risipitoare frumosului său cavaler?

Sub nasul călugărului, apăru țeava celor două pistoale.

— Încet, încet! strigă părintele Hilarion, sărind în lături.

— Vedeți că sunt două la fel! glumi Mystere. În acelaşi timp, sub dubla amenințare a armelor, îndreptată spre ținta mare a pântecului revărsat, el sili pe adversar să se retragă înspăimântat, până în fundul sălii.

Acolo, el dezlegă cu îndemânare brâul de capucin şi se ocupă să-i lege strâns pumnii. Celălalt schiță un gest de nesupunere. Dar răcoarea țevii lipită pe tâmplă îl îndemnă să stea liniştit. Uşor, cu un şervet luat de la masă, cavalerul îi legă picioarele, făcându-l inofensiv. Îi puse apoi în gură un alt şervet în chip de căluş. După aceea, când călugărul grăsun nu mai era decât un pachet inform de aspectul unui salam, schingiuitorul său îl legă de rezemătoarea scării cu fața de masă răsucită în chip de frânghie. După aceea, cavalerul avu grijă să închidă uşa de la bucătărie. În sfârşit, se uită jur

împrejur să vadă dacă nu mai era ceva de pus la punct, salută cu umilință pe spionul în sutană, căruia i se vedeau doar ochii, umflați de spaimă.

— Mii de scuze că vă părăsesc. Dar sunt aşteptat. În lipsa calului ce mi s-a furat, îngăduiți-mi să împrumut catârca dumneavoastră. O voi schimba la prima etapă şi voi da ordin să v-o trimită aici. Adio, respectabile părinte. Binecuvântarea nu v-o cer. Complimente stăpânului dumneavoastră şi Dumnezeu să dăruiască viață îndelungată acestui mare bărbat al Franței.

După acest mic discurs, Mystere ieşi, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Încuie uşa de două ori, vârî cheia în buzunar şi porni spre grajd.

În pragul ospătăriei, hangiul înconjurat de câțiva localnici, comenta aventura extraordinară a negustorului de lână. Trecând prin fața lui, Mystere opri animalul şi fără să-i lase timp să-şi exprime nedumerirea că-l vedea călare pe catârcă, el zise amenințător, încruntând sprâncenele:

— Bagă de seamă, prietene! Îmi pare că aici primeşti pe duşmanii regelui şi că uşurezi fuga lor dându-le caii celor ce sunt credincioşi Cardinalului.

Tonul lui aspru îl înspăimântă pe nenorocit. El vru să protesteze. Mystere îl fulgeră cu o privire groaznică.

— Pune-ți lacăt la limbă, omule! Şi dacă ții la pielea dumitale, nu te amesteca în treburile noastre. Mai ales, nu tulbura pe cuvioşia sa. El a rămas în sală, în rugăciune şi nu vrea să fie deranjat timp de o jumătate de oră. Ai înțeles?

Ca să-l convingă mai bine, cavalerul argumentă dublu: el arătă țeava celor două pistoale şi lăsă să-i cadă câteva monede pe caldarâm.

— Am înțeles, monseniore, bâlbâi el.

— Serviciul domnului Cardinal! zise tânărul sărind în şea … Tăcere!

Şi râzând în sinea lui, lovi animalul cu călcâiele. Patronul de la „Pavăza Franței”, năucit, necutezând să facă nici un pas şi nici un gest, se tot întreba zadarnic despre clienții care-i călcaseră pragul.

De fapt sosiseră trei: unul călare pe cal, al doilea pe o catârcă şi al treilea pe jos. Iar acum pietonul pleca pe cal, cavalerul pleca pe catârcă, cât despre cel ce călărise pe catârcă, nu se ştia cum va pleca sau dacă va mai pleca vreodată.

* * * * *